

De Hoop

*Een huis ingericht als herberg genaamd De Hoop
met winkel, doorrijstal, schuur en erf te De Goorn.*

Later Café Bontje, Dolleburg en Eetcafé 70.

*Een stukje geschiedenis van tapperijen en de herberg
op De Goorn naast de kerk met zijn bewoners en gebruikers.*

Erik Koning en Frans Blom

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	5
De Goorn	6
Tapper of waard (m/v)	6
Geld in de 17e en 18e eeuw	7
Tapperij.....	8
Herberg en doorrijstal	9
Café.....	9
Impost, het innen van belastingen	9
Seizoenarbeiders: de Hannekemaaiers, kiepkerels en turfstekers	10
Tappers en waarden (m/v) op De Goorn	11
16 ^e eeuw (1500 – 1599)	11
1534: Floris Eggesz, waard op De Goorn.....	11
1597: Cornelis Claasz, waard op De Goorn	12
17e eeuw (1600 – 1699).....	12
1617: 4 waarden op De Goorn	12
1620: een tapperij genaamd ‘de Fuijck’ van waardin Heijl.	14
1622 Cornelis Cornelisz, waard op De Goorn.....	15
1646: Pieter Dirkz waard op De Goorn.....	15
1656: Aecht Cornelisdr, waardin op de Goorn.....	16
1660: Aagje Buijes (Buis), waardin van herberg “de Vier Heemskinderen”.....	17
18e eeuw (1700 – 1799).....	19
Voor 1689: de 2 huizen van Jan Glorie en Pieter Reijersz	19
Rond 1740: Pastoor Garcia koopt beide huizen van Jan Glorie en Pieter Reijersz	22
Tijdlijn van de 2 huizen die aan de basis stonden voor herberg De Hoop	24
F322 Het huis (J. Glorie) naast de kerk tussen 1761 en 1832	24
1761: Hendrik Overman en dochter Antje Hendriks Overman(s)	24
1806: Antje Ots en Jan Stolte	27
1809: David Ariënsz van Diepen.....	29
1814: Jan Zwemmer senior	30
1815: Hermanus (Hermanis) Scholten	31
1822: Jan Zwemmer junior.....	34
F321 Het huis (P. Reijersz) het tweede huis naast de kerk tussen 1751 en 1832.....	36
1751: David Davidszoon van Diepen	36

1759: Weduwe Lourens Jansz	37
1763: Pieter Heddesz.....	38
1771: Dirk Louwerisz Schilder	39
1795 -1825: Hendrik Koning en Johanna Wilhelmina Elberts	40
19e eeuw (1800 – 1899).....	53
1825 -1867: Gerrit Koning en Aaltje de Jong.....	54
Inkijkje in de herberg en het huis van Gerrit Koning en Aaltje de Jong.	58
1867 -1872: Evert Koning en Engeltje Potveer.....	61
1872 -1887: Cornelis Bos en Maartje Quant	64
1887 – 1895: Frans Mettes en Geertje Oud.....	67
1895 -1907: Nicolaas Klaver en Johanna van Diepen.....	70
1907 -1910: 5 boeren zijn eigenaar. Zetbaas: Gerrit Verkuil en Jannetje Roelofszen	81
1910: Broers Jan en Arie Bontje op verkenning in West-Friesland.....	86
1910 – 1955: Arie Bontje en Jansje den Hollander	87
De Goorn een katholiek dorp	102
Een nieuwe ‘concert’zaal (1928)	103
Kruidenier en bestuurslid middenstandsvereniging	110
Centra winkel.....	111
Fouragehandel en auto’s.....	114
Huismerk bier ZHB	117
Openbare verkopen en aanbestedingen.....	118
Akkefietjes	120
Kerkschappen	122
Kermis.....	123
Oranjefeesten.....	130
Landarbeidersbond St. Deusdedit.....	132
Dansen, dansles en naaikrans.	133
Fanfarekorps Kunst naar Kracht.....	135
Toneeluitvoeringen	138
Harddraverijen	140
IJsclub	141
Marktverenigingen De Westerkogge en De Toekomst	143
Land- en tuinbouwactiviteiten	145
Inspiratieavonden / lezingen.....	147
Boerenleenbank	150
R.-k. kinderoetending	151

Smakken in De Goorn (1949).....	152
Sportverenigingen	153
Kunst naar Kracht	157
Missieavonden	159
Ommegangen en processies / r.-k. wandelclub en rijwielclub	161
R.K. Kiesvereniging ‘Eenheid zij ons doel’ en de Rooms-Katholieke Staatspartij.....	164
Filmavonden.....	165
Bijzondere Vrijwillige Landstorm.....	167
Tweede Wereldoorlog.....	170
Periode na de Tweede Wereldoorlog	174
Bescherming Bevolking	177
Bushalte Bontje	178
Brand zondag 18 mei 1952.....	179
40-jarig huwelijk Arie Bontje en Johanna den Hollander.....	180
Overlijden Arie Bontje en Johanna den Hollander	181
1955 – 1974: Cor Bontje.....	183
Frans Poptie en Coen van Orsouw	188
Kermisbeleving 1955	192
Tante Leen	193
Inspiraties vanuit de Horecava.....	195
Paters dominicanen.....	196
Verbouwing kerk 1968	196
Snackbar (keuken)	198
Dansen.....	199
Carnaval.....	201
1960: 50-jarig bedrijfsjubileum	203
Parochiale veiling (‘kerkenveiling’).....	204
Pakhuis, garage en fouragehandel achter Bontje	206
Pasen 1961: brand in de zaal.....	207
1962: een nieuwe grotere zaal: in de brand - uit de brand.....	213
Bus-uitjes	216
1963: brandschade bij Bontje door brand bij de burens, het textielbedrijf Borst.....	217
Zaal in gebruik voor allerlei activiteiten	218
De roerige jaren 60.....	223
Kermis en feesten.....	226
Van de Centra naar zelfbediening/supermarkt.....	228

Hulp in de bediening	232
Bontje op de Westfriese scheurkalender	235
Overlijden Cor Bontje	236
1975 – 1989: Willem Dol en Atie Vlaar	237
Carnaval Tempelier.....	242
Bouwvakkersbal	243
Openbare verkopeningen.....	243
Aanpassingen gebouw.....	244
1984: facelift van de zaal.....	245
Westerkoggeflora	246
Muziek	246
1989 – 2000: Jaap en Marja van der Oord	249
2000 – 2005: Cor Damen en Rob Lumi.....	256
2005 – 2023: Barry en Inge van der Oord	257
Bijlage 1: chronologische volgorde eigenaren	264
Bijlage 2: deel boedelinventaris na overlijden Aaltje de Jong (1867)	265
.....	266
Bijlage 3: eigenaren op De Goorn in 1809.....	267
Met dank aan:	268
Bronvermelding en verwijzingen.....	269

Inleiding

In dit boek een stukje geschiedenis van de herberg naast de kerk op De Goorn. Een hommage aan het verleden. Een korte tijdreis van verbinding, bijzondere verhalen en sfeerbeeld van Bontje, Dolleburg en Eetcafé 70. Een herberg, oorspronkelijk genaamd De Hoop, was meer dan een café alleen, maar ook een ontmoetingsplek met een dorps karakter. Het hart van De Goorn voor veel mensen. Zoals we nu weten zal deze plek jammer genoeg verdwijnen. Een extra reden om een stukje geschiedenis op te schrijven waarbij we geprobeerd hebben om een overzicht, tijdsbeeld en sfeerimpressie te geven van deze plek op De Goorn. Daarbij delen we ook informatie van bepaalde families die in De Hoop woonden.

Er is veel te vinden, als je maar de tijd neemt, maar jammer genoeg is ook veel informatie waarschijnlijk niet meer te achterhalen. Katholieke en gereformeerde doopboeken uit het begin van de 18e eeuw vertonen nogal wat hiaten of ontbreken; dit door brand, vernietiging of vanwege vervolging van priesters in die tijd.

Veel mensen zijn op zoek naar informatie uit oude archieven. Dan stuit je ook wel eens op leuke gegevens die je later wellicht denkt te kunnen gebruiken. Jan Peereboom, Jos van der Lee en Lourens Schuijtemaker hebben hun informatie m.b.t. tapperijen en de herberg op De Goorn met ons gedeeld. Lourens Schuijtemaker en Jos van der Lee, van de Historische Vereniging Hemony, hebben ons geholpen met het interpreteren van de informatie. Daarnaast heeft Jos ons ook geholpen met het redigeren van dit verhaal.

Daarnaast hebben we gesprekken gevoerd met verschillende mensen over de geschiedenis van het café naast de kerk op De Goorn. Mooi te zien dat mensen enthousiast worden als je een stukje dorpsgeschiedenis probeert te achterhalen. Dank jullie wel.

We hebben ons ingespannen om de bronnen van het materiaal te achterhalen en te verwerken. Voor verbeteringen, opmerkingen en aanvullingen staan we open.

Erik Koning en Frans Blom.

De Goorn

De Goorn is waarschijnlijk in de twaalfde eeuw ontgonnen en hoorde bij Berkhout. Het gebied rond Berkhout was opgedeeld in dorpsdelen: de zevendelen. Het meest westelijke zevendeel heette het 'Euverdorp Sevendeele' (Overdorpzevendeele), en bevatte De Goorn en een stuk (Zuid) Spierdijk. Een Goor is volgens de encyclopedie een laaggelegen modderig land. Hoogstwaarschijnlijk was dit aanleiding om het modderige veengebied hier de naam 'Den Gore' te geven. Dit buurtschap werd voor het eerst vermeld in 1312.¹ Het was in de late middeleeuwen (1250 – 1500) een gehucht, maar nadat het in 1637 een kerk kreeg, kreeg het de status van dorp. Het oorspronkelijke dorp was een lintdorp gelegen tussen De Burg en Avenhorn. Er hebben sinds de eerste bewoning verschillende tappers, waarden en herbergiers op De Goorn gewoond.

De termen waard, tapper, herbergier en kastelein zijn benamingen voor een gastheer van een tapperij, herberg of café. Een 'tapperij' of 'tappersnering' was, evenals een koffiehuis, logement en herberg, een lokaliteit waar bier, wijn of sterke drank werd geschonken. In dit verhaal komen de termen regelmatig voor, daarom hieronder enige algemene achtergrondinformatie.

Tapper of waard (m/v)

Een tapper is iemand die zijn bedrijf maakt van het tappen van bier, wijn of sterke drank aan het publiek. Daarnaast is een waard de eigenaar van een herberg. Het woord waard komt, volgens verschillende encyclopedieën, van de term 'ward' dat beschermen of bewaken betekent.

Tappers of waarden verkochten bier in kleine hoeveelheden aan mensen die het met hun eigen bierkannen kwamen halen. Hiernaast een exemplaar uit de 18e eeuw gevonden in Alkmaar.² De maten die de tapper gebruikte om bier te verkopen waren de steek (19 liter), de vaan (5 liter), de stoop, de mengel en de pint, in een verhouding van 1 stoop van ca. 2,5 liter = 2 mengelen van 1,25 liter = 4 pinten van 0,62 liter.³

De tapper kocht zijn bier in bij een brouwer of tussenhandelaar (biersteker of bierbeschooier). Elke stad had wel een aantal brouwerijen. In de omgeving van De Goorn waren er rond 1750 brouwerijen in Hoorn, bijvoorbeeld Het Wapen van West Vriesland, Het Roohout en De Leeuw. Om goed bier te maken had je schoon water nodig. Voor de brouwerijen in Hoorn werd dit volgens het Westfries Genootschap aangevoerd met zogenoemde waterboten. Daarnaast was Hoorn een belangrijke doorvoerhaven voor bier uit Hamburg naar Amsterdam. In Enkhuizen, Medemblik en Alkmaar waren ook brouwerijen en werd bier verhandeld. Tussenhandelaren betrokken hun bier bij deze brouwerijen maar ook uit andere streken, bijvoorbeeld Haarlem, waar veel brouwerijen waren vanwege het schone duinwater. Er was

een levendige bierhandel, zelfs met het buitenland. Bier werd aangevoerd in zware vaten per schip of schuit. Bierdragers haalden de vaten uit het schip en brachten ze naar de pakhuizen. Dat zie je mooi in een gevelsteen van een pand op de Bierkade nummer 2 in Hoorn.

Bier werd verhandeld in vaten (tonnen), in de 17e eeuw met een inhoud van ong. 155 liter. Daarnaast waren er de smalton (124 liter), halve vaten, 'vierendeelen' (kinnetje) en 'achtendeelen'. In een keurboek van Hoorn staat dat zij de maatvoering van biervaten baseerden op die van Delft, destijds een standaard maat. Hoorn gebruikte een 'contermaat' om nieuw gemaakte vaten te ijken.⁴

De biersteker liet de vaten met paard en 'slede' of wagen bij de tapper in de stad brengen door de bierdragers. Dat is mooi zichtbaar in een andere gevelsteen op de Bierkade nummer 2 in Hoorn. Om het bier in De Goorn te krijgen maakte men ook gebruik van schuiten die bijvoorbeeld via de Naamsloot naar De Goorn voeren.⁵

Voor deze verrichtingen lieten de 'bier en wijn werkers' zich betalen. In Alkmaar hadden ze daar vaste prijzen voor volgens een akte van 3 maart 1763. Voor het leveren van een ton Jopen Bier in de stad Alkmaar werd bijvoorbeeld 9 stuivers gerekend.

LE YSTE van het LOON der Bier en Wyn-Werkers, Binnen de Stad ALKMAAR		
Dan de In- en Uitslag der Wijnkopers en Afijn-Makers.	Door het bestellen van Bieren / van buyten de Provincie ingekomen.	
van een Voeder vat Rynsche of andere Wynen - 1 6 --	van een Pyp - - - - - -- 12 --	
van een Toelast of Pong - - - - - -- 18 --	van een Ton Jopen Bier - - - - - -- 9 --	
van een Bood of Pyp - - - - - -- 12 --	van een halve Ton - - - - - -- 4 8	
van ieder Anker in een stuk Genever of Brandewyn - - - - - -- 1 --	van een Vierendeel - - - - - -- 2 --	
van een Oxhoofd Wyn of Afyn. - - - - - -- 7 --	van een half Vierendeel - - - - - -- 1 --	
van een Aam of Tierse - - - - - -- 5 8	Dan het Binnelants-Bier.	
van een half Aam - - - - - -- 3 --	van een Ton - - - - - -- 5 --	
van een Anker - - - - - -- 2 --	van een half Vat - - - - - -- 2 8	
van een half Anker - - - - - -- 1 4	van een Vierendeel - - - - - -- 1 4	

Bron: Regionaal archief Alkmaar.

Geld in de 17e en 18e eeuw.

Het geldstelsel uit de 17e en 18e eeuw leek sterk op het stelsel dat tot voor kort in Engeland in gebruik was. Men rekende in **gulden**, **stuivers** en **penningen**. Een stuiver had de waarde van 16 penningen en de gulden was 20 stuivers waard. De gulden, de zogeheten carolusgulden, was genoemd naar Karel V (1500 – 1558) en had als symbool een £. In de 18e eeuw gebruikte men bijna uitsluitend nog deze carolusgulden.

Carolusgulden

Een bedrag van bijvoorbeeld 5 gulden, 13 stuivers en 10 penningen werd geschreven als £ 5,13,10. Later werd dit de gulden met het symbool f. Er is een korte periode geweest van 1810 – 1813 dat de franc betaalmiddel was, maar na de Franse tijd werd in 1813 weer de gulden ingevoerd en dit maal volgens het decimale stelsel verdeeld in 100 centen.

Tapperij

Om de klanten van bier te kunnen voorzien had de tapper een aantal vaten in voorraad en sloeg die één voor één aan met een tapkraan. Het tappen gebeurde met behulp van een buisvormige tap. Deze bestond uit een in de lengte doorboorde massieve staaf met aan de bovenzijde een handgreep. In de tap kon je bovenop een kraan, het 'haantje', plaatsen.

Drankorgel in het Westfries museum

Tapperijen konden allerlei formaten hebben: van een simpele kamer in het woonhuis van de tapper, tot grotere zaal waar de drank uit een zogenaamd 'drankorgel' werd geschonken, een stellage van meerdere vaten waaruit het bier werd getapt. In een tapperij konden gasten ook een kroes bier of wijn drinken, een pijp roken of een simpele maaltijd krijgen. We vermoeden dat in het kleine dorp De Goorn de tapperijen klein waren.

Vrouwen werkten ook als tapster omdat er voor het verhandelen en tappen van bier geen opleiding nodig was. Daarbij was er voor het starten van een tapperij weinig startkapitaal nodig. Een kleine tapperij vereiste enkel een ruimte in huis, stookmateriaal om die ruimte te verwarmen, wat huisraad en een krijtbord om op te schrijven wat er in de aanbieding was. En een voorraadjie bier en andere drank natuurlijk. Zij konden het werk naast de huishoudelijke taken doen. Zodoende waren er dus ook relatief veel vrouwen werkzaam als tapper, zo ook in De Goorn zoals we verderop zullen zien.⁶

Bier was de volksdrank bij uitstek, die in verschillende variëteiten de hele dag door werd geconsumeerd. Het lichte bier (scharrebier of dunbier), met een alcoholpercentage van enkele procenten, was de drank voor de gewone man. Dit dunne bier werd ook door oudere kinderen gedronken. Voor wie het betalen kon, waren er bij de maaltijden en 's avonds zwaardere soorten bier.

Men dronk ook water want de waterkwaliteit was over het algemeen voldoende. Levering van drinkwater via leidingen is pas van de laatste 100 jaar. Daarvoor haalde men water uit regenbakken, putten, open water en bronnen. Deze plekken konden soms wel een bron van infectieziekten zijn. Maar dat is volgens Stichting Erfgoed Nederlandse Biercultuur niet de reden dat er in de 16e t/m 18e eeuw veel bier werd gedronken. Bier werd gewoon gedronken omdat het voedzaam was en vooral lekkerder.⁷ Bier was wel veiliger om te drinken omdat het minder bacillen bevatte dan water en werd ook aangeprezen als goed voor de gezondheid valt te lezen in een almanak uit 1790.⁸

**Alle Bieren zyn een Drank van Mout, Hop en Water
behoorlyk gebrouwen. — Goed Mout, goede Hop, en
goed Water te samen naar vereisch bewerkt, niets anders
is 'er noodig om allerbest Bier te hebben zoo wel voor
den smaak als voor de gezondheid. — Hier van na-
derhand. —————**

Water werd bij het brouwproces namelijk gekookt en ook de hop en alcohol hadden een desinfecterende werking. Het meeste bier had een laag alcoholpercentage en kon je wel een tijdje bewaren, maar bieren met weinig alcohol en hop verzuurden snel. Huishoudens konden dus geen grote voorraden aanleggen. Wie bier nodig had, ging met een bierkan in de hand naar een tapper en sloeg voor een paar dagen in. Daarom waren er in steden en dorpen waarschijnlijk meerdere tappers actief, die allemaal een klein verzorgingsgebied hadden.

Er werd een behoorlijk deel van het inkomen uitgegeven aan bier. In de 17e eeuw bijvoorbeeld besteedde een predikant 'met eenvoudige leefwijze' per jaar een bedrag van 30 carolusgulden aan acht halve vaten bier (625 liter) inclusief de kosten van belasting en het laten thuisbrengen. Dat was net als uitgaven voor brood ongeveer 1/10 deel van zijn levensuitgaven.⁹

Herberg en doorrijstal

Een herberg was over het algemeen iets luxer dan een tapperij en had een herbergier als uitbater.¹⁰ Herbergen bestonden uit een gelagkamer, waar gedronken en gegeten werd. Daarnaast was er vaak een gemeenschappelijke ruimte waar geslapen kon worden. In dorpen waren de herbergen eeuwenlang de enige openbare gelegenheden. Er werden vergaderingen, rechtszittingen, openbare verkopen en verpachtingen gehouden.¹¹

Herbergen beschikten vaak over stallen voor de paarden van ruiters en (post)koetsen. Paarden konden hier gewisseld worden. De wachttijd werd door de reizigers gebruikt om iets te nuttigen. Een stal waar men met koets en al naar binnen kon rijden, werd een doorrit- of doorrijstal genoemd.

Café

In de 17e eeuw kwamen er door de internationale handel van de VOC ook nieuwe koloniale producten als koffie, thee en cacao voorhanden. Deze producten namen snel in populariteit toe en de prijzen daalden in het begin van de 18e eeuw sterk. Binnen de betere sociale klasse werd het ook gewoner om wijn te drinken. Deze veranderingen maakten de weg vrij voor een nieuw fenomeen: het koffiehuis of café. In eerste instantie zag je dat in de steden maar ook in de dorpen kon je nu naast alcoholische dranken ook steeds meer koffie, thee, wijn, jenever en chocolademelk in de herberg drinken.¹²

Bier was een zwaar met accijnzen belast product en de prijzen van graan en turf voor het bierbrouwproces liepen alleen maar op. Veel brouwers stapten in de 18e eeuw daarom over op het stoken van jenever. De accijnzen op jenever waren veel minder dan bij bier. Jenever was daarom heel betaalbaar. Deze sterke drank werd populair bij de lagere sociale klasse met als gevolg een toename van de verslavingsproblematiek.

Impost, het innen van belastingen

Het betalen van accijnzen en belasting is van alle tijd. De term impost werd hiervoor gebruikt. Voor steden als Hoorn en Alkmaar was het een belangrijke inkomstenbron. De belangrijkste impost van Holland was in de eerste helft van de 17e eeuw die op bier.¹³ Ongeveer 30% van alle impost kwam in 1650 uit de bieraccijnzen.

Gezien de betekenis van de bierimpost had het ook de voortdurende aandacht van de staten en stadsbesturen. Meestal verpachtten de staten en steden de inning van impost aan gegoede burgers. Accijnsverhogingen leidden vaak tot heftige protesten.¹⁴ En er werd sterk gecontroleerd op mogelijke ontduiking van impost met name in steden. De tapperijen in dorpen waren wat verder uit het zicht van de controleurs en belastingontduiking kwam regelmatig voor. Naar aanleiding daarvan waren er, ook bij tapperijen in De Goorn, conflicten en rechtszaken over deze imposten.

Seizoenarbeiders: de Hannekemaaiers, kiepkerels en turfstekers

Vanaf het eind van de 17e eeuw tot het begin van de 20e eeuw kwamen jaarlijks duizenden trekarbeiders uit de Nederlands-Duitse grensregio en het Duitse Westfalen werken in de Holland.¹⁵ Ze kwamen ook naar onze regio en zorgden natuurlijk ook voor extra inkomsten voor de waard. Twee van deze hannekemaaiers speelden een belangrijke rol in het ontstaan van De Hoop. In het boekje 'Hannekemaaiers en kiepkerels' beschrijft Korn Mulder mooi de tijd van de hannekemaaiers.¹⁶ De volgende informatie komt uit dat boek.

De bevolking in die streek nam zo toe dat er onvoldoende bestaansmogelijkheden waren voor kleine boeren en landarbeiders. Ze hadden het arm en gingen daarom naar Holland omdat daar de lonen hoger waren. Hannekemaaiers (grasmaaiers / hooiers) maar ook turfstekers kwamen ook naar de regio West-Friesland. Het waren vooral mannen die de jaarlijkse tocht naar Holland ondernamen. Trekarbeiders moesten een goede gezondheid hebben, het werk was zwaar. Het kleinere aantal vrouwen vanuit Duitsland vond tijdens het seizoen werk als weefster, hooier, bleekster of ventster.

Er was ook een andere groep jonge mannen uit Duitsland die in Holland hun geluk gingen beproeven maar dan om aan te monstere op een van de schepen van de VOC.

Het grootste deel van de 'Hollandgängers' ging over de landwegen naar het westen. Na Pinksteren vertrokken ze in groepjes. Sommigen liepen naar Zwolle om het beurtveer te pakken. Per boot gingen naar Amsterdam (oude brug of 'moffenbrug') en vandaar naar de graslanden in Noord-Holland. Met hun eigen met sokken omwonden zeis en een grote plunjezak met roggebroden, hardgekookte eieren, worst, repen spek en rauwe ham van het in de vorige herfst geslachte varken. Voorts hadden ze wat reservekleding en sommigen namen in Westfalen geweven linnen mee om te verkopen aan Nederlandse boerinnen, de zogeheten lappiespoepen. De familie Büscher (Busscher, Busker) van De Goorn, komt oorspronkelijk ook uit Mettingen (DL), en is als koopman en manufactuur naar West-Friesland gekomen.

Standbeeld van Hollandgänger (Hannekemaaiër) in Uelsen Duitsland.

Mensen die uit de grensstreek met Duitsland vandaan kwamen als arbeider, werden door noorderlingen wel aangeduid met het woord grasmof of 'poepen' omdat dit zou zijn ontstaan doordat ze elkaar vaak aanspraken met het Duitse woord 'Bube' voor 'jongen' of 'kerel'.

De seizoenarbeiders konden zo het jaarinkomen goed aanvullen. De Hollandse veehouderijen op hun beurt konden niet zonder de Duitse arbeiders. In de oogsttijd waren veel meer arbeiders nodig om de hooi voor het vee te maaien dan de lokale bevolking aan arbeidskrachten kon leveren. Trekarbeiders die in de landbouw werkten, gingen vaak ieder jaar naar dezelfde werkgever. Daar vonden ze vaak ook onderdak. Eind augustus gingen ze dan weer terug met zo'n 125-150 gulden (medio 1803). Toch zijn er in De Goorn diverse migranten permanent blijven wonen.

Tappers en waarden (m/v) op De Goorn

We hebben van de periode voor 1500 (nog) geen historisch materiaal kunnen vinden over tappers en waarden in De Goorn.

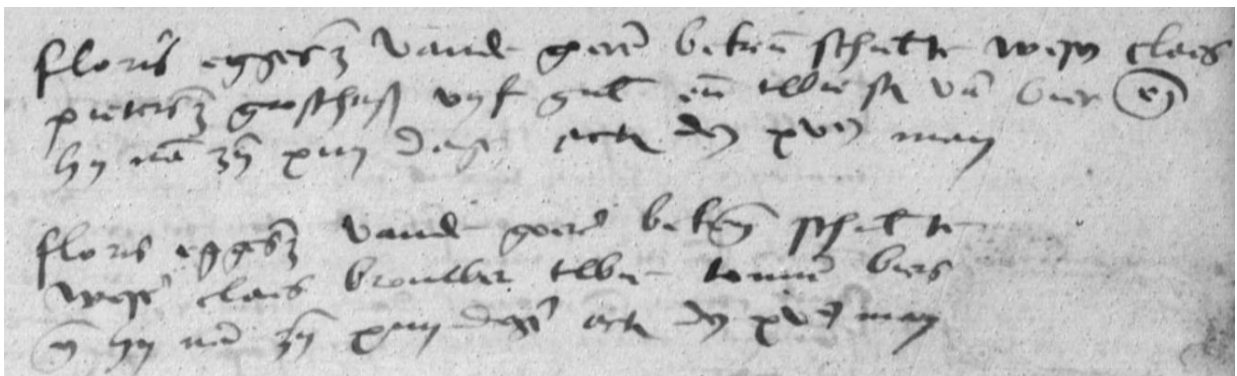
16^e eeuw (1500 – 1599)

De 16e eeuw is een overgangperiode van de middeleeuwen naar de nieuwe tijd. Een eeuw die gepaard ging met politieke verschuivingen, nieuwe religieuze stromingen, oorlog en crisissituaties.

De eerste aanwijzingen die wij hebben over ‘tappers’ of ‘waarden/waardinnen’ op De Goorn, komen uit 1534.

1534: Floris Eggesz, waard op De Goorn

Lourens Schuijtemaker vond een schepenakte van **15 mei 1534**. Daarin lezen we dat Floris Eggesz van De Goorn overeenkomsten aangaat om twee tonnen bier te kopen bij Claes Piersz Grosthusen en Claes Brouwer, beiden waarschijnlijk uit Hoorn, met een betalingstermijn van twee weken.¹⁷ Floris Eggesz bekende in 1539 ook schuld aan Claes Brouwer voor twee tonnen bier. Uit de aankoop van deze hoeveelheden bier maken wij op dat Floris Eggesz in 1534 tapper was op De Goorn.

Transcriptie van bovenstaand deel uit de akte levert de volgende tekst:

'Floris Eggesz van De Goeren bekende schuldig te wesen Claes Pietersz Grosthusen vijf gulden ende twee stuvers van bier ende hij nam zijn XIII dage, acte den XVden maij [1534]'

'Floris Eggesz van De Goeren bekende schuldig te wesen Claes Brouwer twee tonnen biers ende hij nam zijn XIII dagen, acte den XVden maij [1534]'

1597: Cornelis Claasz, waard op De Goorn

Cornelis Claasz kreeg in juni 1597 een aanklacht over de impost op bier aan zijn broek. Jochum Jochumsz als pachter van de bieren over Berkhout en de schout van Hoorn klaagden hem aan. Cornelis Claasz moest belasting betalen over al zijn bier, maar had blijkbaar een ton minder opgegeven dan hij in werkelijkheid had. Bij controle was hij door de mand gevallen. We lezen: '*Cornelis Claesz waert op De Ghooren*', '*uyt saecke van een versweegen tonne biers*'. Cornelis zal wel ontkend hebben met een mooie smoes maar of hij daar mee weg kwam?¹⁸

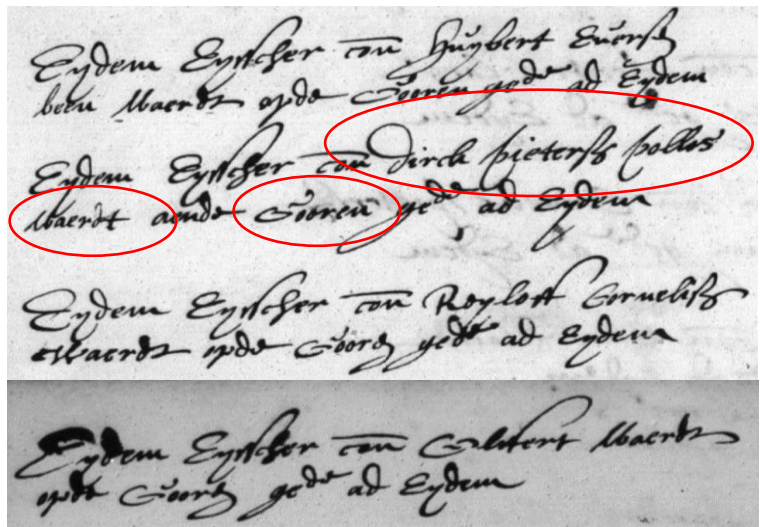
17e eeuw (1600 – 1699)

De 17e eeuw (Gouden Eeuw) was een tijd van grote rijkdom in Nederland. Er was ook in deze regio veel werk door de handel in de steden Hoorn en Enkhuizen. Toch waren er grote verschillen. Kooplui woonden in mooie panden in de steden, die hadden het goed. Maar de arme gezinnen hadden moeite om een bestaan op te bouwen en woonden vaak, onder slechte omstandigheden, met veel mensen in hele kleine huizen.

1617: 4 waarden op De Goorn

Berkhout viel in die tijd onder de jurisdictie van Hoorn. De Goorn, dat bij Berkhout hoorde, telde in 1617 weinig huizen. Maar er waren wel 4 waarden! Ook in andere dorpen kwam je meerdere waarden tegen. Gelukkig hadden de waarden op De Goorn ook af en toe akkefietjes. Enkele zaken kwamen 'voor' en werden beschreven in de boeken van de schout van Hoorn. Jan Peereboom maakte ons attent op een akte van **30 augustus 1617** met vier maal een 'waerd op de Gooren' met de mooie namen:

Huijbert Evertsz Been, Dirk Pietersz Polles, Reijlof Cornelisz en Olfert Maertz (Maartenszoon).¹⁹

Sommigen hadden al een achternaam, maar ook hier zie je dat bij de naamgeving achter de voornaam vaak een patroniem (vadersnaam) stond.

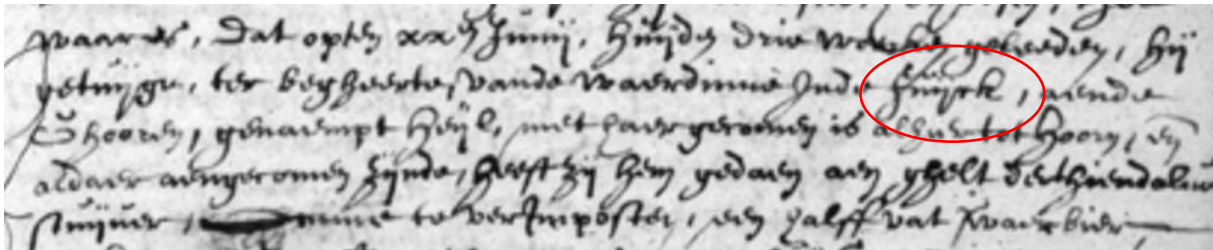
De belastingen die werden geheven op het brouwen, invoeren en verhandelen van drank vormden een belangrijke inkomstenbron voor de stadsbesturen. Het was daarom van groot belang om te controleren wie actief waren in de drankhandel. De vier waarden van De Goorn hadden samen met veel waarden uit andere dorpen moeite met de hoogte van de belasting op bier en reageerden niet op een verordening. Sinds de middeleeuwen was het recht om impost (belasting) te heffen en innen in steden verpacht aan rijke lieden. Vermogende lieden betaalden het stadsbestuur een bedrag om een bepaalde belasting te mogen innen. De belastingpachters verdienden aan het innen van belastingen, door iets meer belasting op te halen dan zij aan het stadsbestuur moesten afstaan. Dit systeem zorgde ervoor dat het

stadsbestuur niet zelf het innen van deze belastingen moest regelen. Dit bespaarde werk en tevens beperkte het corruptie. Maar toch, het systeem was ook problematisch. Immers, de belastingbetalers zagen hun centen niet naar de overheid gaan, maar naar rijke particulieren. Daarom poogde men op allerlei manieren de belastingen te ontduiken. Dit door bijvoorbeeld vaten bier te verstoppert als de belastinginners langskwamen. Of door minder vaten op te geven dan men werkelijk had staan. Het was daarom voor de belastingpachters veel werk om de belastingen te innen. Ieder jaar werden vele waarden aangeklaagd door de belastingpachters, als ze tenminste door de mand vielen. De belastingpachters Ariaen Wiggers en Pieter de Geus hadden daarom een slim idee. Waarom zoveel werk in het innen van de belastingen steken als je ook een deal kan maken met alle waarden van de regio. Door met alle waarden een afkoopbedrag af te spreken, betaalden alle waarden minder belasting en was het ophalen van dit afkoopbedrag een eitje. Iedereen blij dus. De vier waarden van De Goorn vonden dit daarom ook een goed idee. Helaas dacht de schout van Hoorn hier anders over. In zijn ogen waren regels nu eenmaal regels. De regel was dat de belasting gewoon geïnd moest worden, dus afkopen was geen optie. Aangezien alle waarden hier ook bij betrokken waren, besloot de schout niet alleen de belastingpachters Wiggers en De Geus aan te klagen, maar dus ook alle waarden/waardinnen die erbij betrokken waren. Aldus geschiedde: op 28 april 1617 kwam de schout met de aanklacht, waarbij ook alle namen van de betrokken waarden genoteerd werden.²⁰ De zaak had een paar zittingen, waaronder die van 30 augustus. Daarbij werden weer alle namen opgesomd. Bij die zitting mochten Wiggers en De Geus zich verdedigen. Zij stelden dat zij niet de eersten waren die zich zo lieten uitkopen. Dat was volgens hen ook al in Waterland en bij Alkmaar vaker gebeurd en de 'hogere' overheid stond dit oogluikend toe.²¹ De schout vond dat ze deze claim moesten bewijzen.²² Dit konden de belastingpachters niet. Op 2 oktober volgt daarom de uitspraak van de schepenen van Hoorn. Wiggers, De Geus en de waarden komen er met een boete vanaf, maar het mag zeker niet nog eens gebeuren.²³

Ende Enghen tot Ariaen Wiggers
 en Pieter de Geus respectievelijk pachters
 en medestanders vanden in imposen vande
 Biering ouer die dorpen onder dese stede
 Hoorn portierende om dat alse by gede
 gaele veruordert hebben accorderen wthkoop
 te maachen met alle de waerdes onder haer
 quartiers begrepen ~~en~~ contrarie die ordinaantie
 byde Me Et heeren staeten gecommenceert
 dat daeromme by gede sulden worden gecommenceert
 inde boeten en pecunen byde placards generale
 en particuliere ordinaantie gestatueert
 om Exponen

1620: een tapperij genaamd 'de Fuijck' van waardin Heijl.

Een opmerkelijke gebeurtenis in het jaar 1620, gevonden door Lourens Schuijtemaker, geeft ons een naam van een van de tapperijen op De Goorn. Er wordt in een oud notarieel stuk melding gemaakt van ene waardin Heijl van een tapperij genaamd 'de Fuijck' van De Goorn.²⁴

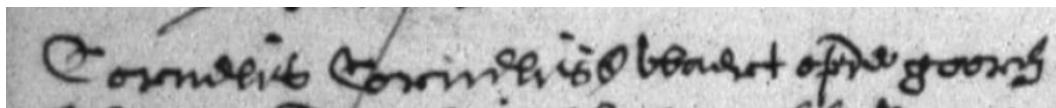

Vrij vertaald lezen we in dit stuk dat Pieter Cornelisz van Spierdijk (tussen 16 en 17 jaar oud), zittende in de 'ghijssel', ten woonhuize van den officiers dienaar alhier te Hoorn, op de vragen hem gesteld door Dirk Jansz, als medestander van de pachter van de impost op bieren over Hoorn en de dorpen, heeft bekend en verklaard hoe waar is dat op 20 juni, drie weken geleden, hij getuige ter begeerte 'van de waerdinne in de Fuijck, aen de Ghooren, genaempt Heijl', met haar gekomen is te Hoorn. Daar gekomen kreeg hij van haar 13,5 stuivers om te verimposten een half vat zwaar bier van Herman Jansz op de naam van een huisman [=boer], 'die hij noeme zoude, Jan Cornelisz van Spierdijk'. Hij laadde het halve vat in een schuit. Het verimposte vat werd geleege in een ander leeg vat bij de waardinne thuis. Het lege vat werd naar het schuurtje achter het huis gebracht. Voor al zijn moeite kreeg hij een halve schellink, oftewel drie stuivers, en de waardin 'tapte hem een biertgen, dat hij utdronck met haer', waarna hij naar huis ging. Dit is de waarheid die hij zo nodig met eed wil bevestigen. Het vermoeden is dat met deze getuigenis de pachter van de bieren overtuigd is dat er geen fraude gepleegd was en dat het daarom niet tot een zaak kwam.

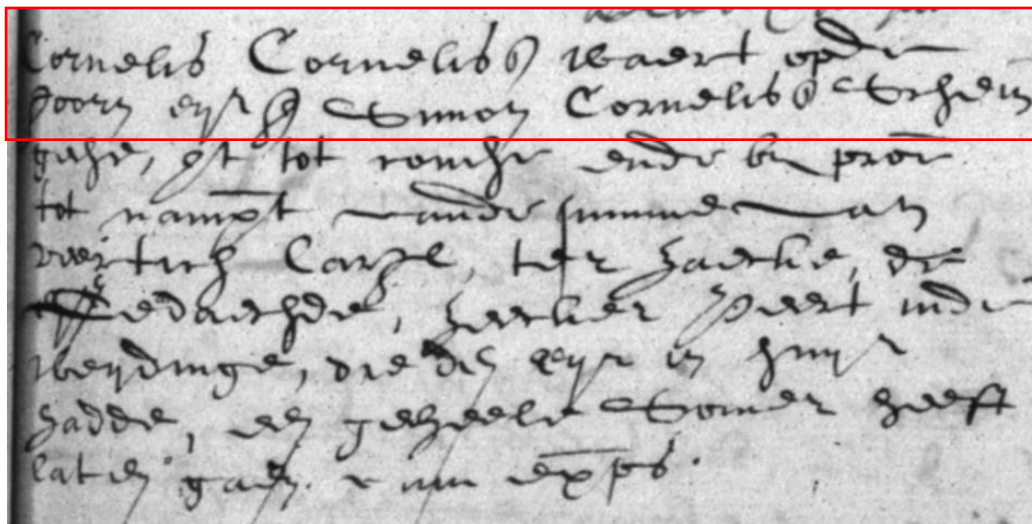
Uit de tekst maken we op dat het café eigendom was van een boer (of eigenlijk zijn vrouw) en dat dames in de herberg werkten. De naam De Fuik doet vermoeden dat de herberg aan of dichtbij het sluisje van De Goorn lag. Immers, op drukke momenten liep de sloot daar, aan de kant van de Naamsloot en de kant van de polder Ursem, vol met schuiten (als een soort fuik) en moest men wachten. Dit ook gebaseerd op de term fuik die nog in de binnenvaart wordt gebruikt namelijk een zware, lange, in het water geplaatste, constructie voor sluzen, bruggen e.d., waaraan schepen ligplaats kunnen nemen.²⁵ Dat waren dan ook populaire plaatsen voor een kroeg of tapperij.

In een testament uit 1626 komen ook het huis met de naam 'de Vuijck' tegen. Daarin staat dat Trijn Claesdr, huisvrouw van Jan Cornelis Simonsz van De Goorn, toen in een huis op De Goorn woonde genaamd 'de Vuijck'. Haar ouders Claes Jacobes [Claas Jacobsz] en Griet Pietersdr hadden het huis al in hun bezit.²⁶

1622 Cornelis Cornelisz, waard op De Goorn

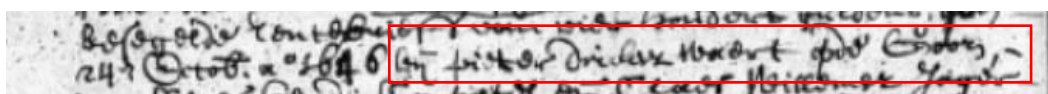

Een andere waard op De Goorn in die tijd was **Cornelis Cornelisz**. Deze waard wilde vast wat bijverdienen door een stuk land te verhuren. Simon Cornelisz Schem (Schein) had in 1616 een zomer lang zijn paard in de wei van Cornelis Cornelisz laten grazen zonder dat hij daarvoor betaalde. Cornelis eiste daarom 40 carolusgulden van Simon.²⁷ Simon gaf aan dat er geen afspraken over gemaakt waren en dat Cornelis het land in 1616 niet in verhuur had. Hij vond dat Cornelis daarom zelf maar voor de proceskosten moest opdraaien.

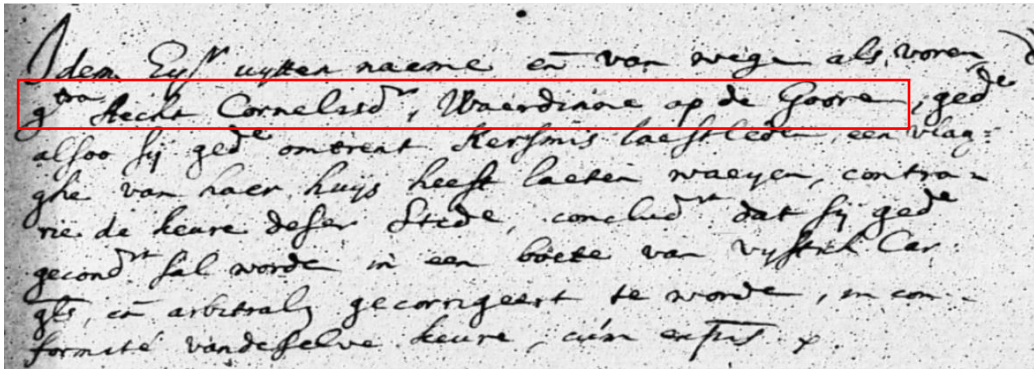
1646: Pieter Dirkz waard op De Goorn

Pieter Dirkz was waard op De Goorn in 1646. In een akte uit 1653 staat dat Jan Pietersz Witteknief biersteker te Hoorn een rentebrief van 400 gulden afgeeft op 24 oktober 1646 aan Pieter Bon bierbrouwer in brouwerij 't Brandijser te Haarlem voor Pieter Dirksz waard op De Goorn. Hij leende waarschijnlijk het geld van Jan Pietersz Witteknief voor zijn huis en tapperij op De Goorn.^{28 29}

1656: Aecht Cornelisdr, waardin op de Goorn

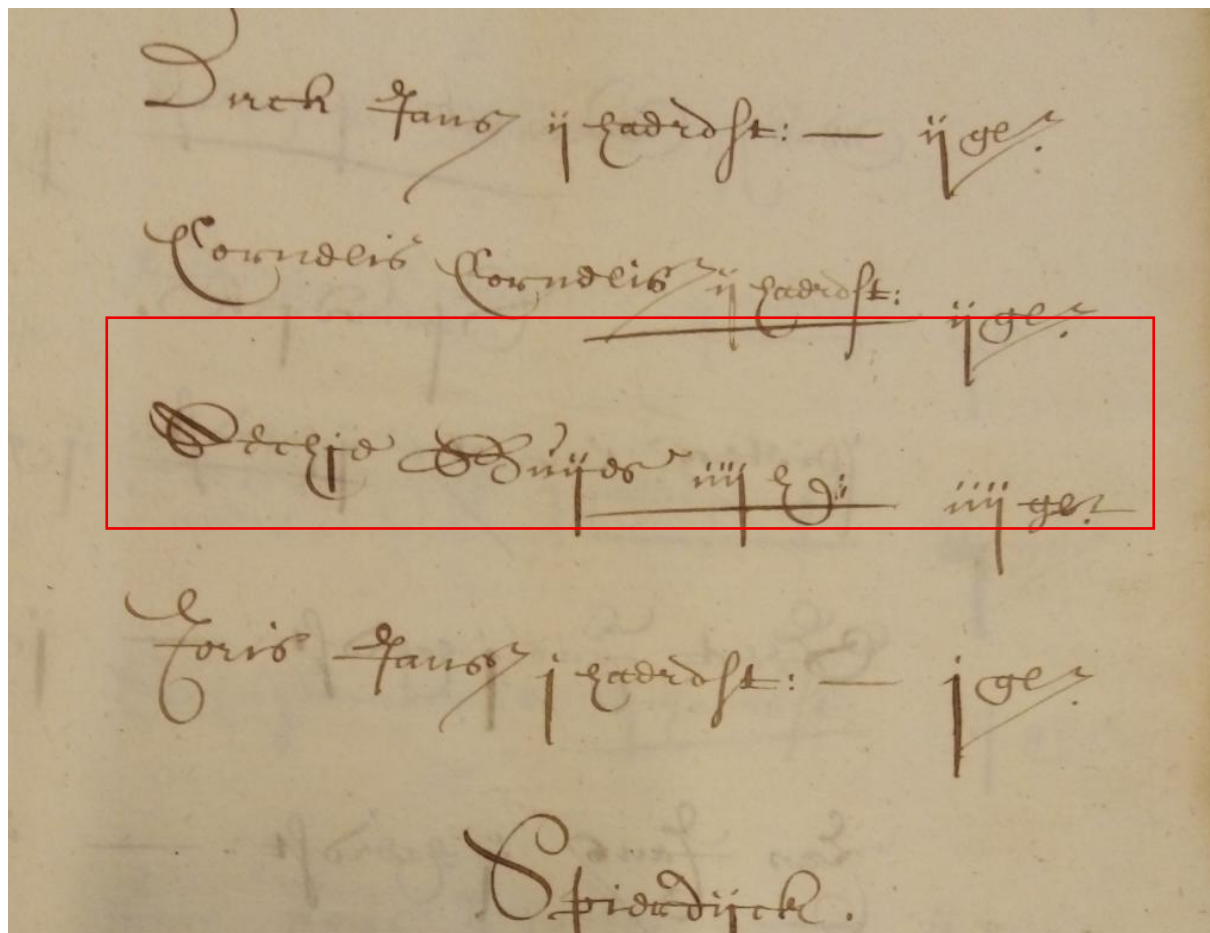
Aecht Cornelisdr was waardin op De Goorn in 1656. Ook zij moest zich verantwoorden bij de schout. Ze had 'een vlaghe van haer huys laeten wayen' tijdens Kerstmis, zien we in onderstaande tekst, en kreeg 50 carolusgulden boete.³⁰

Idea. Zijt wyter naeme en van wegen als, worden
g. Aecht Cornelisdr, Waardinne op de Goorn, gede
alfoo sij gede omreent Kerstmis laetende een vlag-
ghe van haer huys heeft laeten waeyen, contra-
rie de keure deser Stede, conclusie dat sij gede
gecond^{te} sal worde in een boete van vyftich Car-
gts, en arbitraley gecorrigeset te worde, in con-
formite vande felve keure, als opst. x.

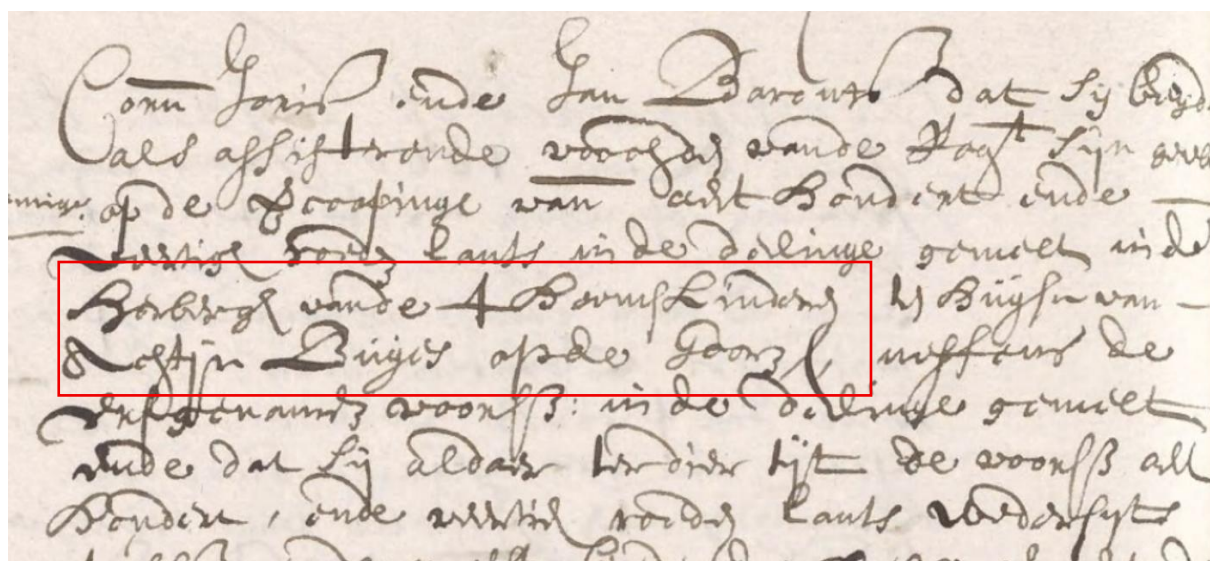
Dat was een zware boete. Een gemiddeld jaarinkomen voor arbeiders was 500 gulden.³¹ Tussen 1572 en 1653 had de Nederlandse vlag (prinsenvlag naar Willem van Oranje en inval in Den Briel) naast het wit en blauw ook een oranje band aan de bovenkant. Na 1653 werd de prinsenvlag verboden, de oranje band gewijzigd in een rode en werd het de statenvlag. Er was toen net als nu een protocol voor het uithangen van de vlag. 'contrarie de keure deser stede' staat in het vonnis. Vlaggen met Kerstmis op een 'dag des heren' om mogelijk klanten naar je tapperij te trekken was natuurlijk vragen om moeilijkheden. Mogelijk is zij de dochter van Cornelis Cornelisz die al waard was op De Goorn.

1660: Aagje Buijes (Buis), waardin van herberg "de Vier Heemskinderen".

De naam van Aagje Buijs staat als een na laatste op De Goorn voor Spierdijk begint. Die naam kunnen we koppelen aan een akte uit 1660 waarin haar naam genoemd werd. Zij was uitbaatster van herberg de 4 Heemskinderen. De naam van de herberg was geïnspireerd door een middeleeuws riddersverhaal over 4 kinderen van een edelman Haymen, later verbasterd tot Heem, en hun toverpaard Ros Beyaart.³²

Er werd een verkoping van land gehouden in herberg de Vier Heemskinderen van Aagje Buijes op de Goorn. Dit zou misschien ook de Aecht Cornelisdr kunnen zijn?

De naam Aegje Buijes staat ook in het haardstedenkohier van 1661. Ze werd aangeslagen voor 4 stookplaatsen (haard, fornuis enz.).

Het is ons (nog) niet gelukt te achterhalen waar bovengenoemde waarden precies gewoond hebben. Het is wel zeer waarschijnlijk dat er altijd een waard naast of in de buurt van het verlaat op de grens van De Goorn, Avenhorn en Ursem woonde.³³ Die lag er namelijk al in de 16e eeuw en was een plek waar veel schuiten langskwamen. Je zag dan ook vaak een kroeg of tapperij bij zo'n plaats. Kon je even wat drinken en op adem komen. Maar een andere favoriete plek was waarschijnlijk vlak bij de kerk, die was er sinds 1637.

18e eeuw (1700 – 1799)

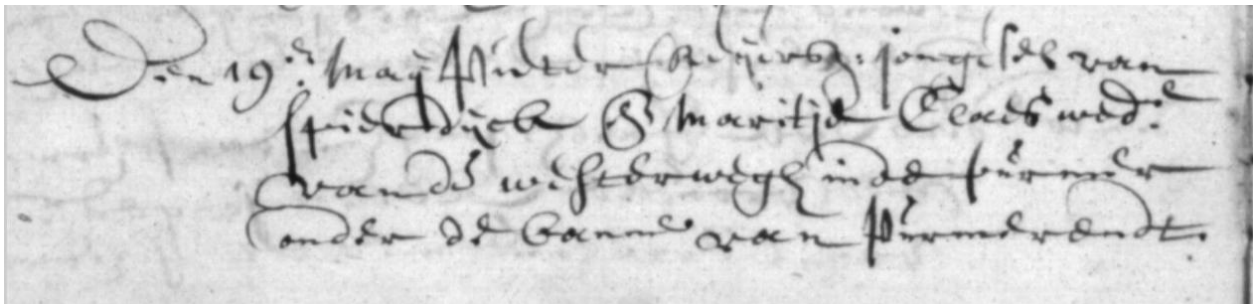
Nederland verloor in de 18e eeuw zijn status die het had als wereldmacht in de 17e eeuw. Economisch ging het minder voor de wind. Er ontstonden grote inkomensverschillen tussen de elite en de arbeiders. De werkeloosheid steeg en er kwamen opnieuw oorlogen met Frankrijk en Engeland. De Engelsen verwoestten een groot deel van de handelsvloot en de Fransen vielen in 1793 Nederland binnen. Daardoor vluchtte Willem V in 1795 naar Engeland. De patriotten namen de macht over van de aristocratische regenten en stichtten de Bataafsche Republiek, een vazalstaat van Frankrijk.

De eerste aanwijzingen over bewoning, uitbaten van tapperijen en herbergen op de plek naast de rooms-katholieke kerk van De Goorn, het huidige Eetcafé 70, vinden we in 1774. Maar we kijken eerst naar een stukje geschiedenis voor 1774. Er stonden namelijk ten zuidwesten van de kerk van De Goorn twee huizen die aan de basis hebben gestaan van De Hoop. Jan Glorie woonde in het huis naast de kerk en Pieter Reijersz woonde daarnaast.³⁴

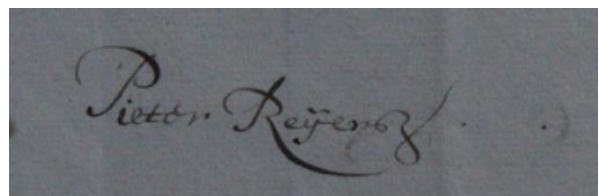
Voor 1689: de 2 huizen van Jan Glorie en Pieter Reijersz

Pieter Reijersz

Pieter Reijersz, geboren in 1648, trouwde als jongeman uit Spierdijk in 1675 met weduwe Maritje Claes (Maartje Klaas) uit de Purmer.³⁵

In het Kohier van het zout-, zeep-, heren- en redemptiegeld uit 1683 met de belastingplichtigen in De Goorn, staat dat Pieter Reijersz met 3 personen in het huis leefde. Kinderen onder de 8 jaar werden voor een ½ gerekend. Dat kan dus betekenen dat Pieter en zijn vrouw toen 2 kinderen onder de acht jaar hadden.³⁶ Ze werden in dat document ingeschaald op een 'beneden modaal' vermogen kleiner dan 1000 gulden. Pieter hertrouwde met Griet Dirks uit de Beemster zien we op een huwelijksaankondiging in 1685. Hij is dan zelf weduwnaar.³⁷ Griet stierf na 2 jaar en Anna Heertjes weduwe uit Avenhorn werd in 1687 zijn derde echtgenoot. Ook zij stierf en Pieter trouwde nog een keer in 1693 met weduwe Anna Cornelis van Avenhorn.³⁸

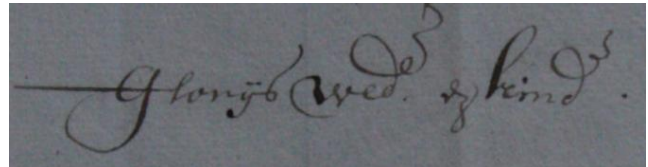

Jan Jansz Glorie

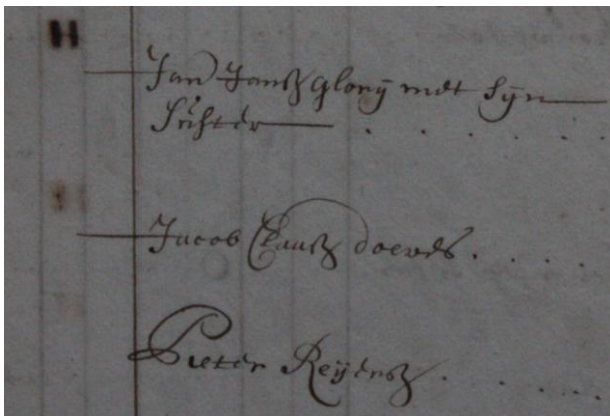
De naam Jan Jansz Glorie van De Goorn komt voor in verschillende generaties. Om de generaties te duiden worden de verschillende 'Jannen' aangegeven met een getal. Als eerste noemen we Jan Jansz Glorie (1) die was getrouwd met Grietje Jans. Zijn vrouw overleed in 1677.³⁹ Zij hadden een zoon Jan Jansz Glorie (2) die woonde al in 1660 op De Goorn staat opgetekend in een notarieel stuk.⁴⁰ Deze Jan was voor 1673 getrouwd met Reijneldis Creijnes (Reinoutje Krijns) uit Grosthuisen.⁴¹ Haar broer Kornelis Krijns was turfstecker op De Goorn en woonde in het huis naast Pieter Reijersz.

In het pondboek van 1689 van Berkhout staan 21 huizen van De Goorn geregistreerd met de eigenaren of bewoners/verhuurders, met aantekeningen van de betaling van diverse belastingen. Er woonden volgens Jos van der Lee in 1661 al ongeveer 135 personen op De Goorn. Het is jammer genoeg niet altijd mogelijk namen aan de specifieke 21 huizen op De Goorn te koppelen. De eigenaren van een pand waren niet altijd ook de bewoners.

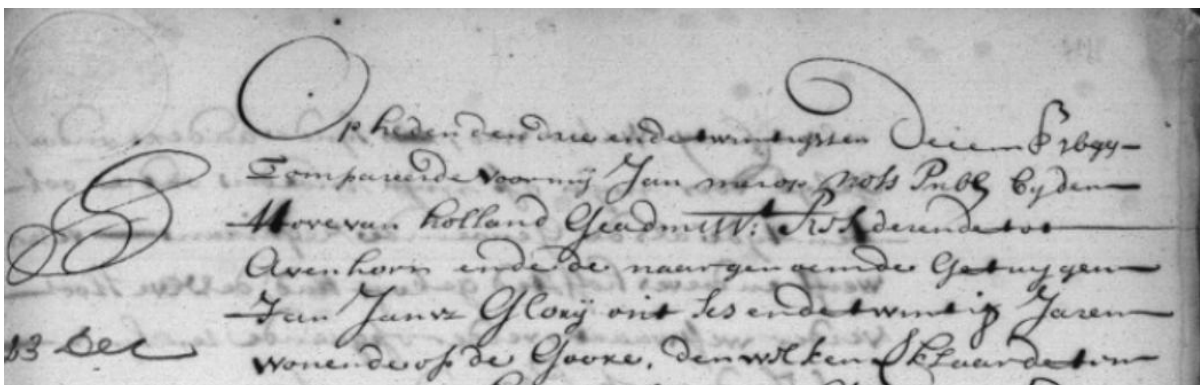
Wat we wel zien in het pondboek van 1689 is dat Jan Jansz Glorie (2) is overleden voor 1689 omdat in het pondboek 'Glorijs' weduwe, Reinoutje Krijns, met de kinderen staat vermeld.

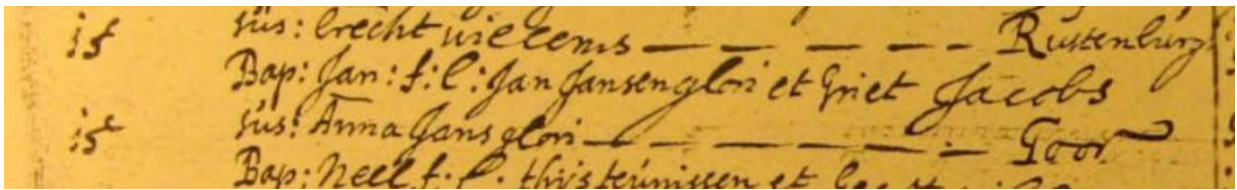
Reinoutje Krijns hertrouwde met Jacob Klaasz van De Goorn na 1689 en voor 1694.⁴² In 1696 woonde, volgens het pondboek van dat jaar, haar zoon Jan Jansz Glorie (3) en zijn zuster in het huis.⁴³ Dat was waarschijnlijk Anna of Grietje. Reinoutje was toen al ingetrokken bij Jacob Klaasz (Doeves). Die woonde ook in de huizen bij de kerk zien we in hetzelfde pondboek.

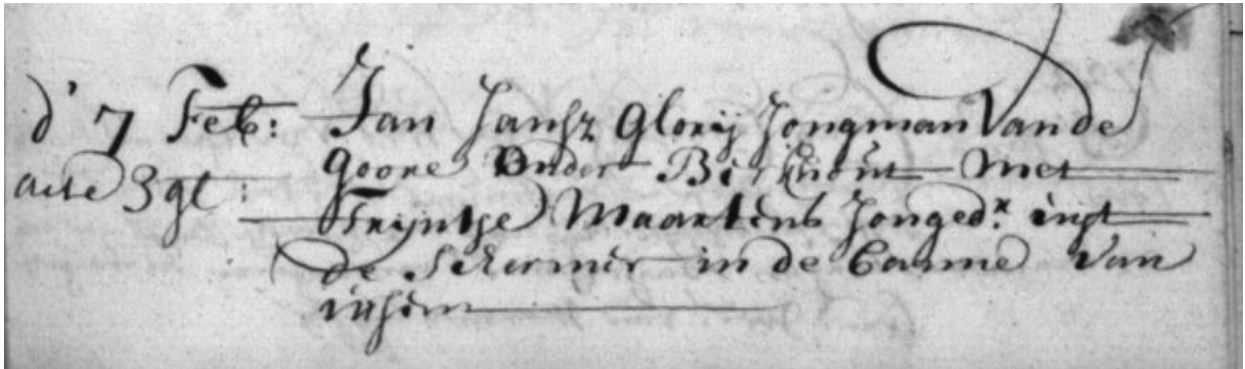
Jan Jansz Glorie (3) is geboren in 1673 want hij was 26 jaar oud volgens onderstaande akte uit 1699.⁴⁴

Hij trouwde als jongeman in 1696 met Griet Jacobs uit de Waard (Heerhugowaard) en ze woonden volgens het pondboek van 1710 nog steeds op De Goorn. Ze krijgen ook weer een zoon, Jan Jansz Glorie (4), die werd gedoopt op 15 oktober 1697 in De Goorn.

Die trouwde in de kerk van De Goorn als 'Jongman van de Goore' in 1721 met Trijntje Maartens uit de Schermer in de banne van Ursem.⁴⁵

Deze Jan Jansz Glorie (4) zien we ook in het kohier van verponding in Berkhout van 1733. Het kohier geeft de volgende bewoning weer: op nummer 102 de kerk en dan richting het sluisje t/m huisnummer 109 op nummer 103 Jan Jans Glorie in het huis direct naast de kerk. Daarnaast in huis nr 104 woonde Pieter Reijersz.⁴⁶

N ^o .	Oude Verpond.	Naam	Huure
103	0:12:0.	Jan Jansz Glorie	36:0:0
104	0:15:0.	Pieter Reijersz	24:0:0
105	0:15:0.	Jan Doetsz	16:0:0
106	0:12:0.	Alant Dink	15:0:0
107	0:15:0.	Jan Doetsz	15:0:0
108	onbekent	Trijntje Maartens	0:0:0
109	onbekent	Aanzijn de werp en gesind hinnen Waandigh.	

Rond 1740: Pastoor Garcia koopt beide huizen van Jan Glorie en Pieter Reijersz

Beide huizen werden aangekocht door pastoor Garcia van de naastgelegen kerk op nummer 102. Wanneer de pastoor de huizen heeft gekocht hebben we nog niet kunnen achterhalen maar dit is na 1733 en voor 1751.

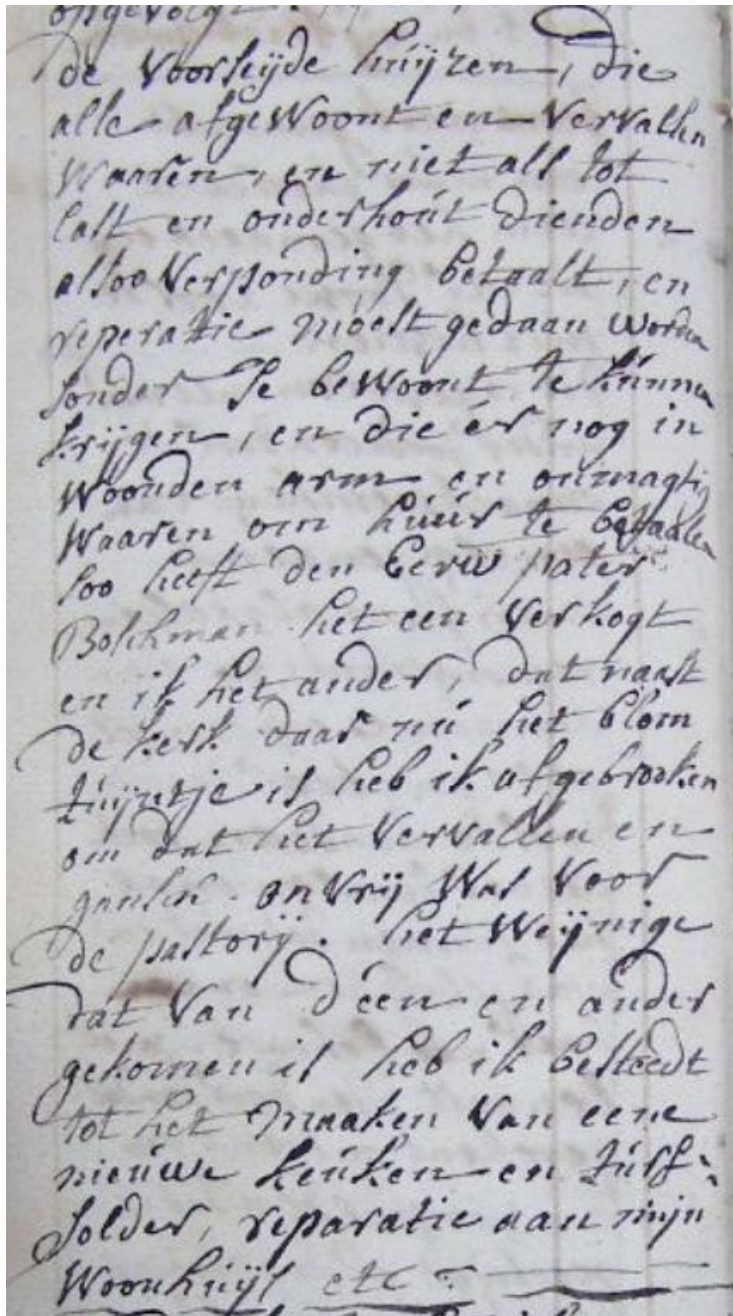
In de memoriaalaantekeningen van de rooms-katholieke (schuil)kerk van De Goorn zien we dat het huis van Jan Jansz Glorie direct naast de kerk na aankoop in opdracht van de pastoor opnieuw werd opgetrokken. Het huis ernaast van Pieter Reijersz werd verbouwd.⁴⁷ Dat is mooi te zien in een overzicht van de aankoopkosten en kosten voor de her- en verbouw in het memoriaal van de pastoor. Het huis van Jan Jansz Glorie kostte 266,16 gulden en dat van Pieter Reijersz 167 gulden.

fol: 21	
het huys van Jan glorie	
heeft gekost aen inkoop	
met de opdraght etc 266-16	
van het afbreken aen	
arbeijts loon en het	
met sel werck uijt de	
gront etc — 119-11	
item	aent hout balcken
	plancken spatren
	steylen etc — 87-10
item	aen spijckers — 20-19
	aen decken en riedt
	latten etc. — 108-10
item	aen glazen — 30-16
item	aen arbeijts loon voor
	11 arbeijders — 169-10
item	aen de steentien in qschots
	steenen met de 2 dultte
	schorsteenen aen
	calck sant en steen 97-17
item	aent verfen arbeijts
	loon — 19-13
item	aen de sloten en
	ander yser en vloer
	steenen en het af
	breken en weder op tim-
	meren van de 2 schof-
	steenen en arbeijts
	loon etc — 102-10
<hr/>	
2486-2	

fol: 22	
het huys van pieter	
Reijers cost aen in-	
koop met onkosten — 167-0	
item	aen hout spatren riedt
	rop spijckers etc 379-0
item	aen arbeijts loon etc 207-0
item	aen glazen en met sel
	werck arbeijts loon
	calck en steen 76-10
item	aen ten achter
	weegh en goten — 84-6
	etc — — —
<hr/>	
992-4	

Deze twee huizen werden na de verbouwing nog een aantal jaren verhuurd aan arme mensen. Probleem was dat die vaak de huur niet konden betalen. Dat is op te maken uit de tekst hieronder uit het memoriaal. Een andere probleem was dat deze twee huizen 'afgewoont en vervallen waaren, en niet als tot last en onderhoud dienden, alsoo verponding [grondbelasting] betaalt en reparate moet gedaan, sonder se bewoont te kunnen krijgen, en die er nog in woonden arm en onmagtig waaren om huur te betaalen'.⁴⁸

Reden voor de pastoor(s) om beide huizen te verkopen. Eén huis werd in 1751 verkocht en het andere huis 10 jaar later in 1761. Met de opbrengst van de verkoop werd de pastorie opgeknapt.

opgevolg
De Voorzijde huizen, die
alle afgewoont en vervallen
waaren, en niet all tot
last en onderhoud dienden
alsoo verponding betaalt, en
reparatie moet gedaan worden
sonder se bewoont te kunnen
krijgen, en die er nog in
woonden arm en onmagtig
waaren om huur te betaalen
soo heeft den Eerw. pastoor
Bolsman het een verkocht
en is het ander, dat naast
de kerk daar nu het blom
huysje is, heb ik afgebroken
om dat het vervallen en
groot onvrij wat voort
de pastorie. Het weijnige
dat van de een en ander
gekomen is heb ik besteedt
tot het maaken van een
nieuwe kerk en tussch
solder, reparatie aan mijn
woonhuys etc.

Tijdlijn van de 2 huizen die aan de basis stonden voor herberg De Hoop

Om nu het volgen van de tijdlijn bij de twee huizen voor 1832 te vereenvoudigen beschrijven we de historie van beide huizen afzonderlijk. We maken daarbij gebruik van de eerst bekende kadastrale perceelnummers uit 1832. In onderstaande uitsnede van de kadasterkaart wordt de kerk met F324 aangeduid en is F323 het oude huis van de koster. De kadastranummers F321 (voormalig huis van Pieter Reijersz) en F322 (voormalig huis van Jan Glorie) waren de 2 huizen die sinds de aankoop rond 1740 in eigendom waren van de kerk. Deze twee huizen zijn tot de verkoop verhuurd geweest.

F322 Het huis (J. Glorie) naast de kerk tussen 1761 en 1832

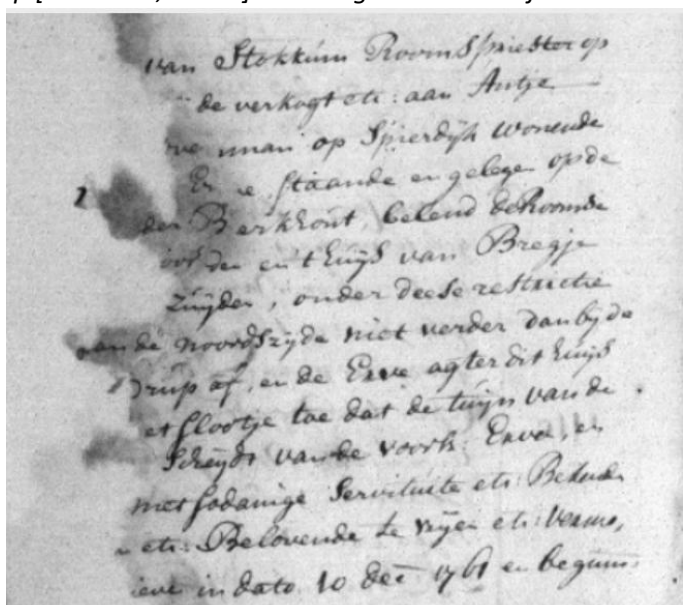
F322 is het huis waar Jan Glorie oorspronkelijk woonde, gelegen aan de zuidwestkant **'direct naast de kerk'**: ervan uitgaande dat F323 de oude kosterwoning tot de kerk gerekend wordt. Pastoor Van Stokkum, sinds 1751 opvolger van pastoor Boschman, verkocht dit huis in 1761 aan de dochter van Hendrik Overman: Antje Hendriks Overman(s).

1761: Hendrik Overman en dochter Antje Hendriks Overman(s)

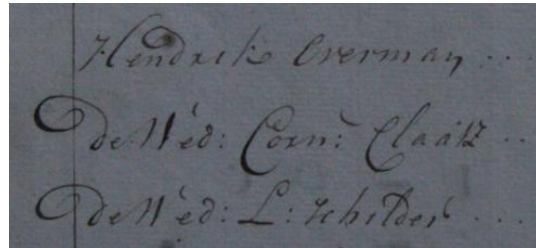
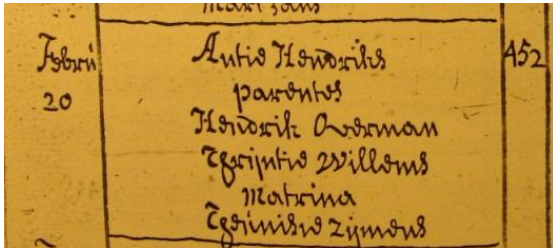
We zien in de deels verloren gegane akte hiernaast dat pastoor Van Stokkum één huis verkocht op 10 december 1761 aan Antje (Hendriks) Overman(s). Dit was het huis dat direct aan de kerk grensde. We lezen: *'[Reinerus] van Stokkum, Rooms Priester op [De Goorn, beken]de verkogt etc. aan Antje ...*

Overman op Spierdijk wonende [een hujs en] erve staande en gelegen op De [Goorn on]der Berkhout, belend de Roomse[kerk ten n]oorden en 't hujs van Bregje ... [ten] zijden, onder deese restrictie [dat] aan de noordszijde niet verder dan bij de [dakken] drup af en de erve agter dit hujs [tot aan h]et slootje toe dat de tuijn van de [pastorij] scheidt van de voorszejde erve, en... met sodanige servituute etc. (...) 10 december 1761'.⁴⁹

Dit was één van de twee huizen aan de zuidwestkant van de kerk gezien de tekst belend aan de Roomse Kerk ten noorden en aan de zuidkant het huis van Bregje Tamis. Zij was de weduwe van Lourens Jansz en zij woonde er toen naast.

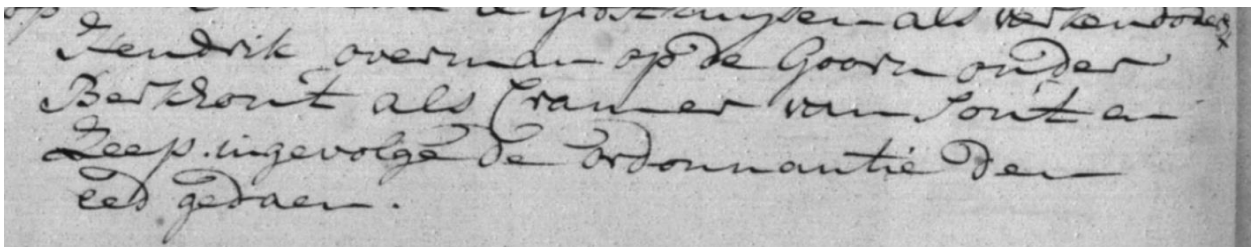

Hendrik Lammertsz Overman (gedoopt 30 april 1711) uit Neuenkirchen-Vörden (Vechta) is net als zijn broer Gerrit (gedoopt in 1714) naar onze regio gekomen.⁵⁰ Hendrik Overman en Trijntje Willems woonden in 1747 op De Kathoek. Dat is op te maken uit de doopakte van hun eerste dochter Antje in augustus 1747. Zij overleed veertien maanden na haar geboorte.⁵¹ Het echtpaar kreeg opnieuw een dochter die ook de naam Antje kreeg. Deze Antje Hendriks Overman(s) werd gedoopt op 20 februari 1750 in de katholieke kerk van Spierdijk.

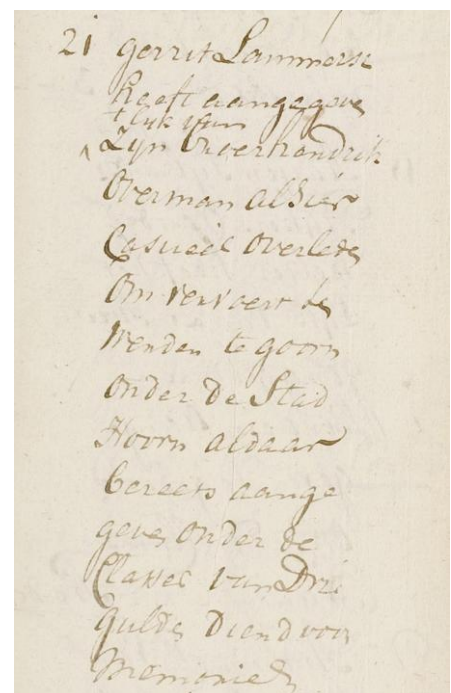

In 1759 woonde Hendrik op De Goorn, volgens het pondboek van dat jaar.

Hendrik kocht het huis van pastoor in 1761 op De Goorn in naam van de 11-jarige Antje Hendriks, waarschijnlijk om zo de zaken qua erfdeel goed te regelen. Hendrik had ondernemersplannen en wilde een winkelnering beginnen. Daarvoor legt hij in december 1762 een eed af voor de schepenen van Hoorn om als kramer op De Goorn zout en zeep te verkopen. Op deze manier verplichtte hij zichzelf om belasting te betalen op de producten zout en zeep. Het was in de 18e eeuw gebruikelijk om belasting te innen op eerste levensbehoeften.⁵²

In het successieboek van Berkhout 1771-1772 zien we dat Hendrik Overman nog naast de kerk woonde.

Een Huys, sijnde het kerkhuys, met
 sijn Werff, groot in omk. 51 roeden
 staande en gelegen op de Goorn, belent
 Jan David ten Nooren, en Hendrick
 Overman ten suyden

Dochter Antje heeft ongetwijfeld meegeholpen met het werk binnen deze negotie en zo de kneepjes van het vak geleerd.

Hendrik Overman overleed in 1774 plotseling in Den Helder toen hij bij zijn broer Gerrit was. Er moest van alles geregeld worden om Hendrik naar De Goorn te vervoeren zodat hij daar kon worden begraven.⁵³

In datzelfde jaar trouwt Antje op 24-jarige leeftijd met Jan Pietersz O(t)s uit Avenhorn. Ze krijgen in oktober 1774 een zoon die is vernoemd naar haar vader.

Acte weder
 3 April:
 30 dito
 Jan Pietersz Os Jonkman
 te Avenhorn met Antje
 Overmans Jongedochter op
 de Goorn onder verticent
 Een beting a 12 Huysen

25. octob.
 Hendrik. Jan Pietersz Os, et Antje Hendrik.
 Overman. Gelyc. Marytje Hendrik. Goorn.

Om ook als kramer aan de slag te kunnen legt Jan Pietersz O(t)s in december 1774 een eed af.⁵⁴

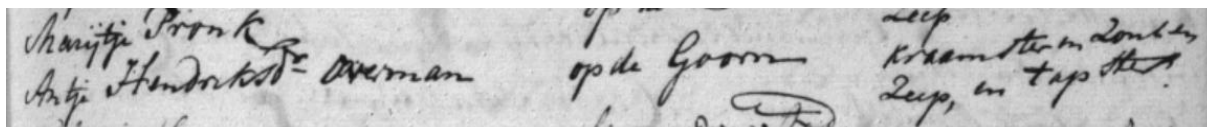
Daarnaast legt hij ook een eed af om als tapper aan de slag te kunnen. In het huis (later nr. 102) naast de kerk was er nu een winkelnering maar dus ook een tapperij. Dit is de eerste aanwijzing die we hebben kunnen vinden van een tapperij naast de kerk.

Jan Pietersz Os, op de goorn en Stijntje land in
 de Bangaert wonende, welke uigevolge de ordonn:
 den eed als kramers in Zout en Teep hebben afgelegd

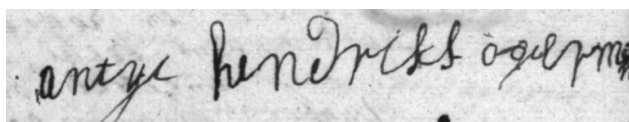
alshere Jan Pietersz Os, op de goorn en Stijntje
 land in de Bangaert wonende, welke uigevolge de
 ordonn: den eed als tappers hebben afgelegd.

Jan O(t)s en Antje Hendriks krijgen 5 kinderen: Hendrik (1774), Trijntje (1776), Pieter (1779), Antje (1782) en Ariaantje (1785).

Jan Pietersz O(t)s overlijdt en Antje is voor de eerste keer weduwe. Weduwe Antje Overman staat er alleen voor met haar vijf kinderen maar gaat door met de tapperij en als kramer. Voor de schepenen en commissarissen van gemenelands middelen van Hoorn legt Antje Hendriks Overman in december 1786 een eed af om als kraamster en tapster te mogen handelen op De Goorn.⁵⁵

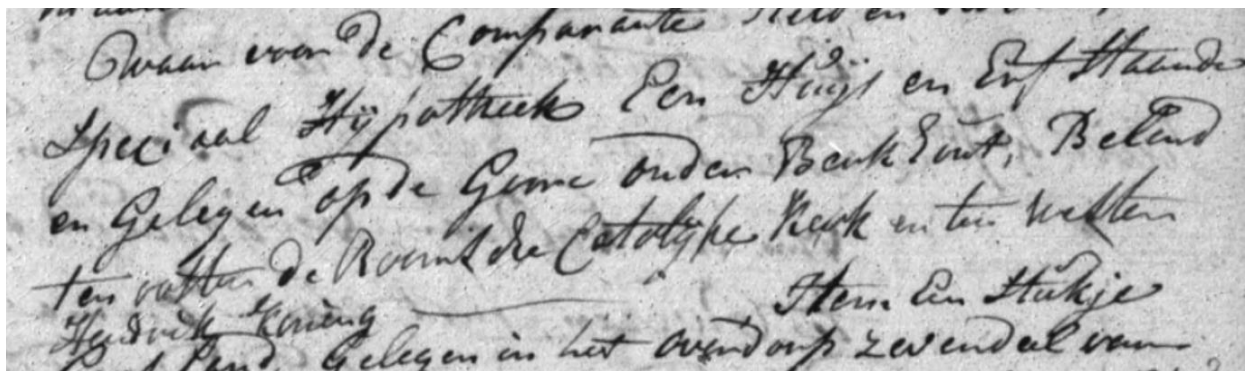

Handwritten text from a document, likely a sworn statement, mentioning "Antje Hendriks Overman" and "op de Goorn".

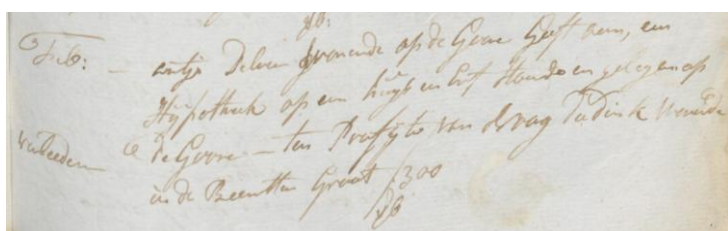
antje hendriks overman

Claas de Ruijter uit Spierdijk wordt in 1788 haar tweede man. Opnieuw wordt ze weduwe want Claas overlijdt voor 1795 want dan komt de weduwe Claas de Ruijter (= Antje Overman) voor in een verkoopakte. Antje leent in 1796 nog 300 gulden van Noah Dudink uit de Beemster met het huis als onderpand.⁵⁶ Hij was getrouwd met Marijtje Hendriks Overman, een zus van Antje.

Handwritten text from a document, likely a mortgage deed, mentioning "Speciaal Hypotheek" and "op de Geme onder Beukhout, Beland".

Opmerkelijk is dat voor die hypotheek in het register van ontvangst van de 40e en 80e penning op de verkoop van inboedels en onroerende goederen ingevolge de ordonnantie van de Staten van Holland en West-Friesland van 9 mei 1744, 1795-1803, de naam Antje Delters werd gebruikt. Een hypotheek bij haar zwager Noah Dudink uit de Beemster.

Handwritten text from a document, likely a mortgage deed, mentioning "Sub: - Antje Delters" and "Hypotheek op een huis in het Stads en gelegen op".

Ze huwt in 1801 voor de derde keer met Pieter (Gerritsz) Molenaar uit Grosthuizen. Antje Overman overlijdt in 1809. Er wordt aangifte gedaan van haar overlijden in Hoorn. Pieter Molenaar overlijdt in 1811.

1806: Antje Ots en Jan Stolte

Op 5 juni 1806 verkocht Pieter (Gerritsz) Molenaar getrouwd met Antje Overman(s), die eerder weduwe was van Jan Pietersz Ots en woonde op De Goorn, een huis (inmiddels nr. 106), **winkel** (nog even ingevoegd in de akte), en erf staande en gelegen aan De Goorn.

Moeder Antje Overman was in 1795 gestopt met haar winkel en tapperij. Buurman Hendrik Koning nam het van haar over, maar dochter Antje en haar man wilde het waarschijnlijk toch weer oppakken. Daarnaast kochten ze een stuk grasland in Overdorp Zevendeel van 100 roeden.⁵⁷ Antje Ots, huisvrouw en Jan Stolte(n) (Stelten) werden de nieuwe eigenaren voor 750 gulden. Ze trouwden in april 1806 in De Goorn.⁵⁸ Antje Delters (Overman) was samen met Pieter Molenaar, derde man van Antje Hendriks Overman, getuige bij het huwelijk tussen Antje Jans Ots en Joannes Barends Stolte.⁵⁹ Jan Stolte kwam uit het Munsterland (Lathem) net over de grens. Zijn doop was op 19 april 1774 in Ibbenbüren.⁶⁰

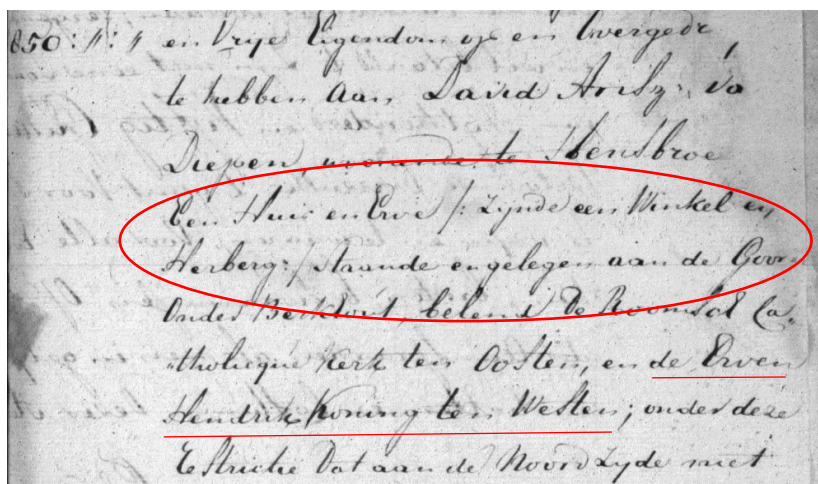
Antje Ots (geb. 1782) is het vierde kind van Antje Overman en Jan Pietersz Ots. Ze kocht het huis dus van haar moeder.

Voor de aankoop moest wel een hypotheek van 300 gulden worden afgesloten. In de akte staat: '(...) belend ten oosten de Roomsche Catholique kerk aldaar en ten westen Hendrik Koning, onder de restrictie dat aan de noordzijde niet verder dan bij de dakkendrup af, en de erve agter dit huis tot aan het slootje dat de tuin van de pastorie scheid van voors. erve'.

Bij de verkoop is geregeld dat haar moeder, Antje Overman, haar verdere leven in het achterhuis mag blijven wonen.

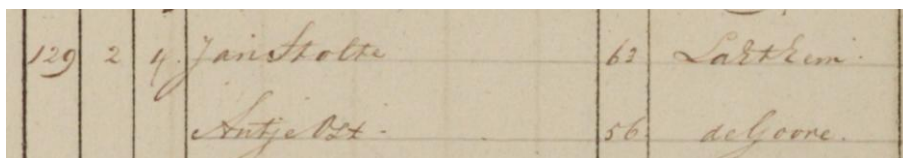
1809: David Ariënsz van Diepen

Antje Ots en haar man Jan Stolte zorgden ervoor dat de winkel en herberg die haar moeder Antje Hendriks Overman was begonnen werden voortgezet tussen 1806 en 1809. Ze verkocht het huis, de winkel en herberg met benodigdheden al na 3 jaar, in maart 1809, aan David Ariënsz van Diepen uit Hensbroek voor een bedrag van 850 gulden.⁶¹ Het perceel grensde nog steeds aan de rooms-katholieke kerk en nu aan dat van de erven Hendrik Koning.

Handwritten deed of sale from 1809. The text is in Dutch and describes the sale of a house, shop, and inn. A red oval highlights the phrase: "Een Huis en Orve / zijnde een Winkel en Herberg".

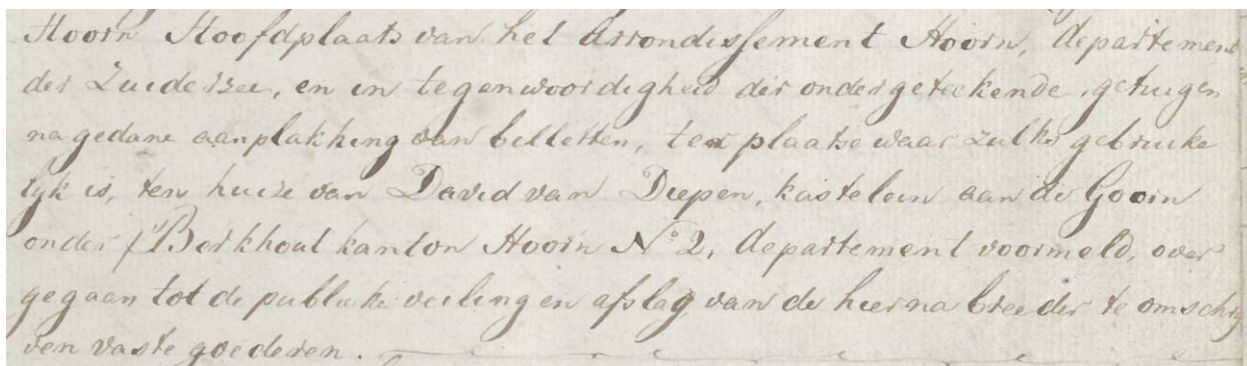
David (Ariens, Arijse) van Diepen, arbeider, geboren in 1778 in Avenhorn, trouwde op 22-jarige leeftijd in 1800 met Aafje Commandeur uit Wadwij.⁶² Zoon van Ariens van Diepen en Aaltje de Jong, geboren in 1751 in De Goorn. David overleed in 1828 en heeft dan als beroep: arbeider. Jan Stolte(n) en Antje Ots gingen eerst naar een ander huis op De Goorn, later naar Hoorn en de namen kom je ook tegen in een boek van inschrijving in De Rijk (rond 1840). Hij is dan kleermaker.

Handwritten ledger entry with columns for numbers and names. The text includes: "129 2 4 Jan Stolte", "Antje Ots", "62 Lathum", and "56 de Goorn".

Zij overlijdt in 1847 in Alkmaar.

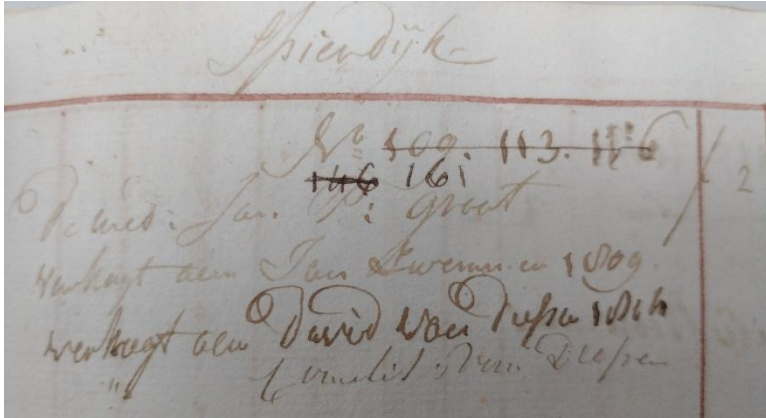
Uit een stuk uit onderstaande akte van 17 december 1812 blijkt dat hij een tapperij aan huis had. Het was gebruikelijk in die tijd om aanplakbiljetten van openbare verkopen op te hangen bij het café.

Handwritten notice from 1812. The text is in Dutch and describes a public auction of real estate. It mentions: "Hoorn Hoofdplaats van het Arrondissement Hoorn, Departement des Zuidesee, en in tegenwoordigheid der ondergeteekende getuigen na gedane aanplakking van biljetten, ten plaatse waar zulk gebruik is, ten huize van David van Diepen, kastelein aan de Goorn onder Bestkhouw kanton Hoorn N. 2, departement voormeld, over gegaan tot de publieke verlijng en aflag van de heersna bsee die te omschryven vaste goederen."

1814: Jan Zwemmer senior

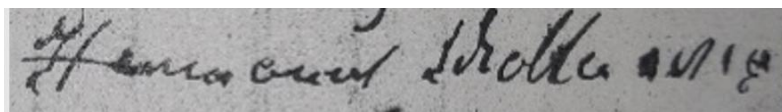
Volgens onderstaande afbeelding uit het 'Register van gebouwde eigendommen 1806-1846' in de voormalige gemeente Berkhout verkocht David Ariënsz van Diepen het huis, winkel en herberg (nr. 106) in 1814 aan Jan Zwemmer senior.⁶³

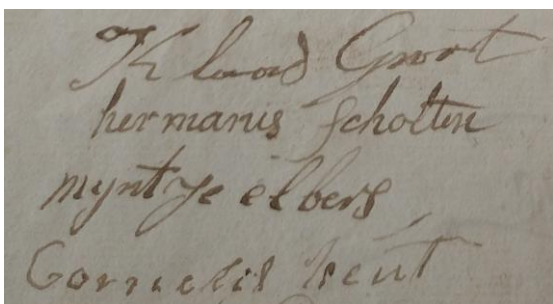
Dit was Jan Zwemmer, oorspronkelijk uit Wognum, die op de Zuid-Spierdijkerweg woonde. Hij kocht een van de eerste huizen op de Zuid-Spierdijkerweg van de weduwe Jan Pietersz Groot (Guurtje Pieters Dekker) in 1808.⁶⁴ Dat valt te lezen op dezelfde afbeelding hierboven. In 1814 koopt David van Diepen dit huis aan de Zuid-Spierdijkerweg en Jan Zwemmer (senior) kocht het huis van David van Diepen aan De Goorn. Er was dus sprake van huizenruil.

1815: Hermanus (Hermanis) Scholten

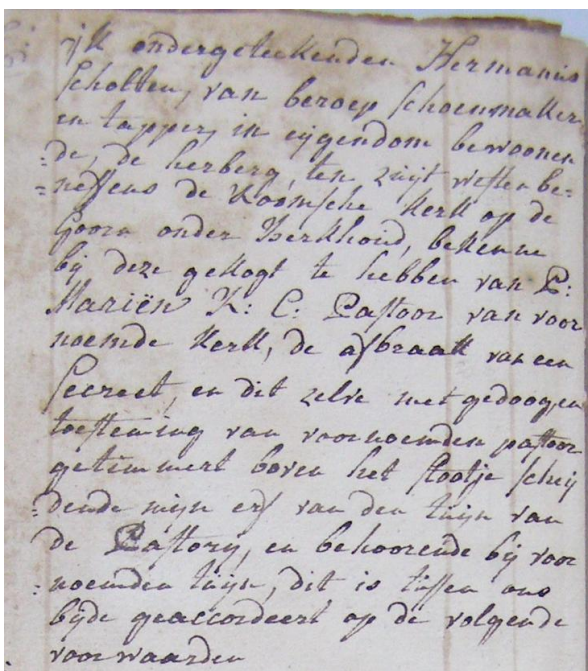
Een jaar later in 1815, werd Hermanus Scholten op 1 maart de nieuwe eigenaar.⁶⁵

A close-up photograph of a handwritten signature in dark ink on aged paper. The signature reads 'Hermanus Scholten' in a cursive script.

Hij komt naast de erven van Hendrik Koning te wonen. In 1818 tekent hij als boze burger, samen met alle inwoners van Berkhout op 27 februari een klacht tegen het aanstellen van Daniël Washington als plaatselijke ontvanger voor de stad Hoorn. Daniël Washington is namelijk niet woonachtig in Berkhout, zoals eigenlijk volgens besluit van de provincie wel zou moeten. De handtekening van Hermanis staat tussen zijn burens. Mijntje Elbers is weduwe van Hendrik Koning en woont naast hem, Cornelis Keut woont aan de overkant van de weg in de boerderij waar later J.J. Bakker ging wonen.

A photograph of a handwritten list of names in brown ink on aged paper. The names are: 'H. laod Groot', 'hermanis scholten', 'mijntje elbers', and 'Cornelis Keut'.

Uit een memoriaal van de pastoor, van de naastgelegen kerk, valt op te maken dat Hermanus Scholten, de buurman van Mijntje Elbers, naast schoenmaker ook tapper was. Hermanus kocht van de pastoor een secreet (latrine, schijthuis en meestal boven sloot) om te slopen en nieuw te bouwen. Er staat in het memoriaal vermeld dat: 'op 10 augustus 1820 (...) Ik ondergeteekenden Hermanus Scholten, van beroep schoenmaker en tapper, in eigendom bewoonende de herberg ten zuijtwesten beneffens [=naast] de Roomsche kerk op De Goorn onder Berkhoud bekenne bij deze gekogt te hebben P. Mariën (Petrus Mariën, pastoor van 1811-1852) van voornoemde kerk de afbraak van een secreet...'.⁶⁶

A photograph of a handwritten document in brown ink on aged paper. The text is a memorial from a pastor, mentioning Hermanus Scholten, a shoemaker and tapper, who bought a 'secreet' (latrine) from the pastor P. Mariën on August 10, 1820. The text describes the location as 'de herberg ten zuijtwesten beneffens de Roomsche kerk op de Goorn onder Berkhoud'.

1e dat ik ondergetekende zal ^{groot}
 doogen en toestaan, dat Klaas ^{groot}
 met zijn huisgenooten of andern li-
 den, in het kerkhuys woonende,
 zonder tegenspraak van iemand, en
 gebruik van mag maken, zoolack
 dit of een ander seeret op op dit
 stootje zal betaan.

2e belof ik ondergetekende dat
 ik het tegenwoordig gesegd stootje
 of een ander op mijn eigen onkosten
 zal onderhouden optimmeren zov-
 ver dat d, inwoners van de kerk,
 of de kerk, en iets toe zal moeten
 bij brengen.

3e belof ik ondergetekende dit of
 een ander seeret van voornoemt
 stootje te zullen amoveren, op mijn
 onkosten binnen de of eerstvolgende
 dagen naer dat hier toe ver-
 maant zal zijn, van den tegendoor-
 digen Pastoor, of van iemand van
 zijne opvolgers.
 Dat erkentenis, en in belofte van
 het bovenstaande gebovordelyk te
 zullen naakomen en onderhouden
 zoo heb ik dit op heden den 10
 Augustus 1820 in geschiedig en
 den tekenet

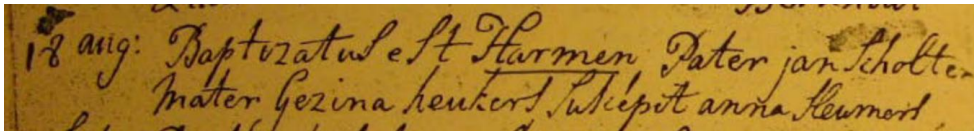
Hermanus Scholten

Hermanus Scholten mocht 'een seeret' kopen van de kerk.

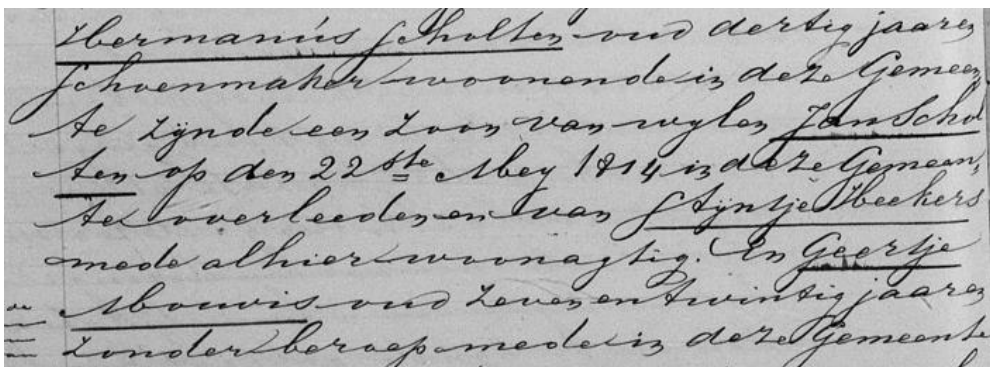
bij deze gekocht te hebben van D:
 Mariën K: C. Pastoor van voor-
 noemde kerk, de afbraak van een
 seeret, en dit zelve met gedoogen
 toestemming van voornoemden pastoor
 getimmerd bove het stootje schuy-
 vende mijn erf van den lijn van
 de Pastory, en behoorende bij voor-
 noemde lijn, dit is tussen ons
 bijde geaccordeert op de volgende
 voorwaarden

Het secreet zal ongetwijfeld ook door bezoekers van de herberg zijn gebruikt. Een van de secreten stond namelijk aan de slootkant achter de schuilkerk en toenmalige pastorie, dicht op het erf van Scholten en de erven Koning. Aan de koop van het nieuwe secreet werden wel voorwaarden verbonden. Naast herbergbezoekers moesten de familie van Klaas Groot en de kerkbezoekers, ook zonder tegenspraak, van het bestaande of nieuwe secreet bij het slootje gebruik kunnen maken.

Hermanus Scholten, ook wel Harmen genoemd, is op 18 augustus 1784 gedoopt in De Goorn.⁶⁶ Hij trouwde op 7 mei 1815 op 30-jarige leeftijd met Geertje Mouris (Mouvis). Zij is de dochter van Klaas Mouvis en Grietje Dirks van Berkhout, geboren in 1788. In de akte staat dat hij in 1815 schoenmaker was. In alle geboorteaktes van de kinderen (van 1816 t/m 1822) staat dat Hermanus schoenmaker was. De tapperij van hem was dan waarschijnlijk ook bijzaak. Geertje was zonder beroep.

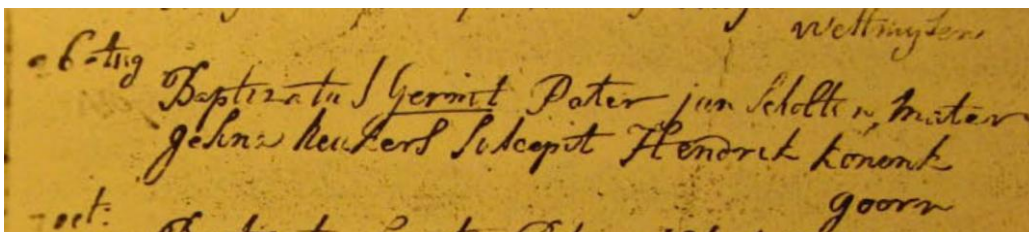
18 aug. Baptizatus est Harmen Pater Jan Scholten
Mater Gezina Heukers Schepst Anna Heurnort

Hermanus Scholten van dertig jaare,
schoenmaker woonende in de Gemeen-
te Lijnde een Zoon van rugler Jan Schol-
ten op den 22de Mey 1814 in de Gemeen-
te Overleeden en was sijn je overkerst
mede alhier woonagtig. En Geertje
Mouvis van Leven en twintig jaare,
zonder beroep mede in de Gemeente

Harmens vader Jan, die oorspronkelijk uit 'Oldhooven' (Oldehove) onder Groningen kwam, was ook schoenmaker. Zijn moeder was Gezina (Stijntje) Heukers (Hukkers) en kwam uit Haren. Ze kwamen beiden naar West-Friesland en trouwden in 1783 in Berkhout. Hun adres in 1809 was nummer 96 op De Goorn.

Hendrik Koning 'Konink' was in 1788 doopgetuige bij een kind van Jan Scholten en Gezina Heukers (schikkers). Jan Scholten overleed in 1814.

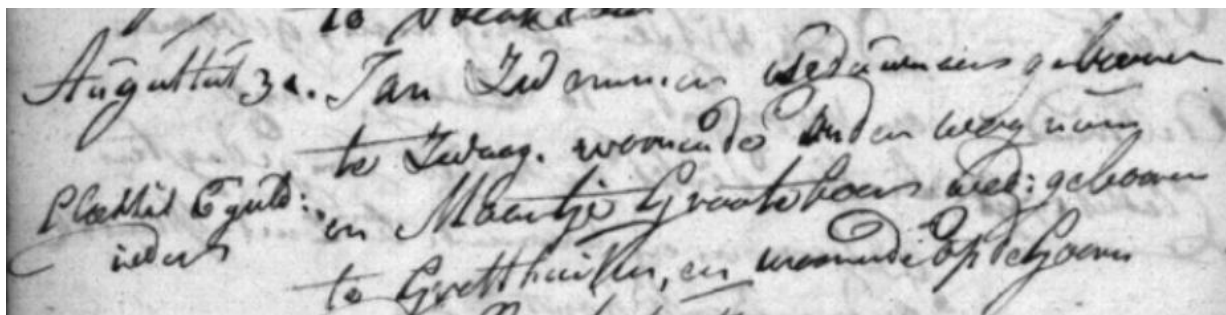

26de aug. Baptizatus Germit Pater Jan Scholten, Mater
Gezina Heukers Schepst Hendrik Koning
Goorn

Hermanus Scholten werd zoals gezegd eigenaar van het huis in 1815 (inmiddels nr. 108) en woonde daar tot 1822. Hij stierf op 62-jarige leeftijd in Graft. In zijn overlijdensakte is te zien dat hij daar ook schoenmaker was.

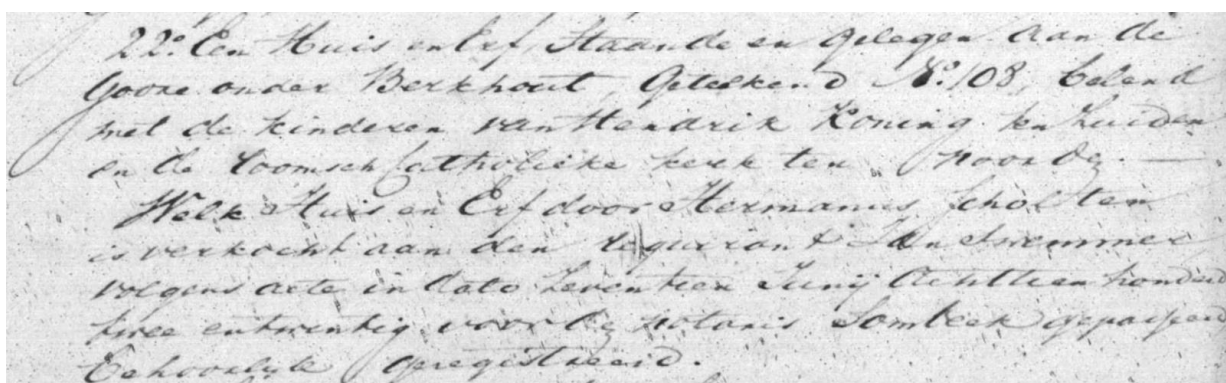
1822: Jan Zwemmer junior

Jan Zwemmer junior kocht op 17 juni 1822 het huis (nr. 108) voor 400 gulden op een publieke veiling van Hermanus Scholten, die dan al in Koedijk woont.⁶⁷ Jan Zwemmer, oorspronkelijk uit Zwaag, was weduwnaar en trouwde in 1805 opnieuw met Maartje Grootboer. Zij kwam van Grosthuisen maar woonde al op De Goorn (nr. 110).⁶⁸ Maartje was eerder getrouwd met Arien Jansz van Diepen die in 1802 in Avenhorn overleed.

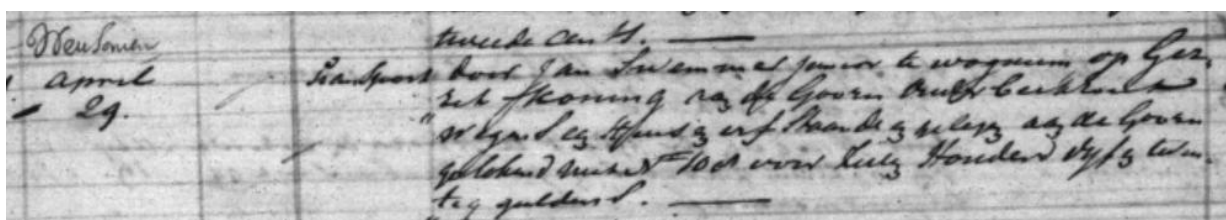
Aug 17 32. Jan Zwemmer weduwnaar geboren
te Zwaag, woonde in Koedijk
Plekkel Gz. Maartje Grootboer wed. geboren
te Grosthuisen, en woonde op De Goorn.

Maartje Grootboer overleed in oktober 1823 en Jan Zwemmer, landman van de Noordermeer onder Wognum, kocht opnieuw het huis twee maanden na haar dood uit de nalatenschap.⁶⁹

22. Een Huis en bij staande en gelegen aan de
Goorn onder Werkhout, Plekkel d. 8. 108, Coland
met de kinderen van Hendrik Koning en kinderen
en de Roomsche Katholieke kerk ten Noorde.
Dit Huis en bij door Hermanus Scholten
is verkocht aan den Regierant J. A. Schuurman
volgens acte in dato Leven ten eenig leentien honderd
twee en twintig voor de Notaris Lambert G. J. J. J.
Bakkerlyk geregistreerd.

De koop is van korte duur en hij verkoopt het huis op 29 april 1825 aan buurman Gerrit Koning, zoon van Hendrik Koning en Mijntje Elbers, voor 750 gulden.⁷⁰

Neusloot
April
29.
tweede van 4.
Bakkerlyk kocht Jan Zwemmer junior te Wognum op Ge-
rek Koning van de Goorn twee maanden na
" het overlijden van Maartje Grootboer wed. geboren
te Grosthuisen, en woonde op De Goorn.
750 gulden.

Holland in bezitting van de wettelijke...
 Jan Swemmer junior, meester, vermaakte...
 van den Hoorn 1804, ook...
 Koning onder belofte van...
 clare... dach... m...
 judiciaire of...
 Vlaar... te hebben...
 te... en...
 ning, m...
 Hoorn 1804, de...
 lo...
 l...
 h...
 h...
 h...

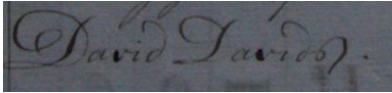
Het onderstaand kaartje uit het 'Register van gebouwde eigendommen 1806-1846' in de voormalige gemeente Berkhout laat zien wie de bewoners waren van 'F322'.

No 538. 1806. 153.
 Jan Hulten
 Verkocht aan David van Diepen 1809.
 Verkocht aan Jan G...
 Verkocht aan H...
 Verkocht aan Jan Swemmer 1812
 Verkocht aan Gerrik Kuning

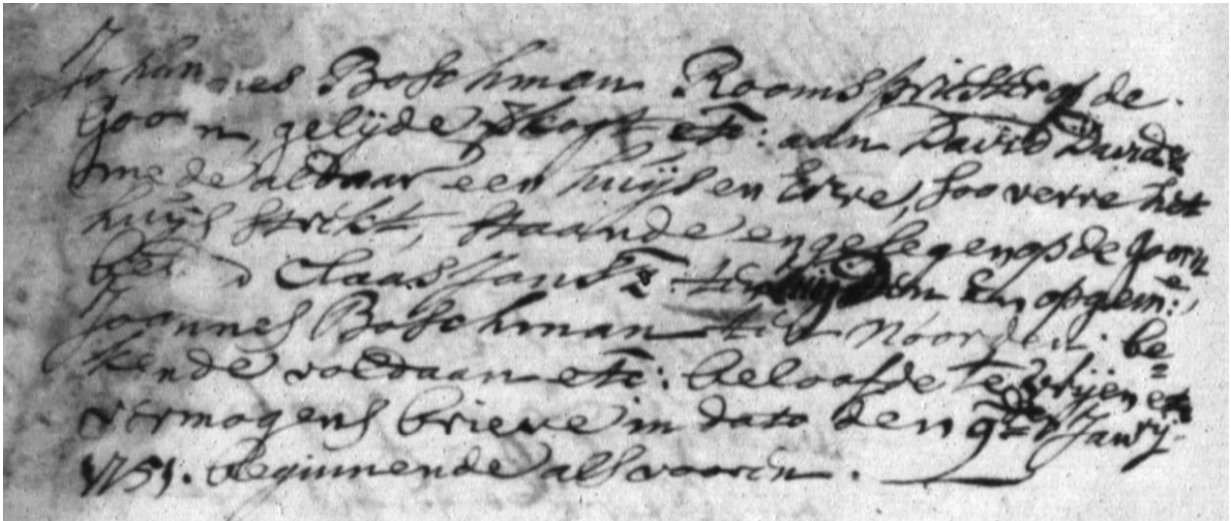
F321 Het huis (P. Reijersz) het tweede huis naast de kerk tussen 1751 en 1832

1751: David Davidszoon van Diepen

Pater Joannes Boschman de opvolger van pater Garcia verkocht vlak voor hij overleed één van de twee opgeknapte huizen (F321) op 9 januari 1751 aan David Davidsz van Diepen.⁷¹ Hij kwam van Spierdijk en trouwde in Berkhout (1740) met weduwe Teunisje Sijmons van De Goorn. Zij was de weduwe van Joris Dirksz. David werd in het pondboek uit 1752 ook als inwoner op De Goorn vermeld.

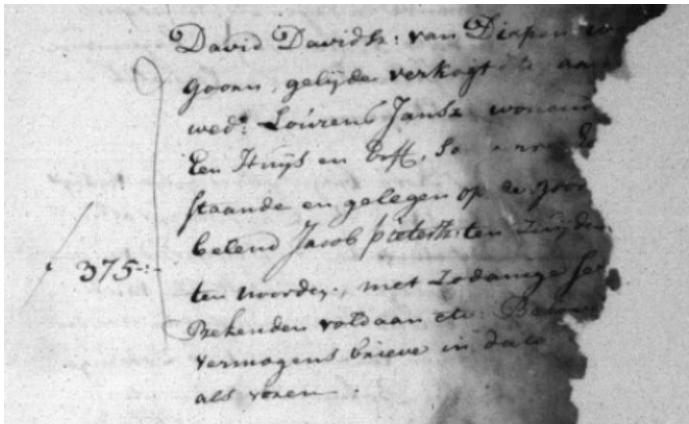
A close-up photograph of a handwritten signature in dark ink on a light-colored paper. The signature reads "David Davidsz." in a cursive script.

Uit de verkoopakte kun je ook opmaken dat het huis in het noorden grensde aan het andere huis direct naast de kerk, 'F322', dat nog in eigendom was van pater Johannes Boschman. Dat klopt want F322 bleef tot 1761 in eigendom van de kerk (pater Van Stokkum) tot 1761. Aan de ander kant woonde Claas Jansz.

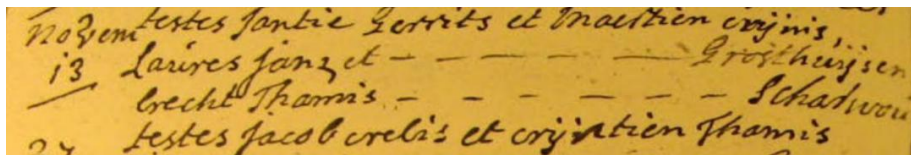
A photograph of a handwritten document in Dutch, likely a deed of sale. The text is written in a cursive script and reads: "Johannes Boschman Rooms priester de Goorn, gelijde verkocht etc. aan David Davidsz van Diepen een huis en Erve, sooverre het huis sticht, staande engelegen de Goorn bij Claas Jansz. Huis en Erve. Joannes Boschman tot Noorden. bekende soldaan etc. Aelsofde te Diepen en Vermogens Brieve in dato den 9ten Janij 1751. Begijnende als vooren." The document is somewhat faded and has some ink bleed-through.

1759: Weduwe Lourens Jansz

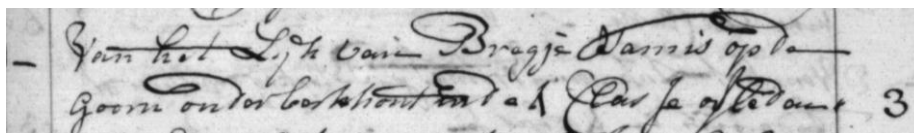
Het huis en erf zijn acht jaar eigendom geweest van David Davidsz van Diepen. Hij verkocht het in 1759 voor 375 gulden aan de weduwe Lourens Jansz. David van Diepen kocht zelf een ander huis op De Goorn, dat van Cornelis Claasz. Drie jaar later overleed hij in De Goorn.^{72 73}

Weduwe Lourens Jansz is Bregje Thamis uit Scharwoude. Zij trouwde in 1718 in De Goorn met Lourens (Laures) Jansz Veen uit Grosthuizen.⁷⁴

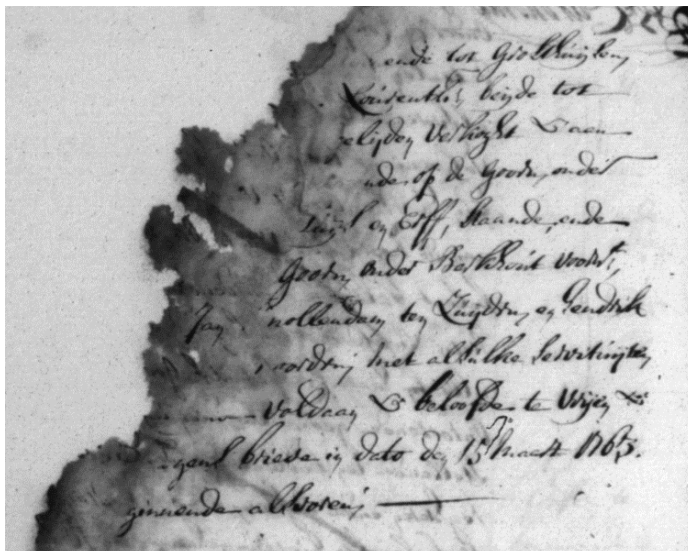
Ze woonden op Grosthuizen, waar ook hun laatste kind Anna in 1733 werd geboren. Bregje werd in 1739 al weduwe en kocht dit huis in De Goorn dus in 1759.⁷⁵ Ze overleed zelf in januari 1763 in De Goorn.⁷⁶

1763: Pieter Heddesz

Het huis en erf werden op 15 maart 1763 verkocht door de erven Thamis, de kinderen Tamis, Cornelis en Anna Lourensz.

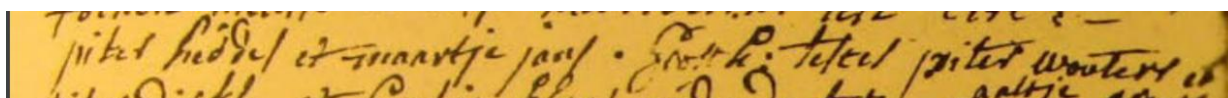
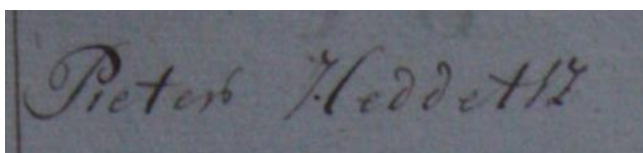
Cornelis woonde op Grosthuizen en Anna en Tamis in Ursem.⁷⁷ De verkoop was aan iemand wonende op De Goorn. In de akte staat geschreven dat het huis is 'belend ten zuiden aan Jan Knollendam en Hendrik [Overman ten?] noorden'.⁷⁸ Zij woonden beiden toen op De Goorn. Hendrik Overman in het huis naast de kerk (F322). Dit moet dus het huis daarnaast zijn (F321).

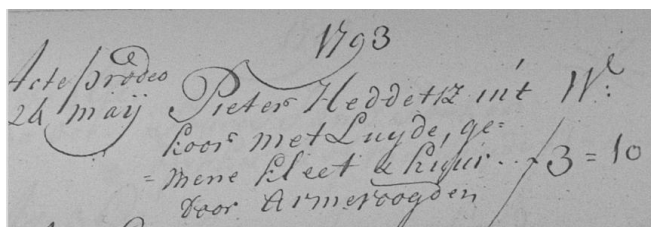
Wie het heeft gekocht is niet direct op te maken uit de beschadigde akte. Maar we gaan ervan uit dat dit Pieter Heddesz was.

Dat Pieter Heddesz het huis kocht baseren wij mede op de verkoopakte die is opgesteld als het huis later wordt doorverkocht aan Dirk Louwerisz Schilder (volgende bladzijde).

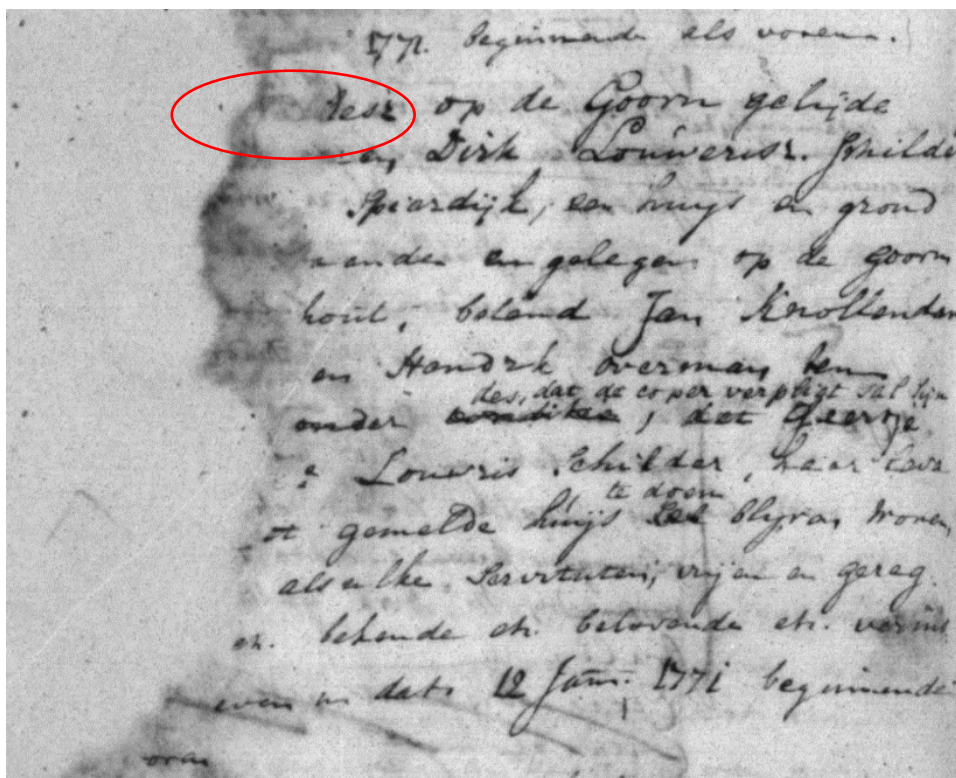
Pieter Heddesz, zoon van Hedde Woutersz Dekker, kwam oorspronkelijk van Grosthuizen (Kathoek) en trouwde in 1751 met Maartje Jans, ook van Grosthuizen (Kathoek). Hij werd weduwnaar maar hertrouwde in 1777 met Jantje Jans. Zij woonden beiden op De Goorn.⁷⁹ Dat is ook op te maken uit doopakten in 1753, 1756 en 1758. Verder is in het pondboek van 1759 zijn naam ook te vinden en wordt dan geschreven als Heddetsz.

Pieter overleed in 1793 en werd begraven in de kerk van Berkhout.

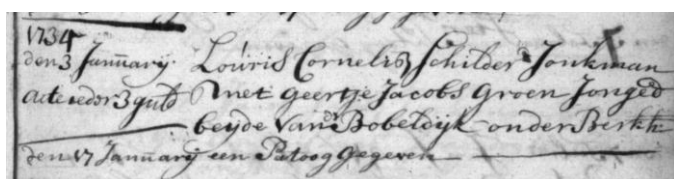
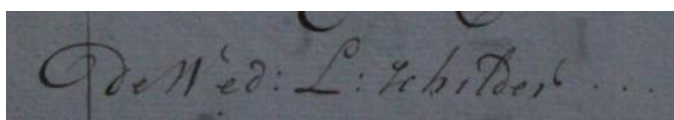

1771: Dirk Louwerisz Schilder

In de genoemde akte staat dat Dirk Louwerisz Schilder het huis en erf op 12 januari 1771 kocht van '..desz' (rode ovaal). Pieter Heddesz komt dus qua naam in aanmerking maar dat is helaas niet meer te lezen in de beschadigde akte.⁸⁰ Ook hier zien we Jan Knollendam en Hendrik Overman als burens.

Opmerkelijk aan de verkoopakte is dat bewoonster Geertje de rest van haar leven in het huis mag blijven wonen. We vermoeden dat er in de genoemde akte stond geschreven: de weduwe gevolgd door het wel leesbare Louwerisz Schilder. In het aangekochte huis van Dirk Louwerisz Schilder woonde namelijk ook de weduwe L. Schilder (zijn moeder Geertje Jacobs Groen) zien we nog net in het pondboek uit 1773 van Berkhout.⁸¹ In datzelfde jaar overleed zij.

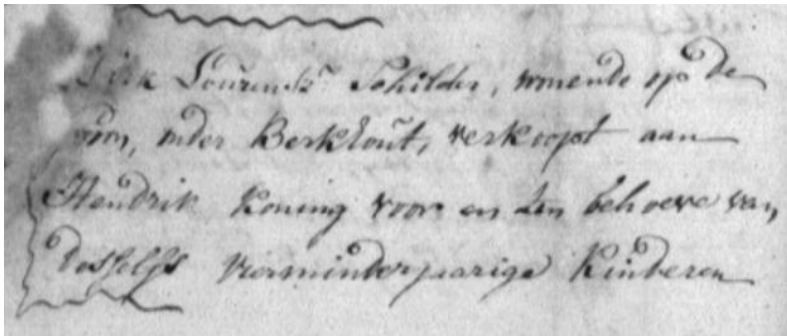

Dirk trouwde in 1775 met Neeltje Jans in Hoorn.⁸² Dochter Bregje werd in 1779 gedoopt in De Goorn. Neeltje overleed in maart 1789 en Dirk hertrouwde in april 1795 met Grietje Lucas die afkomstig was uit Zevenaar. Ze woonden beiden op De Goorn. Grietje overleed in 1799 wonende op De Goorn. Dirk ging nadien naar het St.-Pietershof in Hoorn en overleed daar in 1808.

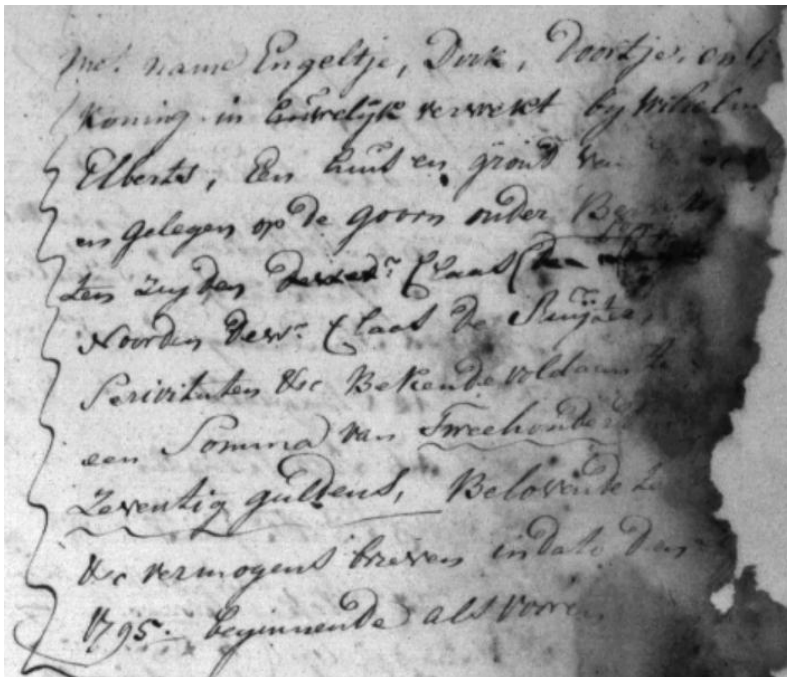

1795 -1825: Hendrik Koning en Johanna Wilhelmina Elberts

Op 20 juni 1795 verkoopt Dirk Lourensz Schilder het huis en erf (F321) voor 275 gulden aan Hendrik Koning.⁸³ Als begrenzing ten noorden wordt in de akte genoemd de weduwe Claas de Ruijter (= Antje Overman). Hendrik Koning koopt het huis (naderhand huisnummer 103, later 107) voor zichzelf en de toen nog vier minderjarige kinderen 'in huwelijk verwekt bij Wilhelmina Elberts': Engeltje, Theodorus, Dorothea en Gerrit Koning. We vermoeden dat het opnemen van de minderjarige kinderen in de akte te maken had met het feit dat Hendrik en Wilhelmina geen familie in de regio hadden en zo de zaken qua erfdeel goed probeerden te regelen.

Dirk Lourensz Schilder, wonende op de
aan, onder Berekhout, verkoopt aan
Hendrik Koning voor en ten behoeve van,
veertien minderjarige kinderen

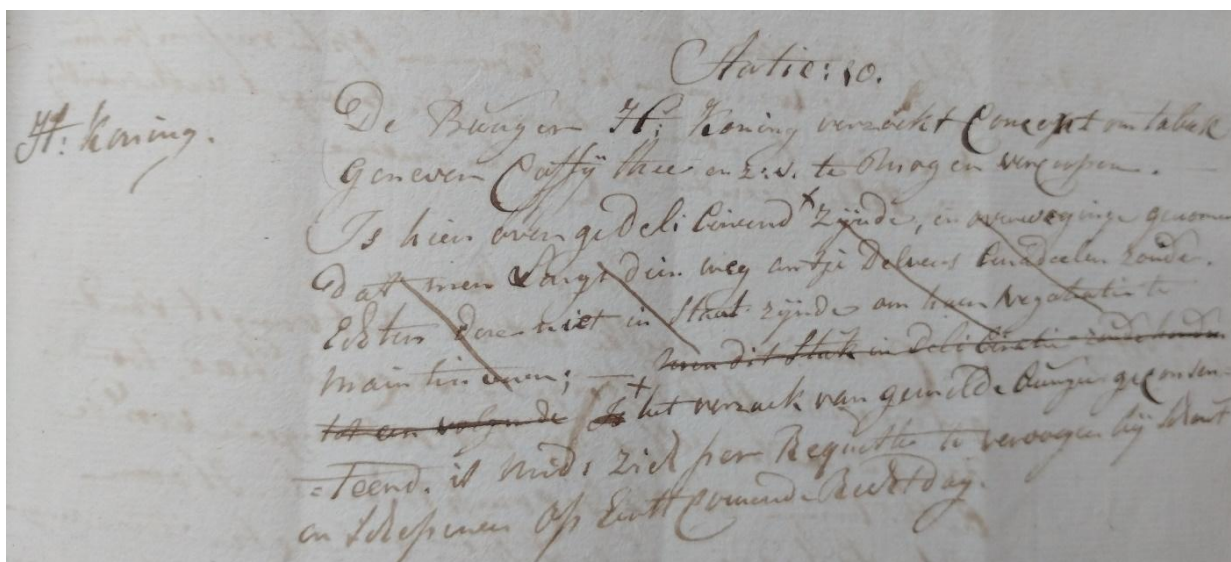

met name Engeltje, Dirk, Theodorus, en
Koning, in huwelijk verwekt bij Wilhelmina
Elberts, een kind en groot kind
en gelegen op de gooren onder Berekhout
ten zuiden van de Laas de Ruijter
Noorden der Laas de Ruijter
Perstituten der Bekende Veldman
een Somma van Tweehonderd
zeventig gulden, Belovende
de vermogens bresen in dat van
1795. Begijnende al voor

Mogelijk woonde het gezin van Hendrik Koning eerst in bij Dirk Schilder en heeft Dirk het huis in 1795 aan hen verkocht en bleef hij daar ook nog wonen tot 1799. Dirk had alleen een dochter en verhuurde misschien en deel van zijn huis.

Hendrik Koning: herbergier en kramer

Een paar maanden later vroeg Hendrik bij de gemeente Berkhout aan of hij tabak, jenever, koffie, thee enz. mocht gaan verkopen. Hier gaat het dus over tappersactiviteiten. In de notulen (hieronder) van de vergadering van het comité algemeen welzijn (Berkhout) in september 1795 zien we dat daarbij in overweging werd genomen dat Antje Delters (Overman) niet meer in staat was om haar 'negotiatie' zonder echtgenoot voort te zetten.⁸⁴ Opmerkelijk is dat in dezelfde vergadering Jan Scholten, schoenmaker van De Goorn, een aanvraag had gedaan om sterke drank te mogen verkopen. Dat werd afgewezen. Tevens werd door hem gevraagd om 's avonds te mogen smakken, dat is een dobbelspel waarmee je kunt gokken. Dat werd wel toegestaan.

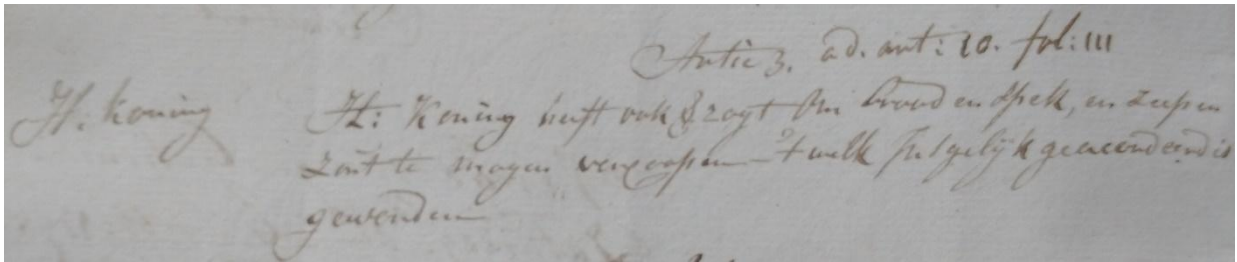
Notie: 80.
H. Koning.
De Burgemeester H. Koning verzocht Concept om tabak
Jenever Coffij Thee en E. d. te mogen verkopen.
Is hier over gedeli binnend zijnde, in overweging genomen
dat men dacht die weg Antje Delters binnend te
Echter deze niet in staat zijnde om haar Negotiatie te
maintien en; ~~van dit stuk in deli binnend~~
~~tot een volgende~~ het verzoek van gemelde Delters genomen
= Teend. is nu de Ziek per Reguette te verzoeken bij Staat
en Schepenen op Eest ommed. Bredt d'ij.

In deze notulen wordt de naam van Antje Delters genoemd. Antje Delters was Antje Overman. We kwamen beiden namen tegen bij de hypotheek van haar in 1796 (pagina 26) en was ze getuige bij het huwelijk van Antje Ots en Joannes Stolte (pagina 27).

Antje Delters (= Overman) werd namelijk in 1795 weduwe van Claas de Ruijter en had nog een paar jonge kinderen thuis. Daarnaast runde ze alleen een winkelnering en een tapperij naast het huis van de familie Koning. Mogelijk werd de tapperij haar te zwaar.

Vergunning herberg

Hendrik mocht naar aanleiding van zijn aanvraag bij schout en schepenen een vergunning aanvragen voor tappersactiviteiten. Daarnaast wilde Hendrik als kramer ook brood, spek, zeep en zout langs de deur gaan verkopen. Daar ging men ook mee akkoord staat in onderstaande notulen.

Artic 3. ad. art: 20. fol: III
H. Koning heeft ook de goet van brood en spek, en zeep en
zout te mogen verkopen - En welk sulgelijk geaccordeerd is
geveuden

Hendrik ging naar Hoorn en op 7 oktober 1795 'in het eerste jaar der Bataafse vrijheid' kreeg Hendrik Koning toestemming van schout en schepenen in Hoorn om ook op De Goorn als tapper en herbergier wijn, bier, jenever, brandewijn, alsmede azijn, koffie, thee en tabak te verkopen. Daarnaast mocht hij ook als kramer in zout, zeep, brood en spek handelen. Opgetekend in een fantastisch document op de volgende bladzijde.

Part. 1.

Vergaderinge Gehouden
Woensdag 7. oktober 1795.
Dertie Jaar Der Postafschiede
Vrijheid.

Schout en Oeffene. Civil Præsent Mytgeandost
Gerb. Krij.

* op Ingehuat
Requett

Donnen in dien dat
Aan de Pringen Hendrik Koning worden
op de Gorn + Content is verleid, om alle Tappan
en Herbergiers tot weder opzeggen toe, mijn
Dier Genueen Brandijne - als tevens al zijn
Coffy Thee en tabak te mogen vercoopen.
en alle Kruon en In zout Lief Broden Spek
te mogen ag eenen, mit zid in alles gedma-
=gends Conform, te Ondomantien op voor-
=schreuen. Midelen Reeds Geemaneend, of
noed te En eenen

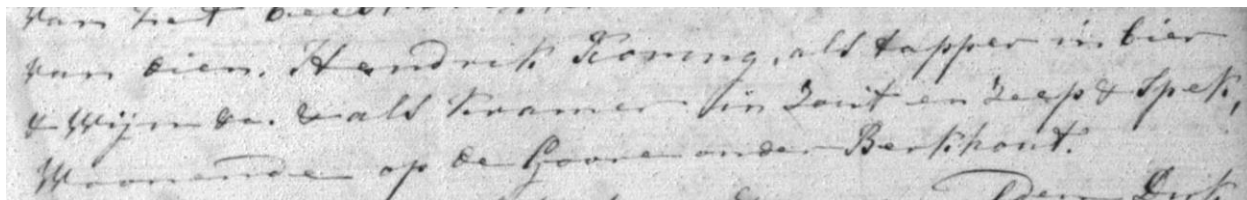
En heeft Gemakke Pringen De Conquiereend
Eid in handin van Schreuer. Conuist Karitken
Afgelaid. volgens Opom: van Van Zyde van Doct: 26. Nov:
den 23. Decemb: 1795.

De Pringen Van Sedattu verreckt Content
Om Alreke Wank de te mogen vercoopen -
nadien de vergaderinge jre Oupbeest it.
lyt gettelt tot den volgende Reakt Day.

Mij Present
A. Kammer
Secretant.

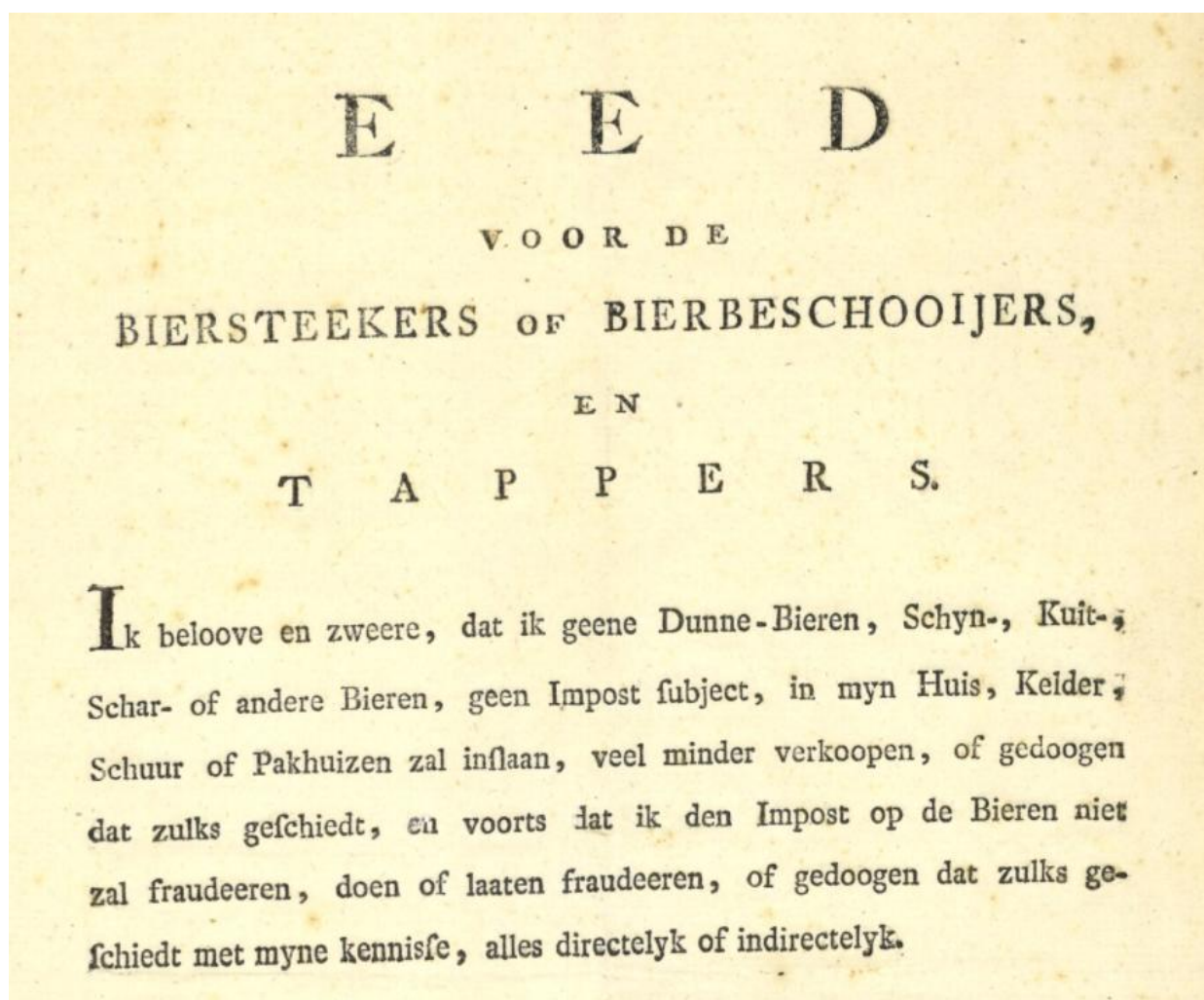
Vergunning 1795. Herberg Hendrik Koning ⁸⁵

In de vergunning wordt verwezen naar een ordonnantie uit 1749 van de Staten van Holland en West-Friesland. *'Ik beloof en ik zweer dat ik geen dunne bieren, schijn-, kuit-, schraal- of andere bieren waarop geen impost geheven wordt, in mijn huis, kelder, schuur of pakhuis zal inslaan – en het zal nog minder gebeuren dat ik die bieren verkoop of gedogen dat dit gebeurt'* zwoer Hendrik Koning ten overstaan van de schout en schepenen van Hoorn. Dit blijkt uit een akte van 30 oktober 1795 in het boek van afgelegde eden.⁸⁶

Van het oordeel
van dien. Hendrik Koning, ald Tapper in Bier
Wijzen de. v. ald Kamer van Zout en Zee- & Speel,
Waarom op de Goude onse Bestehout.
Den 30 Oct

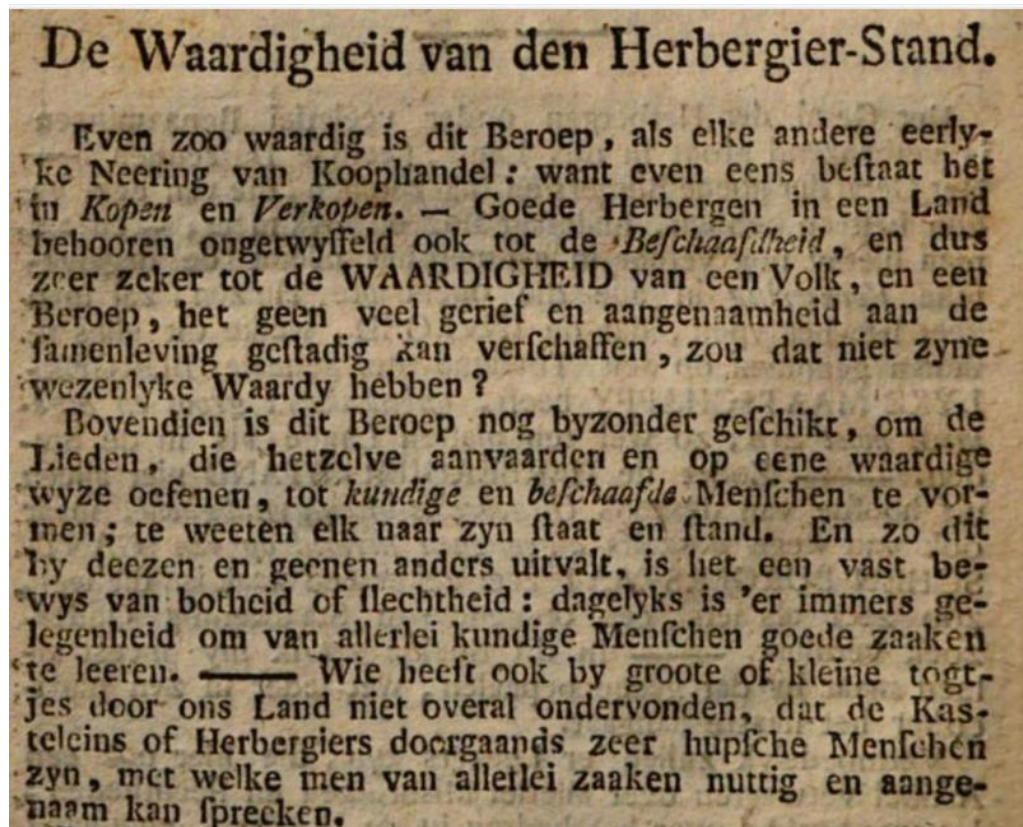
Vanaf het moment dat Hendrik de eed aflegde, was hij officieel tapper.⁸⁷ Hij zou alleen bieren opslaan en verkopen waarop de stad Hoorn belasting kon heffen. Verder beloofde hij niet te frauderen met die belasting. Of dat gelukt is? Je kunt er niet omheen dat dunbieren een behoorlijk prominente rol hebben gehad in het dagelijkse leven. Juist dunbieren werden tot ver in de 20e eeuw in grote hoeveelheden gedronken. Dit accijnsvrije bier werd dan ook wel 'mondjetoe-bier' genoemd.⁸⁸

E E D
V O O R D E
B I E R S T E E K E R S O F B I E R B E S C H O O I J E R S,
E N
T A P P E R S.

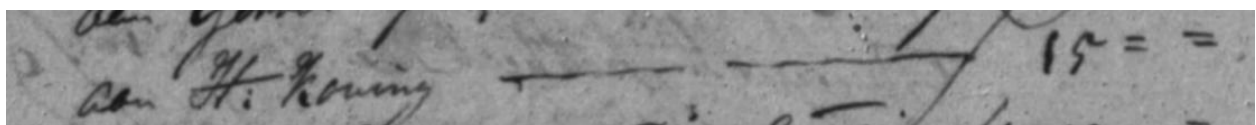
Ik beloove en zweere, dat ik geene Dunne-Bieren, Schyn-, Kuit-, Schar- of andere Bieren, geen Impost subject, in myn Huis, Kelder, Schuur of Pakhuizen zal inslaan, veel minder verkoopen, of gedoogen dat zulks geschiedt, en voorts dat ik den Impost op de Bieren niet zal fraudeeren, doen of laten fraudeeren, of gedoogen dat zulks geschiedt met myne kennisse, alles directelyk of indirectelyk.

Daarnaast had de herbergier natuurlijk ook een belangrijke maatschappelijke functie. In een almanak uit 1789 werd zelfs een heel hoofdstuk gewijd aan 'eenige zaken betreffende den geheelen herbergierstand in onze republiek'.⁸⁹ Een soort handleiding voor een goed herbergier.

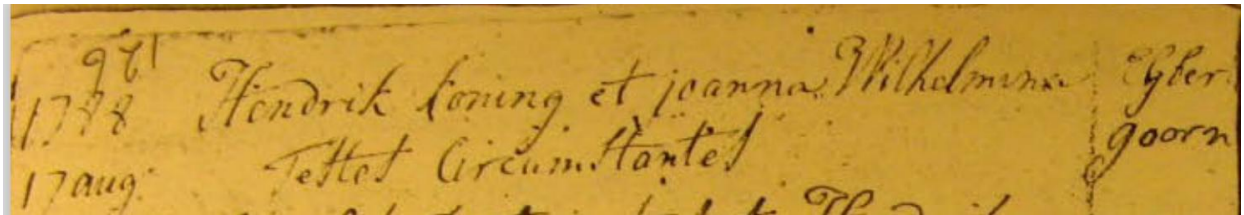
Van de herberg alleen konden Hendrik en Mijntje waarschijnlijk niet rondkomen. Het inkomen werd aangevuld met activiteiten als kramer (koopman of venter) om met zout, zeep, brood en spek langs de deuren te venten.⁹⁰

Klanten betaalden niet altijd meteen voor geleverde producten. Er ging veel op de 'pof'. Bij overlijden van klanten werd dan in de boedelinventaris ook opgeschreven welke schulden er nog waren. Zoals bijvoorbeeld bij Jan Outhof op De Goorn. Hij overleed in 1796 en er was nog 15 gulden schuldig aan Hendrik.

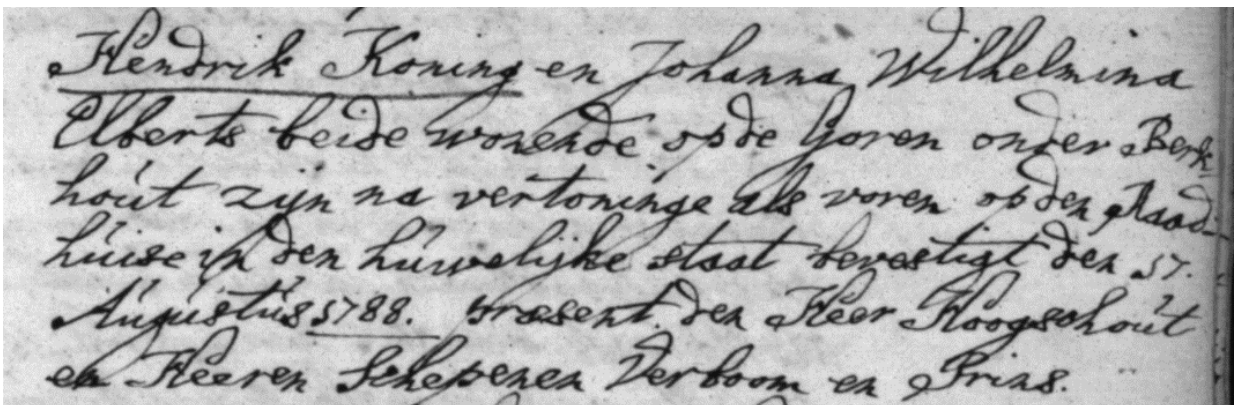

Hendrik Koning en Johanna Wilhelmina Elbers

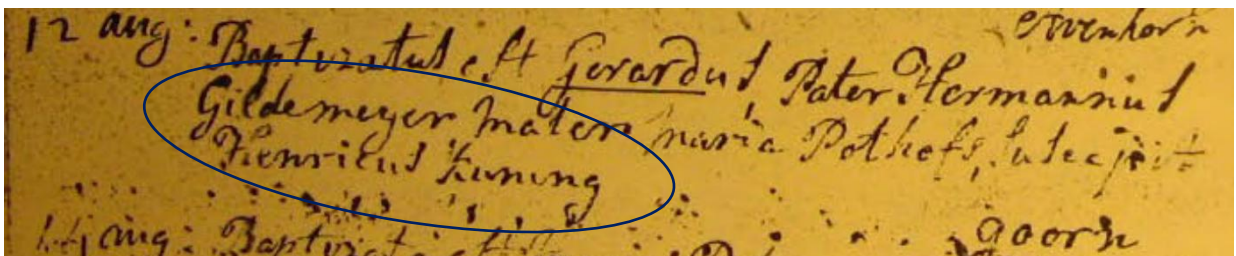
Hendrik Koning (ook wel geschreven als de Konink, Keuning en Keuninks) trouwde met de 26-jarige Johanna Wilhelmina Elber(t)s op 17 augustus 1788 voor de wet en diezelfde dag in de rooms-katholieke kerk van De Goorn.

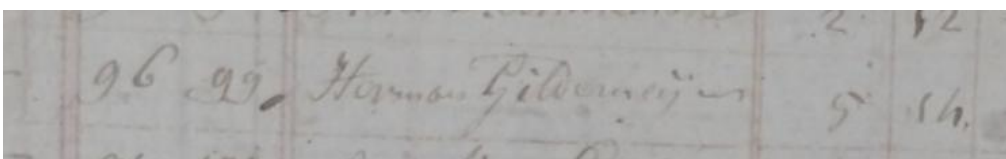
Onkosten van het trouwen: 6 gulden, nu omgerekend enkele honderden euro's. Ze waren dus 'klein vermogend'.⁹¹

Ze kwamen volgens de wettelijke trouwakte beiden van De Goorn, maar waar ze voor 1795 woonden? Hendrik kwam in ieder geval al op De Goorn sinds 1785. Hij was namelijk in dat jaar aanwezig bij een doop als getuige van Gerrit, zoon van Hermanus Gildemeijer (1748) en Maartje Pothof (1751).

Hermanus was een 'hannekemaaiër' ofwel een seizoenarbeider (dagloner) uit Duitsland (Westfalen). Hij trouwde met Maartje in Mettingen (1781) en kwam daarna naar De Goorn. Hun dochter Margaretha werd in 1784 in De Goorn gedoopt. We zien de naam Gildemeijer ook in een lijst van bewoners op De Goorn 99 in het jaar 1809. Een jaar later verkoopt hij zijn huis aan zijn zoon Gerrit Gildemeijer.⁹²

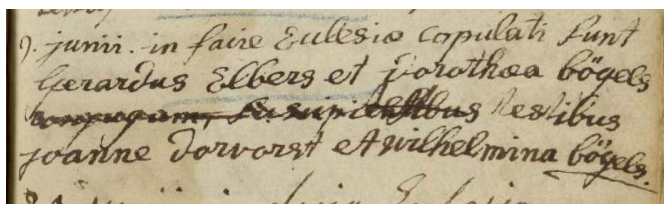

Was er een relatie tussen het gezin Gildemeijer en Hendrik Koning? Reidsen zij samen uit Mettingen naar De Goorn? Waar Hendrik, de oud-grootouder van Erik, vandaan kwam weten we nog niet. Maar waarschijnlijk kwam hij ook uit de grensregio net als zijn vrouw. In plaatsen als Anholt, Gendringen,

Dinxperlo, Varseveld, Winterswijk en Uelsen, Mettingen en Nordhorn in Duitsland, komt de naam Koning (of een andere schrijfwijze) veel voor. Hij kan als seizoenarbeider naar De Goorn zijn gekomen. Maar een andere mogelijkheid is dat hij aanmonsterde bij de Oost-Indische Compagnie en bij terugkomst in het gewest Holland bleef, bijvoorbeeld Hendrik Koning uit Wunnenburg. Hij vertrok in 1779 voor de VOC uit Amsterdam en voer in 1780 terug voor de VOC-kamer Enkhuizen.⁹³ Maar het blijft gissen tot we meer informatie hebben. Van zijn vrouw Johanna Elbers weten we wel waar ze vandaan komt.

Johanna Wilhelmina (Mijntje) Elbers

Johanna Wilhelmina (Mijntje) Elbers kwam oorspronkelijk uit het Gelderse Anholt. Haar ouders, Gerardus Elbers en Dorothea (Engeltje) Bögels (Beugel, Beugels) trouwden daar op 9 juni 1750.⁹⁴ Moeder Dorothea werd ook in Anholt geboren in 1728 als dochter van Theodorus (Derrick) Beugel(s) en Gerarda (Greetje) Goefes.

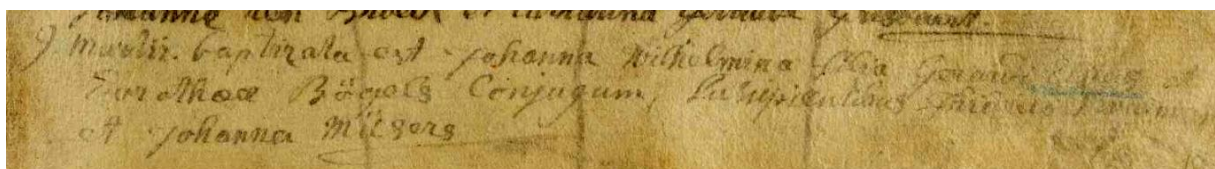

Het kleine stadje Anholt in de buurt van Doetinchem, ligt tegenwoordig net over de grens in Duitsland.

Uitsnede Gelderland graafschap Zutphen Claes Jansz Visscher (1634)

Mijntje kwam in die grensregio ter wereld en is gedoopt in de Sint-Pankratiuskerk van Anholt op 9 maart 1762.

9 maart 1762 gedoopt Johanna Wilhelmina Elbers.⁹⁵ Elbers (slecht leesbaar) is onderstreept met een blauwe lijn.

Ze kwam naar De Goorn, mogelijk werkte ze als hooister, ergens in de huishouding of verrichtte ze al werk bij de familie Overman die al een winkelnering en tapperij hadden in het huis naast de kerk.

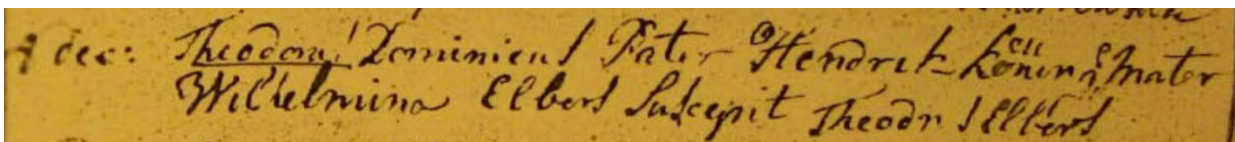
Het gezin Koning

Hendrik heeft ruim 10 jaar als herbergier en kramer op De Goorn gewerkt. Na zijn dood in 1806 zien we dat het huis met huisnummer 107 overgaat in handen van zijn vrouw en kinderen: de erven Koning.^{96 97} Dat was al zo opgenomen in de akte van aankoop in 1795. Toen Hendrik stierf waren de kinderen nog erg jong (oudste 17 en jongste 6 jaar).

Hendrik en Mijntje kregen samen zeven kinderen: Engeltje (1789), Dirk (1790), Doortje (1792), Gerrit (1794), Jan Bernard (1797), Jan (1800) en Marijtje (1803).⁹⁸

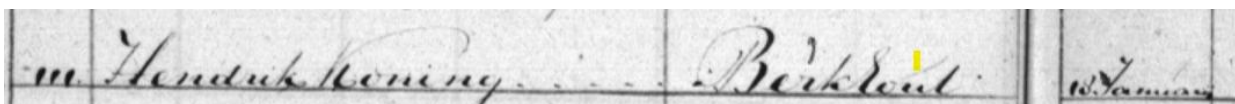

In de afbeelding hierboven de doop van Engeltje op 4 mei 1789, vader Hendrik Keuninks (Koning) en moeder Wilhelmina Elbert(s). Doopmeter is Catharina (Trijntje) Keuninks (gezien de achternaam mogelijk de moeder of zus van Hendrik). Misschien twijfelde pastoor of hij de Franse naam Angeliqve zou gebruiken. Angeliqve is namelijk in de doopregistratie doorgestreept. Het werd de Nederlandse variant Engeltje. Daarmee is ze hoogstwaarschijnlijk vernoemd naar de moeder van Wilhelmina Elberts die Engeltje Beugel werd genoemd. Het was gebruikelijk in die tijd om de eerste dochter te vernoemen naar de moeder van de vrouw. Mogelijk is de eerste zoon Theodorus (Dirk) naar de vader van Hendrik vernoemd is. Of anders naar de broer van Mijntje, Theodorus Elbers (1753), die als doopgetuige aanwezig was.

Engeltje Hendrikse was in 1803 doopgetuige bij Marijtje. Gezien haar patroniem is zij waarschijnlijk de dochter van Hendrik en Mijntje.

Hendrik is 18 januari 1806 in De Goorn overleden en werd op 23 januari bijgezet in het familiegraf in het 'choor' (koor rij O 6) van de kerk in Berkhout.^{99 100} Ook katholieken werden begraven op het kerkhof in Berkhout. Er was nog geen rooms-katholieke begraafplaats. Indien ze het konden betalen, werden ze ook in de protestantse kerk van Berkhout begraven. Dat was altijd beter dan begraven worden op een kerkhof.

Zijn 1-jarige dochter Marijtje lag daar al begraven in het familiegraf sinds 1804.¹⁰¹ Jan Bernard, zijn zoon, overleed op 2-jarige leeftijd in 1799 en werd onder het koor van de kerk in Berkhout begraven.¹⁰²

Acte Prodes 11 Sept. 1799
 Jan Bernard Koning in't
 Koor zonder Lijden
 begraven 5:--

Vermelding begraafboek Berkhout: Jan Bernard 1799.

In't Jaar 1806, Zijn de buiten, als in de
 Kerste Berkheid begraven, de
 Navolgende Lijken

Den 1 Jan. Agie P. Haan (huiss. van Klaas Moler
 Atte 3 Ger. indar) in't Koor begraven voor Lijden
 Legesteen & Kleet 5-- -- -- betaald
 Prop. van graf 7-- -- -- 12-- -- --

Den 23 dito Hr. Koning van de Gonen
 Choor begraven voor Lijden betaald
 van Kleet 5-- -- --

Vermelding begraafboek Berkhout: Hendrik Koning 1806

Nr. 6.
 Hendrik Koning.

Den 10 Octob. 1804. Een Kind van Hr. Koning gents Marijke
 - 23 Jan. 1806, Hendrik Koning
 - 15 Junij 1808, Doortje Hendriks Koning
 - 15 Januarij 1810 Jan Koning

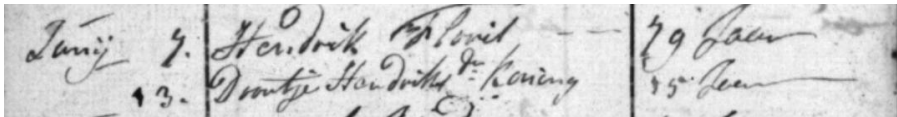
Acte Prodes. Een Kind van d. Keuning
 a Gonen gents Marijke betaald
 op't Koor met Lijden 11:--

Vermelding begraafboek Berkhout: Marijke 1804

Doortje Hr. Koning, van de Gonen betaald
 in't Koor met Lijden 2-- -- --

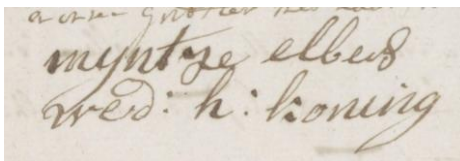
Vermelding begraafboek Berkhout: Dorothea (Doortje) 1808

Mijntje verloor vrij snel na de dood van Hendrik in 1808 ook haar 15-jarige dochter Doortje Hendriks (Dorothea).

Familieberaad

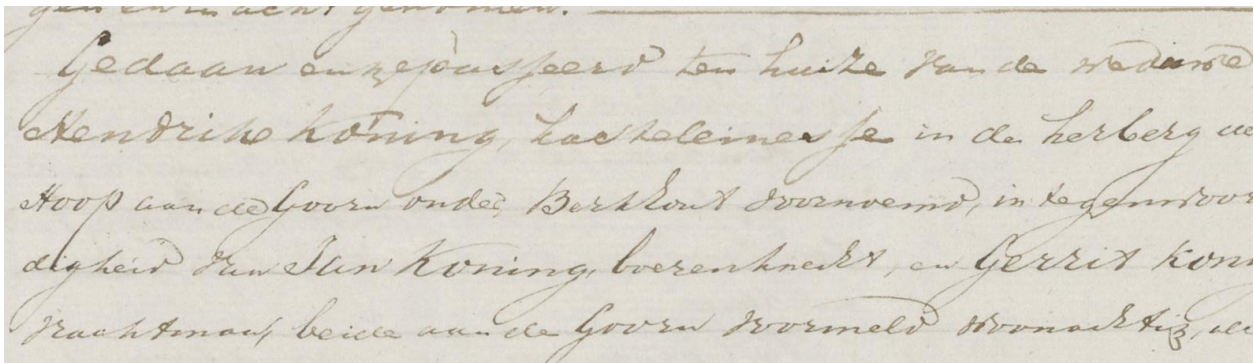
Mijntje maakte zich zorgen en op haar verzoek werd in 1811 een familieberaad gehouden bij het vredegerecht in Hoorn. In 1811 werd door de Franse overheid een nieuw stelsel van rechtspraak ingevoerd. Onderdeel hiervan waren de vredegerechten. De vrederechter bemoeide zich onder meer met voogdijzaken, faillissementen en kleine geschillen. In het familieberaad werd een voogd gekozen voor haar drie minderjarige kinderen Dirk, Gerrit en Jan.¹⁰³ Dit omdat er in het Hollandse Departement geen vrienden (directe familie) en naasten 'haarden' (aanverwanten) van zowel Mijntje als van wijlen Hendrik Koning waren. Mijntje kwam uit de omgeving van Anholt, maar waar Hendrik vandaan komt, en waar mogelijk nog familie woonde, hebben we nog niet kunnen achterhalen. Ze vulde de familieeraad daarom met vrienden van haar man Hendrik uit Avenhorn, Oudendijk en De Goorn. Jan Velthuijs, kleermaker op Oudendijk werd gekozen als voogd. Hij had zelf ook kinderen. Zijn vrouw Tecla Jans (Slaghek) was ook getuige bij de doop van Jan Bernard (1797) en Jan (1800). Mijntje ondertekende het document zelf met:

Mijntje verloor daarna ook nog haar zoon Jan (Johannes Dominicus) die overleed op 18-jarige leeftijd in 1819. Opgetekend in de overlijdensakte waarin broer Dirk, arbeider, samen met buurman Jan Conijn aangifte doet, staat dat Mijntje ook in 1819 nog tapster is.¹⁰⁴ Het leven was hard want in 1820 stierf ook haar zoon Dirk (Theodorus) zelf op 29-jarige leeftijd. Mijntje is volgens de akte dan 56 jaar en nog steeds tapster.¹⁰⁵ We weten niet waaraan de kinderen en jongvolwassenen zijn overleden maar de samenleving rond 1800 kenmerkte zich door een lage levensverwachting, hoge kindersterfte en acute infectieziekten met fatale afloop. De gemiddelde levensduur van de kleine burgerij was ongeveer 38 jaar in de periode 1811-1839.¹⁰⁶ Ziekten als pest, pokken, tyfus, dysenterie, malaria, tuberculose en longontsteking maakten veel slachtoffers.

Herberg De Hoop

Uit een notariële akte uit 1822 blijkt dat de naam De Hoop al gebruikt werd voor de herberg in het huis van de familie Koning. Hieronder is te lezen dat de verkoop plaatsvond 'ten huize van de weduwe Hendrik Koning, kasteleinesse in de herberg De Hoop aan de Goorn onder Berkhout voornoemd'.¹⁰⁷

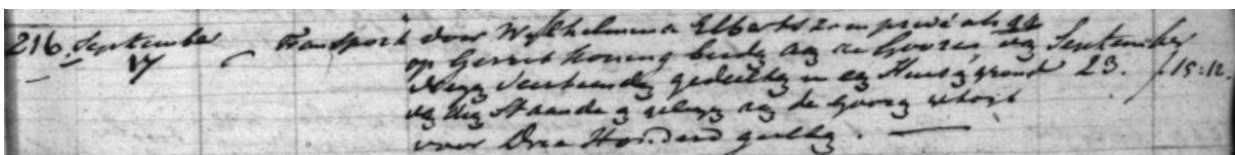
Wij gaan ervan uit dat de naam De Hoop, door de familie Koning, al vanaf de start van de herbergactiviteiten in 1795 is gebruikt. Hoop is de onzekere verwachting dat een bepaalde gewenste gebeurtenis zal plaatsvinden. Onzekerheden waren er zeker in de 18e en 19e eeuw. Veel bedrijven of instellingen kozen als naam De Hoop. Opmerkelijk is dat de naam De Hoop, in deze regio, (later) door meerdere herbergen/cafés werd gebruikt onder andere in Berkhout, Hoogwoud en Hem.

Wellicht dat men 'De Hoop', een verwachting uitsprak op betere economische tijden. Hoop is ook iets 'wat je doet' volgens René Diekstra in het NHD van 27 februari 2023. Hoop is het zien van keuzes en mogelijkheden.

Binnen het christendom is hoop één van de drie deugden: geloof, hoop en liefde. Geloof was dichtbij want de herberg stond naast de katholieke kerk van De Goorn. Achter de herberg was een doorrijstal en volgens Klaas Leegwater was dit ten behoeve van de katholieke boeren uit Berkhout, Grosthuizen en zelfs uit de Beemster die in De Goorn naar de kerk gingen.¹⁰⁸ Zij konden hun paard en wagen stallen en het is lang de gewoonte geweest om na de mis in de herberg wat te eten en drinken. We schatten zo in dat liefde voor het vak herbergier en de goede zorg voor de gasten de basis voor de 'alom gerenommeerde herberg' in de onzekere tijd waren.

Verkoop van het huis (F321) aan zoon Gerrit.

In september 1825 verkocht Mijntje het huis dat voor een deel van haar was. Het andere deel behoorde aan de twee nog levende kinderen Engeltje en Gerrit. Gerrit kocht het huis en betaalde voor het deel van Mijntje en Engeltje 150 gulden.¹⁰⁹

Engeltje, haar enige nog levende dochter, was al naar de Zaanstreek verhuisd. Ze trouwde op 23 augustus 1812 in Jisp met Cornelis Jansz Maarsen en woonde in het Kalf onder Zaandam waar haar man Cornelis klopperwacht was.¹¹⁰ Molenaars, bakkers enz. werden in de vroege morgen door hem gewekt. Engeltje overleed, 42 jaar jong, op 24 februari 1832 in Zaandam.

Mijntje bleef wel tot 1829 in het huis wonen en werken als tapster. Haar zoon Gerrit woonde sinds 1825 waarschijnlijk in het huis naast haar en had de winkel onder zijn hoede. Van Mijntje staat beschreven dat ze nog tapster en winkelierster was. Dat is o.a. terug te zien bij de openbare aanbesteding van de

Invoeren kadaster

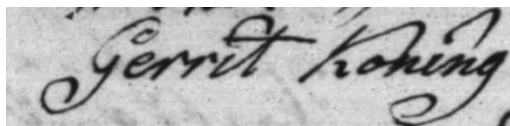
Koning Lodewijk Napoleon beval in januari 1807 een plan op te stellen om te komen tot 'eene algemeene opneming van Landerijen binnen het Rijk'.¹¹⁴ De echte invoering van het kadaster vond plaats op 1 oktober 1832 maar al voor 1832 gingen landmeters op pad om de percelen in Nederland op te meten en vast te leggen in minuutplans en oorspronkelijk aanwijzende tafels (OAT's). Het oorspronkelijke minuutplan van de voormalige gemeente Berkhout werd gemaakt in 1823. Minuutplans zijn de eerste kadastrale kaarten. Ze geven de geografische indeling weer van omstreeks 1832. Bij de OAT's wordt o.a. vermeld wie de eigenaar van elk perceel was en hierin staan ook gegevens over de grootte en aard van het perceel.

Het doel van het kadaster was te komen tot een eerlijkere heffing van de grondbelasting, belasting op onroerende goederen, gebaseerd op de grootte en kwaliteit van de grond en wat er gebouwd was. Bij de invoering van het Burgerlijk Wetboek in 1838 kwam er een belangrijk element bij namelijk het verschaffen van een grotere rechtszekerheid aan de burgers. Het vermelden van kadastrale kenmerken in akten werd vanaf 1838 verplicht.¹¹⁵ Dat zien we ook terug in aktes van verkoop m.b.t. De Hoop.

19e eeuw (1800 – 1899)

De 19e eeuw kenmerkt zich als een onzekere tijd. Met de Franse invasie en de stichting van de Bataafse Republiek kwam er in 1795 na ruim tweehonderd jaar een einde aan de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Daarna zat Nederland tot 1813 onder het juk van de Fransen. Van 1810 tot 1813 hoorde Nederland zelfs bij het Franse keizerrijk. Dat had grote gevolgen voor de Nederlandse economie en na de tijd van Napoleon in Nederland lag de Nederlandse economie op zijn oor.¹¹⁶ In Nederland waren grote verschillen in sociale standen en de helft van de bevolking leefde onder erbarmelijke omstandigheden.¹¹⁷ Er was veel veerkracht nodig om uit die economische malaise te komen in het net ontstane Koninkrijk der Nederlanden. De industriële revolutie deed zijn intrede. Daarvoor was al armoede maar in de loop van de 19e eeuw nam de armoede nog verder toe. Er was een duidelijk standenverschil tussen de armen en de 'gegoeden'.

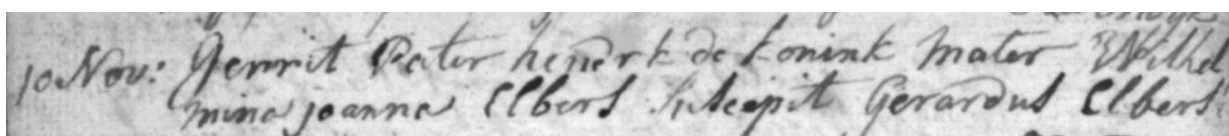
1825 -1867: Gerrit Koning en Aaltje de Jong

Gerrit Koning bezat dus eind 1825 beide huizen (F321 en F322) zuidelijk naast de rooms-katholieke kerk. Vanaf 1832 werden beide percelen nu kadastraal aangeduid als F321 en F322.

Hij nam naast zijn winkelactiviteiten ook de herbergactiviteiten van zijn moeder Mijntje over. Zij was overigens nog steeds tapster volgens de aangifte die Gerrit deed bij het overlijden van zijn moeder in 1829.¹¹⁸ Wellicht bleef ze Gerrit helpen in de zaak.

Gerrit werd op 10 november 1794 gedoopt in De Goorn.¹¹⁹ Hij is misschien wel als 2e zoon vernoemd naar de vader van Mijntje, Gerardus Elberts.

10 Nov: Gerrit Pater henrik de Koning mater Wilhelmina
mina Joanna Elberts. Sceptit Gerardus Elberts.

Aaltje de Jong uit Avenhorn werd de vrouw van Gerrit. Ze trouwden op 24 april 1825 en gingen in het huis naast de kerk wonen. Dat huis kocht hij officieel op 29 april 1825 van Jan Zwemmer junior.¹²⁰ Op registratiekaarten staat dat Gerrit in zijn jonge jaren landman was. Dat valt ook op te maken uit het feit dat hij in 1824 nog een 'Hofstede genaamd de Slottes werf' (het perceel waar mogelijk het slot/de burcht van De Goorn heeft gestaan) pachtte aan de Burgweg in 'De Goore'.¹²¹ Maar bij de aankoop van de huizen in 1825 was hij (ook) winkelier en in 1829 (ook) herbergier.

Onderstaande kadasterkaart en bijbehorende oorspronkelijk aanwijzende tafel van 1823 - 1832 laten zien dat Gerrit Koning eigenaar is van twee huizen met bijbehorend erf en het perceel F312, een weiland aan de overkant. Gerrit voegde de twee huizen samen en gebruikte nog steeds de naam De Hoop voor de herberg.

We zagen al op beide kaartjes uit het 'Register van gebouwde eigendommen 1806-1846' in de voormalige gemeente Berkhout dat Gerrit Koning eigenaar was van beide huizen. Op de aanwijzende tafels bij de minuutkaart hieronder staat dat ook. Er wordt aangegeven dat Gerrit Koning 'kastelijn' was.¹²²

320	Spekken	Cornelis	Kastelijn	260	Huis	44
321	Koning	Gerrits	Kastelijn	141	"	45
322	"	"	Gerrits	"	"	46
323	Berke	Alexander de R.	"	121	Huis	47
324	"	"	"	"	Kerk en kerkhof	48
325	"	"	"	"	Pastorie	49

Hij zal de herberg en winkelactiviteiten niet alleen gerund hebben. Zijn vrouw Aaltje heeft ongetwijfeld een belangrijke rol gehad. Kijken we naar de burens van perceel F320 dan was dat de familie Cornelis Spekken en aan de andere kant de kerk met op F323 het huis van de koster.¹²³ F324 was de rooms-katholieke kerk en kerkhof en F325 de toenmalige pastorie aan de weg.

Bewoning op De Goorn 1832 (bron HisGis). De meeste huizen aan de zuidkant van de dorpsweg.

De herberg werd regelmatig gebruikt voor vergaderingen, bijeenkomsten en openbare verkopen. Belangrijke zaken en een mooie gelegenheid voor extra inkomsten. In advertenties uit de periode van 1829 tot 1867 wordt vaak gesproken over 'ten huize van Gerrit Koning' of in de herberg van Gerrit Koning aan De Goorn. Maar de naam van de herberg was nog steeds De Hoop.

* * M. R. LIPPITS, Notaris te Hoorn, zal op regterlijke magtiging en ten verzoeken der belanghebbenden, op Dingsdag 10 Januarij 1843, 's avonds ten 6 ure, ten huize van *Gerrit Koning*, aan den Goorn onder Berkhout, publiek presenteren te verkoopen: Eene kapitale HUISMANS-WONING, ERF en LANDERIJEN, alles aan elkander, staande en gelegen te Berkhout, te zamen groot 24 Bunders, 6 Roeden, 90 Ellen, belend *G. Nierop* en *T. Koeman*, ten Oosten en de Burgweg ten Westen; waarop de helft der Koopenningen onder Hypothecair verband zal kunnen blijven gevestigd; alsmede een HOUTBOSCHJE, gelegen als voren, groot 13 Roeden, en een stuk WEILAND onder Opmeer, groot 1 Bunder, 66 Roeden, 30 Ellen. Informatien zijn te bekomen bij genoemden Notaris.

* * Men is voornemens, ten overstaan van M. R. LIPPITS, Notaris te Hoorn, op Woensdag 1 September 1852, des morgens ten 10 ure in de Herberg van *Gerrit Koning*, aan de Goorn, onder Berkhout, in het openbaar te verkoopen: Eene kapitale HUISMANSWONING met SCHUUR, ERF en diverse Perceelen, uitmuntend WEILAND, te zamen groot 19 Bunders, 15 Roeden, 70 Ellen, staande en gelegen aan den Mac-Adamsweg, te Berkhout. Informatien zijn te bekomen bij bovengenoemden Notaris.

Er waren meer belangrijke zaken die in de herberg besproken werden. Buurman, pastoor Arnoldus Raken, wilde in 1853 een nieuwe pastorie bouwen. De oude pastorie was in slechte staat. Voor de nieuwbouw was er een aanbesteding 'ten huizen van den kastelein Gerrit Koning'.¹²⁴ Daarvoor kon men het bouwbestek verkrijgen in diverse logementen, herbergen en cafés in de regio, zelfs in Amsterdam. Met de nieuwbouw werd in 1854 wel de oude pastorie (F 325) en het huis van de koster aan de kant van de herberg (F 323) tot sloop (amotie) openbaar verkocht.¹²⁵

* * Pastoor en Kerkmeesteren der R. C. Gemeente aan de GOORN, zijn voornemens op Vrijdag den 3^{den} Junij 1853, des voormiddags om 12 ure, ten huize van den Kastelein *K. de Koning* aan de Goorn, onder nadere approbatie aan te besteden: Het bouwen van eene NIEUWE PASTORIE, waarvan het Bestek ter lezing ligt, als: te Hoorn, in het Logement *de Doelen* en in het *Onvolmaakte Schip*; te Amsterdam, in het *Vosje* op het *Rokin* en in het *Wapen van Medemblik* op den *Dam*; te Haarlem, in het Logement *de Kroon*; te Alkmaar, in de *Rode Leeuw*; te Monnikendam, in de *Doelen*; te Edam, in het *Heeren-Logement*; te Parmerende, in de *Vergulde Roskam*; te Avenhorn, bij den Kastelein *D. de Logie*; te Berkhout en te Ursem, in de *Dorpskerberg*, en aan de Goorn, bij den Kastelein *de Koning*.
Zullende daags voor de besteding, van des morgens 9 tot 12 ure, aanwijzing in loco worden gedaan. Nadere informatien zijn te bekomen aan de Pastorie, alwaar de Teekening ter visie ligt, en bij den Architect *W. VAN DER HORST*, te Hoorn.

* * Men is van meening, om door het ministerie van den Notaris M. R. LIPPITS, residerende te Hoorn, op Woensdag 19 Julij 1854, 's morgens ten 10 ure, ten huize van *Gerrit Koning*, Kastelein aan de Goorn, onder Berkhout, in het openbaar tot amotie te verkoopen: N°. 1. Een HUIS, zijnde de oude Pastorie aan de Goorn. N°. 2. Een HUIS, staande naast evengemelde Pastorie.
De conditien van verkoop liggen ter visie ten Kantore van voornoemden Notaris en de Perceelen zijn gedurende drie dagen voor den verkoop te bezigtigen.

Gezin Gerrit Koning

Gerrit en Aaltje kregen zes kinderen: Dorothea (Trijntje) (1828 – 1842) Wilhelmina (Mijntje) (1831 – 1915), Evert (1833 – 1883), Dirk (1836 – 1878), Arie (1838 – 1867) en Jan (1845 – 1885).

Dochter Dorothea kan vernoemd zijn naar de moeder van Johanna Elbers, 2^e dochter werd vernoemd naar de moeder van Gerrit, Johanna Elbers Hun eerste zoon Evert is waarschijnlijk vernoemd naar de vader van Aaltje de Jong. Niet naar Hendrik, de vader van Gerrit. Die was al een tijdje overleden.

Uit het bevolkingsregister 1862-1890 blijkt ook dat Maartje (de) Jong, een nichtje, ook op het adres Goorn 153 woonde. Later in de persoonsregisters zien we dat ook nog een kleinkind Doortje de Haan bij hen inwoonde.¹²⁶ Zij was de dochter van Mijntje Koning en Jan de Haan. Uit de lijst kun je opmaken dat er ook nog andere mensen woonden: Grietje Braas uit Avenhorn, Aaltje Schouten uit Zuidschermer, Hendrica Zaal uit Wognum en Andries Verberne uit Enkhuizen. De tekst bij 'betrekking tot hoofdpersoon' geeft aan dat ze in dienst waren. Ze werkten in de herberg, winkel en doorrijstal en woonden bij de familie Koning in. Dat kwam regelmatig voor. Boeren hadden ook vaak een meid of een knecht in dienst.

Volgnummer.	Dagteekening en JAAR der Inschrijving.	FAMILIENAAM. (Familienaam der vrouw.)	VOORNAMEN. (Voluit geschreven.)	M. (mannelijk) Gedicht v. (vrouwlijk)	Betrekking van elken persoon tot het hoofd van het huizegen. (Niet in te vullen voor alleen-derijf lersake.)	Dagteekening en JAAR der Geboorte.	Geboorteplaats. (Met aanwijzing der provincie voor inboorlingen, van het land voor vreemdelingen.)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1		Koning	Gerrit	M	Hoofd	1818	Berkhout
2		Jong	Aaltje / de	W	Widwe	1818	Wierden
3		Koning	Dick	M	Widwe	1818	Berkhout
4		Koning	Lea	M	Widwe	1818	Wierden
5		Koning	Jan	M	Widwe	1818	Wierden
6		Jong	Maartje / de	W	Widwe	1818	Wierden
7		Hwaan	Geertje / de	W	Widwe	1818	Wierden
8		Braat	Geertje	W	Widwe	1818	Wierden
9		Schouten	Aaltje	W	Widwe	1818	Wierden
10		Zaak	Schouten	W	Widwe	1818	Wierden
		Schouten	Aaltje	W	Widwe	1818	Wierden

In 1858 verkopen Gerrit en Aaltje een huis en erf, gelegen aan de noordwestzijde van de weg, op De Goorn (F525) aan hun zoon Evert voor 2500 gulden. De zuidwestzijde van het pand, tot het afgepaalde deel (F526) blijft nog even buiten deze verkoop.¹²⁷ Aaltje had dit huis en grond uit een erfenis verkregen van haar ouders Evert de Jong en Trijntje Jacobs Zoet.

Gerrit stierf in 1862 maar Aaltje de Jong bleef actief in de herberg. Dat blijkt uit een akte van 1 juli 1863 waarin staat dat Aaltje de Jong, weduwe van Gerrit Koning, kasteleinesse is.¹²⁸

Den eersten Julij des jaars Achtienhonderddrieënveertig,
 Verkeken door Joen Cornelis van, Notaris, Standplaats Wierden, Arrondissement Wierden.
Aaltje de Jong - Kasteleinesse, Weduwe van Gerrit Koning, wonende aan de Goorn, Gemeente Berkhout,

In deze akte geeft ze aan dat haar zoon Evert een weiland liggende in het zogenaamde Overdorp in De Goorn, kadastraal sectie F nr. 533, groot 45 roeden 75 ellen mag overnemen voor een bedrag van 1400 gulden.¹ Daarnaast werd Evert tevens aangesteld als voogd voor de 18-jarige Jan, het jongste kind van Gerrit en Aaltje.

¹ Met de invoering van het metrieke stelsel begin 19e eeuw werd de roede gelijk gesteld aan een are (10x10 meter). Een el werd gelijkgesteld aan één meter. De oude termen werden nog wel gebruikt.

Inkijkje in de herberg en het huis van Gerrit Koning en Aaltje de Jong.

Bij het overlijden van Aaltje de Jong is er een inventaris opgemaakt (Bijlage 2) met een specifieke indeling van de ruimtes in de panden.¹²⁹ In het middenvoorhuis stond een tafel met 6 stoelen en een bedstede. Het binnenvoorhuis had een bureau, kasten en ook een bedstede. In het huis ingericht als herberg stond in de herbergkamer een kachel met pijpen, een biljarttafel maar ook 8 tafels en 35 stoelen. De herbergkeuken was o.a. uitgerust met een koperen ketel, ijzeren potten, drankstellingen en een zoutkist. Verder hadden de 2 huizen een kleine- en grote bovenkamer en achterzolder. Deze ruimten werden o.a. gebruikt voor opslag van stoelen, servies en glazen voor de herberg. Achter op het erf stond een schuur met 2 'geltkoeijen'. De doorrijstal met zolder had enkele paardenkribben en 20 halsters en er was ook nog de winkel uitgerust met gortlade, schalen, balans met gewichten en vele maten.

Een kleine opsomming van de voorraad: 'koffijboonen', tabak, stijfjel, 2½ 'ankers' wijn, 50 kan 'genever', anijs, een mud meel, 2 mandjes met pijpen. En natuurlijk kruiken bier. Dat waren in die tijd stenen flessen die vaak werden afgesloten met een kurk.¹³⁰ Bij warm weer sprongen de kurken weleens spontaan uit de kruik vanwege het nagistende bier.

Oude maten

Anker: ongeveer 38 liter

Mud: ongeveer 100 liter

Kan: ongeveer 1 liter

De herberg werd in 1864 opgeknapt blijkt uit een hypotheekakte met de tekst: 'Eene kapitale bovenverdieping met ruime zaal waardoor het vroeger weinig aanzienlijk perceel aanmerkelijk in waarde is gestegen'.¹³¹ De twee panden op nummer F321 en F322 werden nog meer met elkaar verbonden zodat er een grotere bovenverdieping op gemaakt kon worden. Om dit te financieren leende Aaltje de Jong onderhands 2.500 gulden bij Joän Cornelis Bast in Hoorn.

Gulden vijf honderd Cent,
dat voort in den jaer Achtienhonderd Meren te Stig, op de hier
ver sub a. beschreven herberg een kapitale bovenverdieping met ruime
zaal is opgetrokken, waardoor het vroeger weinig aanzienlijk
perceel aanmerkelijk in waarde is gestegen, terwijl tot dekking der
daaraan verbonden kosten door de erfhaerster Aaltje de Jong, bij den
Heer Joän Cornelis Bast te Hoorn is opnegotieert eenen Schen van
Tweehonderd vijf honderd gulden, bij den daaraan afgegeven en op den
inventaris beschreven onderhand Schen schuld bekentenis;
mitsduittent te Schouderd-

Cornelis Hinke jr. van De Goorn nam als metselaar het metselwerk voor zijn rekening.¹³² Evert, haar zoon, was timmerman en heeft zich als zodanig ook beziggehouden met de bouw. De plaatselijke smid, Jan de Haan, verzorgde het metaalwerk voor het nieuwe pand en Lambert Bolten uit De Goorn mocht de nieuwe manufacturen leveren. Om een goede start te maken in de herberg werd ook een nieuwe

voorraad aangelegd. Boele en Verschuijl uit Leiden leverde de jenever, Pieter Kaag uit Hoorn de tabak en 'koffijboonen' en de 'natte' Barend Schermer uit Hoorn allerlei 'koopmanschappen'.

De nieuwe bovenkamer werd gebruikt tijdens de Beemsterkermis. Aaltje de Jong zag mogelijkheden en organiseerde dansen in juli 1864.

ATTENTIE!

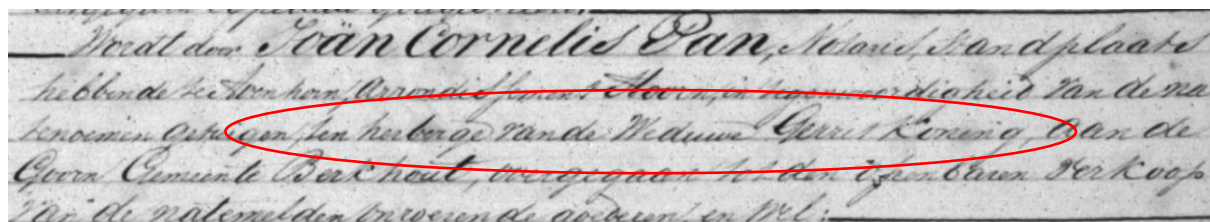
Langs deze wordt aan het geëerde Publiek bekend gemaakt, dat door de goede gelegenheid eener roijale BOVENKAMER, welke aan alle zijden een schoon gezicht oplevert, bij de Wed. Gt. KONING aan de Goorn, met de BEEMSTER KERMIS gelegenheid zal zijn tot **DANSEN**, zullende het Muziek door bekwame Muziekanten worden uitgevoerd.

Aan een welvoorzien Buffet en eene goede Bediening zal niets te wenschen overblijven.

Verzoeken een ieders gunst en recomandatie.

- **Wed. Gt. KONING.**

De naam herberg De Hoop aan De Goorn komen we nog steeds tegen in allerlei notariële aktes en in krantenartikelen. Maar ook de naam van de uitbater werd gebruikt. In een akte uit 1865 zien we dat er nog steeds zaken gedaan worden 'ten herberge' van de weduwe Gerrit Koning aan De Goorn.¹³³

Handwritten document snippet showing a red circle around the name 'Gerrit Koning'.

Aaltje de Jong kocht in maart 1866 nog een huis en erf (F316) aan De Goorn van Jacob Hendriksz Jonker uit de Beemster. Dat was aan de noordkant van de weg op grens van Avenhorn naast het voormalige sluisje. Een van de oudst bewoonde plekken aan de noordkant van De Goorn. Ze heeft daar een jaar gewoond. Dit is de plek waar in 1959 een dubbel woonhuis kwam van Toon Koning getrouwd met Nel Dekker (nr. 85) en Henk Dekker getrouwd met Annie Visser (nr. 84).

Na het overlijden van Aaltje de Jong in 1867 verkochten de kinderen (erven) Koning de 'van ouds gerenommeerde herberg en uitspanning De Hoop'.

Volgens de advertentie hieronder een zeer winstgevende herbergaffaire en zeer bedrijvige winkelzaak in kruidenierswaren.¹³⁴ Het gebouw was nagenoeg geheel nieuw van steen opgetrokken met 'net betimmerde woonvertrekken en wel ingerigte winkel, eene ruime benedenzaal en groote bovenzaal waarin openbare verkooping, vergaderingen en partijen worden gehouden met daarvan afgeschoten spreekkamer'.

HERBERG AAN HET GOORN.

De erven G. KONING zijn voornemens bij bekomen regterlijke magtiging in het hierna omschreven perceel, op Donderdag den 11 April 1867 des avonds ten 7 ure, in het openbaar te verkoopen:

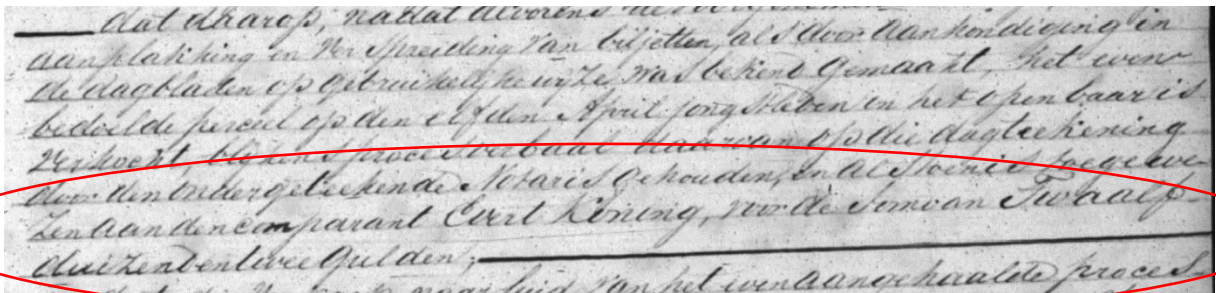
De drukbezochte alom gunstig bekende en van ouds gerenommeerde **HERBERG en UITSPANNING**, *de Hoop*, bestaande in een kapitaal, onlangs nagenoeg geheel nieuw van steen opgetrokken **Gebouw** van twee verdiepingen, met daaraan verbonden ruime **Doorrijd-stal**, **Erve** en **Schuur**, bijzonder gunstig gesitueerd aan de Goorn gemeente Berkhout en belend aan de R. C. kerk aldaar. Het voorschreven Gebouw, waarin sedert onheugelijke jaren eene zeer winstgevende Herbergaffaire en zeer bedrijvige winkelzaak in Kruidenierswaren is, en nog wordt uitgeoefend, bevat: behalve net betimmerde Woonvertrekken en wel ingerigte Winkel, eene ruime Benedenzaal en groote Bovenzaal, waarin openbare verkoopingën, vergaderingen en partijen worden gehouden, met daarvan afgeschoten Spreekkamer lang 20½ el en breed 6½ el.

Te aanvaarden 1 Junij 1867. Nader onderrigt op *franco* aanvraag ten kantore van den Notaris PAN te Avenhorn.

(42)

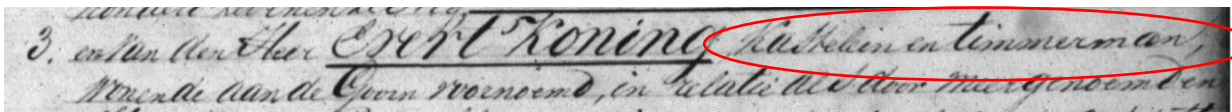
1867 -1872: Evert Koning en Engeltje Potveer

Opmerkelijk is dat een van de kinderen van Gerrit Koning en Aaltje de Jong, Evert Koning, de timmerman en waarnemend kastelein sinds de dood van zijn moeder Aaltje, uiteindelijk het hoogste bod van 12.002 gulden uitbracht.¹³⁵ Het zou goed kunnen dat Evert geprobeerd heeft met een hoog (openings)bod een goede prijs te krijgen voor de erven, maar er vervolgens niemand hoger wilde bieden en er, al dan niet na de afslag, aan is blijven 'hangen'. Dus op 18 oktober 1867 werd Evert Koning eigenaar van herberg De Hoop. Hij was, 2 maanden daarvoor, net getrouwd met Engeltje Potveer uit Rustenburg. Een jaar eerder (1866) was zijn eerste vrouw Aagje Duin overleden. Met Aagje, uit de Beemster, trouwde hij als timmerman op 22-jarige leeftijd in 1856. Met haar kreeg hij vier kinderen: Gerrit (1857), Klaas (1858), Dirk (1860) en Arie (1861). Met Engeltje kreeg hij acht kinderen: Klaas (1868), Aagje (1869 en 1870), Franciscus Anthonius (1872), Johannes (1874), Alida (1875), Hendrikus (1877) en Afra (1879).¹³⁶

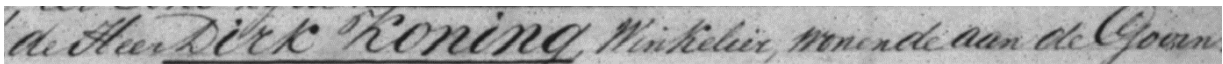

Dat daarop, nadiet uitvoerig de...
aanplaking in der spreading van bijetten, als door aankondiging in
de dagbladen en op geluidstelt keruile, was bekend gemaakt, het wens
bedeelde persiel op allen en allen, opuit jongsteden in het openbaar is
Zesvoert, blinde procesverbaal, houdende, dat de heer Engeltje Potveer
deur den herberg bekende, te zijn gehouden, en de kastelein te zijn we
ten van den comparant Evert Koning, wille van van Twaal
Chuitendertveer Gulden;

Hij combineerde het werk in de herberg met timmerwerk. Engeltje zal daarom veel in de herberg gewerkt hebben. We vermoeden dat zijn broer Dirk de winkel in beheer had gezien de vermelding in de notariële acte. Aagje Prins, Jan van Baar en Maartje Schaaap waren in dienst.

3. en van den heer Evert Koning, kastelein en timmerman,
wonende aan de Goorn noordoend, in relatie met door hier genoemde

de heer Dirk Koning, winkelier, wonende aan de Goorn

De traditie van dansen in de bovensaal tijdens de Beemster kermis werd door Evert voorgezet.

BEKENDMAKING.

Langs deze wordt aan het geëerd Publiek bekend gemaakt dat even als de vorige jaren in de Herberg aan de Goorn, nu bewoond door Et. KONING, met de Beemster Kermis gelegenheid is tot **dansen**, zijnde de localiteit enz. alreeds genoeg bekend, belovende eene prompte en civiele bediening, goede Muziek enz., in de hoop elks geëerde gunst en vertrouwen waardig te maken, welke zijne nu wijlen waarde Ouders zoo ruimschoots ondervonden hebben.

Verzoeke ieders gunst en recommandatie.
Zegt het Voort.
Et. Koning Gtz.

GOORN,
16 Julij 1867.

Verder probeerde hij via allerlei activiteiten klanten te trekken. Alleen voor "heeren"!

Prijsbillarten,

ten huize van Et. KONING, Kastelein aan de Goorn, op Woensdag 2 October 1867, des morgens 10 ure, om verschillende **fraaije prijzen en Premiën**. Heeren Liefhebbers worden vriendelijk verzocht, deze partij met hunne tegenwoordigheid te vereeren.

Maar Evert organiseerde ook de eerste harddraverij op De Goorn.

HARDDRAVERIJ

op Woensdag 1 September 1869, des namiddags ten 2 ure, bij Et. KONING, Kastelein aan de Goorn om fraaije **PRIJS en PREMIE**, door paarden die nimmer stadsprijzen hebben gewonnen. **Prijs en Premie sijnal te vereeren.**

Heeren liefhebbers worden tot bijwoning van dit feest uitgenoodigd.

De voor het eerst gehouden Harddraverij aan de Goorn, door mooi weder begunstigd, heeft in alles aan de verwachting voldaan. 10 Paarden namen hieraan deel; de Prijs, 1 paar fraai bewerkte gekleurde Hoofdstellen, is behaald door het Paard „de Snip” van den Heer J. WAAL te Spanbroek; de Premie, een fraai bewerkte Zweep met Zilver gemonteerd, is behaald door het Paard „Tubbe” van den Heer J. KOSTER in de Beemster.

En breng ik mijn hartelijken dank aan de HH. Harddravers en allen die dit feest met hunne tegenwoordigheid hebben vereerd.

Et. KONING.

We zien in december 1869 dat Evert herberg De Hoop al vrij snel uit de hand wil verkopen.¹³⁷ Is de combinatie timmerman en uitbater van de herberg niet goed te combineren? Of was er meer concurrentie in de omgeving? Mogelijk waren er weinig gegadigden voor de koop waardoor hij in prijs moest zakken. Het lukte niet De Hoop toen te verkopen, maar wel ruim 2 jaar later in 1872.

Herberg aan de Goorn.
 Uit de hand te Koop: de druk bezochte en alomt vermaarde Herberg en Uitspanning met ruime Doorrijd-Stal, genaamd: »De Hoop», bestaande in een kapitaal, onlangs geheel nieuw van steen opgetrokken **Gebouw** van twee verdiepingen, waarin sedert onheugelijke jaren eene zeer winstgevende Herberg-affaire, en tevens eene zeer bedrijvige Winkelzaak in Kruidenierswaren is uitgeoefend, met bijbehorende **Schuur** en **Erve**, bijzonder gunstig gesitueerd aan de Goorn, gemeente Berkhout, nevens de R. C. Kerk aldaar.
 Met franco brieven te bevragen bij den Heer E. KONING aldaar, of bij den Notaris PAN te Avenhorn. (4649)

Handwritten document snippet with a red circle around the name 'Evert Koning'.

Evert ging wel verder met zijn timmerwerk. We zien dat hij in 1872 na de verkoop al betrokken werd bij inventarisatie van het herstellen van de voorgevel van de rooms-katholieke kerk in De Goorn. Uiteindelijk mag hij het werk ook uitvoeren in 1873.

Bijzonder is dat Gerrit, zijn 17-jarige blonde zoon van 1,63 meter met blauwe ogen in 1874 vertrekt naar Wou(d)brugge in Zuid-Holland. Mogelijk had dit met zijn dienstplicht te maken. Hij heeft in Woubrugge vast een goede indruk achtergelaten van De Goorn want de latere kroegbaas Arie Bontje (1910) komt er ook vandaan. Gerrit komt na 3 maanden terug in Berkhout en is net als zijn vader Evert, timmerman.¹³⁸

Evert stierf zelf op 7 mei 1883 op 49-jarige leeftijd en het bizarre feit wil dat zijn vrouw Engeltje 4 dagen later stierf op 41-jarige leeftijd.¹³⁹

Handwritten document snippet showing names and ages:

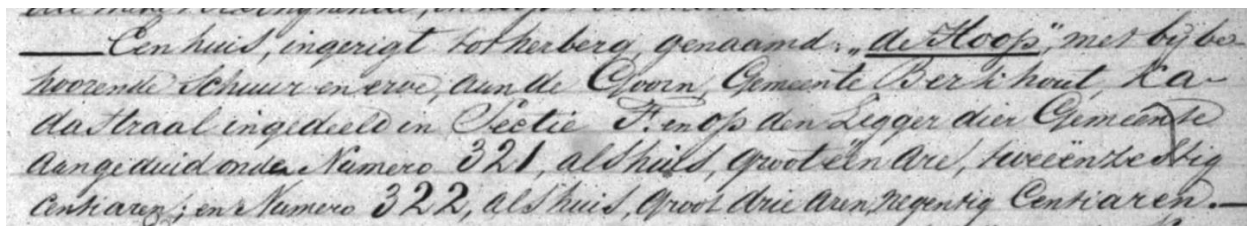
6. Maj	Guarardus Koning	49
11. Maj	Engelina Potveer	41

Schuldeisers mochten zich bekend maken lezen we hieronder in het krantenartikel.

* * * De bekende en onbekende schuldeischers in de onder het voorrecht van boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschap van *Evert Koning*, timmerman, gewoond hebbende en overleden aan de Goorn, gemeente Berkhout, worden opgeroepen tot onderzoek der rekening en verantwoording van het in die nalatenschap gehouden beheer, welke van den 10den tot den 13den Juni 1884, ten kantore van den notaris *J. C. Pan* te Avenhorn, ter visie zal liggen, met kennisgeving tevens dat, zoo er geen verzet plaats heeft, op Vrijdag den 13den Juni e. k. voormiddags te 11 uren, ten herberge van *C. Bos*, aan de Goorn voornoemd, zal worden overgegaan tot uitbetaling hunner vorderingen voor zooverre het saldo der nalatenschap zal strekken.

1872 -1887: Cornelis Bos en Maartje Quant

Cornelis Bos uit Heiloo kocht op 22 januari 1872 de 2 percelen, F321 met een huis ingericht als herberg De Hoop met schuur en erf en F322 met een huis, voor 9.000 gulden.¹⁴⁰

*— Een huis, ingericht tot herberg, genaamd „de Hoop”, met bij be-
hoorende schuur en erf, aan de Goorn, Gemeente Berckhout, Ka-
dastraal ingedeeld in Sectie F. en op den Ligger der Gemeente
aangeduid onder Numero 321, als huis, groot een are, twaalfde Stij-
ckenhang; en Numero 322, als huis, groot drie are, negentig Centiaren.*

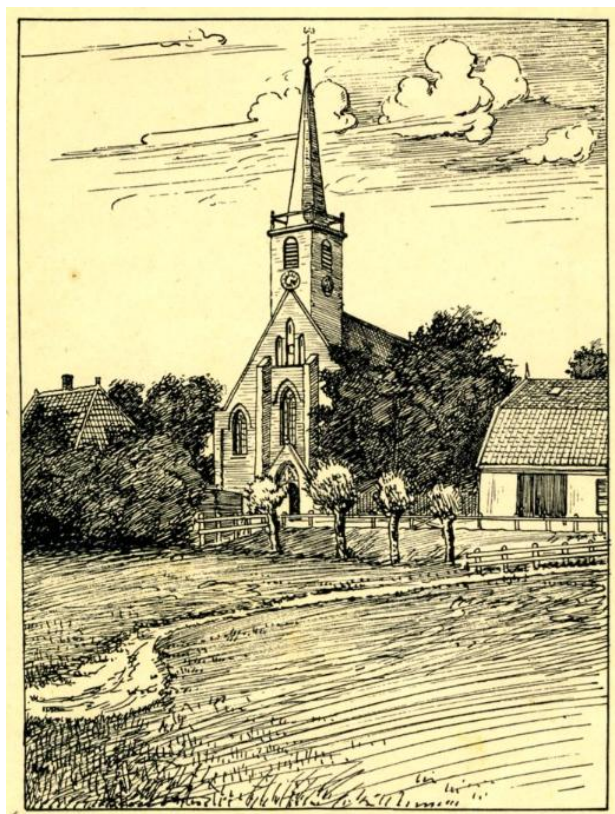
Evert had er in die paar jaren dus 3.000 gulden op moeten toelagen. Opmerkelijk gezien de opnieuw terugkerende tekst in de advertentie: *‘sedert onheugelijke jaren eene zeer winstgevende Herbergaffaire en winkelzaak’*. Dat ‘zeer winstgevende’ zal waarschijnlijk wel aangedikt zijn om meer potentiële kopers te trekken. Maar zoals in de inleiding genoemd, het was armoe troef en dat nam in de loop van de 19e eeuw nog toe.

Cornelis pakte door met de harddraverij. In 1873 was er wederom een harddraverij op De Goorn.

HARDDRAPERIJ.
op Zondag 14 September, 's namiddags, bij
C. BOS aan de Goorn. Prijs en Premie in
geld.

Er is rond 1875 een prachtige pentekening gemaakt van de kerk van De Goorn met daarnaast De Hoop.¹⁴¹ Het lijkt erop dat aan de linkerkant van het pand deuren zijn. Mogelijk was dit een plek voor opslag.

Cornelis Bos kwam oorspronkelijk uit Abbekerk. Daar is hij geboren op 4 september 1845 maar hij kwam via Heiloo in 1872 naar De Goorn. Ook hij was timmerman. Zijn echtgenote was Maartje Quant. Ze gebruikten nog steeds De Hoop als naam voor de herberg zien we in advertenties.

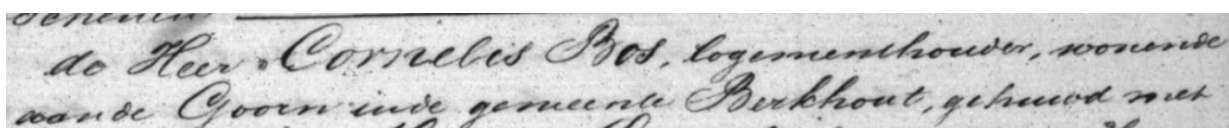

Men presenteert, ten overstaan van M. R. LIPPITS, Notaris te Hoorn, op Woensdag 17 November 1875, 's avonds ten 7 ure; in de Herberg van C. BOS aan de Goorn, in het openbaar te verkoopen:
Een Huis en Erf aan de Goorn onder Berkhout, Sectie F. N°. 542, groot 2 aren 60 centiaren, waarin eene welingerichte en goed beklante Broodbakkerij, behoorende aan S. VLAMING.
(763)

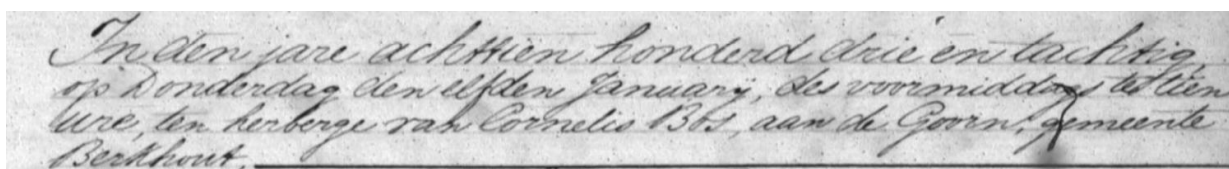
PUBLIEKE VERKOOPING
te AVENHORN en URSEM.

Notaris JANSSEN, te Hoorn, zal op **Vrijdag 12 Februari 1886**, des voormiddags 11 uur, in de Herberg »De Hoop», van den Heer **CORNELIS BOS**, in de Goorn onder Berkhout, publiek verkoopen,
ten verzoeke van den Heer **JAN ELDERS**, te Avenhorn,
A. Onder AVENHORN:
Een nieuwe **HUISMANSWO- NING** en **Schnur**, met Stalling voor 18 à 20 stuks Vee, **Boenluff** en **Erf** met Vruchtboomen, benevens **Bouwland** en zeer vruchtbare **Weilanden**, samen groot 5 Hectaren 89 Aren 55 Centiaren, Sectie A N° 321, 504, 142, 143, 144 en 145.
B. Onder URSEM:
Diverse Percoelen zeer vruchtbaar **WEILAND**, samen groot 9 Hectaren 63 Aren 70 Centiaren, sectie B N° 103, 104, 105, 121, 122 en 133.
Inmiddels uit de hand te Koop.
Alles broeder bij bijjetten omschreven.
(708)

de Heer Cornelis Bos, logementhouder, wonende aan de Goorn in de gemeente Berkhout, gehuwd met

In een hypotheekakte van maart 1878 waarin Cornelis Bos 7.000 gulden leende, werd hij logementhouder genoemd. Dat zou betekenen dat er ook gasten in herberg De Hoop konden overnachten. In allerlei aktes zien we 'ten herberge van Cornelis Bos, aan De Goorn'.

In den jaer achttien honderd drie en tachtig, op Donderdag den elften Januari, des voormiddags te tien ure, ten herberge van Cornelis Bos, aan de Goorn, gemeente Berkhout,

In 1879 is er ook een nieuwe kadasterkaart gemaakt. Je kunt mooi zien dat de panden F321 en F322 aan elkaar zijn gebouwd en dat er een 'binnenpleintje' is ontstaan. De percelen F321 en F322 worden bij elkaar gevoegd en opnieuw ingemeten door het kadaster. Er komt op papier 1 are en 38 centiare bij en het nieuwe perceel van 6 are en 90 centiare (690 m²) krijgt kadastraal nummer F729.

We hebben geen aanwijzingen kunnen vinden dat hij de winkel ook nog exploiteerde. We gaan daar wel

van uit omdat in de verkoopadvertentie van Evert de winkel ook nog genoemd werd. Als Cornelis de winkel nog had moest hij in ieder geval rekening houden met een in 1885 nieuw ingevoerde wet waarin werd gesteld: 'zij die winkel en herberg hebben mogen zich niet van de eene in de andere lokaal kunnen begeven zonder door de open lucht te gaan, niet de minste gemeenschap mag er binnen's huis bestaan'. Er waren restricties, zo mochten er geen aangebroken hoeveelheden goederen in de winkel staan. Als alles goed geregeld was kreeg men een vergunning. Daarvoor moest wel een bedrag worden betaald. Het kan zijn dat er dus aanpassingen in het gebouw moesten worden gemaakt.

Kadasterkaart hulpkaart 1879 met de twee huizen aan elkaar gebouwd en daarachter een 'binnenplein'. F321 en F322 hebben nu nieuw kadasternummer F729.

Letter en nummer der Ruit.	LAATSTE TOESTAND.		TEGENWOORDIGE TOESTAND.	
	N°.	Grootte.	N°.	Grootte.
g.d.	322	" 03 00	1429	" 06 90
	321	" 01 62	1429	" 02 61

te kleingemeten 5 c.a. 1885

Avenhorn, 10 Juni. Gisteren-ochtend werd door een visscher gevonden het lijk van zekeren G. M., die den vorigen avond zijn kraampje van de kermis te Grosthuisen, naar de Goorn had gebracht en van daar per vaartuig was teruggekeerd. Misbruik van sterken drank schijnt aan dit ongeluk niet vreemd te zijn.

In 1880 was de kermis van Grosthuisen eerder dan de kermis van De Goorn. Zou zomaar kunnen dat de onfortuinlijke man al beschonken uit Grosthuisen kwam en nog een 'sterke' borrel in De Hoop heeft gehad. Nieuw Haarlemse Courant 13-06-1880

Opmerkelijk is dat bij C. Bos in 1883 nog een openbare verkoping was van de "Timmermans-Affaire" uit de nalatenschap van E(vert). Koning.

Timmermans-Affaire.

OPENBARE VERKOOPING op D i n s d a g
13 N o v e m b e r 1883, 's avonds 7 ure, ten
herberge van C. BOS aan de Goorn, van:

1. Een kapitaal en net onderhouden gebouw, waarin sedert jaren met het beste gevolg **TIMMERMANS-AFFAIRE** wordt uitgeoefend, met **Schuur, Houtloods, Erve, Tuin** en een perceel hoogst vruchtbaar **Weiland**, alles aan een verbonden, ter grootte van 58 aren, 60 centiaren. aan de Goorn, gemeente Berkhout, — behoorende tot de nalatenschap van den heer **E. KONING**; en
2. Een **Burgerwoonhuis** met **Schuur, Erve** en **Boomgaard**, groot 3 aren, 50 centiaren, te Zuid-Spierdijk, gemeente Berkhout, belend met **C. APPELMAN** en de **Wed. C. SCHOUTEN**.

Informatiën ten kantore van den notaris **PAN** te Avenhorn.

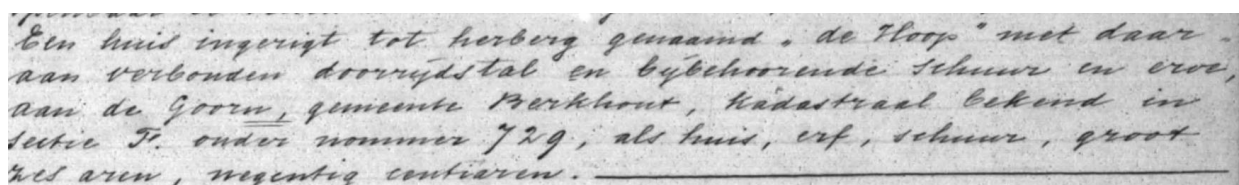
Na 15 jaar verkocht Cornelis Bos herberg De Hoop aan Frans Mettes. Cornelis Bos vertrok een half jaar later naar Limmen. Daar overleed hij in 1924.

1887 – 1895: Frans Mettes en Geertje Oud

Herberg De Hoop, met adres 253, kwam op 6 december 1887 in handen van Frans Mettes. Een half jaar later (mei 1888), toen Cornelis Bos vertrok, kwam hij met zijn vrouw Geertje Oud naar De Goorn.

Frans Mettes kwam ter wereld in Blokker op 15 september 1853 en woonde later in Westwoud. Geertje Oud werd in 1875 zijn vrouw.¹⁴² Zij viel misschien wel op zijn blauwe ogen en blonde haar. In het militieregister lezen we deze lichamelijke kenmerken. Hij was 1 met 69 lang met een lang aangezicht, spitse kin en een grote neus.¹⁴³

Frans was oorspronkelijk landbouwer. Hij kocht van Cornelis Bos een huis ingericht als herberg genaamd De Hoop nu ook met een daaraan verbonden doorrijstal en bijbehorende schuur en erf aan De Goorn voor 5.600 gulden.¹⁴⁴ Het huis, erf, schuur stonden op een perceel van 6 aren en 90 centiaren (690 m²).

Ein huis ingericht tot herberg genaamd „de Hoop“ met daaraan verbonden doorrijstal en bijbehorende schuur en erf, aan de Goorn, gemeente Berkhout, kadastraal bekend in sectie F. onder nummer 729, als huis, erf, schuur, groot zes aren, negentig centiaren.

Qua dorpsactiviteiten zien we in onderstaand artikel dat er aan het eind van de zomer 1889 een ringrijderij werd georganiseerd. Frans Mettes speelde daar slim op in met dansen na afloop.

* **Goorn.** Begunstigd door fraai weder had jl. Zondag alhier, onder een groot aantal toeschouwers, eene ringrijderij plaats, waaraan door 20 personen werd deelgenomen. De prijzen bestaande in contanten, werden behaald door de hh. Jb. Mul, C. de Jong en B. Hinke. Na afloop was er bij den kastelein Mettes gelegenheid tot dansen, waarvan door menigeen ruim gebruik werd gemaakt.

Hoornsche Courant 22-09-1889

Herberg De Hoop was ook een opstaptelek voor de omnibus. Een omnibus was een wagen voor lokaal openbaar vervoer die op een gewoon wegdek reed, dus niet op rails en werd voortgetrokken door één of meer paarden. Vandaar ook wel de naam paardenbus. Tussen 1887 en 1892 reed de omnibus langs allerlei haltes bij de plaatselijke herbergen tussen Hoorn en Alkmaar. Zou kunnen dat de doorrijstal bij De Hoop ook werd gebruikt om paarden te wisselen. Via een vaste dienstregeling kon je 4 keer per dag van Hoorn – Alkmaar v.v. In beide steden kon je overstappen op de trein of in Hoorn ook op de paardentram naar Enkhuzen.¹⁴⁵

Koloniale waren

Bij de herberg was inmiddels ook een winkel in koloniale waren. Onder Koloniale waren verstaat men, volgens Wikipedia, een aantal goederen die uit de voormalige koloniën afkomstig waren of daar werden verbouwd. Het betrof voornamelijk voedings- en genotmiddelen zoals koffie, thee, cacao, tabakswaaren, rietsuiker, tropische specerijen, aardappelen en palmolie. Ook werd uit de koloniën afkomstige textiel en andere handwerkproducten verkocht.

TRAM-OMNIBUSDIENST									
HOORN, Berkhout, De Goorn, Avenhorn, Ursem, Rustenburg, Oterleek, Oudorp, ALKMAAR en omgekeerd.									
4 FEBRUARI 1890.									
Stations.	Numer.				Stations.	Numer.			
	1.	3.	5.	7.		2.	4.	6.	8.
Aankomst Holl. Spoor van Amsterdam.	—	10.46	2.40	6.08	Aankomst Holl. Spoor van Amsterdam.	—	9.45	—	6.48
Den Helder.	7.08	10.24	2.17	5.03	" " " Friesland.	8.11	10.53	3.14	5.48
Alkmaar (Station Holl. Spoor)..... V.	8.25	10.55	2.45	6.25	" " " Locaalspoor " Medemblik.	8.07	10.42	—	5.42
Oudorp (De Vriendeschap)..... "	8.40	11.10	3.—	6.40	" " " Paardetram " Enkhuzen.	—	10.50	3.—	6.40
Oterleek (De Otter)..... "	9.02	11.32	3.22	7.02	Hoorn (Station Holl. Spoor)..... V.	8.15	11.—	3.30	7.—
Rustenburg (De Rustende Man)..... "	9.19	11.49	3.39	7.19	Berkhout (De Ridder St. Joris)..... "	8.36	11.21	3.51	7.21
Ursem (De Rode Leeuw)..... "	9.29	11.59	3.49	7.29	De Goorn (De Hoop)..... "	8.57	11.42	4.12	7.42
Avenhorn (V. Vissor)..... "	9.51	12.21	4.11	7.51	Avenhorn (V. Vissor)..... "	9.04	11.49	4.19	7.49
De Goorn (De Hoop)..... "	9.58	12.28	4.18	7.58	Ursem (De Rode Leeuw)..... "	9.26	12.11	4.41	8.11
Berkhout (De Ridder St. Joris)..... "	10.19	12.49	4.39	8.19	Rustenburg (De Rustende Man)..... "	9.36	12.21	4.51	8.21
Hoorn (Station Holl. Spoor)..... A.	10.40	1.10	5.—	8.40	Oterleek (De Otter)..... "	9.53	12.38	5.08	8.38
Vertrek Holl. Spoor naar Amsterdam.	10.55	—	5.50	8.51	Oudorp (De Vriendeschap)..... "	10.15	1.—	5.30	9.—
" " " Friesland.	11.18	—	6.50	—	Alkmaar (Station Holl. Spoor)..... A.	10.30	1.15	5.45	9.15
" " " Locaalspoor " Medemblik.	11.25	—	6.52	8.53	Vertrek Holl. Spoor naar Amsterdam.	—	2.22	—	—
" " " Paardetram " Enkhuzen.	11.20	1.10	5.—	9.—	" " " Den Helder.	10.49	2.45	6.12	10.42

1894 Voorbeeld van een omnibus in Alkmaar.¹⁴⁶

Notaris W. C. VUIJSTINGH,
te AVENHORN,
zal ten verzoeke van de erven den heer JAN KOPPES,
overleden te Hem, op **Donderdag 15 November**
1894, 's avonds 7 ure, ten herberge van den heer
F. METTES, a/d GOORN, gem. BERKHOUT,
publiek verkoopen:
a. Eene **Huismanswoning** met **Schuur** en **Erf**,
aan de Goorn, gem. Berkhout, alsmede een perceel
Weiland, aliaar, aan den Spierdijkerweg, groot
te zamen 1—34—90.

Ten herberge van den heer F. Mettes werden nog steeds openbare verkopeningen gehouden, zoals bovenstaande in 1894.

Op 21 maart 1895 wil Frans Mettes het huis met herberg De Hoop, een winkel in koloniale waren en 2 stallen voor 30 paarden verkopen d.m.v. een veiling. Echter de dag voor de veiling werd een advertentie geplaatst dat De Hoop reeds onderhands verkocht was.

<p>VEILING VAN VASTE GOEDEREN. Te veilen. <i>Huis, waarin herberg en winkel in koloniale waren, met twee bijbehorende stallen (waarin stalling voor ruim 30 paarden) alles aan de Goorn gemeente BERKHOUT, groot 6 are, 90 centiaaren, in het te verkoopen perceel op 21 Maart 's avonds 7 uur door notaris V u i j s t i n g h te Avenhorn.</i></p>	<p><i>De legen Donderdag 21 dezer aangekondigde verkoop, door Notaris VUIJSTINGH, van de HERBERG met annexe Kruidenierszaak van F. METTES aan de Goorn gemeente Berkhout, gaat wegens onderhandschen verkoop</i> niet door.</p>
--	---

Algemeen Handelsblad 17-03-1895

1895 -1907: Nicolaas Klaver en Johanna van Diepen

In de onderhandse verkoop had Jan van Diepen, veehouder aan de Volgerweg in de Beemster, De Hoop gekocht voor 5.500 gulden. De verkoopakte is van 22 april 1895.¹⁴⁷ Hij was de schoonvader van Nicolaas Klaver, die als zetbaas in De Hoop aan de slag mocht. Nicolaas Klaver, geboren in Zaandam (1871) was, wat wil het toeval, ook timmerman en trouwde op 24 april 1895 met Johanna (Hanne) van Diepen. De eerste huwelijksnacht hebben ze waarschijnlijk meteen in De Hoop doorgebracht want volgens het persoonsregister zijn ze namelijk op die datum ook gevestigd op De Goorn (nummer 253).¹⁴⁸ Hij kon de dag erna meteen als kastelein aan de slag. Nicolaas en Johanna kregen zes kinderen.

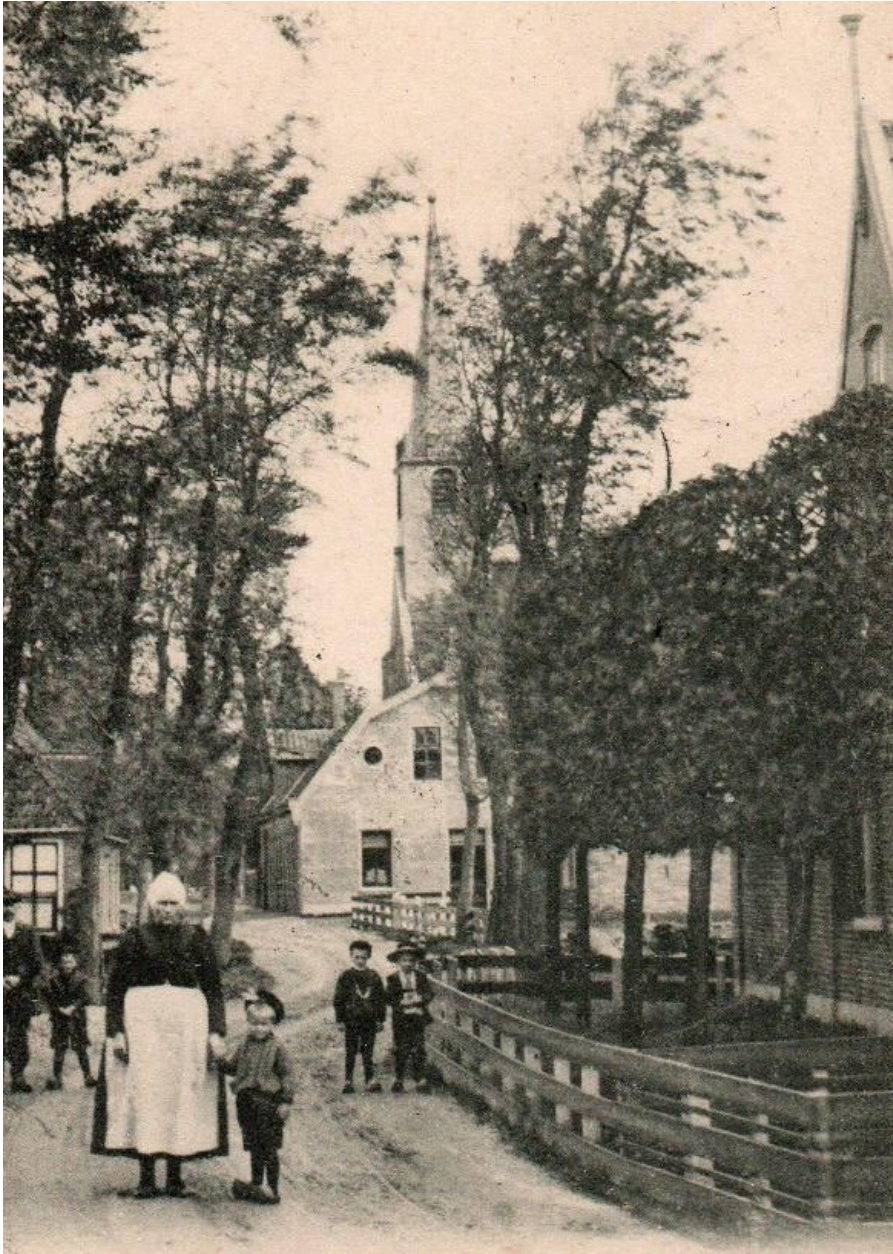
22 April 1895 N° 777 Transport

Heden den twee en twintigsten April achtte[n]
 Conclard vijf en negentig
 Comparende voor mij Wynand Cornelis Vrijshingh
 notaris, residentie te Drenthoer, in tegenwoordigheid
 van natencinnen getuigen
 de heer Frans Kettes, herbergier en wonkelier, wo-
 nende aan de Goorn, gemeente Berkhout
 Die verklaarde te hebben verkocht, en bij deze in volles
 vrien egerdom over te dragen aan den heer Jan van
 Diepen, veehouder, wonende aan de Volgerweg,
 gemeente Beemster, die alhier medegecompareerd,
 verklaardt en koop aangenomen

a. Een huis, ingericht tot herberg, met daaraan ver-
 bonden doornstapal en by behoorende schuur, en erf
 aan de Goorn, gemeente Berkhout, kadastraal
 bekend in Sectie F nummer 729 ter grootte van
 het areal negentig Centiares

1	1895	Klaver	Johanna	253	De Goorn	1895	1895
2	1895	Klaver	Johanna	253	De Goorn	1895	1895
3	1895	Klaver	Johanna	253	De Goorn	1895	1895
4	1895	Klaver	Johanna	253	De Goorn	1895	1895
5	1895	Klaver	Johanna	253	De Goorn	1895	1895
6	1895	Klaver	Johanna	253	De Goorn	1895	1895
7	1895	Klaver	Johanna	253	De Goorn	1895	1895
8	1895	Klaver	Johanna	253	De Goorn	1895	1895

Bevolkingsregister Berkhout.

Uit deze tijd vinden we ook de eerste foto's van het pand. Bovenstaande foto (collectie Historische Vereniging Hemony) van herberg De Hoop is van omstreeks 1904. Je ziet mooi het klinkerpad in het midden van de weg. Dat werd ook wel het 'peerdepaadje' genoemd. Paarden van de rijtuigen en de paardentram konden daarop lopen.

Op een kadasterkaartje opgemaakt in 1899 zien we de stallen achter De Hoop. Je kon van twee kanten bij de stallen komen. Vanaf de cafékant en de kerkkant. Daardoor was het ook mogelijk om een rondje te rijden. Handig omdat het keren met een rijtuig lastig is.

H.H. Kaasmakers en Zoutverbruikers.

De DIRECTIE der Zoutziederij
„de Hoop” te Medemblik, geeft
te keunen, dat

N. KLAVER

aan de GOORN geen zuiver onver-
valscht Medemblikker Zout
meer kan verkoopen, m. a. w.
dat ter voorkoming van knoeierij aan
hem geen Zout meer uit genoemde
fabriek wordt geleverd.

Namens de Dir. Naaml. Zoutz.
„de Hoop”,

C. GIJZELAAR,
Dir.-Boskhouder.

Medemblikker zout uit “De Hoop” mocht niet meer verkocht worden in “De Hoop” van Nicolaas Klaver.

Nicolaas Klaver had meer conflicten.

9. N. K., te Goorn gemeente Berkhout,
overtredingen der drankwet 2 boeten elke
van / 1.— of voor iedere boete 1 dag hechtenis.

Van af heden

Biljarten om een rijwiel

(geheel nieuw).

Wanneer 1000 partijen gespeeld
zijn, zal onder de deelhebbers boven-
genoemde fiets verloot worden.

Ieder winner van een partij ont-
vangt een bewijs van deelname in de
verloting.

N. KLAVER,

Kastelein aan de Goorn.

P.S. De fiets is ten mijnen huize
ter bezichtiging

1899

TE KOOP:
 Een fonkelnieuw
RIJWIEL,
 afkomstig uit de verloting van
 N. KLAVER. Te bevragen bij D.
 DUIN Dz. te Berkhout of bij Jb.
 GROOT Jbz., a. d. Goorn.

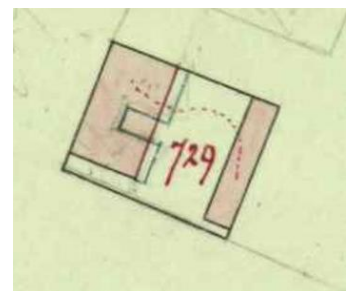
1900 veel gebiljart? 1000 partijen

Nicolaas Klaver was volgens de kadasterlegger in 1897 eigenaar van De Hoop. Dat zou betekenen dat hij de zaak vrij snel na de koop in 1895 heeft overgenomen van zijn schoonvader. Na acht jaar besloot hij De Hoop te vernieuwen en nam op 27 april 1903 als kastelein en koopman een hypotheek van 2.500 gulden bij de boerenleenbank in Hoorn. Als onderpand het huis ingericht als herberg met schuur en doorrijstal (F 729), en een stuk weiland (F 647). Er is volgens die akte ook nog een lening op de herberg en het land ter waarde van 3.500 gulden ten behoeve van de minderjarige Bernardus Fredrik Boekhold uit Leiden bij een hypotheekkantoor in Hoorn (mei 1896).¹⁴⁹

Het nieuwe gebouw kreeg nu de rechthoekige (rode) vorm zoals ingetekend in het hiernaast staand kadasterkaartje van dienstjaar 1905 en werd 25 m² groter. De doorrijstal en de fouragehandel staan nog steeds achter het nieuwe pand. De naam Nicolaas Klaver kwam op de gevel.

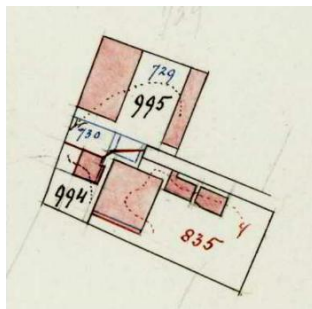
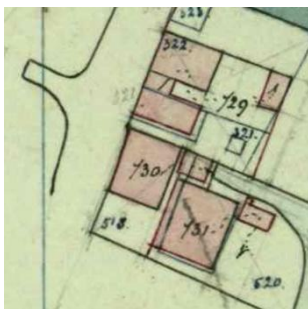
Opvallend is de karakteristieke vorm die het nu nog heeft, alleen de de gemetselde dakkapel is er niet meer.

Een mooi beeld van De Goorn geeft bovenstaande prentbriefkaart (Collectie Historische Vereniging Hemony) van rond 1905 uitgegeven door boekhandel A. Bakker in Hoorn. Het is zomer blijkt uit de bomen vol in het blad en de korte mouwen van de vrouw links. De twee meiden dragen klompen en de in die tijd populaire strooien hoed. In het midden de ket en ventwagen van bakker Gerbrand de Haan, waarvan het paard zich tegoed doet aan het gras in de berm. Centraal op de foto zien we herberg De Hoop van kastelein Nicolaas Klaver. Achter het café was een doorrijstal voor koetsen waar de paarden uitgespannen konden worden. Op de achtergrond de oude parochiekerk, in 1826-1827 gebouwd.

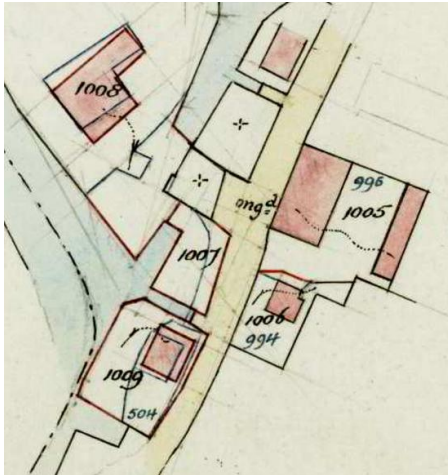
Opmerkelijk is dat Nicolaas Klaver het perceel (F730) met 'huismanswoning' naast De Hoop op 27 april 1903 van Jan Koppes heeft gekocht. Er werd 1200 gulden voor betaald. Antje Smit, weduwe van Klaas Pater op perceel F731 behield overpad.¹⁵⁰ De oude woning en schuur die er stonden heeft hij gesloopt en hij heeft daar waarschijnlijk zelf, want hij was timmerman, een nieuw huis gebouwd. Links oude situatie (1900) en nieuwe (1908) rechts.

Een deel van de grond van F730, direct naast het perceel van De Hoop werd gebruikt voor een bredere entree bij het café. Daarmee konden de paarden met rijtuigen makkelijker bij de stallen komen. Je ziet

in bovenstaand rechterkaartje van het kadaster dat F730 nog licht is ingetekend. Het nieuwe kadastrale nummer voor het resterende perceel met huis is F994. In dit huis was vanaf 1908 een boerenleenbank gevestigd. De boerenleenbank hield er zittingen in een aparte kamer. Begin jaren 40 werd het verkocht aan het gezin Poland. Later hebben daar Pé en Sijtje Schouten met hun kinderen gewoond. Het huis staat er nog steeds.

Het perceel van De Hoop krijgt in 1908 al weer een ander nummer (F1005) en dan kun je zien dat er een nieuwe 'erfgrens' is met F994/1006.

De herberg (F995/ F1005) werd ook Café Klaver genoemd en daar was ook gelegenheid tot stalling van paard en rijtuig. Paarden werden niet alleen gestald in De Goorn, ze mochten er ook rennen. De Goorn heeft een jarenlange traditie met harddraverijen gehad. De eerste aanwijzingen die wij hebben is een advertentie m.b.t. een harddraverij op De Goorn in 1905. Er staat dat de harddraverijvereniging haar jaarlijkse vergadering had in het café van de heer Klaver. Er waren dus al harddraverijen voor die tijd. In 1907 was er zelfs een nationale harddraverij op De Goorn. De paarden werden gekeurd bij de kastelein.

De Goorn, Gem. Berkhout. Don-
derdagavond j.l. hield de Harddra-
verij-vereeniging haar jaarlijksche
vergadering in het café van den
Heer N. Klaver. Aanwezig 14 leden.

Na voorlezing en goedkeuring
der notulen, brengt de secretaris
de Heer A. Commandeur, het jaar-
verslag uit.

De penningmeester doet rek. en
verantw.: ontvangsten f 171.07, uit-
gaven f 154.50, batig saldo f 16.57.

Het aftredende bestuur werd bij
acclamatie herkozen, doch de vice-
voorzitter deelde mede, dat de H.H.
L. Stam (voorz.) en J. Duin niet
meer in aanmerking wenschten te
komen. Tot voorz. werd nu geko-
zen de heer A. Commandeur, tot
secr. de heer A. A. Buscher en
tot bestuurslid de heer J. Tim-
merman.

Besloten werd, om op 15 Juni
a. s. een harddraverij te houden
van paarden, die op de korte baan
nog geen hooger prijs hebben
gewonnen dan f 60.

Prijzen zullen worden uitgelooft
van f 75, f 25 en f 10.

GROOTE NATIONALE HARDDRAVERIJ

onder de reglementen der
Ned. Harddraverij- en Renvereeniging
aan de Goorn,
op Woensdag 12 Juni a.s.

's namiddags 2 uur, om prijzen
in contanten. 1ste Prijs f 75; 1ste
premie f 25; 2e premie f 10.—
door paarden onder den man be-
reden, welke nimmer een prijs,
75 gulden te boven gaande, ge-
wonnen hebben.

Aangifte moet geschieden
vóór **Woensdag 12 Juni**, 's mor-
gens 11 uur, bij den penningmees-
ter. Loting en keuring der paarden
te 1 uur, bij den kastelein. ⁴⁵⁶¹

Totalisator aanwezig.

Het Bestuur,

A. COMMANDEUR, Voorz.

A. H. BÜSCHER, Secr.

TE KOOP:

Een best mak Paard,

4 jaar oud, zwarte ruin,

te zien en te bevragen bij N. KLA-
VER, Kastelein, a.d. Goorn.

Aan hetzelfde adres een flinke

R. K. Dienstbode

GEVRAAGD, om met Kerstmis a.s.
in dienst te treden. ²²⁴¹

Zelf verkocht Klaver ook een best mak paard en op het katholieke De Goorn moest naast een katholieke herbergier natuurlijk ook zijn personeel katholiek zijn.¹⁵¹

Prijbiljarten
om **PRIJS** en **PREMIE**, in
contanten, op **ZONDAG**
25 NOVEMBER e.k. des
avonds 7 uur bij ²⁷⁷²
N. KLAVER,
Kastelein, a. d. GOORN.

Onze Courant 21 november 1906

in de herberg „DE HOOP” van den
Heer N. KLAVER, a/d Goorn,
onder Berkhout.

Ursem - Berkhout.
De Notaris P. BOS,
te HOORN, zal op
Woensdag 30 November 1898,
's avonds 6 uur,
in de herberg „DE HOOP”, van
den heer N. KLAVER, a/d Goorn,
gemeente Berkhout,
voor de erven van Mej. de wed.
P. DE HAAN, a/d Goorn,
publiek verkoopen:
Zeer vruchtbaar Weiland, aan
de Dorpssloot en de Wijzend, onder
Ursem, groot 4 hectaren 54 aren,
benevens een Huis met Erf,
uitmuntenden Boomgaard en zeer
vruchtbaar Weiland, a/d Goorn,
gemeente Berkhout, samen groot
1 hectare 59 aren 10 centiareen.
Breder bij biljetten omschreven.
Aanvaarding van het huis en
erf 1 Mei 1899 en van de lande-
rijen met Kerstmis 1898.
Nadere inlichtingen verstrekt
genoemde Notaris.

Klaver probeerde van alles om mensen te vermaken en wat te verdienen. Biljarten om prijzen en er was toen 'naar verluidt' ook een kegelbaan bij de zaak.¹⁵² Misschien moeten we dan meer denken aan een tijdelijke houten kegelbaan op het erf neergelegd bij mooi weer.

Maar ook hij geeft na 12 jaar 'De Hoop' op. Er is nog een openbare verkoping van allerlei materiaal, een paard en wagens om nog wat geldelijke middelen te verkrijgen. Het mocht niet baten.¹⁵³ Op 14 maart 1907 werd 'koffiehuishouder' en fouragehandelaar Nicolaas Klaver failliet verklaard en kwam de opnieuw geheel vernieuwde herberg De Hoop weer te koop.

* * Bij vonnis der arrondissements-rechtbank te Alkmaar, dd. 14 Maart 1907, is Nicolaas Klaver, koffiehuishouder en fouragehandelaar, wonende te Berkhout (Goorn) verklaard in staat van faillissement, en zulks met benoeming van den edelachtbaren heer jhr. mr. M. A. de Savornin Lohman, lid van gemelde rechtbank, tot rechter-commissaris, en van den ondergeteekende, advocaat en procureur te Hoorn, tot curator.
Hoorn, 15 Maart 1907.

[Kosteloos.] (1587) De Curator.
Mr. A. A. HUIZENGA.

OPROEPING.

Zij, die iets te vorderen hebben van- of verschuldigd zijn aan den Heer NICOLAAS KLAVER, Kastelein, Handelaar in Fourage en Winkelier te GOORN (gem. Berkhout), worden verzocht hiervan opgave of betaling te doen vóór 14 Februari a.s. ten kantore van de Notarissen J. AN BEEK te BEEMSTER of H. J. J. VERHOEFF te AVENHORN. 3307

Door het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis, waarbij is gehomologeerd het accoord, namens **NICOLAAS KLAVER**, vooreen koopman en kastelein, wonende te Goorn (Berkhout) aan zijne crediteuren aangeboden, heeft diens **faillissement een einde genomen.**

De Curator,

Mr. A. A. HUIZENGA.

Goorn, 17 Juni 1907.

Onze Courant 09-02-1907

Hoornsche Courant 19-06-1907

Goorn - Berkhout.

De Notarissen VERHOEFF en VAN BEEK zullen op Donderdag 24 Januari 1907, 's avonds 7 ure, in na te melden herberg,

publiek verkoopen:

1. De drukkbeklante geheel vernieuwde herberg „DE HOOP” te Goorn, waarin vergunning is met flinke Gelagzaal, Uitspanning, Doorrijdstal, Pakhuis en Erf met daaraan verbonden Fouragehandel en Stalhouderij.

In deze zaak worden geregeld gehouden: Vergaderingen van Coöp. Leenbank en Kiesver., terwijl de flinke bovenzaal zich uitstekend leent voor veilingen, verhuringen, partijen, concerten enz.

Aanvaarding 1 Mei a.s.

2. Een perceel ERFPACHTSGROND daar tegenover voor bleekveld.

3. Een nieuw gebouwd **BURGERWOONHUIS** met ERF, naast perc. 1. Inlichtingen geven de Notarissen te Avenhorn en te Beemster.

Veilingen, Verhuringen, enz.

Afloop veiling te Goorn (Berkhout) d.d. 24 Januari 1907, Not. Verhoeff te Avenhorn en Not. van Beek te Beemster.

Het koffiehuis „de Hoop” met inventaris, benevens doorrijdstal, pakhuys, erf en bleekveld te Goorn, gem. Berkhout, aan de heeren A. Commandeur, P. Bakker Gz., L. Stam, te Berkhout. P. Boots te Avenhorn en K. Smal te Grosthuizen, te samen voor f 7305.—.

Een burgerwoonhuis en erf, gelegen naast het vorige perceel aan de Coöperatieve Boerenleenbank te Berkhout, voor f 1499.—.

De geheel vernieuwde herberg/koffiehuis De Hoop met doorrijdstal, pakhuys, inventaris en perceel met erfpacht aan de overkant werd in 1907 verkocht voor 7305 gulden. De boerenleenbank van De Goorn (toen gemeente Berkhout) kocht het huis naast het café voor 1499 gulden om daar een nieuw kantoor (Berkhout I) te beginnen.

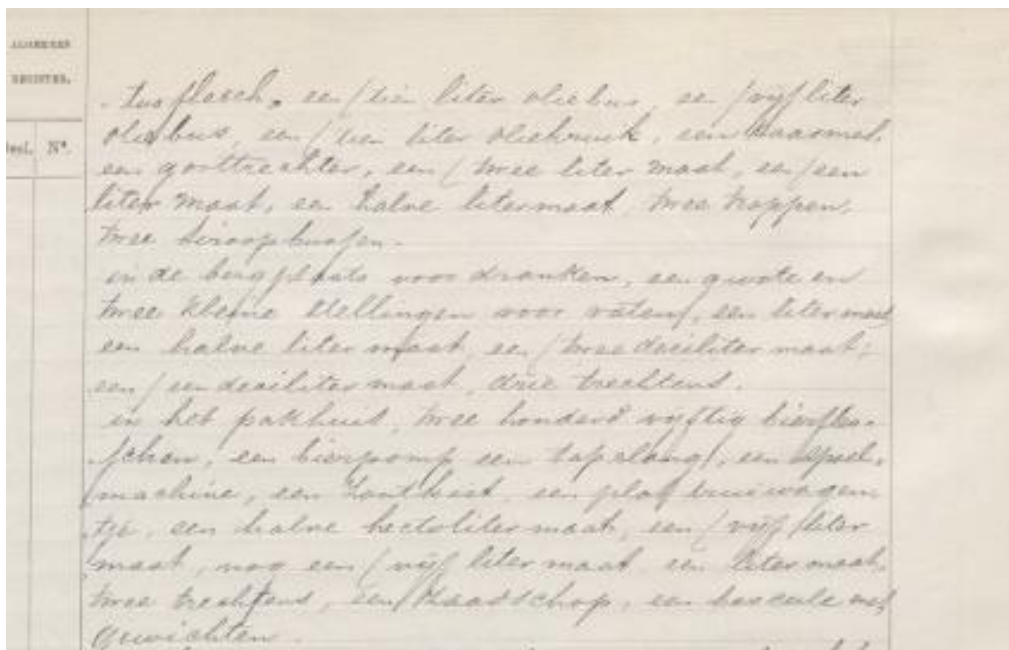
De inventaris werd verkocht voor 1500 gulden. In de akte een opsomming:

5. De koopjes van goud en zilver en maas
overnemen voor een som van vijftien hon-
derd gulden, te voldoen gelijktijdig met de
onderstaande voornamelijk de volgende koopjes
de navolgende noverende goederen als:
en de zees kames, een pfeffers, een bijlief
met speelfuorren, een ronde tafel, een kleine
tafel, vier, dertig staelen, vijf lancaster voor-
schijn, vier spaanborren, een salamband,
kachel met pijpen, twee lampen, een spiegel,
een klok, een drankkaraffen, dertig drank-
glazen, tien Coonagelassen, dertig thee-
klokken, twee pfeffers, twee borden
(Roethoven en Chopard) ten oelbakjes,
een harmonica, twee gebloemde bloempot-
ten met tafelplanten, dertig herberg kop-
en schotels, een muurkanten bank.

Op de bovenstaal twee tafels (lang vier meter)
drie tafels (lang drie meter) vier tafels (lang
twee meter) vijftien kleine tafeltjes, honderd
trintig staelen, vier lange schragen voor
toonfel, twee oelbakjes voor toonfel, een Ca-
theter, een lange tafel, een eikenhouten
ronde tafel, vijf lampen, een jalouzie, een
dard berglazen, met een, vijftien honderd
drankglazen, vijf en trintig raamglazen,
een kachel met pijpen of ijeren scherm,
acht zellanken, een lensaar, een klok,
acht diverse zellanken, vijftig berglazen
tumbles) tien presenten bloempotten, een klok
een koperen pot, dertig kop en schotels, een
tieg oelblij kookpot, twee granaten loep twee
met drie gewone loep twintig, dertig meubelen,
dertig tafels, dertig rooken, tien fassch kookjes
twee koffie kannen, een koffie kan, drie thee-
potten, dertig sterven met, staten, een stooven,
kist, twee ponden kleine kopeltjes tien drank
karaffen.

en de stal, een kuiswagen, veertig halster,
twee ijeren schoppen, een Engelsche greep,
drie hoerwonen, twee hoerwonen, drie kuiswonen,
twee kullingen, twee halaximonen, een voerkrib
twee ladders.

en de winkel, kuiswonen, kisten, een oel, een bus,
eule met blok gewichten, een hanglamp, een
goetlade, trintig kuiswonen, een ripten rolgordijn,
kuiswonen glazen, stop fleschen, een brandstrijt.

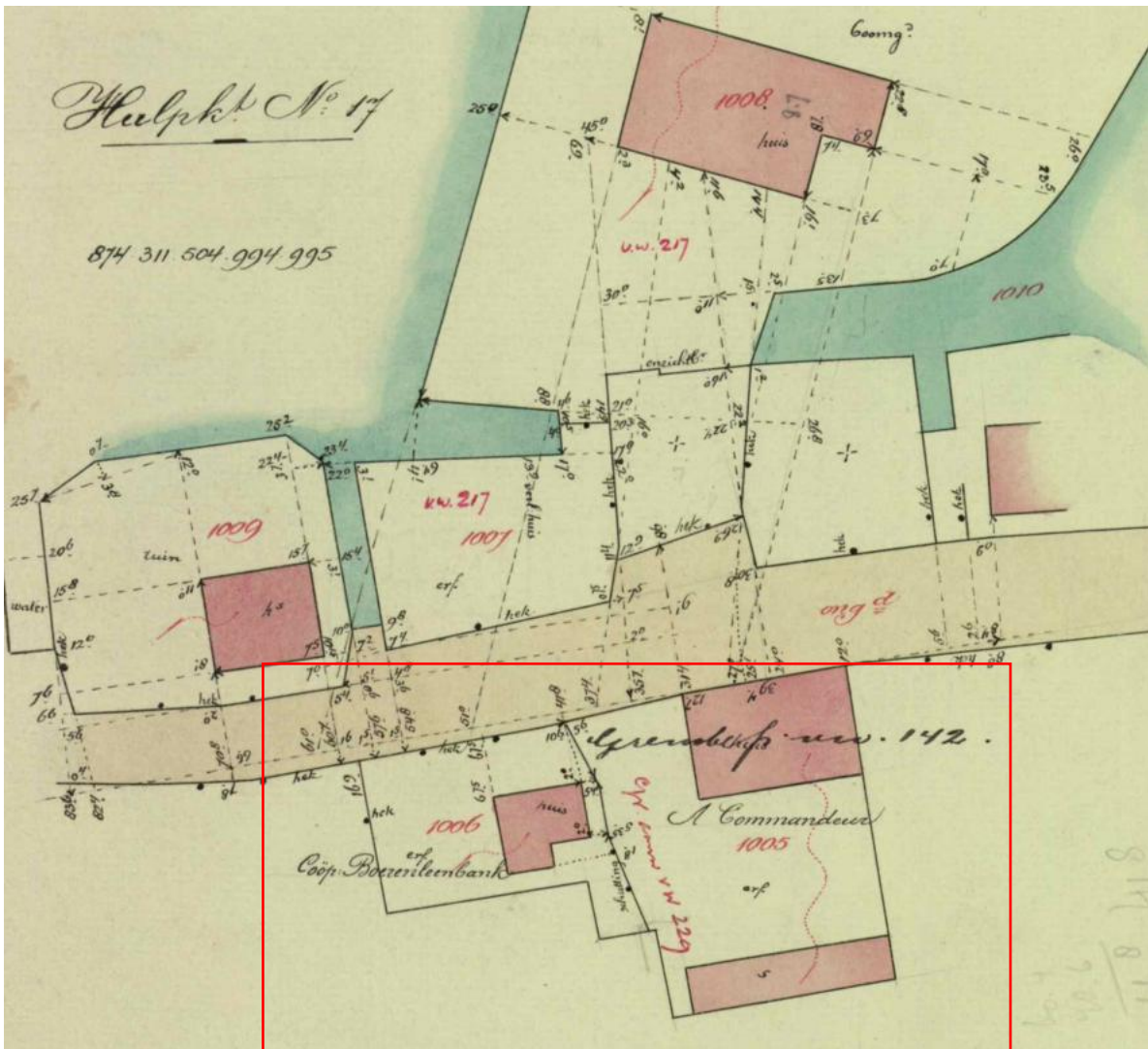
Nicolaas Klaver heeft daarna op verschillende plaatsen gewoond en gewerkt. Hij ging met zijn gezin in mei 1907 naar Alkmaar en werkte daar als timmerman. Een jaar later naar Koedijk.¹⁵⁴ Vandaar naar Purmerend om daar tot 1914 te blijven. Daarna verhuisde het gezin naar Abbekerk. Ze bleven daar gedurende de Eerste Wereldoorlog tot 1918. Toen naar Hoogwoud waar hij een tijdje als landbouwer werkte. Uiteindelijk in 1927 naar Opmeer waar hij ook weer timmerman was. Daar bleef hij maar stierf op 73-jarige leeftijd in 1944 Amsterdam.^{155 156}

1907 -1910: 5 boeren zijn eigenaar.

Zetbaas: Gerrit Verkuil en Jannetje Roelofszen

N°. 84a.

ART. <i>2234</i>	NAAM	VOORNAMEN.	BEROEP.	WOONPLAATS.
EIGENAAR	<i>Commandeur</i>	<i>Adrianus</i>	<i>vehouder</i>	<i>Berkhout.</i>
	<i>en cond.</i>			
MEDE EIGENAREN	<i>Bakker</i>	<i>Pieter Grootvanden</i>	<i>vehouder</i>	<i>Berkhout.</i>
	<i>Steen</i>	<i>Levens</i>	<i>id.</i>	<i>id.</i>
	<i>Boots</i>	<i>Petrus</i>	<i>id.</i>	<i>Westhorn.</i>
	<i>Smal</i>	<i>Klaas</i>	<i>id.</i>	<i>Groothuizen.</i>
VRUCHTGEBRUIKER. ERFPACHTER, RECHT VAN OPSTALHOUDER OF RECHT VAN GEbruIK EN BEWONING				

Kadasterkaart 1909

De Hoop (F995) en perceel erfpachtgrond (F647), nummer 1 en 2 in bovenstaande advertentie, werden op 7 januari 1907 gekocht voor som van 5805 gulden. Vijf boeren namen De Hoop over. De heren Adrianus Commandeur, Pieter Bakker Gerbrandsz. en Lourens Stam uit Berkhout. De andere 2 kopers waren Petrus Boots uit Avenhorn en Klaas Smal uit Grosthuisen. Adrianus Commandeur was de voorzitter van dit vijftal en Klaas Smal zijn plaatsvervanger.¹⁵⁷

Koop nummer 3 (F994), het huis naast De Hoop, werd door de boerenleenbank gekocht voor 1499 gulden. De inventaris van De Hoop werd overgenomen voor 1.500 gulden en bestond volgens de akte uit:

Nummer 1 en 2, twee
voor de som van vijf-
duisend acht hon-
derd vijf gulden, aan
de heren, Adrianus
Commandeur, Pieter
Bakker Gerbrandsz.
& Lourens Stam, al-
len Verhouders, woner-
de te Berkhout, Pe-
trus Boots, Verhou-
der, woner de te Ave-
nhorn, & Klaas Smal,
Verhouders, woner de te
Grosthuisen, allen te
deze medeverschoren,
die verklaarden
dies, koop voor de
helf aan te nemen.

De gelagkamer: een piano, een biljart met toebehoren, een ronde tafel zes kleine tafels 30 stoelen, 5 lancaster gordijnen, raamhorren, een salamanderkachel met pijpen, 2 lampen, een spiegel een klok zes drankkaraffen, 30 drankglasjes, cognacglasjes, 20 bierglazen, 12 roemerglazen (wijnglas met bolle kelk en stevige voet), twee beelden (Beethoven & Mozart) 10 asbakjes, een harmonica, 2 gebloemde bloempotten met tafelplanten, 30 herberg kop en schotels en een muzikantenbank.

Op de bovenzaal: 2 tafels lang 6 meter, 3 tafels van 3 meter en 4 tafels van 2 meter, 15 kleine tafeltjes, 120 stoelen, 4 lange 'schraghe' voor toneel, coulissen voor toneel, een 'catheter', een lange tafel, een eikenhouten ronde tafel, 11 lampen, 6 jaloezieën, 100 bierglazen met oor, 200 drankglazen, 25 roemerglazen, 1 kachel met pijpen en ijzeren scherm, 8 zitbanken, een lessenaar, een klok, 8 divers zitbanken, 50 bierglazen (tumbler), 10 presenteerblaadjes, een klok, een koperen pot, 60 kop en schotels, 60 ontbijtbordjes, 2 granaten soepterrines, 3 gewone soepterrines, 60 lepels, messen en vorken, 10 asbakken, 2 koffiekannen, 1 koffiekant, 3 theepotten, 30 stoven en een stovenkist, 200 kleine lepeltjes en 10 drankkaraffen.

In den stal: een kruiwagen, 40 halsters, 2 ijzeren schoppen, een Engelse greep, 3 hooivorken, 2 harken, 3 kuipen, 2 kettingen, 2 halsriemen, een voerkrib, 2 ladders.

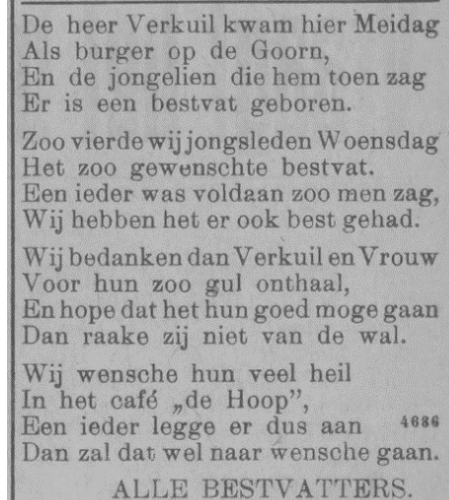
Bij den winkel: 17 kisten, een vat, een bascule met blokgewichten, een hanglamp een gortlade, 20 bussen en een rieten rolgordijn, 17 glazen 'stopflesschen', een 'brandspiritusflesch' een tienliter oliebus, een vijf-liter oliebus, een tienliter oliekrui, een kaasmes, een gorttrechter, een tweelitermaat, 2 siroopbussen.

Bij de bergplaats: dranken en groenten en twee kleine stellingen voor vaten, litermaat, halve litermaat, een decilitermaat, 3 trechters.

Bij het pakhuis: 250 'bierflesschen', een bierpomp, een tapslang, een spoelmachine, een zoutkist een plat kruiwagentje, een 'halve-hectoliter-maat', 2 x 5 litermaat, een litermaat, 2 trechters, een zaadschop, een bascule met gewichten.

De boeren hadden zelf geen tijd om de herberg te bemannen. Daarom zochten ze een uitbater.¹⁵⁸ Gerardus (Gerrit) Verkuil, koetsier uit de Beemster, zag deze herbergtaak wel zitten. Hij kwam oorspronkelijk uit Warmond en trouwde in 1883 met Jannetje Roelofszen uit de Beemster. Hij was al koster en woonde aan de Jisperweg in de Westbeemster maar ging op 30 april 1907 met zijn gezin naar Berkhout.¹⁵⁹

Verkuil en zijn vrouw wilden gelijk een goede indruk bij de jongeren maken en begonnen heel voortvarend met een 'bestvat'. Een bestvat is, volgens Jan Pannekeet in het *Westfries woordenboek*, een oud gebruik uit de tijd dat een nieuwe (dorps)kastelein de jongelui een gezellige middag of avond aanbood. Dan trakteerde hij of rekende gereduceerde prijzen. Het woord duidt op het beste vat of 'patersvaatje' waaruit die middag of avond getapt werd. Het idee is waarschijnlijk goed gelukt want de jongelui waren tevreden over Verkuil en zijn vrouw. Er stond zelfs een lofdicht van alle 'bestvatters' in de krant.¹⁶⁰

De heer Verkuil kwam hier Meidag
Als burger op de Goorn,
En de jongelien die hem toen zag
Er is een bestvat geboren.
Zoo vierde wij jongsleden Woensdag
Het zoo gewenschte bestvat.
Een ieder was voldaan zoo men zag,
Wij hebben het er ook best gehad.
Wij bedanken dan Verkuil en Vrouw
Voor hun zoo gul onthaal,
En hope dat het hun goed moge gaan
Dan raake zij niet van de wal.
Wij wensche hun veel heil
In het café „de Hoop”,
Een ieder legge er dus aan 4684
Dan zal dat wel naar wensche gaan.
ALLE BESTVATTERS.

'Een ieder legge er dus aan' volgens het lofdicht uit de krant. Dat deed ook een van de eigenaren de heer Arie Commandeur. Hij was naast boer op de Catharinahoeve op De Burg op de grens van Berkhout en De Goorn ook medeoprichter en eerste voorzitter van de boerenleenbank in De Goorn.¹⁶¹ De boerenleenbank op De Goorn werd Berkhout 1 genoemd en de bank op de Kerkebuurt was Berkhout 2. Het bestuur hield ledenvergaderingen in het lokaal van De Hoop.¹⁶² Net als bijvoorbeeld marktvereniging 'De Westerkogge'.¹⁶³

Openbare Uittoering

de or de

R. K. Tooneelveren. „Ons Genoegen”

AAN DE GOORN,

op Woensdag 26 en Vrijdag
28 Januari 1910, in het Café
„De Hoop” aan DE GOORN.

Opening der zaal 6 uur.

Aanvang 7 uur precies.

Entrée 50 cent de persoon.

Vrijdag minvermogenen 25 cent.

Plaatsbespreking op de beide
dagen der uitvoering van 5 tot
6 uur à 10 cent. 2795

HET BESTUUR.

Goorn, gem. Berkhout. Zondag
12 Mei hield de Boerenleenbank
alhier haar gewone jaarlijksche
Algemeene vergadering in het lo-
kaal „de Hoop” van den heer Ver-
kuil. De heer A. Commandeur, di-
recteur, opende de vergadering,
heette de aanwezigen welkom, wees
op den bloei en vooruitgang en
wekte de leden op tot eendracht.

Groenten- en Marktvereniging

„De Westerkogge” te Berkhout.

Het Bestuur maakt bekend, dat
de **Algemeene Vergadering** ge-
houden zal worden op **Donderdag**
den 28 Januari, des morgens om
half tien, in het lokaal van den heer
G. VERKUIL, Café „De Hoop”,
De Goorn, gem. Berkhout. 125

Het Bestuur :

P. STAPEL Szn., Voorzitter.

J. P. JANSEN Sr., Secretaris.

Consumptie als vorige jaren,
2 maal een gelag vrij.

De katholieke toneelvereniging Ons Genoegen hield er uitvoeringen. Uit sociaal oogpunt konden minvermogenen de voorstelling op vrijdag voor de helft van de prijs (25 i.p.v. 50 cent) bijwonen.

Verkuil organiseerde in samenwerking met de kerk ook inspirerende avonden. Kapelaan Van Noord uit Hoorn hield in 1907 een lezing over 'Wereldsche machten'. Hij publiceerde regelmatig artikelen in maandbladen als de Katholiek en Rozenkrans. Zijn 'wondere redenaarsgaven' gebruikte hij ook bij KRO radio.¹⁶⁴

R. K. Kiesv. „Eenheid zij ons doel.”
GOORN-BERKHOUT.

Buitengewoone openbare Vergadering
op ZONDAG 26 MEI des avonds
te 7 uren.

Lokaal: „de Hoop” van den heer
VERKUIL. 4423

SPREKER:
Wel Eerw. Heer Th. J. v. Noord,
Kap. te Hoorn.

ONDERWERP:
Wereldsche machten

HET BESTUUR.

Entree voor niet-leden 25 cents.

Onze Courant 22-05-1907

 De KERMIS
aan de Goorn
zal dit jaar gehouden
worden op 1933
Maandag 16, Dinsdag 17
en Woensdag 18 Mei.
Namens den Kastelein.

Onze Courant 11-05-1910

De 5 eigenaren besloten al na 3 jaar De Hoop weer te verkopen. Het gezin van Gerardus Verkuil ging op 12 mei 1910 weer naar de Jisperweg C 184 in Westbeemster.¹⁶⁵ Gerardus draaide nog wel even de kermis van De Goorn op maandag 16 t/m woensdag 18 mei 1910. Daarna vertrok hij ook naar Westbeemster. Daar bleef hij tot 1928 kastelein en beheerder van het verenigingsgebouw Kerckhaen, bij de kerk. Verkuil stierf in 1933 in de Beemster.

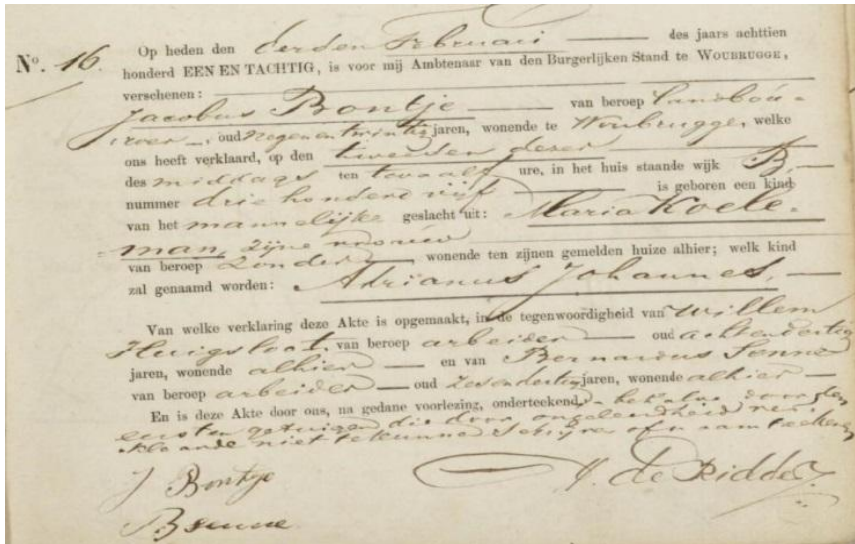

Tijdsbeeld 1910. Waarschijnlijk tijdens de harddraverij gezien de vlaggen in de hand van twee mannen. De man in het midden is Jacob Bakker, een belangrijk persoon binnen de gemeente in die tijd. Foto genomen voor de pastorie. (foto collectie Co Beemsterboer)

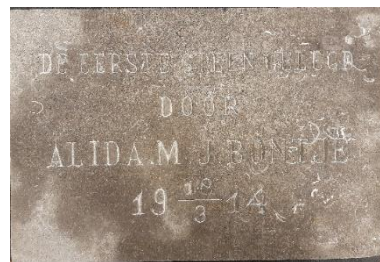
1910 – 1955: Arie Bontje en Jansje den Hollander

Adrianus Johannes (Arie) Bontje werd geboren als 2e kind en 1e zoon te Woubrugge, Kaag en Braassem (ZH) op 02-02-1881 en is overleden op 16-09-1953 te Hoorn (73 jaar oud).¹⁶⁷

Veehouder, tuinder en landbouwer Jacobus Bontje, geboren te Woubrugge (ZH) op 23-07-1851 en overleden 27-12-1917 in Woubrugge was zijn vader. Moeder Maria Koeleman werd geboren te Kalslagen (bij Kudelstaart NH) op 09-10-1847 en overleed op 04-01-1934 in Woubrugge.

Marie Bontje – Koeleman, de moeder van Arie, staat op de foto hieronder in de deur van de boerderij in Woubrugge. De negen kinderen om haar heen. In de muur rechts naast de deur van het 'zomerhuis' van de familie Bontje een ingemetselde herinnerings-steen van de eerste steenlegging in 1914 door Alida Bontje, een jongere zus van Arie.

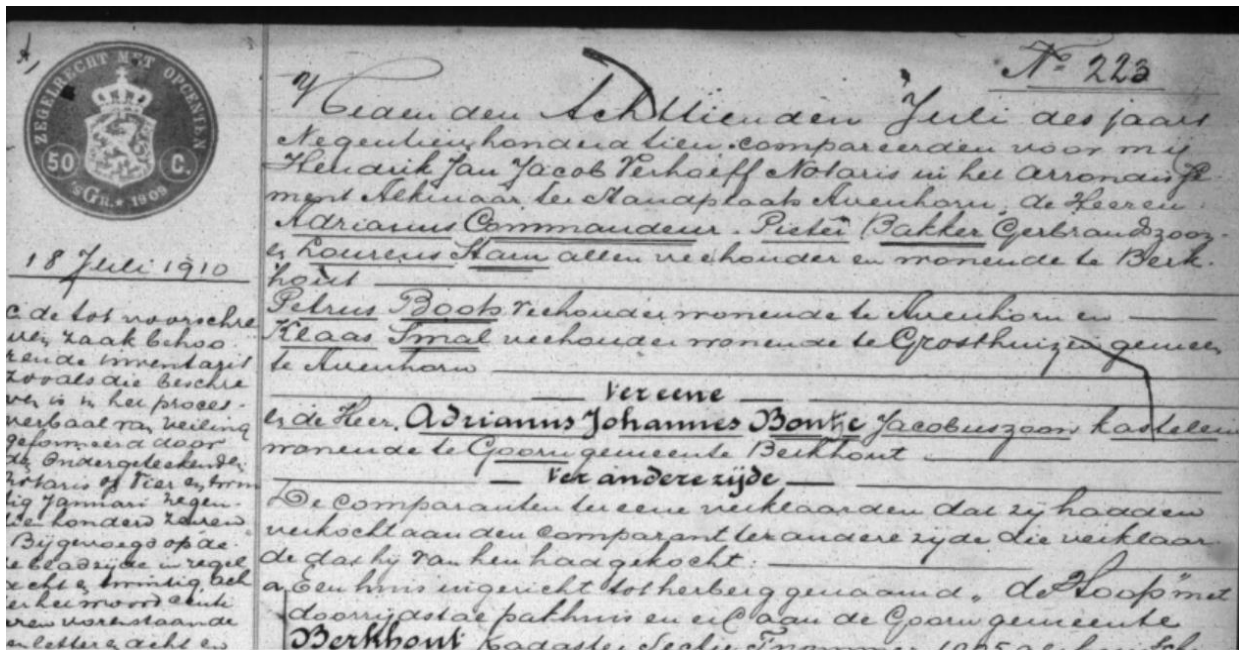
Links de boerderij van de familie Bontje aan het Braasemermeer bij het Paddegat. (1954).¹⁶⁸

Johanna Geertruida (Jansje) den Hollander werd geboren te Sassenheim (ZH) op 27-03 1882 en overleed op 18-06-1960 te Lutjebroek (78 jaar oud). Haar ouders waren Johannes den Hollander, geboren te Leiderdorp op 27-03-1834 en overleden op 22-12-1906 te Leiderdorp en Geertruida Hartveld, geboren te Sassenheim op 25-07-1841 en overleden 28-07-1884 te Sassenheim.

Arie en Johanna trouwden op 27 april 1910 in Sassenheim. Drie maanden later waren ze eigenaar van De Hoop maar zij werden wel al op 13 mei 1910 ingeschreven in het register van ingekomen personen van de gemeente Berkhout.¹⁶⁹

06	Bontje, A. J.	1.	R. k.	Woubrugge.
07	den Hollander, J. G.	1.	R. k.	Sassenheim
08	Van der ...	1.	R. k.	T. S.

Arie kocht namelijk op 18 juli 1910 De Hoop met doorrijstal, pakhuis, erf (F 1005, 780 m²) en een weiland met erfpachtrecht op F 647 voor 9.000 gulden.¹⁷⁰ Daarvoor sloot hij ook in het bijzijn van zijn vader een hypotheek af van 4.800 gulden.

Op onderstaande foto kun je mooi zien hoe zijn aankoop De Hoop er toen uit moet hebben gezien. De oprit naar de doorrijstal, langs het voorcafé, afgebakend met een mooi wit hek. Een onverharde weg, met aan de zijkant elektriciteitspalen, liep door De Goorn. Rechts het nieuwe pand dat sinds 1907 dienst deed als boerenleenbank.

De Hoop omstreeks 1915. (collectie Historische Vereniging Hemony)

Arie Bontje gebruikte bij de start in 1910 nog steeds de naam De Hoop maar in krantenartikelen en advertenties zien we dat men ook spreekt van 'ten huize bij den heer Bontje', 'café Bontje' of 'lokaal Bontje'.

De Hoop te koop in 1919

Het lijkt erop dat Arie het in 1919 al weer voor gezien hield als kroegbaas. In *De Amstelbode*, een populair katholiek dagblad, van 19 april 1919 zien we dat hij De Hoop onderhands wilde verkopen. Daar is het echter niet van gekomen.

Wegens omstandigheden uit de hand te koop:
Café met vergunning,
met bovenzaal, doorrijstal en uitspanning, genaamd Café „de Hoop”, naast de R.K. Kerk, waaraan nog verbonden een best bekende kruidenierszaak en ook groot pakhuis voor fourage. Te bevragen bij den eigenaar A. J. BONTJE, Goorn, gem. Berkhout. 4570

Waarom weten we niet, maar wel dat het volgens onderstaande waarschuwing in *Onze Courant* van 14 november 1919 niet ging volgens afspraak en Arie 'zware middelen' inzette om de koop niet door te laten gaan.

WAARSCHUWING

Ondergeteekenden maken bekend dat de handelwijze bij

A. J. Bontje,

Caféhouder te GOORN, gem. BERKHOUT, ondervonden, allertreurigst is, n.l. door opsluiten en bedreiging met het mes te zullen worden doorstoken; dit in verband met den onderhandschen koop zijner zaak, die hij niet volgens overeenkomst wilde overdoen. 4255

C. A. STEENVOORDEN,
makelaar, Buitenveldert.

J. B. VOORPOSTEL,
Bovenkerk

Nieuwer-Amstel, 12 Nov. '19

Overlijden broer Jan Bontje

In dezelfde periode, begin 1919, overleed ook zijn broer Jan Bontje. Het zou kunnen dat de aangekondigde verkoop van De Hoop hiermee te maken had.

De Eerste wereldoorlog begon in 1914. Duizenden Nederlandse mannen werden gemobiliseerd, waaronder ook de broer van Arie Bontje, die met zijn vrouw uitbater was van Het Wapen van Nibbixwoud. Jan Bontje was tijdens de mobilisatie (1914-1918) gelegerd in Den Helder. Hij fietste regelmatig op en neer naar de marinestad. Na de Eerste Wereldoorlog ontwrichtte de Spaanse griep de maatschappij. In juli 1918 werden de eerste ziektegevallen gemeld bij grensarbeiders, mijnwerkers en gemobiliseerde soldaten. Jan Bontje, waarmee Arie het West-Friese avontuur in 1910 begon, werd ook besmet en overleed aan de gevolgen van de Spaanse griep in 1919.¹⁷¹ Zijn vrouw besloot noodgedwongen daarna de zaak te verkopen. Arie handelde de verkoop af van Het Wapen van Nibbixwoud en bijbehorende kruidenierszaak zien we in onderstaande advertentie uit *De Amstelbode* van 3 april 1919.

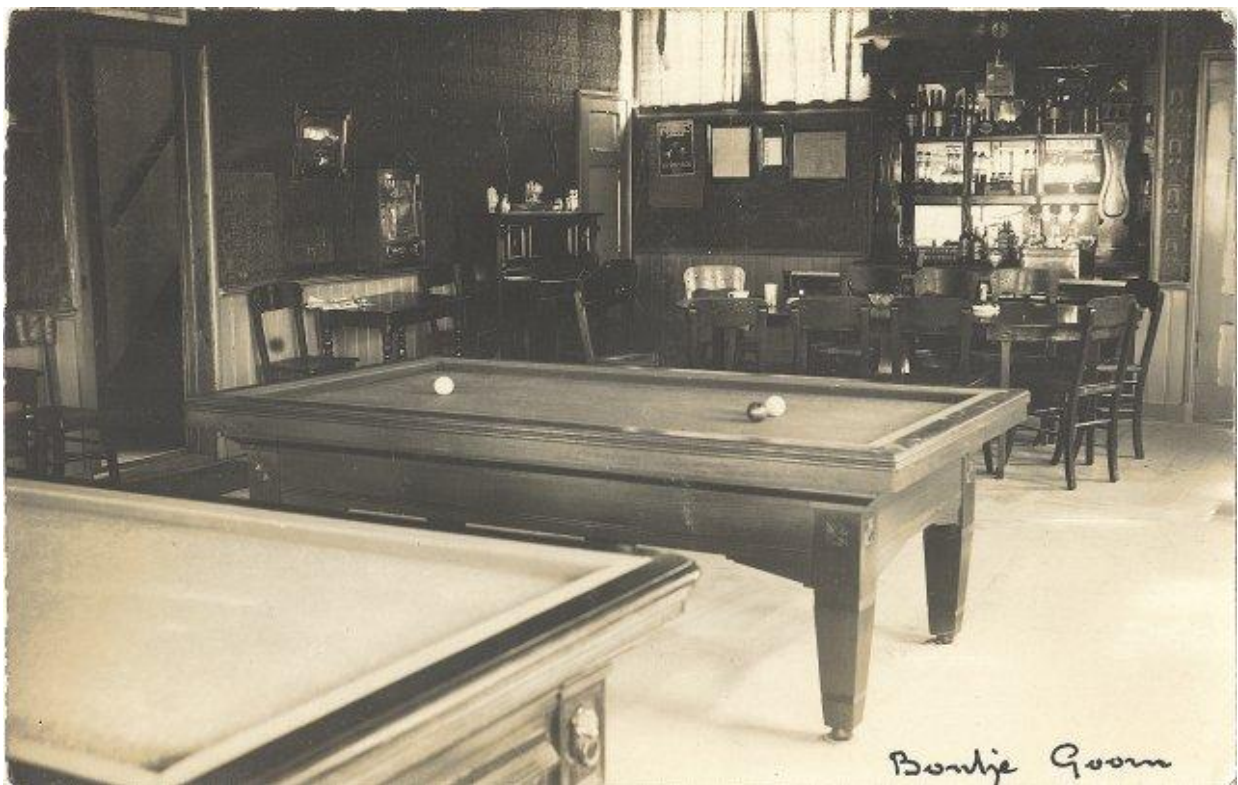

In het bevolkingsregister van Berkhout tussen 1920 en 1923 staat ook Maria Cornelia Johanna (Marie) Bontje ingeschreven bij de familie Arie Bontje aan de Goorn.¹⁷² Marie is de oudste dochter van Jan Bontje, de overleden broer van Arie. Het lijkt erop dat Arie en Johanna als voogden waren aangesteld.

Dorpscafé

Het café van De Hoop was een echt dorpscafé. Hier konden dorpsbewoners en reizigers terecht. Aan de stamtafel werden de laatste nieuwtjes doorgenomen en (kaart)spelletjes gespeeld. Twee biljarttafels stonden klaar voor eenieder, maar werden ook gebruikt voor wedstrijden. Wie een gokje wilde wagen kon dat doen met een gokmachine, waarin schijven zaten met daarop afgebeeld dobbelstenen. Je kon een muntje inwerpen en bij de juiste combinatie van dobbelstenen kreeg je geld uitgekeerd in het bakje. Op onderstaande foto van het voorcafé anno 1920 zie je een mooi sfeerbeeld. Achterin de kleine toog met buffetkast. Daarachter ook twee ramen met zicht op het open middenterrein achter het café. Op de linkermuur zie je het gokkastje. Willem Dol vond het op de zolder van Bontje nadat hij café Bontje gekocht had en heeft het opgeknapt en bewaard. Links de deur naar de gang die het café verbond met de kruidenierswinkel, het woongedeelte en de keuken. Je kon in de gang ook met de trap naar de bovenzaal bekend als 'lokaal Bontje'. Helemaal rechts is de deur naar de twee kleine toiletten.

Op 24 juli 1914 besloot de gemeenteraad tot aansluiting van Berkhout en De Goorn op het elektriciteitsnet van de Kennemer Elektriciteit-Maatschappij en het aanbrengen van huisaansluitingen voor iedereen die dat wilde (een tot vier lichtpunten gratis) en elektrische straatverlichting. Bontje was aangesloten op het net, boven de stamtafel zien we al een moderne lichtbron. Voor die tijd werden olielampen gebruikt. Rina Bakker - Hetsen heeft nog een origineel exemplaar in haar bezit uit zaal Bontje.

Beeld van café Bontje rond 1920. Foto uit foto collectie Co Beemsterboer.

Het nog werkende 'doppel' gokkastje.

Originele olielamp gebruikt door Bontje.

Naast het café had De Hoop een bovenzaal voor vergaderingen, bruiloften en partijen. Tussen het café en het woongedeelte was de kruidenierswinkel. Het woongedeelte bestond uit de keuken en een kamer. De oude keuken was aan de kant van de kerk. Achter De Hoop was een doorrijstal en de fouragehandel.

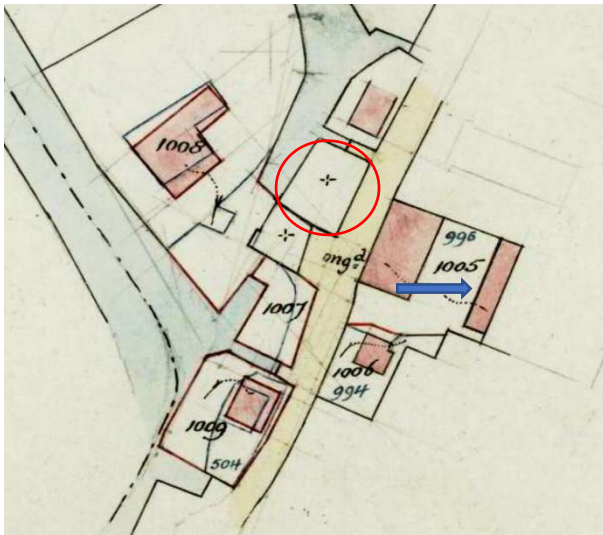
Tekening De Hoop rond 1910. Maker onbekend.

Menig activiteit vond plaats bij De Hoop zoals bijv. deze activiteit van omstreeks 1930. Gelet op de witte jurkjes en nette kleding zou dit een eerste communiefeest kunnen zijn. (Foto uit collectie Co Beemsterboer)

Diverse mensen hielpen Arie en Johanna. Hieronder een mooie foto van het personeel, met op de achtergrond waarschijnlijk het huis van Beerepoot. Arie en Johanna in het midden met een paar van hun kinderen voor hen.

Kadastraal kaartje uit 1908

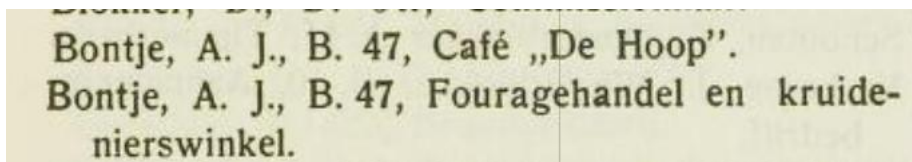
Een van de eerste medewerkers was Anna Feld, zij was er vanaf het moment dat Arie en Johanna De Hoop overnamen in 1910 bij. Ze vierde in oktober 1922 haar 12 ½ - jarig dienstverband. Volgens Arie en Johanna had ze trouw, eerlijk en ijverig gediend.

Onze Courant 27-10-1922

Aanduiding: huisnummer, stal en telefonie

Destijds had het perceel met herberg en opstallen nummer B 47.¹⁷³ De A nummers werden gebruikt voor Berkhout, B nummers voor De Goorn en C nummers voor de Zuid-Spiedijkerweg.

Op de erfgrans met het kerkhof stond een langwerpige schuur met doorrijstal en fouragehandel (blauwe pijl in het kadasterkaartje uit 1908). Daar konden meerdere paarden worden gestald. Het werd ook gebruikt bij de verkoop van vee zien we in onderstaande advertenties uit 1912 en 1918 met de openbare verkoping van o.a. vee van de edelachtbare heer Commandeur van de Catharinahoeve aan de Burg.

Met den verkoop van het vee wordt ten 12 ure begonnen in den stal van Café „De Hoop” te Goorn.

BERKHOUT.

Belangrijk boelhuis.

Notaris VERHOEFF te Avenhorn zal op DONDERDAG 14 MAART 1918, 's morgens 8½ uur, op de hofstede Catharina-Hoeve, bewoond door en ten verzoeken van den Edelachtbaren Heer A. Commandeur te Berkhout, 5358

om contant geld publiek verkoopen:

EEN UITMUNTEND BESLAG
HOORNVEE,

als: 16 koeien, gekalfd hebbende of op kalven staande, 4 geldekoeien, 7 pinken, 1 goedgekeurde 2 jarige stier, (voor het grootste gedeelte stamboekvee en gecontroleerd fokvee); voorts 12 oonschappen, 27 overhouders, bakwagen (nieuw), arreslede met bellen-tuig, hooischudder, hooihark (Ransome), maaimachine met bijbehorende messen (Mc. Cormick), melkwagen (draagvermogen 1000 K.G.), driewielde kar met gierbak, boerenwagens, praam, 2 schuiten, eenig hooien stroo, partij mest, boeren- en buwersgereedschap, w.o. groote kaastobbe met verwarming voor 20 kazen

veevoederketel, aardtroggen, Victoriakarn, kettingegge voor 2 paarden, tuigen, bietensnijder, polderkruiwagens, mestkruiwagen, kruidelen, plm. 70 mosterdzakken, plm. 22 ijzeren koepennen, stierenketting en kalvenkettings met pennen, schalen en gewichten, plm. 125 K.G. enz.

Een week voor het boelhuis zullen controle-boekjes van het vee beschikbaar zijn.

Met den verkoop van het vee wordt te 12 uur begonnen.

Stalling wordt niet verleend, doch wel in het nabij gelegen café Bontje te Goorn.

De familie Bontje had zelf ook dieren. Volgens de lijst van veebezit uit 1921 had Arie Bontje zelf 1 paard en 14 kippen.¹⁷⁴

De telefoon deed eind 19e eeuw zijn intrede. Begin 20e eeuw kwamen er steeds meer aansluitingen in Nederland. Een commissie van dorpelingen van De Goorn wilde in 1927 subsidie voor een publieke telefoon op De Goorn bij Arie Bontje.

Verzoek van eene commissie bestaande uit de Goorn om subsidie tot het verkrijgen van een publieken telefoon te plaatsen bij den heer A. J. Bontje aldaar en wel gelijk aan die welke aan de Westerkogge wordt verleend.

Marktvereniging Westerkogge had er al een en bij Bontje kwam ook een openbare telefoon met telefoonnummer 26 van Avenhorn.

telef. Avenhorn 26

Later kreeg Bontje een eigen telefoon met nummer 212 volgens Naamlijst voor 'den interlocalen' telefoondienst 1948. Inmiddels op adres De Goorn B60.

212 Bontje, A. J. Café, levensm.bedr. en fourageh.,
B 60, Goorn.

Het gezin van Arie Bontje en Johanna den Hollander

Arie was een sterke en ondernemende man met als bijnaam 'de Poep'. Het is waarschijnlijk een grappige verwijzing naar de zogenaamde poepen, uit Duitsland afkomstige arbeiders die hier kwamen om te werken, omdat Bontje ook van (ver) buiten West-Friesland kwam om hier te gaan werken.

Johanna was een actieve, zorgzame vrouw. Ze hielp lange tijd mee binnen het bedrijf.

Johanna den Hollander met dochter Geer Bontje op de Dam in Amsterdam.

Maar de gezondheid liet Johanna de laatste jaren van haar leven in de steek. Ze had suikerziekte en kreeg complicaties in haar been. Deze moest geamputeerd worden en er volgde een lange periode van herstel. Een zware beproeving voor haar en af en toe werd het haar teveel. Ze putte kracht uit het geloof en benutte haar tijd om kleding te maken en te herstellen. Dat deed ze voor haar eigen gezin maar ook voor armen en zieken. Johanna hielp graag andere mensen. Ze bleef betrokken bij het bedrijf en haar kinderen. Begeleidend, vermanend, steunend in moeilijke tijden, tot aan haar dood in 1960 was zij 50 jaar lang de 'ziel' van de zaak. Het was ook gewoonte van het personeel om eerst even bij Johanna langs te gaan om goedendag te zeggen. Dat mocht je als personeelslid niet vergeten, ze stelde het heel erg op prijs.

Op de foto zien we Taatje Bakker-Huisman, de buurvrouw, die haar een bezoek brengt. Zij is de moeder van Jan Bakker (Jan van Taat). Taatje Bakker - Huisman en Leentje Windt - Floris hebben vele jaren grote hoeveelheden aardappelen en stoofperen geschild en soepballetjes gedraaid die nodig waren voor maaltijden bij partijen en bruiloften. Maar later ook in de tijd van Cor Bontje voor de toeristen die met busondernemingen bij Bontje kwamen om daar een maaltijd te nuttigen.

Jansje lag vaak in het bed voor het raam van de woonkamer met het hoofdeinde tegen de kruidenierswinkel aan. Ze keek uit op de schoorsteenmantel van de woonkamer.

Op deze foto van de voorkant van het pand met de kerktoeren op de achtergrond is goed te zien dat er destijds naast de Centra winkel vier ramen richting de kerk waren. De eerste twee ramen naast de winkel waren van de huiskamer. De laatste twee van de keuken. Er zijn twee rookkanalen te zien op de schoorsteen. De kamer en de keuken hadden elk hun eigen kachel.

WELK R.K. BURGERMEISJE
durft de leiding van de huishouding
per 1 Februari op zich te nemen te-
gen flink loon en veel verval.
Meisje en werkster aanwezig.
BONTJE'S Levensmiddelenbedrijf
DE GOORN - Tel. Avenhorn 26

Jansje kreeg ook ondersteuning bij het huishouden zien we in bovenstaande advertentie waarin gevraagd wordt naar iemand die de leiding neemt in de huishouding (januari 1946).

Herinnering: de zonen van Jan Bontje over hun oma Johanna den Hollander. Oktober 2022

Oma Johanna had de laatste periode van haar leven problemen met haar gezondheid. Uiteindelijk werd er zelfs een been afgezet. De familie Jan Bontje woonde in Ursem en de woning stond onder aan de Walingsdijk. De zonen van Jan herinneren zich nog goed dat Arie en Johanna op bezoek kwamen. Johanna zat in een stoel die achter in de bestelbus van Arie was geplaatst. Ze werd gezeten in de stoel de dijk af gedragen. Een en ander maakte grote indruk, Johanna schreeuwde het uit van de pijn.

Andere tijden...

										Nummer van het blad 425.										
Dagtekening en J.A.A.R. der bevestiging		FAMILIENAAM (Familiennaam der vrouw)	VOORNAAM (Vóórnaam)	Geboortedag en J.A.A.R. der geboorte	Geboorteplaats (Gehoorplaatse)	Burgelijke stand (Burgelijke stand)	Geboortedag en J.A.A.R. der bevestiging	Geboorteplaats (Gehoorplaatse)	Burgelijke stand (Burgelijke stand)	Kerk-geboortedag (Kerkgeboortedag)	Jaar, herenged. bedijf (Jaar, herenged. bedijf)	Hilleg. (Hilleg.)	Dagtekening en J.A.A.R. der bevestiging in de gemeente	Volg. woonplaats (Volg. woonplaats)	Dagtekening en J.A.A.R. van het verzoek tot de gemeente	Waarom verdragen (Waarom verdragen)	Dagtekening en J.A.A.R. van het overlijden	Opgevoerd tot welke leeftijd (Opgevoerd tot welke leeftijd)	AANMERKEN.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
✓	1 Mei '10	Bontje	Johanna Johanna	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	2 Mei '10	Hollander van	Johanna Christina	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	3 Feb. '11	Bontje	Jacobus Cornelis	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	4 Mei '12	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	5 Aug. '13	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	6 Mei '15	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	7 Nov. '16	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	10 Apr. 1911	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	9 Jan. 21	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	10 Feb. '23	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	11 Dec. '30	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	12 Sept. '31	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					
✓	13 Jan. '35	Bontje	Johanna Theodora	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	W. v. v.	11	De Goorn	11	De Goorn	11	De Goorn					

kaart met de persoonsgegevens gemeente Berkhout 1910-1935

Arie en Johanna kregen 8 kinderen die allemaal in De Goorn zijn geboren: Jaap (later Sjaak) 1911, Jan 1912, Joop 1913, Geer 1915, Arie 1916, Theo 1918, Han 1920 en Cor 1923.

Deze foto is gemaakt in 1935 op het binnenpleintje, voor de entree van de zaal die was gebouwd in 1928. Dit ter ere van het 25-jarig huwelijksfeest. De 12-jarige Cor staat rechts.

Nieuwe Courant 1 mei 1935

De Goorn een katholiek dorp

In de 45 jaar (1910-1955) dat Arie en Johanna De Hoop/café Bontje, kruidenierswinkel en fouragehandel hebben gehad is veel gebeurd. Er zijn verhalen, krantenartikelen en mooie foto's. Om enig overzicht te geven hebben we ervoor gekozen om informatie bij elkaar te zetten in rubrieken. De Goorn was een katholieke gemeenschap en veel activiteiten rondom De Hoop waren hiermee verbonden.

Arie en Johanna waren zelf rooms-katholiek net als alle andere uitbaters van De Hoop. Dat paste goed in de katholieke gemeenschap van De Goorn. Er was in de periode van 1860 tot 1960 een periode van het 'Rijke Roomse Leven'. Een aanduiding waarin de katholieke identiteit en cultuur sterk werden uitgedragen. De katholieken waren lang stelselmatig bij protestanten achtergesteld. Maar met de nieuwe grondwet van Thorbecke kwam er een scheiding van staat en kerk en kon na 1853 de bisschoppelijke hiërarchie in Nederland worden hersteld. Het gevolg was een periode van grote bloei binnen de katholieke gemeenschappen.¹⁷⁵

De katholieken in Nederland waren, over het algemeen, in de eerste helft van de twintigste eeuw niet rijk. De katholieke emancipatie kreeg daarom naast een religieuze ook een sociaal-politiek karakter. Het katholiek onderwijs, de katholieke pers en het katholiek verenigingsleven werden sterk ontwikkeld. In vrijwel elke fase van het leven en op menig maatschappelijk vlak werd de eigen katholieke identiteit benadrukt.¹⁷⁶ Dat zagen we ook terug op De Goorn. Menig katholieke vereniging en organisatie ontstond begin 20e eeuw. Arie en Johanna konden rekenen op klandizie van deze verenigingen die een plek nodig hadden om bijeen te komen.

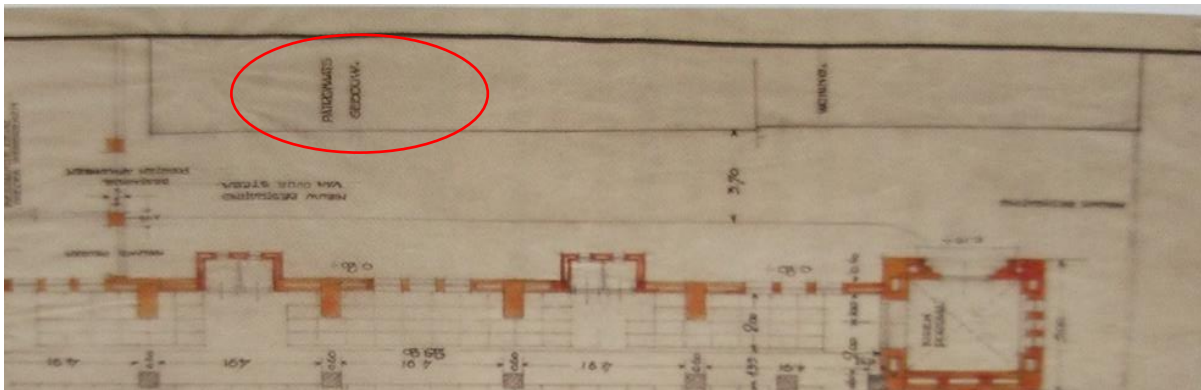
We hebben geprobeerd een tijdsbeeld te schetsen met de r.-k. verenigingen en instellingen die bij Arie en Jansje over de vloer kwamen en welke maatschappelijke relevantie er was. In onderstaand stukje uit een artikel vanwege de optocht ter ere van het veertigjarig priesterfeest van pastoor Jansen in 1936 wordt mooi opgesomd welke verenigingen er zoal waren.

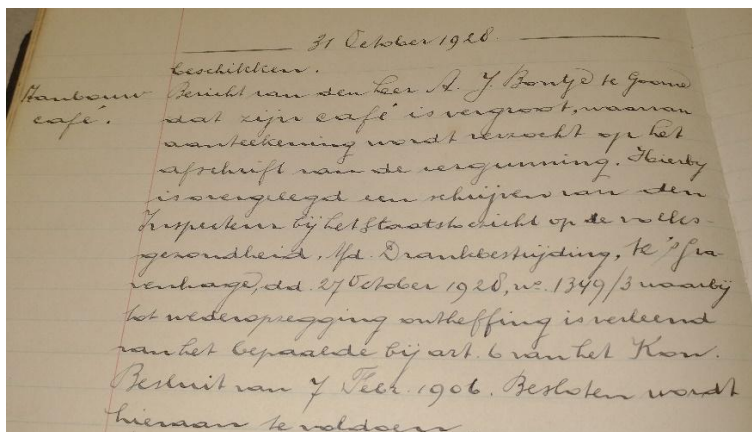
Voorop de Heraut, met daarachter de ruiters te paard. Hierna volgden de versierde fietsen. Ieder vereeniging was in den optocht vertegenwoordigd. We zagen de jongste junioren van de R.K. Voetbalvereeniging E.D.O., allen gestoken in nieuwe pakjes; R.K. Rijwielclub met vaandel; Damclub D.O.S.; Wandelclub St. Willibrordus; Studiebeurs; Meisjescongregatie met vlag; leden van het kerkwerk; Naaikrans; Collectricen voor de feesten; Zangvereeniging „St. Caecilia” met vlag; Zangvereen. „St. Theresia” met vlag; Chr. Naastenliefde met vaan; R.K. Kiesvereen. St. Deus Dedit; R.K. Middenstandsvereen. „St. Willibrordus”; Bond voor Groote Gezinnen; Mannencongregatie en vervolgens eenige mooie auto's waarin het Bestuur van den L.T.B., Boerenleenbank, Armbestuur en feestcommissie gezeten waren. Hierachter volgde de auto van den jubileerenden pastoor, voorop gevolgd door de leden van de R.K. Gymnastiekvereen. „Voorwaarts” en omgeven door een eerewacht bestaande uit leden van voornoemde vereeniging.

Een nieuwe 'concert'zaal (1928)

Arie Bontje besloot om in 1928 een nieuwe zaal te laten bouwen. Misschien wel om alle verenigingen een groter en beter onderdak te bieden. De kermis van dat jaar was wel nog gewoon in mei. We nemen aan dat Arie Bontje ondernemer genoeg was om daarna de nieuwe zaal te bouwen.

Die zaal, op een bestektekening van de nieuwe kerk uit december 1928 als patronaatsgebouw aangegeven, staat ingetekend achter de woning van de familie Bontje.¹⁷⁷

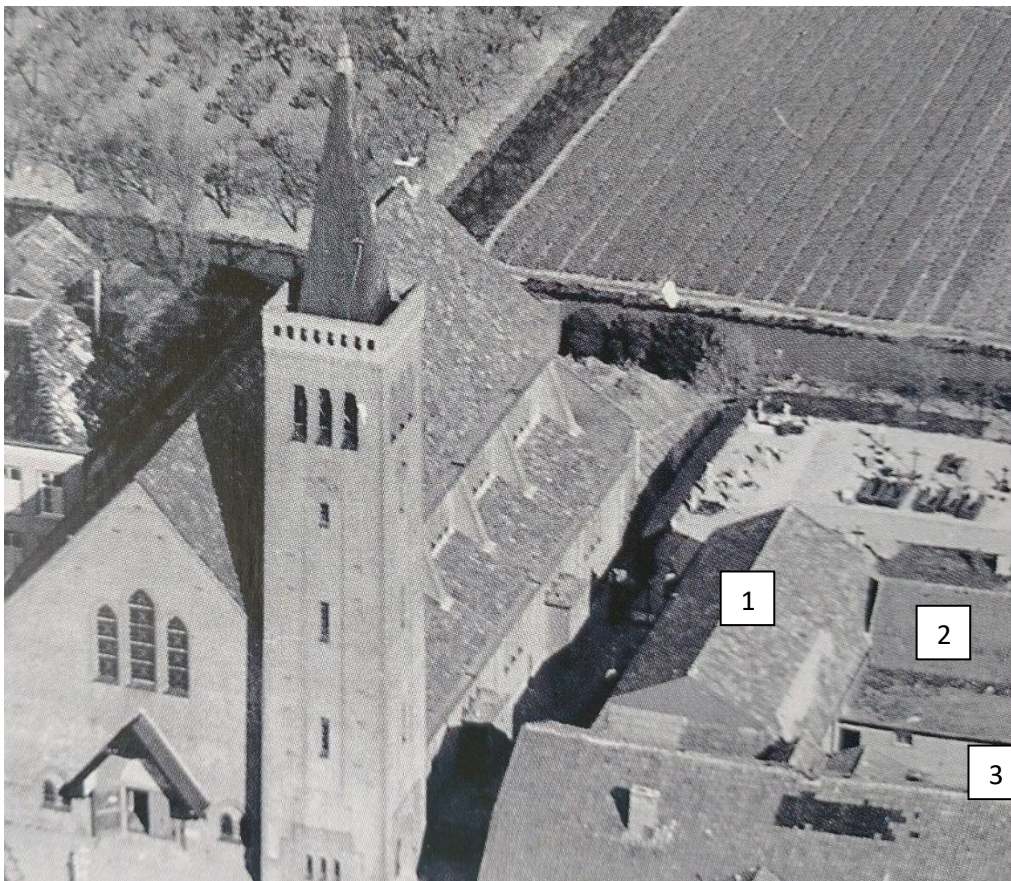

In de gemeenteraad werd op 31 oktober 1928 kennisgenomen van de nieuwe aanbouw.¹⁷⁸ Bontje kreeg vergunning van de inspecteur van staatstoezicht op de volksgezondheid, afdeling drankbestrijding uit Den Haag.

De nieuwe zaal kwam 'haaks' achter het bestaande pand aan de kant van de kerk. Daarvoor werd een deel van de schuur met doorrijstallen afgebroken. Zo ontstond er een binnenpleintje begrensd door het bestaande pand, de nieuwe zaal en de schuur voor de fouragehandel. Het bebouwde oppervlak ging van 287 naar 417 m². De nieuwe 'concertzaal' werd op zondag 18 november 1928 geopend door J.J. Bakker met een 'keurige rede aan het adres van den heer Bontje en diens echtgenoot'.¹⁷⁹ Bakker hoopte dat de nieuwe zaal een nieuw leven betekende voor Bontje en dat vele verenigingen hier een goed onderdak konden vinden. Het fanfarekorps 'Kunst naar Kracht' mocht rond Kerstmis gelijk twee maal een uitvoering in de nieuwe zaal verzorgen.

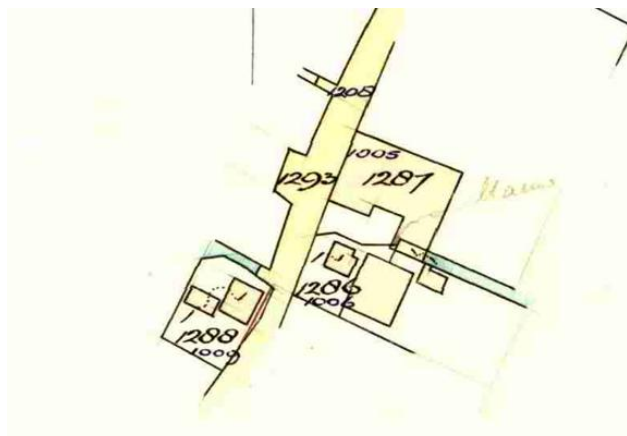
DE GOORN.
EEN NIEUWE CONCERTZAAL.
 Zondag heeft de opening plaats gehad van de nieuwe concertzaal bij het café Bontje. De heer J. J. Bakker opende deze bijeenkomst met een kenrijke rede aan het adres van den heer Bontje en diens echtgenoot. Spr. hoopte, dat hetgeen hier is aangebracht voor hun een nieuw leven beteekent, dat zij in deze nieuwe zaal veel zullen hooren en zien, wat voor een ieder aangenaam aandoet en zij er veel voldoening in mogen hebben. Verder wenscht spr. de verschillende vereenigingen, welke in deze zaal hunne uitvoeringen zullen geven, een goed succes toe. Hierna werden onder leiding van den directeur, den heer J. C. Weel, door het Fanfarecorps Kunst naar Kracht een paar schitterende nummers muziek ten beste gegeven, waarmede men meteen het klankgehalte van de zaal kon opnemen. Dit was uitstekend.

UITVOERING
 te geven door het Fanfarecorps
„Kunst naar Kracht”
 (Directeur J. C. Weel)
 op 26 en 30 December 1928,
 's avonds 7 uur, in het
 nieuwe Concertgebouw van
 A. J. BONTJE a. d. Goorn.
 Plaatsbespreking van 3-5
 uur volgens rij en nummer.
 Zaalsluiting 7.15 uur.
 Na allood:
GEZELLIG SAMENZIJN.
 Tijdens de uitvoering en
 het Gezellig Samenzijn zal
 de zaal gesloten blijven.

De luchtfoto hierboven uit omstreeks 1940-1950 geeft een duidelijk beeld van de verschillende bouwdelen: de concertzaal (nr. 1) dwars achter de privévertrekken, de stallen en fouragehandel (nr. 2) en het binnenpleintje (nr. 3) achter de bijkeuken en het café.

Een kadastertekening van De Hoop (F1005 / 1287) uit 1942 geeft het volgende beeld.

Een foto van het binnenpleintje met een kraampje van de kermis dat het zicht op de deur van de bijkeuken ontnemt. De 'concert' zaal rechts met eigen dakopbouw. Wat opvalt is het geëmailleerde bord 'Volledige Vergunning' bij de achteringang van het café. Die hing ook bij de vooringang van het pand. Binnen de derde drankenwet na 1934 was een horecagelegenheid verplicht om aan te geven welke vergunning de zaak had d.m.v. een geëmailleerd metalen bord. De achterdeur op het binnenplaatsje naar het café werd vroeger meestal gebruikt door personen die met paard en wagen kwamen. De paarden werden dan in de 'Uitspannerij' gestald.

Op bovenstaande foto, uit het album van Piet Knijn, zien we de rechterzijgevel en de hoek van het binnenpleintje. Zichtbaar zijn zowel de deur in de zijgevel als die achter bij het binnenpleintje. J.W. Reus, later wethouder, duidelijk zichtbaar op de foto (bovenste rij 3e van links).

Nog een foto van het binnenpleintje. Linksonder op de foto een houten 'KLOKZEEP' kist en buitenkraan. Dan de deur van de bijkeuken die tevens dienst deed als garderobe van de zaal. In het midden van de foto een raam van de zaal.

Handig als het café met de grote concertzaal naast de kerk staat. Niet alleen om na de mis nog wat te drinken of te eten maar ook als 'noodkerk' toen de kerk in 1928 vernieuwd werd.

Op deze foto uit 1930 in het archief van de dominicanen zie je dat de nieuwe kerk net is afgebouwd. Restanten hout van de oude kerk liggen langs de kant van de weg. Mooi te zien dat de bovenzaal van De Hoop een dakkapel heeft boven de ingang. De juiste naam van de aannemer moet zijn Venhoven & Evers en niet zoals vermeld in het artikel Verhoving en Ekkers. Cuipers moet geschreven worden als Cuypers.

DE GOORN.
DE NIEUWE KERK.
De bouw der R. K. Kerk alhier is gegund aan de firma Verhoving en Ekkers te Heemstede voor de som van f 114.474. Het werk staat onder leiding van den heer Pierre Cuipers, architect te Amsterdam. Tijdens den bouw der kerk zal de concertzaal van den heer A. J. Bontje als hulpkerk worden gebruikt.

Inmiddels is het sloophout opgeruimd. De familie K. Bakker-Huisman woonde aan de overzijde van Bontje. Je ziet mooi het secreet van de familie Bakker nog boven de sloot. Als er ijs lag zag je 'de hoop' onder het secreet groeien.

Er was altijd een band met de kerk. Geestelijken aten regelmatig bij Bontje, ze kwamen daarvoor naar De Hoop en hun maaltijd werd dan geserveerd in de kamer. Bij speciale gelegenheden zoals het 40-jarig priesterfeest van pastoor Jansen werd de zaal van Bontje gebruikt. De nieuwgebouwde kerk (1929) had een nieuw orgel nodig. Het kerkbestuur organiseerde in 1934 i.s.m. Kunst naar Kracht en toneelvereniging een liefdadigheidsconcert in zaal Bontje om geld in te zamelen voor een nieuwe orgel.¹⁸⁰

GOORN

**HET VEERTIGJARIG PRIESTERFEEST
VAN PASTOOR JANSEN.**

De kinderhulde.

Na de hulde welke de pastoor gisteren van alle parochianen en vereenigingen in ontvangst had te nemen, vond de kinderhulde plaats in de zaal van den heer A. J. Bontje.

Des 's morgens kwamen alle kinderen in de kerk bijeen tot het bijwonen van de H. Mis en het ontvangen van de H. Communie, om de zegen af te smeeken voor den zoo beminden pastoor. De gezangen onder de H. Mis werden door de kinderen, onder leiding van den heer P. H. v. d. Wiele gezongen. Na deze plechtigheid begaven allen zich naar de zaal van den heer Bontje.

**LIEFDADIGHEIDS-
UITVOERING**

waarvan de bate zal worden afgedragen voor het **nieuwe Orgel op Zondag 7 en Dinsdag 9 Januari** in de zaal van den heer A. J. BONTJE aan de Goorn, door het **Fanfarecorps „Kunst naar Kracht“** onder leiding van den heer Z. v. Mossel

met medewerking van haar **welbekende Tooneelafdeeling** onder leiding van den heer B. Koppes.

STEUNT ALLEN dit mooie doel en vele verrassingen zullen u daar nog wachten. **Entrée: Ongehuwden 60 ct. Gehuwden 30 ct.**

Deze prijzen zullen beide avonden geheven worden. **Plaatsbespreking** beide dagen aan de zaal van 3 tot 5 uur en overigens bij den heer N. Poland.

Zaalopening 6 uur.
Zaalsluiting 6½ uur.

Na afloop **Gezellig Samenzijn**
Het Bestuur.

De dominicanen van De Goorn vierden in 1936 het 300-jarig bestaan. Meerdere dagen in augustus festiviteiten. Met als aftrap een opvoering van Sint Dominicus Glorie en een feestrede van pater professor Molkenboer in zaal Bontje. De bisschop Huibers uit Haarlem werd opgehaald bij de Beemsterbrug en in optocht naar De Goorn gereden.¹⁸¹

**HET PROGRAMMA DER FEESTELIJK-
HEDEN.**

Zaterdag 15 Augustus, 2 uur „Sint Dominicus Glorie“, eerste opvoering in de zaal van A. Bontje, in 10 tafereelen met feestrede van den Z. Eerw. Pater Prof. B. H. Molkenboer van de R. K. Universiteit te Nijmegen.

Kruidenier en bestuurslid middenstandsvereniging

Naast de café-activiteiten had Arie ook een kruidenierszaak Het Centrum en een fouragehandel. Als ondernemer was Arie ook actief binnen verschillende middenstandsverenigingen.

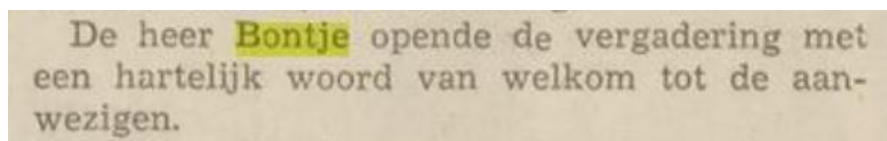
Middenstandsvereniging De Hanze van Spierdijk, Obdam en De Goorn maakte afspraken zoals in onderstaand krantenartikel uit 1916. Ze vergaderden ook bij Bontje.¹⁸² Bontje was waarschijnlijk zelf ook lid van deze organisatie.

In 1918 was er al een roep naar een georganiseerde gewestelijke RK kruideniersvereniging. In Hoorn werd deze opgericht en Arie Bontje werd secretaris.¹⁸³

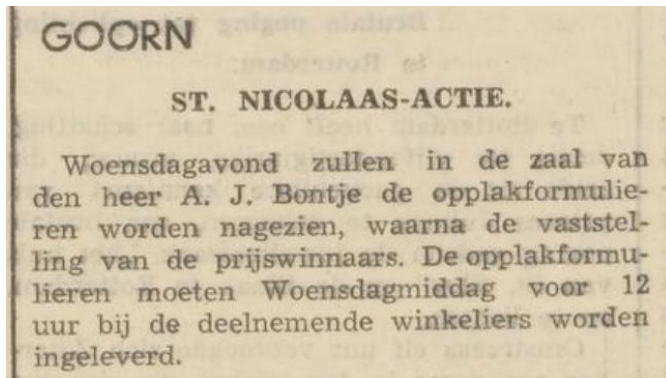
De r.-k. middenstandsvereniging in De Goorn werd in 1935 opgericht. Dit was midden in de crisisjaren, als gevolg van de beurskrach in 1929. Initiatiefnemer was de pastoor en hij wees als patroonheilige St. Willibrordus aan. St. Willibrord, apostel van de lage landen en patroon van Nederland, van het bisdom Utrecht en van meerdere gemeenten in Nederland. Maar ook van herbergiers. Dat zal Bontje hebben aangesproken.

Het was duidelijk dat het niet goed ging met de middenstand. Eind jaren 30 van de 20e eeuw was er in heel Europa gebrek aan vertrouwen in de toekomst. Er waren miljoenen werklozen en er heerste grote politieke onrust. Pastoor en voorlichter wezen op het belang van georganiseerd zijn en daardoor samen te kunnen werken aan verbetering van de maatschappelijke verhoudingen. Daarnaast was volgens pastoor: "De r. -k. middenstand de ruggengraat van de r. -k. kerk en bood weerstand tegen 'het gevaar' van de vrijmetselarij". Vijfentwintig ondernemers sloten zich aan en het eerste bestuur werd gevormd door H. Delemarre, C. Büscher, P. Laan en J. Heddes. Arie Bontje werd vicevoorzitter. In die hoedanigheid mocht hij vergaderingen ook wel eens voorzitten en hij verzorgde natuurlijk de vergaderavonden in De Hoop.¹⁸⁴

1936 kruidenierswinkel Het Centrum. Daarnaast ook een slijterij!

De winkeliersvereniging hield een St. Nicolaas-actie in 1936. De prijswinnaars werden bij Bontje bekendgemaakt.

Centra winkel

Centra was een samenwerkingsverband tussen winkeliers en grossiers, die samen kruidenierszaken en kleine supermarkten exploiteerden in Nederland en België. Dit werd later de C1000.

Theo Vreeker op zijn dienstdienstfiets voor de kruidenierswinkel. Achter zijn rug de voordeur naar het café.

Het interieur van de Centra winkel. Theo, Arie jr. en Geer Bontje in keurig tenue. Omstreeks 1941.

Direct na het einde van de Tweede Wereldoorlog kon Bontje weer gewoon langs de deuren venten. Hij maakte dit op een hele bijzondere wijze bekend met een advertentie in juni 1945:

**EINDELIJK KUNT U KOOPEN
WAAR U WILT !!**

Eindelijk zijn wij weer in staat om langs de normale distributie U te bedienen

Eindelijk zijn wij ook niet meer bang voor revolvers om goederen weg te laten halen, voor eigen profijt of voor . . . ondersteuning (waar toch niets van gekomen is).
Eindelijk is het lange wachten om in de winkels geholpen te worden afgeloopen.

Daarom hopen wij weer de Goorn, Zd.-Spierdijk, Berkhout, Grosthuizen, Beemster, Ursem en Noorddijk als van ouds te kunnen bedienen. Wij zijn gaarne bereid om het thuis te bezorgen, indien wij weten voor hoeveel personen U dit wenscht. Met deze houden wij ons ten zeerste aanbevolen

**BONTJE'S
LEVENS MIDDELENBEDRIJF
DE GOORN**

Volgens de nieuwjaarsboodschap uit 1946 waren de zonen van Arie Bontje (Theo en Arie jr.) als firmanten betrokken bij de Centra winkelactiviteiten.

Geer Bontje vertelde aan haar dochter Rina dat Theo Koning als jonge knul iedere zondagmorgen hielp met het klaarzetten van boodschappen. Geer ging altijd naar de 'vroegmis' en onder de 'hoogmis' kwam Theo dan helpen de boodschappenlijstjes klaar te maken voor de boeren uit de Beemster die met paard en wagen naar de kerk in De Goorn kwamen. Ze stalden de paarden dan in de uitspannerij, het deel van de doorrijstal dat over was na de bouw van de nieuwe zaal in 1928. Als de kerk uit was, stonden de boodschappen gereed in de wagens om mee naar huis te nemen. De uitspannerij heeft zeker dienst gedaan tot ongeveer 1946 toen Theo naar Nederlands-Indië werd uitgezonden.

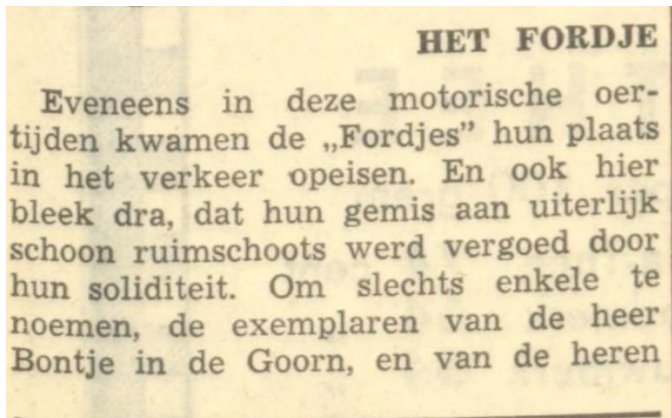

Op De Goorn kwamen veel 'reizigers' langs. Dat waren vertegenwoordigers die hun waar probeerden te slijten aan de winkeliers. Een daarvan was Jan de Vries uit Alkmaar. Hij was eigenaar van drogisterij en chemicaliënhandel Vriesia. Er werd soms ook personeel gevraagd zoals hierboven in 1947 een r. -k. winkelvrouw en bediende voor Bontje's Levensmiddelenbedrijf.¹⁸⁵ Het liefst met rijbewijs, voor wijk- en winkel werk, in- of extern (1953).

Fouragehandel en auto's

Vanuit zijn kennis met het boerenbedrijf zag Arie ook mogelijkheden om de fouragehandel, die Nicolaas Klaver al was gestart, voort te zetten. De doorrijstal was er al en er was ruimte in de schuur voor hooi, stro en veevoer. Voor de activiteiten van de kruidenierswinkel en de fouragehandel had Arie vervoer nodig.

Er werd door meerdere personen aangegeven dat Arie Bontje als een van de eerste bewoners van De Goorn een T-Ford had. Dat werd bevestigd in een historisch stukje over autobezit in de Helderse Courant van 9 december 1947. Met dit stuk gaat men terug naar het jaar 1921.

Net na de Tweede Wereldoorlog kocht Arie Bontje een legerdump vrachtwagentje. Misschien wel bij of via Hermen Beemster. In zijn winkel links, op het Hoog en de hoek bij de Walingsdijk, verkocht hij alles voor auto's, fietsen en elektrische apparaten.

Het vrachtwagentje stond als hij niet gebruikt werd geparkeerd in de schuur bij de fouragehandel.

Bedrijfsauto Arie Bontje (links). Kleine jongen is Theo Vreeker. Foto op Het Hoog op de hoek bij de Walingsdijk.

De buren Duin

Klaas Duin en zijn vrouw Antje Groot woonden tegenover Bontje. Hij was volgens het bevolkingsregister (1910-1937) ook winkelier.¹⁸⁶

Duin, K., Goorn, B. 46, Winkelier.

Daarna kwamen Dirk en Mien Duin - van Diepen hier wonen, die eerst woonachtig waren op het West (later woonde daar Nic Rood) in de buurt van de sluis. Ook werd het assortiment toen fors uitgebreid tot een volwaardige kruidenierswinkel, aangesloten bij de landelijke VEGÉ-organisatie van zelfstandige kruideniers. Volgens Adse Schouten was bij het zijraam een ruimte speciaal voor rookwaar, met ook verkoop op de zondagmorgen. Ze namen de fouragehandel van Bontje over (waarschijnlijk in 1961 na de brand) en gebruikten de houten schuur, aan de overkant van de weg, voor opslag en verkoop van veevoer. Die schuur (rechts op de foto hieronder) heeft daar jaren gestaan zoals mooi te zien is op een foto hieronder uit ongeveer 1930. De boerderij rechts was toen van Hubertus Koppes, secretaris van De Toekomst en betrokken bij Naastenliefde, en Anna Ruiter. Aan de achterkant van de schuur was nog een ruimte voor een aantal koeien. Door de wat krappe bedoening lag de mesthoop dicht aan de weg en de tuin van de pastorie, wat vooral in de zomermaanden nogal eens tot irritaties leidde.

Straatbeeld De Goorn omstreeks 1930. (Foto collectie Co Beemsterboer)

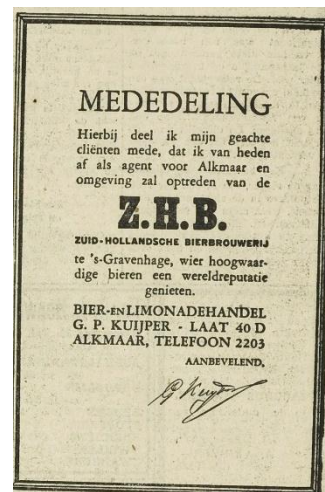
Een foto van een Ansichtkaart met tekst uit ongeveer 1905. Bontje in de verte met de kerk, het hek voor de pastorie en de schuur die later van Dirk Duin was aan de weg. Het klinkerpad voor de paarden in het midden van de weg. (Foto collectie Co Beemsterboer).¹⁸⁷

Huismerk bier ZHB

De Zuid-Hollandse 'roots' van Arie maakten misschien wel dat hij ZHB bier tapte, zien we op de onscherpe uitsnede van het uithangbord van De Hoop. Bleef hij trouw aan producten van zijn geboortegrond in Zuid Holland? ZHB, de Zuid-Hollandsche Biermaatschappij werd opgericht in 1881 te Den Haag en werd als snel een gerenommeerd biermerk dat zelfs geëxporteerd werd naar 80 landen. Met de slogan 'Z.H.B. bier om in te bijten! Het over de gehele wereld bekende Hollandse bier' deden ze goede zaken. Met een heuse marketingstrategie, zegels plakken voor 2 rubber figuurtjes Wout en Mout wisten ze klanten aan zich te binden.¹⁸⁸ Op het uithangbord de andere slogan: 'Een goed idee.. Z.H.B'. Later tapte Bontje Amstel bier! Maar het café heette nog steeds De Hoop zien we op het uithangbord.

ZHB bier werd op meerdere plekken in Noord -Holland getapt. In Alkmaar zat een agent Kuijper die het hoogwaardige ZHB bier van 'wereldreputatie' verhandelde.

Openbare verkopen en aanbestedingen

De Hoop werd nog steeds gebruikt voor openbare verkopen, aanbestedingen en zittingen van de notaris, zoals deze voorbeelden uit 1912 en 1914.

AVENHORN.
Notaris VERHOEFF te Avenhorn,
zal op Donderdag 4 Januari 1912,
's avonds 6 uur, in café „Bontje” te
Goorn, gemeente Berkhout, ten ver-
zoeken van den Heer W. MOOIJ te
Avenhorn, *publiek verkoopen*:
Een HUIS, SCHUUR, ERF, TUIN
en BOOMGAARD, gunstig gelegen
aan den Dorpsweg te Avenhorn,
samen groot 13 12 Aren, te veilen in
twee gedeelten en bij biljetten
breeder omschreven.
Aanv. Huis c.a. 1 Mei. Tuin terst.

Verhuuring aan de GOORN,
op MAANDAG 5 JANUARI 1914,
's morgens half elf in Café „Bontje”
te Goorn, gemeente Berkhout.
Voor den tijd van VIER JAREN:
Van de landerijen behoorende aan:
a. De Roomsche Katholieke Kerk
aan de Goorn, b. het Roomsche
Katholieke Armenfonds aan de
Goorn en c. het Fonds van de erven
Elisabeth Tijs; door Notaris
H. J. J. VERHOEFF te Avenhorn.

GOORN.
Notaris VERHOEFF te Avenhorn,
zal op Donderdag 10 October 1912,
's morgens 9 uur, in café Bontje
te Goorn, 1929
om contant geld, *publiek verkoopen*:
Een uitgebreid collectie gouden
en zilveren werken, w.o. gouden
en zilveren Oorijzers, dito horloges,
halskettingen, kruiskettingen, hee-
renhorlogekettingen, parues, gou-
den ringen (met en zonder steen),
armbanden, broches, diverse bloed-
koralen, kettingen met juweelen
bootjes, granaatkettingen, losse
koralen en voorst een groot aantal
diverse kleine gouden en zilveren
voorwerpen.
Alles behoorende tot de nalatenschap van den hr. JAN EEKEN
en te bezichtigen in genoemd café
Woensdag 9 October a.s. van 1—4
uur 's namiddags en op den ver-
koopdag van 8 uur 's voorm. af.

Aanbesteding.
Door het R.K. Par. Kerkbestuur
te De Goorn, gem. Berkhout, zal,
behoudens goedkeuring van het
Rijks Schooltoezicht, op
DONDERDAG 4 OCTOBER,
des morgens 11.30 uur, in het Café
van den Heer A. BONTJE, worden
aanbesteed:
**Het aanbouwen van twee
leslokalen met bijkomen-
de werken aan de R.K.
School te De Goorn.**
Het bestek met drie teekeningen
is tegen betaling van f 7.50 (rest.
f 4.— binnen drie dagen) verkrijg-
baar ten kantore van ondergetee-
kende, Veenenlaan 19, Hoorn.
S. W. LANGIUS,
Architect.

Rechts: de aanbesteding van 2 nieuwe klaslokalen aan de Jozefschool in 1928.

Openbare aanbesteding

Namens het R.K. PAROCHIAAL KERK-SCHOOL-BESTUUR „Koningin van de Allerh. Rozenkrans” te De Goorn, zal ondergetekende in het openbaar aanbesteden:

HET BOUWEN VAN EEN R.K. MEISJES-SCHOOL, GROOT VIER LOKALEN op een terrein aan de Goornweg achter de R.K. BEWAARSCHOOL te De Goorn (gem. Berkhout).

Het werk wordt in 2 percelen aanbesteed:

A. Bouw der school, exclusief het glas- en schilderwerk;

B. Glas- en schilderwerk.

Bestek en voorwaarden met 3 tekeningen zijn vanaf heden verkrijgbaar bij de Architect, tegen betaling van f 15.— (of storting per postwissel groot f 15.25) per stel. Restitutie f 10.—.

Aanwijzing op het bouwterrein, Woensdag 26 April 1950, 's morgens te 10 uur.

Aanbesteding: Vrijdag 28 April 1950, 's morgens te 10.30 uur in café Bontje, A-60 te De Goorn.

De Architect:

N. H. OUDEJANS, Purmerend, Tel. 219

1950 Aanbesteding meisjesschool (Agnesschool) bij Bontje op A-60 (moet zijn B60)

Akkefietjes

Sommige klanten probeerden het om kosteloos een gezellige avond te hebben. Daar was Arie Bontje niet zo van gecharmeerd blijkt uit onderstaand artikel uit 1928.

TE RUW BEHANDELD.
Zekere heer Cornelis M., die op 29 Mei probeerde zich zat te sikkeren op kosten van den kastelein Bontjes te Goorn, Berkhout, werd op tamelijk onzachte wijze uit het café verwijderd en wreekte zich daarover door een glasruit in de huiskamer kapot te slaan. Hij werd nu wegens vernieling veroordeeld tot f10 boete of 10 dagen, benevens vergoeding der toegebrachte schade, begroot in hoofdsom en rente op 2 gulden.

Nieuwe Hoornsche Courant 12-07-1928

Arie was een 'slimme' zakenman, probeerde in 1947 zelfs eens, samen met zijn slijtster M. B., een slaatje te slaan uit het schenken van clandestiene borreltjes. Dat kwam hen duur te staan. De ambtenaren van prijsbeheersing hadden hen in de gaten. Wat zal er uiteindelijk met de in beslag genomen jenever zijn gebeurd?¹⁸⁹

Lucas Bols naar 't politiebureau
Door ambtenaren van de Prijsbeheersing werd Zondag j.l. bij de slijtster M. B. honderd liter clandestiene jenever in beslag genomen. Men was op het spoor gekomen van deze zwarte partij, doordat een kastelein aan de Goorn borreltjes te duur verkocht had en na een bekeuring deswege verteld had van wie hij de drank betrok.
Binnenkort zullen slijtster en kastelein wel een bezoek bij den Tuchtrecter moeten afleggen.
De jenever is tijdelijk opgeslagen in 't politiebureau.

Op de weg voor café Bontje gebeurde een ongeval met een melkwagen van Aurora.¹⁹⁰

DE GOORN
AUTOBOTSING.
Toen hedenmorgen plm. 6.45 uur de heer Bijman zijn trailer bij den heer Bontje wilde keeren, kwam uit de richting Berkhout een melkauto van „Aurora” aan gereden. Terwijl deze auto remde, slipte ze door de gladheid van den weg en kwam met voorkap tegen den laadbak van den anderen auto terecht.
Het voorste gedeelte van de melkauto werd vernield. Persoonlijke ongevallen kwamen niet voor.

Anekdoten

Kastelein Bontje had een boer uit de Beemster als klant die een hoge rekening had openstaan. Net voor de boer failliet werd verklaard haalde Arie een paar koeien bij hem weg als genoegdoening. Dit was aanleiding tot een meningsverschil met zijn buurman, de bekende J.J. Bakker. Die was betrokken bij veel organisaties. Zo was hij bijv. voorzitter van het polderbestuur, de fanfare maar ook van de boerenleenbank.

J.J.Bakker en zijn vrouw gaven een bruiloft in café De Hoop/Bontje. Op het eind van de avond bleek Arie Bontje niet alles meer te kunnen serveren door gebrek aan voorraad. Mevrouw Bakker kwam met de uitspraak 'Op is tekort'. Ook dit leidde ertoe dat de relatie een periode was bekoeld.

Jan Bontje, zoon van Arie, gaat examen doen voor het rijvaardigheidsbewijs. Dat komt er in de jaren dertig op neer dat je laat zien de technische handelingen te kunnen verrichten en het voertuig te beheersen. De examinerende beoordeelt dit vanaf een gepaste afstand. In dit geval zit de man aan de stamtafel van vader Arie al aan zijn zoveelste borrel en hij krijgt al meer vertrouwen in de kunde van de kastelein en zijn nazaten. De auto hoeft niet gestart te worden en de handtekening op het bewijs wordt vlot gezet. Hij zal vast nog een borreltje toe hebben gehad.

Kerkschappen

De traditie van kerkschappen (schapenfonds) start begin 1900. Het was lange tijd gebruikelijk dat het kerkbestuur van De Goorn lammeren kreeg of kocht in het voorjaar. Die werden dan geweid door veehouders (parochianen) en het jaar erop verkocht achter op het binnenpleintje bij herberg De Hoop. Parochianen die geen land hadden (bijvoorbeeld middenstanders) konden 'droge schapjes' geven. De opbrengst van de kerkschappen was voor het onderhoud van kerk en pastorie. Daarnaast was een deel van het ingezamelde geld voor de armen. Minderbedeelden konden een beroep doen op de kerk. De laatste schapen zijn in 1976 geweid. Daarna werd verondersteld dat parochianen een vaste kerkbijdrage gaven.

1925 en 1928

Kermis

Kermis van De Goorn werd niet altijd in april gevierd. De kermis vond meestal in de maanden mei of juni plaats en soms zelfs in september. Tijdens de kermis werd ook wel een harddraverij gehouden.

1911 en 1912

In 1919 kermis in juni met een hemdenrace in de ochtend en een ringrijderij met paard en wagen.

Gegokt werd er tijdens de kermissen ook. Dat gebeurde ook bij het biljart. Niet zonder risico maken we op uit de waarschuwing in onderstaand artikel voor aanvang van de kermis (1919) in Grootebroek.

Gerrit Koning Dz., ook een voorouder van Erik, hielp Arie Bontje in 1919 tijdens de kermis met activiteiten in het café waaronder als 'afslager' bij het biljart. Het trieste feit wil dat hij tijdens zijn werk in het café hoorde dat zijn dochter Catharina op 5-jarige leeftijd was overleden aan hersenvliesontsteking.

Er stond in september 1925 ook een palingtent buiten bij De Hoop. Een paar beschonken tuinders uit Berkhout veroorzaakten een relletje waarvoor ze terechtstonden bij het kantongerecht. Arie Bontje werd gehoord als getuige.

Er was altijd wel wat met de kermis. De politierechter kwam er ook weer aan te pas na een kermisruzie in 1930. De onderstaande verslaglegging is heel bijzonder.

Een al te duidelijke critiek kan gevaarlijk zijn!
De boerenarbeider Theodorus Grooteman uit Ursem stond na welgeslaagden kermisjool aan de Goorn nog 'n beetje op den dorpsweg onder Avenhorn na te kaarten met het aanvallige Sijtje Ruiter, toen langs dien weg aan kwam peddelen de 27-jarige Cornelis A. van Wognum, omtrent wiens persoon Theodorus zich de luid uitgesproken opmerking veroorloofde: Daar heb je dien schuinen meneer ook!
Natuurlijk was dien schuinen meneer niet geneigd dit compliment te „nemen” en hij trok onmiddellijk van leer. Takelde de loslippige Theodorus door middel van een broekveer zoo duchtig toe, dat dokter Berman er ook nog 15 pegels aan verdiende, om die speknak van Theodorus weer in z'n fatsoen te zetten. Hoewel echter Klaas A. wel eenig motief had om Theodorus niet vriendelijk te behandelen, had hij de kaas toch wel in wat al te dikke hompen gesneden en stond hij Maandag voor de bloedige mishandeling terecht. Niettemin werd rekening gehouden met de ongepaste provocatie van den mishandelde en werd de Wognummer veroordeeld tot slechts 10 pop boete of 10 dagen. Het hinkende paard kwam evenwel achteraan, daar hij ook werd verplicht de onkosten van de heelkundige behandeling te voldoen, doch Klaas had zeker wel op meer gerekend en nam dus genoeg met het vonnis.

Vanaf 1931 kon men tijdens de kermis voor de eerste keer kiezen welk café werd bezocht op De Goorn. De Hoop van Arie Bontje of Concordia van Arie Oud. Het was bij beiden gezellig lezen we in een artikel na de kermis. Maar Bontje was niet meer alleen qua horecagelegenheid. Arie Oud startte in 1931 Café Concordia en een slagerij op De Goorn, de voorloper van d'Ontmoeting. Volgens verschillende personen was er af en toe onderlinge strijd met betrekking tot de klandizie. Beide kroegbazen probeerden elkaar te overtroeven met de muziekkeuze tijdens kermis. Verenigingen probeerden vergaderingen eerlijk te verdelen over beide horecagelegenheden. Maar Bontje kreeg concurrentie. Toneelvereniging Nieuw Leven speelde eerst bij Bontje. Later werden de voorstellingen verdeeld over de twee locaties. De beoefening van de gymnsport door gymvereniging Voorwaarts (EDO) startte bij Concordia in 1933 maar ze maakte later ook gebruik van zaal Bontje. Wij zien echter dat ze ook samen zaken probeerden te regelen zoals bij de kermis van 1934. Entree geldig in beide zalen en samen een advertentie in de krant. Of dat lang standhield? In 1950 adverteren ze ieder weer apart.

GOORN.
DE KERMIS.
De kermis is weder achter den rug. Het was hier tijdens de kermis een gezellige drukte. Vooral den eersten en den laatsten dag. In de ontspanningslokalen van de heeren Oud en Bontje was muziek.

KERMIS
AAN DE GOORNE
 op 13-14 Mei.
Schitterende muziek.
ENTREE GELDIG VOOR
BEIDE ZAKEN.
 Aanbevelend,
A. J. BONTJE.
A. C. OUD.

Kermis De Goorn Kermis
 op ZONDAG 21 en MAANDAG 22 MEI
 Muziek van het bekende Zaanse dansorkest
„The Rhythm Boys”
 o.l.v. GER VREELING
 's MAANDAGS 10 uur
eerste deuntje met attracties
 Aanbevelend,
A. J. BONTJE

KERMIS DE GOORN KERMIS
 Tijdens de Kermis 21—22 Mei **GEZELLIG**
DANSEN
 in Café „Concordia”
 Muziek van het uitstekende ORKEST
The Musical Players
 Ter gelegenheid van ons 20-j. zakenjubileum
2de kermisdag vrij entree
 Aanbevelend **A. C. OUD**

Kermis op het dorp, drie vaste dagen in het jaar, waar er gelegenheid was voor de jongeren om ook anderen dan hun dorpsgenoten te ontmoeten. Volgens het Westfries Genootschap hadden veel mensen dan gasten of 'warskippers' (logees). De tijd voor jongeren om met elkaar in contact te komen. Jongens vroegen een meisje 'uit' en gingen dan dansen in het café. Zo zijn er heel wat verkeringen 'aan' geraakt.

Maar verzet tegen het verschijnsel kermis was er ook. Niet iedereen kon zich namelijk vinden in het uitbundige karakter van de kermis. In de kranten van 1933 ontstond er opnieuw een discussie over de 'kermiskwestie'.¹⁹¹ Er is sprake van om kermissen in dorpen af te schaffen, maar in steden niet. Pastoor Van de Nouwenland uit Zuidermeer pleitte ervoor om **alle** kermissen een eervolle begrafenis te gunnen.

Maar de kermissen gaan in West-Friesland gewoon door en het werd een traditie dat EDO en St. George tijdens de kermis tegen elkaar voetballen met in 1934 een wisselbeker als prijs.

R.K.V.V. „St. George” - Spierdijk
 Secretaris Jac. Koomen. C 83, Telef. 2.

Als onmiddellijke nabuur komt de wedstrijd tusschen E.D.O. en St. George slechts weinig op het programma voor. 't Begint echter zoowat als traditie te worden dat met kermis te Goorn en Spierdijk de krachtmeting plaats vindt. Om bovenstaande redenen wordt deze ontmoeting door wederzijdsche supporters met belangstelling tegemoet gezien. Vooral ditmaal, daar een fraaie beker (iets apart) als wissel-prijs beschikbaar is gesteld en deze wedstrijden zooiets zijn als proefwedstrijden, waaruit het E.D.O.-St. George-combinatie-elftal wordt samengesteld.

Wie zal de fraaie prijs dit jaar in kas mogen houden? Geloof gerust dat het weer een enthousiaste wedstrijd wordt, waard om gezien te worden.

Kermis bij Bontje met kraampje aan de linkerkant.

Op de foto hieronder het personeel van Bontje tijdens kermis. Van links naar rechts: Henk Koning (opa van Erik en werkzaam bij de entree), Cor Buisman?, Meindert Mak, muzikant en ceremoniemeester, Dirk Koning, Theo Koning (bediening), en Ben Keizer.

Foto gemaakt in de vroegere keuken. Door het raam is een man met wit jasje in een kermistent te zien.

Bij de entree stonden in die tijd: Henk Koning, Jacob Buisman en Piet Bakker. Ze hadden het naar hun zin met een borreltje in hun nabijheid op het raamkozijn bij de deur.

Op de kermis van 1947 een nieuw fenomeen: de 'Hawayan gitaar' .

Obers Theo Koning en Gerrit Braas lopen even een rondje over de kermis. De tent met schommelschuitjes op de achtergrond in de Nicolaas Koppesstraat.

Anekdote: kleinkinderen Bontje in de zweef

In verband met de kermis in De Goorn geeft Arie Bontje de exploitant van de zweef toestemming zijn attractie op te bouwen op het stukje grond dat hij in eigendom heeft tegenover het café. Als tegenprestatie bedingt hij dat zijn kleinkinderen er gratis gebruik van mogen maken. Een kleinkind wilde zweven maar de eigenaar van de zweef had al menig kleinkind gehad. Hij vertelde ons dat hij zijn opa Arie er bij moest halen om de man van de zweef duidelijk te maken dat er best veel kleinkinderen Bontje waren.

Geer Hetsen - Bontje met zonen Sjaak (Jacques) en Adri (Aad). Aanplakbiljet 'The Rhythm Boys', een band uit Limburg. Juni 1950. Zij speelden ook in 1949.

Oranjefeesten

Nationale feestdagen in augustus/september ter ere van de verjaardag van koningin Wilhelmina vonden ook plaats bij Bontje, zoals het Koninginnebal in 1937.

KONINGINNEBAL
TE DE GOORN
OP ZONDAG 5 SEPT.
Aanvang 2.30 uur.
A. J. BONTJE

Koninginnefeesten

GOORNE. — De Koninginnefeesten alhier zullen gevierd worden op Zaterdag 30 Augustus. Er wordt begonnen met een gezongen H. Mis, waarna er een optocht van de schoolkinderen geformeerd wordt, welke trekt van de Emmastraat tot aan het sportveld. Hierna kinderspelen, waaronder tractatie. Des middags volksspelen. De geluidsinstallatie van de heer Beets zal het geheel opluisteren. Des avonds bal in de beide zalen (Bontje en Oud).

1947

ORANJE-BAL
op 31 AUGUSTUS
bij **BONTJE** in
DE GOORNE

Muziek:
„THE MUSICAL PLAYERS”
met Hawaiian - gitaar
Aanvang 3 uur

1948

In februari 1949 werd er feestgevierd ter ere van de geboorte van prinses Christina (Marijke). Vreemd genoeg wist de journalist niet of het een jongen of meisje was.

GOORNE. — De Oranjevereniging heeft haar programma voor de feesten ter gelegenheid van de blijde gebeurtenis in het Koninklijk Gezin in elkaar gezet. De feestdag wordt begonnen met een H. Mis om Gods zegen te vragen over de kleine prins of prinses welke geboren is. Daarna zal om 10 uur reeds gelegenheid zijn om in de beide zalen van Bontje en Oud zijn feestvreugde te uiten, waar verschillende attracties mede zullen werken om de feestvreugde te verhoogen. Bij goed weder zal het fanfarecorps Kunst naar Kracht een rondgang door de geheele parochie maken per auto.

Des avonds groote bijeenkomst in de beide zalen. Afwisselend programma. Medewerking verieenen de Gem. Zangveren. St. Cecilia, het mannenkoor „Die Goorne Sanghers”, de tooneelveren. „Nieuw Leven” en het Fanfarecorps „Kunst naar Kracht”. Tevens zal de Zeer-eerw. Heer Pastoor in een korte schets de beteekenis van het vorstenhuis voor ons uiteenzetten.

De baten van de attractie's zullen voor 25% ten goede komen voor het Thuisfront. Voor de kinderen zal een aparte feestviering georganiseerd worden.

Onze Courant: Februari 1949

Landarbeidersbond St. Deusdedit

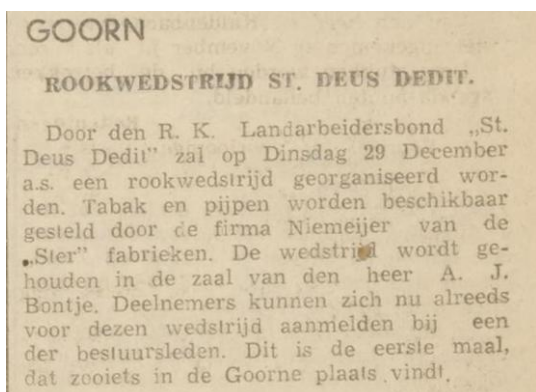
De rooms-katholieke landarbeidersbond St. Deusdedit genoemd naar een paus en heilige uit de zevende eeuw, werd in 1904 in Noord-Holland opgericht. Paus Adeodatus I, bekend om zijn gulle daden en medeleven aan het volk werd ook wel Deusdedit genoemd. Arbeiders waren niet georganiseerd en 'bazen' konden hun werknemers zomaar ontslaan. De start van de crisisjaren (1929) diende zich aan en vele arbeiders leefden in armoede. Reden om daar iets aan te doen. J.J. Bakker uit De Goorn richtte een onderafdeling op in 1931. Ze vergaderden in de zaal bij Bontje.¹⁹²

Door het oprichten van deze bond zou voortaan door de arbeiders met de boeren worden onderhandeld over de lonen en de arbeidsvoorwaarden. Net als bij andere vakbonden betaalden de leden contributie (ongeveer 19 cent per maand) en zij kregen een uitkering bij werkloosheid. De plaatselijke afdelingen hadden een geestelijk adviseur, op De Goorn was dat heer pastoor.

Rookwedstrijd

Nu niet meer voor te stellen maar op 29 december 1936 organiseerde St. Deus Dedit een rookwedstrijd. Maar in die tijd was het niet de vraag of je zou gaan roken, de kwestie was vooral: wat ga je roken? De firma Niemeijer maakte gebruik van dit soort avonden om rookwaar te promoten en pijpen werden dan ook door hen beschikbaar gesteld.

Dansen, dansles en naaikrans.

 <p>DANSEN bij BONTJE de Goorn op ZONDAG 24 OCTOBER Aanvang 3 uur Muziek van de Favorieten</p>	<p>DE GOORN ZONDAG 9 SEPTEMBER gezellig DANSEN bij Bontje Muziek het Ballroom- Orkest o.l.v. Jur de Groot Aanvang 7 uur</p>
---	---

1948 en 1951

ATTENTIE!
Tijdens de kermis 6 en 7 Mei
in de GOORN speelt in
Café Bontje
het meest bekende Amster-
damse dans-, show- en amuse-
ments-orkest:
„The Merry Rowdies”
Dit orkest is pas terug van tour-
née door Nederland. Speelt alle
wedstrijden voor de Neder-
landse danskampioenschappen.
Laat deze attractie U niet voorbij gaan.
Beleefd aanbevelend,
A. J. BONTJE

1951

Ballroomdansen was in de jaren 30 t/m 60 een populaire bezigheid. Op muziekgebied was er een ware omslag, De jazz & swing had zijn intrede gedaan. In de naoorlogse dagen bleek dansen hét middel om contacten tussen de jongeren te bevorderen. Het was bovendien de enige min of meer geaccepteerde activiteit die het beide seksen toestond elkaar in het openbaar fysiek dicht te benaderen. In het weekend kon je dansen in verschillende zalen en de Parkschouwburg in Hoorn. Om de juiste danspassen aan te leren ging je op les. Ook bij Bontje kon je dansles krijgen, verzorgd door Dansinstituut Bolten uit Hoorn.

**R. K. van Goorn
en Omstreken.**

Vrijdag 7 Oct. a.s. 7 uur, zal
in de zaal van den heer Bontje

DANSLES

worden gegeven voor Dames en
en Heeren. Heden aangifte.

Aanbevelend,
BOLTEN's Dansinstituut

Onze Courant 24-9-1932

Dames konden zich ook op een andere manier vermaken. Lid worden van de katholieke naaikrans met als kerngedachte: 'door handwerken weldoen'. De pastoor sloot de tentoonstelling van het gemaakte werk in zaal Bontje.¹⁹³

NAAIKRANS TENTOONSTELLING.

Zondag 3 Dec. is door de R.K. Naaikrans in de zaal van den heer Bontje een tentoonstelling gehouden. Er waren veel praktische kleedingstukken tentoongesteld en voor afwisseling waren er een paar leuke attracties.

Het succes was zeer bevredigend want er zijn veel bezoekers op de tentoonstelling geweest.

Na het Lof werd de tentoonstelling gesloten door den Zeereerw. Heer Jansen, die een woord van dank bracht aan de personen, die de krans hebben gesteund met hun geldelijken steun en verders aan de ijverige werkers en leden van de naaikrans.

Fanfarekorps Kunst naar Kracht.

Het r.-k. fanfarekorps Kunst naar Kracht werd opgericht door o.a. J.J. Bakker in 1922 ten huize van de familie Bontje. Men wist ondanks het zware werk en de lange dagen enkele mensen enthousiast te maken voor de muziek. Er werd geoefend in de bovenzaal bij Bontje.¹⁹⁴

Foto: Kunst naar Kracht in 1924. (Foto collectie Kunst naar Kracht)

Bontje gaf ook de gelegenheid om uitvoeringen te verzorgen zoals in 1924 en 1925. Er kwam volgens lovende recensies flink wat publiek op af en Bontje deed natuurlijk goede zaken.

Uitvoeringen. te geven door 't R.K. Fanfare-corp Kunst naar Kracht Directeur J. C. WEEL te Goorn op Maandag 14 en Woensdag 16 Januari in de zaal van den heer A. J. BONTJE afgewisseld met voordrachten. 7401 N.B. Woensdag 16 Januari voor de kunstlievende leden der Ver- eeniging. Aanvang 7 u. precies. Het Bestuur.	UITVOERING van het Fanfare-Corps „Kunst naar Kracht” Directeur A. Kaag Op Zondag 27 Dec. en Dinsdag 29 Dec. 1925 in Café A. J. Bontje, Goorn Gem. Berkhout 9391 Het Bestuur
---	---

Muziekvereniging Kunst naar Kracht organiseerde samen met Bontje in 1928 een "BAZAR" om nieuwe instrumenten te kunnen kopen.¹⁹⁵

<p>DE GOORN. De bazar. De bazar ten behoeve van het fanfare corps „Kunst naar Kracht” is een groot succes. Op de openingsdag was ook de burgemeester aanwezig De voorzitter, de heer J. J. Bakker, deelde het doel der bazar mede; deze moest dienen tot aankoop van nieuwe instrumenten voor het Fanfarecorps.</p>	<p>BEZOEKT DE BAZAR AAN DE GOORN Café BONTJE op 6, 9 en 13 MEI a.s. Vele vermakelijkheden Groote attracties. NA AFLOOP GEZELLIG SAMENZIJN.</p>
---	--

In 1931 werd bij Bontje door de gelijknamige gemengde toneelvereniging Kunst naar Kracht een stuk opgevoerd om opnieuw geld in te zamelen voor nieuw instrumenten.

GOORN.
TOONEELUITVOERING.

Zondagavond gaf de Gemengde Toneelvereniging „Kunst naar Kracht” wederom een uitvoering in de zaal van den heer Bontje. Deze uitvoering was bedoeld tot dekking van de gemaakte kosten voor aanschaffing van eenige muziekinstrumenten. De zaal was wederom geheel gevuld. De voorzitter, de heer Bakker, opende met een hartelijk woord van welkom. In het bijzonder richtte spr. dit tot den Zeereerw. Pater van Gent. Spr. hoopt dat allen een genoeglijken avond mogen krijgen. Hierna werd opgevoerd „Als je nog een moeder hebt”. De uitvoering hiervan was àà, wat de grime en de decors aangaat, maar vooral de uitstekende wijze, waarop het vertolkt werd. De spelers konden dan ook na afloop een hartelijk applaus in ontvangst nemen, wat ze ten volle verdiend hadden.

Uitvoeringen werden vaak in combinatie met een toneelstuk of andere muziek georganiseerd. Zoals in november 1933. Bontje had oog voor nieuwe ontwikkelingen. Tilburgse August de Laat met zijn broer Ko werden uitgenodigd. Ze waren bekend van de radio. Met name August die als zanger, toneelspeler en conferencier tussen circa 1910 en 1940 honderden liedjes op de plaat zette. Hij trad op in binnen- en buitenland, ook voor de radio, en liet zich vaak vergezellen door zoon en pianist André, dochter Caroline, broer Ko en het vermaarde orkest The Ramblers.¹⁹⁶

GOORN.

„KUNST NAAR KRACHT”.

Het R. K. Fanfarecorps „Kunst naar Kracht” geeft Zondag en Dinsdag een uitvoering in de zaal van den heer Bontje.

Door bijzondere omstandigheden kon er geen tooneelstuk opgevoerd worden. Het actieve bestuur heeft echter niet stilgezeten en uitgenoodigd het duo De Laat. Velen zullen al reeds dit bekende duo gehoord hebben door de radio. Een aansporing te meer om Zondag en Dinsdagavond deze uitvoering te bezoeken. Met het fanfarecorps en het bekende duo beloven 't weer een paar gezellige avonden te worden.

Voor meer bijzonderheden zie men de advertentie in dit blad.

CONCERT UITVOERING

door het Fanfarecorps

„Kunst naar Kracht”

Directeur Z. VAN MOSSEL
ZONDAG 19 en DINSDAG 21
NOV., 's avonds 7 uur in café
van den heer A. J. BONTJE
a. d. GOORN, met medewer-
king van het

Duo de Laat

Zaalopening 6½ uur, zaal-
sluiting 7 uur. Donateurs-
kaarten Dinsdag geldig.

Plaatsbespreking 's nam.
3—5 uur.

Na afloop

GEZELLIG SAMENZIJN.

Ook het fanfarekorps had oog voor vernieuwingen. In 1934 werd er voor gekozen om ook enkele leden te laten zingen tijdens de uitvoering in de zaal bij Bontje.

Het Fanfarecorps had nu reeds iets nieuws, wat nogal in den smaak viel. Het was een stukje muziek, waarbij tevens gezongen werd door eenige leden. Een applaus hiervoor was welverdiend.

Ook de gemengde tooneelvereniging heeft ons niet teleurgesteld. Er werd opgevoerd „Materialisme”. Geldzucht en zucht naar eer, met daar tegenover een liefde van een paar jonge mensen, voeren hier een verbitterde strijd.

In oktober 1940 was er nog een uitvoering maar tijdens de verdere oorlogsperiode heeft de vereniging 'stil gelegen'.¹⁹⁷ Na de oorlog pakte men de muziekdraad weer op en werd er weer geoefend in De Hoop. De brassband geeft aan dat er in 1948 op een zondagmorgen een brand is geweest in De Hoop. De ruimte in De Hoop waar de instrumenten, vaandel en muziekstukken werden opgeslagen ging verloren maar ook de rijk gevulde prijzenkast. Wij hebben geen bevestiging gevonden van een brand in 1948 maar wel van een brand in 1952 (zie stukje over de brand van 1952 verderop).

Toneeluitvoeringen

Bontje nodigde vanaf zijn start in De Hoop diverse plaatselijke en regionale toneelgezelschappen uit om een uitvoering te verzorgen. In december 1910 kwam het Hoornse r.-k. gezelschap Entre Nous een avond verzorgen.

Tooneel- en Voordrachtenavond
te geven door het
R.K. Gezelschap „Entre Nous”
van HOORN,
op **MAANDAG 26 DECEMBER**
a.s. (2e Kerstdag) in het lokaal
van den heer A. J. BONTJE, café
„DE HOOP” aan de GOORN.
Afgewisseld door Piano-muziek.
Wilt u een gezellige avond vol
van gepaste afwisseling bezoekt
dan deze uitvoering. 1734
Entrée: 1e rang 50 ct.
2e rang 30 ct.
AANVANG 7 UUR.

Op 7 november 1960 was er bij toneelvereniging Nieuw Leven sprake van een 50-jarig toneeljubileum van Wijnand Schouten. Dat betekent dat hij in 1910 al als 11-jarige jongen op de planken stond met de toen bestaande mannentoneelclub die De Hoop als thuisbasis had. Later werden ook vrouwen toegelaten tot de toneelclub. Dat mocht van de plaatselijke pastoor, die wel eerst de stukken wilde lezen voor ze mochten worden opgevoerd.¹⁹⁸

In 1913 speelde de r.-k. toneelvereniging Ons Genoegen 2 keer. In januari werd het stuk Don Garcia Moreno opgevoerd, een treurspel in 3 bedrijven in vol kostuum en met een levende beeldengroep aan het eind van de voorstelling. In november Kruis en Kroon, een historisch drama. Er was toen al oog voor de sociale minima: op de donderdag mochten 'minvermogenden' voor de helft van de prijs.

Openbare Uitvoering
te geven door de
R.K. TOONEELVEREENIGING
„ONS GENOEGEN”,
op Dinsdag 21
en Donderdag 23 Januari 1913,
's avonds ten 7 uur
in het „Café de Hoop” aan de Goorn.
Entree 50 ots. per persoon.
Donderdag minvermogenden 25 ots.
Plaatsbespreken op beide dagen
der uitvoering van 5 tot 6 uur,
à 10 ots. per plaats.
Opgevoerd wordt het lang ver-
wachte stuk 3497
Don Garcia Moreno,
treurspel in 3 bedrijven,
in vol costuum, tot slot levende
beeldengroep.

Openbare Uitvoering
te geven door de
K. Tooneelvereniging
„ONS GENOEGEN”
AAN DE GOORN,
Dinsdag 18 en Donderdag 20 Nov.
's avonds 7 uur in het
café „De Hoop” aan de Goorn.
Opgevoerd zal worden het Histo-
risch drama in vijf bedrijven:
Kruis en Kroon
in vol costuum.
Entree 50 cent.
Donderdags minvermogenden 25 cent.
Plaatsbespreking op de beide da-
gen der uitvoering van 5-6 uur
à 10 cent. 2488

Toneeluitvoeringen waren in die tijd heel populair en de verenigingen hadden het druk. Ons Genoegen voerde in februari 1914 alweer het volgende stuk op. Soms werden er meerdere stukken op een avond uitgevoerd zien we in november 1922.

— BERKHOUT.

Ons Genoegen. — Alhier gaf aan de Goorn de toneelvereniging „Ons Genoegen” eene uitvoering in het café Bontje. Er was flink publiek opgekomen. De stukken welke ten beste werden gegeven waren getiteld: „Carrama”, drama in 3 bedrijven, „Jood in de val”, blijspel in twee bedrijven, „Johan als Rentenier”, blijspel in één bedrijf. Het geheel is keurig afgewerkt en de vereniging kan met trots neerzien op deze uitvoering. Jammer dat het publiek soms wat rumoerig was, daar dit aan ’t geheel wel eenige afbreuk deed. Een gezellig bal besloot deze uitvoering.

ZONDAG 25 OCTOBER

UITVOERING

door de Zangvereniging

„ST. THERESIA”

in de Concertzaal van den heer BONTJE te De Goorn.

Opgevoerd zal worden:

”MOEDER’S LIEVELING.”

Aanv. 7 uur. Zaalsl. half 8.

Entrée 50 cent.

Na afloop gezellig samenzijn.

Het Bestuur.

In 1936

Harddraverijen

Elk jaar werd er een harddraverij georganiseerd, in 1915 door de harddraverijvereniging Wilhelmina. Voor de ruiters niet zonder risico maar zelfs voor bezoekers. Als je na de harddraverij het café bezocht kon dit noodlottig zijn. Na de jaarlijkse harddraverij, oktober 1915, gebeurde er een ernstig ongeval in café Bontje. Iemand uit de Zuidermeer nam de trap 'van de bovenzaal van den kastelein B.' naar beneden maar viel. Hij was bijna onmiddellijk dood.¹⁹⁹

Wilhelmina hield nog steeds haar vergaderingen bij Bontje, zoals onderstaande in 1917.

De harddraverij van september 1940, de Tweede Wereldoorlog was net begonnen. stond in het teken van een inzameling voor een nieuwe verbandkist voor de lagere school. Meester Van de Wiele gaf aan dat daar grote behoefte aan was. De rest van de opbrengst was voor het Rode Kruis. Het weer zat niet echt mee die dag, dus de opbrengst viel tegen.

karakter. Door het bestuur is n.l. besloten om de netto opbrengst van de draverij en van de verloting af te staan voor het aanschaffen van een volledige verbandkist en deze beschikbaar te stellen aan het hoofd van de lagere school alhier, voor diens leerlingen. Deze verbandkist zal, naar de heer v. d. Wiele het bestuur mededeelde, in een zeer groote behoefte voorzien. Wat er dan nog aan baten overblijft, komt ten goede aan het Nederlandsche Rode Kruis.

IJclub

De Goorn kende ook een IJclub. In de winter als het gevroren had kon je tegenover De Hoop op de ijsbaan komen. Nu staat daar een huis, met als voormalige bewoners Jan Bakker en Lea Schouten later Arie Klaver en Gerard Roemer met hun echtgenotes, en het 'praktijkgebouw' van de familie Van Bommel. Er werden regelmatig wedstrijden georganiseerd waarmee mooie (geld) prijzen waren te winnen. Na afloop kon je bij Bontje opwarmen en de prijzen in ontvangst nemen.

GOORN.

IJsfeest. Begunstigd door prachtig weder had alhier een hardrijderij plaats welke schitterend is geslaagd. Er was aan deelgenomen door 21 beste rijders.

Uitslag: 1e prijs 10 gulden Jn. Boots, Avenhorn. 2e prijs f 7 50. W. Schouten, Berkhout. 3e pr. f 5.— Jn. Duin, Wogmeer. 4de prijs f 2 50 C. Boots, Avenhorn. Daarna werden de prijzen door den voorzitter met een gepassend woord uitgereikt.

1919

NATIONALE HARDRIJDERIJ

op schaatsen op **VRIJDAG 11 JAN.**
'24 's nam. half twee aan de Goorn

Prijzen f 20, f 10, f 5.00 en f 2 50

Inleggeld f 1.— Aangifte tot 1 uur
in café Bon je waarna loting IJs en weerdienende

1924 taalgrapje?: Café **Bonje (Bontje)** en IJs en **weerdienende (Wederdienende)**

In de winter van 1937/1938 was er in februari nog geen ijs. Mooi om te lezen dat de ijsclub ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid nam door zand te strooien als er gladde wegen kwamen.

JAARVERGADERING IJSCLUB

De IJsclub hield gisteren haar jaarvergadering in de zaal van den heer Bontje.

De voorzitter, de heer H. Koppes, zegt, dat dit jaar onze vereeniging niet in functie kon treden daar er geen ijs is geweest. En hoewel de kans klein is, hoopt spr. toch nog dit jaar een feestje te mogen organiseeren. Uit het verslag van den penningmeester blijkt, dat er een batig saldo is kas is van f 227.—. De voorzitter brengt den penningmeester een woord van dank voor zijn gehouden beheer. In de bestuursverkiezing werden de aftredende heeren M. Dol en H. Koppes bij acclamatie herkozen. Zij namen onder dank hun benoeming weder aan. De voorzitter deelde daarna mede, dat bij gladde wegen zand gestrooid zal worden. Ook is er voor de leden steeds zand te halen bij den heer P. Groot.

Onze Courant 22-1-1938

DE GOORN

SCHOONRIJDEN

Vrijdagmiddag vond alhier een wedstrijd in schoonrijden plaats, waarvan onderstaand de uitslag was:

1e prijs Jan Leek met mevr. Ali Loos-Knijjn;
2e prijs Jan Heddes met mw. Geertje Groot-Schouten; 3e prijs Jan Blom met mej. Toni Smal; 4e prijs Henk Mooij met mej. Bets Jonker; 5e prijs Willem Schouten met mej. Marie Schouten.

Aan den wedstrijd namen 12 paren deel.

Onze Courant 15-1-1940

Marktverenigingen De Westerkogge en De Toekomst

Met de oprichting in 1904 van groenten- en marktvereniging De Westerkogge, met een markt- en laadplaats bij station Bobeldijk – Berkhout, probeerde men de handen ineen te slaan met de 'Tuinbouwvereniging van Groothuizen (Grosthuisen) en Omstreken'. Dit zou 'ongetwijfeld den landbouwersstand ten goede te komen'.

Er werden ook ledenvergaderingen gehouden bij Bontje zoals onderstaande in januari 1916.

Er was begin 1900 geen verbinding meer tussen de polder Westerkogge en de polder Ursem. De tuinders moesten de producten, die ter veiling werden gebracht, van de ene naar de andere schuit oversjouden.²⁰⁰ Er werd van alles in het werk gesteld om weer een sluis of overhaal in De Goorn te bouwen. De polder Westerkogge maakte toen bezwaar tegen een sluis omdat er teveel water uit de Ursemmerpolder in de polder Westerkogge zou vloeien. Daarom werd in het najaar van 1916 in zaal Bontje de landbouwvereniging De Toekomst opgericht en konden aandeelhouders zich inkopen.²⁰¹ Zij hadden als doel om een verbinding te maken tussen beide polders. In 1917 werden de plannen concreet en kwam er een overhaal (later een sluis) op de grens van De Goorn en Avenhorn.

Aanbesteding.

Het Bestuur van de Vereeniging „DE TOEKOMST”, gevestigd aan de Goorn gem. Berkhout, zal trachten

aan te besteden

op Dinsdag den 27 Maart 1917, des namiddags ten 6 ure, ten huize van den heer A. J. BONTJE aan de Goorn gem. Berkhout:

Het maken van een Brug van gewapend beton in den Spierdijk aan de Goorn gem. Berkhout, waaraan verbonden een Overhaal voor Groente-transport met bijkomende werken.

Bestek en teekening à f 2.— per stel verkrijgbaar bij den Heer W. KLAVER te Rustenburg, bij wien nadere inlichtingen zijn te bekomen.

Aanwijzing op den dag van aanbesteding des namiddags ten 4 uur.

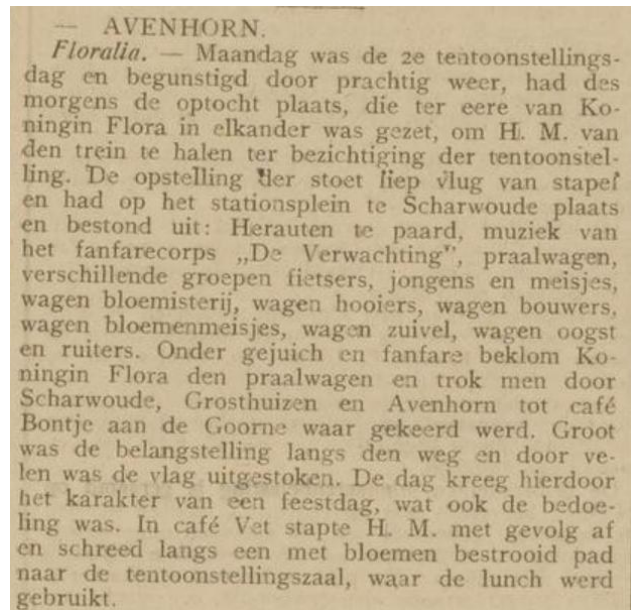
Goorn, gem. Berkhout, Maart 1917.

De Voorzitter Jb. BAKKER.
De Secretaris H. KOPPES.

Bij de opening van deze overhaal op De Goorn in 1917 werd 'eerewijn' geschonken in café Bontje.²⁰² Het was een gewoonte om bij een opening, optocht of overwinning een glas wijn aan te bieden.

Floralia

Floralia was een bloemenfeest van de Romeinen: ter ere van Flora, de godin van de lente en de bloemen. De plaatselijke verenigingen, oorspronkelijk voor de arbeidersklasse, die in Nederland vanaf 1873 het houden en verzorgen van kamerplanten bevorderden, hadden ook de naam Floralia. Ze organiseerden tentoonstellingen en hielden ook optochten. In 1925 keerde de stoet bij Bontje. De tocht in 1928 eindigde bij zaal Bontje.

Bloembollen

In de tweede helft van de 19e eeuw breidt de bloembollenteelt zich snel uit in de regio Haarlem.

Maar al snel is er tekort ruimte, en trekt de teelt

richting de plaatsen Hillegom, Lisse en Sassenheim. Later gevolgd door Voorhout en Noordwijkerhout.

Ondernemers starten met de teelt en handel, en nemen steeds meer duingebied in ontwikkeling. Begin 20e eeuw zijn er ondernemers die hun bedrijfsactiviteiten verleggen naar bijvoorbeeld de kop van Noord-Holland, waar ook goede zandgronden liggen. In West-Friesland komt de teelt van bloembollen op kleigrond op gang.²⁰³

Veel tuinders in De Goorn spelen rond 1930 in op deze ontwikkeling en worden bollentelers (tulpen). Al snel werd deze teelt door de crisisjaren middels een systeem van vergunningen beperkt. De telers verenigden zich in de 'vereniging bloembollencultuur afd. De Goorn'. Bontje was de plek waar regelmatig thema-avonden m.b.t. deze bollenteelt werden gehouden. De eerste thuisbroeiwedstrijden deden hun intrede. Zoals in 1926 toen een leraar van de tuinbouwschool uitleg gaf.

Tuinders en bloembollentelers werden via verschillende media geïnformeerd. Filmavonden, met als thema's: Hollandsche glorie, de teelt van tulpen, bestrijding van ziekten en het gebruik van kunstmest werden in zaal Bontje goed bezocht.

In de oorlogsjaren worden de tuinbouwers verplicht tot het bijdragen aan de voedselproductie en is er voor de teelt van sierteeltgewassen weinig plaats.

Katholieke Land- en Tuinbouwbond (LTB)

De R.K. Diocesane Land- en Tuinbouwbond (LTB) is een in 1915 opgerichte belangenorganisatie voor katholieke boeren, tuinders en kwekers in het Bisdom Haarlem. Het Bisdom Haarlem omvatte in die jaren de provincies Noord- en Zuid-Holland en Zeeland.²⁰⁴ Aanvankelijk waren er alleen de Tuinders- en de Boerenvakbond. De heer De Ruiters kwam in januari 1920 naar De Goorn om in De Hoop een LTB-vereniging op te richten. De animo was groot en 60 personen meldden zich aan. De heren J.J. Bakker, H. Koppes, P. Laan, R. Brandewee, J. Poland en N. Blom vormden het eerste bestuur.²⁰⁵ Vergaderingen van de LTB waren bij Bontje.

VERGADERING L.T.B.

De vereeniging L.T.B. vergaderde in de zaal van den heer Bontje. De voorzitter, de heer N. Smit opent met het gebed van de nieuwe gemeenschap. Vervolgens deelt spr. mede dat op verzoek van de vereeniging „Naar de Nieuwe Gemeenschap” voortaan elke vergadering met dit gebed zal geopend worden. Spr. memoreert de critieke omstandigheden waarin we momenteel leven, met al dat oorlogsgeweld om ons. Spr. hoopt dat er geen grootere offers van ons gevraagd zullen worden als nu momenteel het geval is, nl. de inlevering van peulvruchten, en de distributie van de kunstmest. Laten we hopen dat God ons hiervoor mag bewaren. Hierna werden de ingekomen stukken behandeld.

Onze Courant 16-11-1939

Zaal Bontje werd in 1941 gebruikt om examens af te nemen.

GOORNE

EINDE LAND- EN TUINBOUW CURSUS

Vrijdagavond werden in de zaal van den heer Bontje de examens gehouden van de 2-jarige Land- en Tuinbouwcursus, welke dit jaar ten einde was. Deze cursus is bijzonder goed geslaagd. Er werd begonnen met 36 leerlingen en geëindigd met 32 leerlingen welke allen een diploma verwierven. Het Dagelijksch Bestuur

Onze Courant 17-3-1941

Inspiratieavonden / lezingen

In het katholieke De Goorn werden ook inspirerende avonden in het café georganiseerd. Zoals in 1916 door de propagandaclub St. Willibrordus. De Rooms- Katholieke Kerk maakte zich zorgen over zaken als de 'zederverwildering' of 'schromelijke verslapping van het godsdienstig bewustzijn'. Propagandaclubs moesten daarom de jongeren in de katholieke West-Friese dorpen over het smalle pad der deugden voeren.²⁰⁶ Kapelaan Roozen uit Hoorn probeerde de 'Gorinezen' te overtuigen om overtuigd katholiek te zijn.

Maar er waren ook 'luchtigere' avonden, avonden om bijvoorbeeld producten te promoten. Zoals een filmavond in december 1930 over de koffie en thee cultuur met de gelegenheid om dit ook te proeven.

Jacobus Johannes van der Leeuw bouwde van Nelle tussen 1837 en 1881 uit. Hij legde wereldwijde handelscontacten, stichtte eigen plantages in Nederlands-Indië en bouwde de winkel uit tot een fabriek voor het branden van koffie en het verwerken van tabak en thee. Rond de eeuwwisseling werden koffie en thee steeds belangrijker.²⁰⁷ Het ging Van Nelle dan ook voor de wind. Het bedrijf onderscheidde zich door een geheel eigen marketingaanpak, met aansprekende reclamefiguren als kabouter Piggelmee en lezingen over koffie en thee. Daarmee bereikte ze ook de vrouwen uit De Goorn in de zaal van Bontje.

Ouderavond opvoeding kinderen

In de eerste helft van de 20e eeuw was in Nederland nog altijd sprake van een maatschappij die gericht was op christelijke deugden en moraal. De bijbehorende opvoeding van kinderen stond in het teken van rust, regelmaat en reinheid. Kinderen in het dorpse De Goorn groeide op in een rooms-katholiek milieu met eigen normen en waarden. Als kind kreeg je een bepaalde vrijheid maar je moest je wel aan regels houden. Er was nog een duidelijk verschil in de opvoeding van meisjes en jongens, geënt op de maatschappelijke rolverdeling tussen mannen en vrouwen.²⁰⁸ Het is van alle tijden dat jongeren zich willen loswaken van hun ouders en gevoelig zijn voor nieuwe ontwikkelingen. Halverwege de 20e eeuw waren er ook invloeden uit de stad volgens onderstaand artikel en gehoorzaamheid en respect naar de ouders stonden onder druk.

Westfries Dagblad 5-1-1940, 6 ouderavonden.

Boerenleenbank

Onze Courant 23-2-1935

Vanaf 1895 sloegen boeren en tuinders de handen ineen om kredietcoöperaties te starten volgens het Raiffeissen-systeem. De Duitser Raiffeisen kwam met het idee van coöperatieve zelfhulp na het aanschouwen van de armoede onder de boerenbevolking en richtte een liefdadigheidsvereniging op. Gaandeweg kwam hij echter tot het besef dat voor duurzame verbeteringen zelfhulp meer zin had dan charitatieve ondersteuning. Daarom vormde hij in 1864 zijn liefdadigheidsvereniging om in een boerenleenbank. De spaargelden van de inwoners van het platteland werden gebruikt om daaruit te voorzien in de behoefte aan krediet.²⁰⁹ Dit idee kreeg in vele landen, waaronder Nederland, navolging. De Goorn had al een eigen coöperatieve boerenleenbank, opgericht in 1898.²¹⁰ Het bestuur van de bank hield de ledenvergaderingen bij Bontje. Het door Nicolaas Klaver nieuw gebouwde huis naast Bontje deed van 1907 - 1940 onder andere dienst als Boerenleenbank van De Goorn. De kassier had geen dagtaak in De Goorn en moest voor de 'zittingen' dan van Grosthuizen / De Kathoek komen, naar het door de familie Huisman bewoonde huis. De kassier beschikte daar over een eigen kamer (kantoortje) en de bezoekers konden wachten in een 'pijpelaatje'.²¹¹ *Detail: De kassier van de bank, Van der Lee, hield daarnaast ook kantoor aan huis, Kathoek 16. In de linkerzijgevel van dit nog bestaande huis met gebroken kap gaf een deur toegang tot een kantoortje met brandkast; die brandkast was de voorwaarde waarop Van der Lee in 1898 instemde kassier te worden.*

Na 1942 woonde in het huis naast De Hoop, waar eerst de boerenleenbank was gevestigd, de familie Poland en vanaf 1949 Pé en Sijtje Schouten.

COÖPERATIEVE BOERENLEENBANK.

Bovengenoemde Bank hield een algemeene vergadering in de zaal van den heer Bontje. De voorzitter de heer J. J. Bakker opende met den Chr. groet. Er is een jaar van ons heengegaan aldus spr. dat ons meer wee dan wel heeft gegeven. Wat wij zoo vurig gehoopt hadden is dit jaar nog niet in vervulling gegaan. Als we de verschillende wereldberoeringen nagaan; de ongunstige clearing met Duitschland; het steeds meer dicht maken van de grenzen, zoodat in het eene land de kaas niet meer ingevoerd mag worden en in een ander de groenten-invoer verboden is vanwege de coloradokever, dan kunnen we zeggen dat dit slagen zijn voor onzen land- en tuinbouw. Het afgelopen jaar is voor de bank zeer gunstig geweest. Spr. wijst nog op de feestvergadering die gevierd is en zoo schitterend geslaagd. Dan wijdt spr. eenige woorden aan het verlies dat de bank getroffen heeft in het overlijden van den heer H. v. d. Hulst, die 41 jaar lang als bestuurslid zijn beste krachten voor de bank heeft gegeven. In hem

Onze Courant 7-3-1939

R.-k. kinderuitzending

'De [Nederlandse] Vereniging voor Katholieke Kinderuitzending (ook onder de naam Nederlandse Katholieke Vereniging voor Kinderuitzending) kwam voort uit het Nederlands RK Huisvestingscomité dat in het begin van de Eerste Wereldoorlog werd opgericht en hulp gaf aan door de oorlog verdreven Belgische kinderen. Na de oorlog werden verzwakte Nederlandse kinderen in plattelandsgezinnen en kinderkolonies ondergebracht, de Kinderuitzending'.²¹² De Goorn kende ook zo'n vereniging die bij elkaar kwam in zaal Bontje.

DE GOORN

KINDERUITZENDING.

Op Zondag 27 April a.s. zal in de zaal van den heer A. J. Bontje, des namiddags om 3 uur, voor de vereeniging Katholieke Kinderuitzending Afd. Goorne, de heer P. de Lange een uiteenzetting worden gegeven over het werk van deze mooie vereeniging. De heer P. de Lange is secretaris van de diocesane vereeniging „Katholieke Kinderuitzending” in het Bisdom Haarlem. Niemand verzuime deze vergadering bij te wonen.

Onze Courant 26-4-1941

Smakken in De Goorn (1949)

Smakken is een spel met dobbelstenen. Dit dobbelspel werd 'smakken' genoemd, naar de trechtvormige houten bak waar de dobbelstenen in 'gesmakt' werden. Een bekend gebruik rond sinterklaas om met dobbelstenen gooien leuke prijzen te winnen. Vooral in trek bij jonge mannen. Vrouwen namen er niet aan deel. Een jongen die zijn gewonnen gebak aan een meisje schonk, gaf daarmee aan dat hij verkering wilde.²¹³

RKEDO en EDO gym

In het jubileumboek van RKEDO 75 jaar lezen we dat voetbalvereniging SDO, later RKEDO, werd opgericht in 1930. Dit naar aanleiding van gesprekken van een groep vrienden aan de stamtafel in café De Eerste Aanleg (Knijn) aan het Westeinde van Berkhout. De toenmalige pastoor Poodt is in eerste instantie geen voorstander. 'Hij heeft het niet zo op jongelieden die in korte broeken met blote benen, die naar elkaar lopen te trappen'. Maar met inspanningen van pater Van Gent en meester Van der Wiele komt het toch tot oprichting van de voetbalvereniging. Met een geestelijk adviseur in het bestuur bleef de Katholieke Kerk een vinger aan de pols houden.

In de beginjaren werd er vergaderd bij Arie Oud in café Concordia. Oud huurde een stuk land aan De Burg van de kerk en hij verhuurde op zijn beurt dat land weer aan RKEDO zodat ze daar konden voetballen. Omkleden moest in de slachterij achter Concordia.

Na het eind van de Tweede Wereldoorlog kon het voetballen weer worden opgepakt. Arie Oud geeft eind 1945 aan dat verenigingen een ander gelegenheid moeten zoeken. Het bestuur van RKEDO besluit in overleg met Arie Bontje om het clublokaal in zijn lokaliteit onder te brengen. Dat betekende dat het omkleden achter in de stallen moest gebeuren.

De trainingsmogelijkheden waren in de jaren 50 nog steeds beperkt. Er werd wel getraind op een open veldje aan de overzijde van café De Hoop. Als het veldje door de weersomstandigheden niet bespeelbaar was staken ze de weg over en trainden ze binnen in de zaal van Bontje. Na de training werd nog wel eens een balletje getrapt, waardoor het soms gebeurde dat er lampenkappen en ruitjes sneuvelden. Arie Bontje stuurde het bestuur van RKEDO dan wel de rekening voor de geleden schade.

Drie jaar na het oprichten van de voetbalvereniging werd in 1933 vanuit de bestaande voetbalvereniging de R.K. Gymnastiekvereniging Voorwaarts opgericht. In eerste instantie een mannelijke aangelegenheid maar in 1939 ook voor meisjes en vrouwen.

In augustus 1940 volgde een fusie tussen voetbal-, gymnastiek-, en handbalvereniging tot de 'Sportvereniging R.K. EDO'

A. J. BONTJE

Café & Levensmiddelenbedrijf

Telefoon K 2294 - 212
Giro 366177

De Goorn

De Goorn, Februari 1953

Rekening voor R.K.R.D.O.
De Goorn.

van A. J. BONTJE

Febr.	15	2 uitvoeringen zaalhuur	zegel	0,15
				15,--
		12 gelagkaartjes		2,40
		30 sigaren		7,--
		4 pakjes sigaretten		3,20
		4 worsten		6,40
		Gelag gebracht door J. Koning		4,20
		Totaal	f	38,35

38,20 ✓

Koning

Rekening 1953 (gymuitvoering)

BEZOEK DE REVEU

„ER ZIT SCHOT IN“

door de R.K. Sportvereniging E.D.O. v.a.
in de zaal van den heer BONTJE te

GOORNE

op 2en Kerstdag - Zondag 29 December en
Nieuwjaarsdag - Ruim 100 medewerkenden
Kaartverkoop 2en Kerstdag van 10—12 u.
bij Bontje en voor zoover voorradig, des
avonds aan de zaal

Kerst 1946

E.D.O. jubileert

DE GOORN. — Zondag 8 Oct. herdenkt de R.K. Voetbalvereniging E.D.O. haar 20-jarig bestaan. Hoeveel vreugde, lichamelijke en geestelijke voordelen, heeft het initiatief van enkele jonge mannen tengevolge gehad! Hartelijke gelukwensen en stijgend succes in de volgende jaren!

Tijdens het triduum voor alle leden boven de 14 jaar, spreekt pater Beekman uit Amsterdam over de geestelijke waarde van de sport. Zondagmorgen om 9 uur is er almene H. Communie, waarna ontbijt in de zaal van Bontje.

De voetbalwedstrijd tussen EDO en Sporters, 's middags om half 3 mag toch wel bijdragen tot de feestvreugde!

De dag wordt besloten met een gezellig bal in de zaal van Bontje.

Ontbijten bij Bontje ter ere van het 20-jarig bestaan in 1950

Uitvoering met vastenbal in 1951

R.K. Damclub D.O.S.

Dammen is een oud bordspel. Het Westfries Museum in Hoorn heeft een honderdveldendambord dat dateert uit 1696 maar het spel kent zijn oorsprong ver daarvoor. In 1911 werd de 'Nederlandschen Dambond' opgericht. In West-Friesland werd ook veel gedamd in verenigingsverband. Veel plaatselijke verenigingen waren aangesloten bij de R.K. West-Friesche Dambond. In 1931 is er een demonstratie van simultaan dammen in De Hoop, met als doel om mensen enthousiast te maken voor de damsport.

SIMULTAAN DAMSEANCE.
Op Vrijdag 20 Maart a.s. zal door den heer J. Wagenaar Jz. te Oosterblokker in het café „De Hoop” van den heer A. Bontje alhier, een simultaanseance worden gegeven. Aanvang 's avonds 7 uur. Aan damliefhebbers die genegen zullen zijn om een plaatselijke club op te richten zal door den simultaanspelers tevens de noodige inlichtingen worde verstrekt.
Deelnemers gelieven bord en schijven mede te brengen.

Dat lukt want De Goorn kent in 1932 een damclub die zich aansluit bij de West-Friesche Dambond. Secretaris van D.O.S. is dan Jan Bontje, zoon van Arie en Johanna.

Zwaagdijk West; Manoury : H. W. Borkinkhof, Achterom 30, Hoorn; D. O. S. : Jn. Bontje, De Goorn; Wadway : K. Vlaar einde Wognum; O. G. : Jn. Duin Spierdijk; Louis Barteling : H. Dekker, Zwaagdijk Oost.

R.K. Damclub D.O.S.
Algemeene Vergadering
op Vrijdag 27 Januari des avonds 7 uur in de zaal van den heer Bontje te De Goorn
Alle leden worden verzocht aanwezig te zijn.

1933

Kunst naar Kracht

Kunst naar Kracht, opgericht in 1922, maakte gebruik van lokaal Bontje om te oefenen. Er werden regelmatig opvoeringen gehouden, soms in combinatie met toneeluitvoeringen. Kunst naar Kracht gaf veel concerten bij Bontje waaronder oudejaarsconcerten zoals bijv. in 1927.

CONCERT
op 26 en 28 DECEMBER
door het R.K. Fanfarecorps
„Kunst naar Kracht”
aan de Goorn.
(Directeur J. C. WEEL)
in het lokaal van den heer
A. J. BONTJE. Aanv. 7 uur

— **GOORN.**
Kunst naar Kracht. — Alhier is in 't café „Bontje” een uitvoering gegeven door het fanfarecorps „Kunst naar Kracht”, onder directie van den heer J. C. Weel. Aan deze uitvoering was een verloting verbonden, teneinde het corps, dat lauweren heeft geogst, een vaandel te kunnen aanbieden. Nu was de opkomst van het publiek groot en de deelname aan de verloting was schitterend geweest, daar alle loten zijn verkocht. De hoofdprijs werd gewonnen door N. Kaag op no. 1202. Ook het programma voor de uitvoering was mooi en werd afgewisseld door voordrachten, welke ten beste werden gegeven door den heer W. Schouten. Hulde aan allen, in het bijzonder den directeur voor z'n uitstekende leiding, die dezen propaganda-avond deden slagen.

Noordhollandse Courant 25-5-1929

GOORN.
OVERWINNING GEVIERD.
De overwinning van het fanfarecorps „Kunst naar Kracht” op het concours te Wijdenes werd Maandag avond feestelijk gevierd in de zaal van den heer Bontje aan de Goorn.

Onze Courant 13-8-1930

GOORN.

CONCERTEN.

Maandagavond werd op de Goorn een concert gegeven door drie fanfarecorpsen n.l. Kunst naar Kracht van de Goorn, De Volharding van Berkhout en De Verwachting van Avenhorn. Doordat het nogal koud was, werd in plaats van buiten, in de zaal van den heer Bontje gespeeld. Er was nog flink wat volk aanwezig, dat de muzieknummers met belangstelling volgde. Het geheel stond onder leiding van den heer Z. v. Mossel.

Onze Courant 17-9-1930

Zondag 7 en Maandag 8 Febr.:
— Goorne. — Opvoering van „Tante Rika's Testament” klucht in 3 bedrijven, door het Fanfarecorps „Kunst naar Kracht”. Tooneelzaal Bontje.

Onze Courant 6-2-1937

DE GOORN

MUZIEK EN TOONEEL

Kunst naar Kracht kwam dit jaar met een mooi programma voor den dag. Er is volop genoten van muziek en spel. Zondag en Dinsdag was de zaal van den heer Bontje flink gevuld. Over de muzieknummers kunnen we kort zijn. Zij werden met een mooie voordracht gespeeld.

Onze Courant 17-11-1938

Missieavonden

Het was in menig katholiek gezin, ook op De Goorn, normaal dat één gezinslid zijn leven in dienst stelde van de kerk. In een groep broers en zussen was er altijd wel een broer die priester of broeder werd, of als dat niet ging, een zus die zuster werd. Daardoor waren er een relatief groot aantal priesters, nonnen, kloosterlingen en missionarissen. In veel families was er wel een heerom of tantezuster. Missionarissen die terug waren in Nederland probeerden hun werk in de missie te belichten, vaak met filmbeelden, en daarbij geld in te zamelen. De zaal van Bontje werd hiervoor regelmatig gebruikt.

Voorbeelden missie filmavonden periode 1929-1940

DE GOORN.
MISSIE-LICHTBEELDEN.

Op Zondag en Maandag, 3 en 4 Februari, 's avonds ten 7 uur, zal in de groote zaal van café Bontje aan de Goorn, door den WelEerw. Pater Hagemans, procurator van de missies der Nederlandsche Dominicanen, een lichtbeeldenavond gegeven worden, hoofdzakelijk over en ten bate van de missie van Portorico, waar enkele maanden geleden een ontzettende tornado bijna alle kerken, scholen en huizen der paters Dominicanen totaal heeft verwoest.

Pater Hagenaars zal voor velen nog een goede bekende zijn uit de voor enkele jaren zoo schitterend geslaagde missieweek te Spierdijk-Spanbroek en omliggende parochies. Moge de heilige geestdrift voor het verheven missiewerk zich gelijk toen, ook nu werkdadig openbaren.

GOORN
MISSIEFILM PATER MUL.

Morgen krijgen we een Missionaris op bezoek, een echte Westfriesche Missionaris, morgen komt Pater Mul van Spierdijk ons met een bezoek vereeren.

Na tien jaren van harten arbeid in de Missie op Banka en Billiton (Ned. Oost-Indië) werd hij wegens gezondheidsredenen genoodzaakt naar zijn vaderland terug te keeren. Of de welverdiende en voorgeschreven rust wel een rust is, betwijfelen wij sterk, want verschillende avonden trekt de Pater er op uit, om in de omliggende parochies lezingen te houden over zijn missie, toegelicht met lichtbeelden. Zoo is onze parochie morgen aan de beurt. Pater Mul zal ons vertellen van het leven in de Missie op Banka en Billiton. Hij zal ons laten zien, wat er daar in het dagelijksche leven zooal gebeurt en hoe de Missionarissen hun leven daar in zwoegen en werken doorbrengen. Hij zal ons zeggen, wat een moeite en arbeid die Pioniers zich dagelijks moeten getroosten, om die arme heidenen het licht van het ware geloof te brengen. De Pater zal ons laten zien, welk een grootsch en heerlijk werk het is, te werken voor de bekeering der heidenen. Dat verheven werk, waarvoor zoovele jonge mannen zich met verlaten van alles, wat hun dierbaar is, in blij enthousiasme opofferen.

DE GOORN
MISSIEFILM

Zondagavond gaf een Missiepater een film met uiteenzetting van de Missie in Oeganda (Afrika). De zaal van den heer Bontje was geheel gevuld. De Zeereerw. Heer Pastoor opende de avond met den chr. groet. Het doet hem veel genoegen, dat zoovelen van hun belangstelling voor de Missie getuigen en zegt verder, dat de Missiepater, die deze film geeft, reeds 10 jaar lang in die Missie is werkzaam geweest en dat ook de film door hemzelf is vervaardigd. Hierna werd een kort inleidend woord gesproken door den Missiepater en verteld, wat in de eerste acte te zien zou worden gegeven. Met veel belangstelling werd de film gevolgd. De bloei van de Missie in dat gebied kwam zeer goed tot uiting. Ook verschillende volksgebruiken waren mooi verfilmd. Op het einde van de film werd door den Pastoor dank gesproken voor de betoonde aandacht.

18+ Missiefilm over Oeganda. Misschien probeerde Bontje zo het bezoekersaantal wat te beperken of was het tijdstip niet geschikt voor kinderen? Maar het zou ook kunnen dat er naakte mensen in de film te zien waren.

DE GOORN
Parochie v. d. Allerh. Rozenkrans

ZONDAG: 7.30 voor de Parochie; 10 uit dankbaarheid voor 25-jarig huwelijk met Veni Creator; 's middags kwart voor 2 Maria congr. afd. meisjes; 's avonds 7 uur Lof en Rozenh.; Na het lof zal in de zaal v.d. heer Bontje een film vertoond worden over de missie van Oeganda voor de leden der Parochiale Ver eenigingen boven de 18 jaar.

Onze Courant 24 en 27 april 1937

DE GOORN

FILM.

Zondag wordt er weer een Missiefilm gegeven in de zaal van den heer Bontje. Het is nu voor de Missie van Mill Hill.

Onze Courant 13-12-1938

DE GOORN

VERTOONING MISSIEFILM

Zondagavond gaf de parochie een zeer mooie vertoening van de Missiefilm „Amoriro” in café „De Hoop” van den heer Bontje, des middags om 3 uur voor de kinderen en des avonds om half 8 voor de grooten. Het is 'n geluidsfilm, die beelden geeft van de Missie van Flores en Timor.

Onze Courant 15-2-1940

Ommegangen en processies / r.-k. wandelclub en rijwielclub

Processies en ommegangen werden in katholieke dorpen met regelmaat georganiseerd. Een groot deel van de bevolking deed daaraan mee. Vanuit De Goorn deed men mee met De Hoop / Bontje vaak als eindpunt. Vanuit andere dorpen kwamen ze soms langs De Hoop / Bontje om daar even de inwendige mens te versterken. Ter bedevaart gaan was gebruikelijk onder de katholieken. Bekend was de (voet) tocht naar Onze Lieve Vrouw ter Nood. Dat is een bedevaartsoord in Heiloo en bevindt zich in de buurtschap Kapel ten zuiden van Heiloo.

De Stille Omgang is voor katholieken een bekende processie in Amsterdam. Deze stille tocht wordt elk jaar in de nacht van zaterdag op zondag na de 15e maart gelopen in de oude binnenstad van Amsterdam. Men herdenkt in stilte het hostiewonder uit 1345. Alkmaar kent ook een stille omgang ter ere van het Heilige Bloed.

Vanuit De Goorn nam men deel aan de stille omgang in Alkmaar of Amsterdam.

Onze Courant 30-6-1930

1938

GOORN.

R. K. RIJWIELCLUB.

De R. K. Rijwielclub „St. Dominicus“ vergaderde Vrijdagavond in de zaal van den heer Bontje, ter bespreking van de Bedevaart naar Heiloo.

De Voorzitter heet de aanwezigen hartelijk welkom. Spr. hoopt op een aangename en zakelijke afwerking der agenda. Daarna opende spr. met den Chr. groet.

Bespreking bedevaart naar Heiloo. Zoals gewoonlijk 's morgens om half 7 algemeene H. Communie voor de leden. Om kwart voor 8 verzamelen bij de Rozenstraat. Om 8 uur vertrekken. Spr. hoopt dat velen de bedevaart mogen meemaken. Zij kunnen zich nog ten allen tijde opgeven bij den voorzitter of den secretaris. Een flink aantal leden gaf zich tijdens de vergadering reeds op. Evenals verleden jaar zal er weer f 2.50 voor waslicht geofferd worden. De vergadering sluit hiermede in.

De Voorzitter verzoekt den leden zooveel hogelijk hun insignes te dragen. Zij die hiervan nog niet voorzien zijn, kunnen dit bekomen bij den voorzitter, daar er nog een beperkt aantal voorradig is. Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter met den Chr. groet.

Onze Courant 30-6-1931

GOORN

R. K. RIJWIELCLUB.

Bovengenoemde vereeniging hield haar 10e jaarvergadering in de zaal van den heer Bontje. De vergadering was matig bezocht. De voorzitter heette in het bijzonder Pater van Gent welkom. Het aantal deelnemers naar Amsterdam bedroeg 90, Alkmaar 17, Heiloo 45 of 25 minder dan vorig jaar. Het ledenaantal bleef gelijk.

De voorzitter dankte den secretaris en sprak de hoop uit, dat het aantal deelnemers aan den Stillen Omgang groot moge zijn. Ook beveelt spr. de Omgang naar Alkmaar aan.

Onze Courant 17-3-1936

Een groep uit Westwoud ging ook op bedevaart. Op de terugweg stoutbier met ontbijtkoek bij Bontje en werd er ook een biljartje gelegd.²¹⁴

Begunstigd door een weliswaar veel zwakker, maar toch welkom westenwindje, werd precies op tijd, om half 4 de terugtocht aanvaard. In Alkmaar was 't een vaarwel en tot weerziens aan den heer Cortie en vervolgden verder de weg via Noordervaart, Ursem, Avenhorn tot café Bontje op de Goorn. 't Was hier even pauzeeren en iets gebruiken. Stout bier met ontbijtkoek, en hielp de Eerw. Kapelaan den Prop.'s voorzitter oefenen in het biljartspel. Spoedig was het weer vertrekken, zingend Maria's lof verkondigend over Berkhout, Zwaag, Oudijk tot bij de R. K. Kerk te Westwoud. Elke deelnemer was ten hoogste voldaan over deze goed geslaagden pelgrimstocht.

Moge dit verslag er toe bijdragen, dat ook uit andere plaatsen zulk een bedevaart eens worde georganiseerd. Succes is verzekerd. Maria draagt daarvoor zorg.

R.K. Kiesvereniging 'Eenheid zij ons doel' en de Roomsch-Katholieke Staatspartij

Een katholieke kiesvereniging had in Nederland tot doel om mensen voor te dragen als volksvertegenwoordiger, onder andere in de gemeenteraad, maar ook voor Provinciale Staten of de Tweede Kamer. Een dergelijke vereniging was een lokaal of regionaal initiatief en ontstond na de grondwetswijziging in 1848. Rond 1870 ontstonden de eerste katholieke kiesverenigingen, die zich geleidelijk aan meer en meer aaneensloten tot een Algemene Bond van RK Kiesverenigingen.²¹⁵ Berkhout kende ook een r.-k. kiesvereniging die vergaderde in het 'lokaal van den heer Bontje'.²¹⁶

Buitengewone Algem. Vergadering
der R. K. Kiesvereeniging „Eenheid zij ons doel”
op ZONDAG 8 JUNI, 's avonds 7½ ure,
in het Café „de Hoop” van den Heer A. J BONTJE aan de Goorn.
SPREKER: de WelEd. Heer 867
C.D. WESSELING te's Gravenhage
Candidaat der R. K. Centr. Kiesvereeniging in het kiesdistrict Hoorn.
Namens het Bestuur:
P. BAKKER Gbz., Voorzitter.

In 1917 werd, na een lange, verbeterde strijd, het bijzonder onderwijs gelijkgesteld met het openbare; een belangrijke overwinning voor de confessionelen. Tegelijkertijd werd het algemeen mannenstemrecht ingevoerd, met als gevolg een explosieve groei van het aantal katholieke kiezers. Er was ook aandacht voor de vrouwen zien we in dit artikel uit 1920. De bekende Charlotte Bronsveld – Vitringa sprak op deze vergadering. Zij zat in 1920 in de Hoornse gemeenteraad.

GOORN.
R. K. Kiesvereeniging. — Zondag j.l. had in café Bontje een vergadering plaats van de R. K. Kiesvereeniging in bijzonder voor de vrouwen, waar als spreekster optrad Mevr. Bronsveld-Vitringa te Hoon. De voorzitter, de heer P. Bakker Gbz., opent de vergadering met een schoone en gepaste rede, en geeft daarna het woord aan de spreekster. Het was voor haar een aangename taak, dezen middag te spreken, aangezien de zaal geheel was bezet. Voor het verslag der rede verwijzen we onder Westwoud.

Arme katholieken, die voorheen niet voldeden aan de eisen van het kiesrecht, konden opeens massaal gaan stemmen. De Roomsch-Katholieke Staatspartij (RKSP) werd bij de verkiezingen van 1922 voor het eerst de grootste partij. Charlotte Bronsveld – Vitringa kwam als eerste vrouw van de katholieke fractie in de Tweede Kamer.²¹⁷

Filmavonden

Tijdens bijeenkomsten in café's werden belangrijke thema's onder de aandacht gebracht. Vaak met filmbeelden als ondersteuning. Zo werd in de jaren 20 van de vorige eeuw nog volop aandacht besteed aan de bestrijding van malaria.²¹⁸

Wat betreft den toestand benoorden het IJ, kan uit het rapport der malaria-commissie voor Noord-Holland blijken, dat daaraan juist veel aandacht is gewijd. Slootendemping in het polderland aldaar is in het algemeen niet mogelijk. Alleen daar, waar aanmerkelijke ophooging van den grond plaats heeft gehad om dezen voor stadsbouw geschikt te maken, kunnen de slooten worden gemist.

In deze regio konden sloten niet gemakkelijk worden gedempt. In Avenhorn werd een film over de bestrijding van malaria vertoond, bij een collega van Bontje, mevrouw Vet, die gedeeltelijk in onze regio was opgenomen. Vertrek ook mogelijk per auto vanaf Bontje.

Het Witte Kruis
afd. Avenhorn.

Openb. Bijeenkomst
op **DINSDAG 26 JANUARI 1926**,
des avonds 7 uur, café Mej. VET.
Vertooning van de leerzame en
belangwekkende film:

De Malaria
en hare bestrijding.
ten deele opgenomen in onze
gemeente.

Dr. VAN BODEGOM zal deze film
toelichten.

Toegang vrij voor leden zoowel
als niet-leden.

Gratis autorit
vanaf ROL te SCHARWOUDE om
6.30 uur; vanaf Café BONTJE te
GOORN 6.50 uur.

Nieuwe Hoornsche Courant 23-1-1926

De aanhef van dit artikel doet een beetje vreemd aan: BLINDENFILM. Echter de film gaat over de begeleiding van mensen met een visuele handicap. Bijzondere opmerking in het artikel: dat blinden tot nuttige mensen worden opgeleid.

Bij Bontje kon men zich laten informeren. Het bleek dat weinig mensen geïnteresseerd waren.

Onze Courant 16-1-1939

Bijzondere Vrijwillige Landstorm

De Vrijwillige Landstorm werd aan het begin van de Eerste Wereldoorlog (1914) opgericht voor mannen en jongens die zich vrijwillig aanmeldden bij het Nederlandse leger voor het verdedigen van ons land. Aan het einde van de Eerste Wereldoorlog werd de Vrijwillige Landstorm uitgebreid met Buitengewone Vrijwilligers tijdens de socialistische revolutiepoging in Nederland. Deze vrijwilligers vormden samen de Bijzondere Vrijwillige Landstorm (BVL). Het ging hier om dienstplichtige militairen zonder mobilisatiebestemming die, in tijden van nood, als bijzondere vrijwilliger onder de wapenen konden komen om de overheid te hulp te komen bij het handhaven van de binnenlandse orde en rust.²¹⁹

In de jaren die volgden was de Vrijwillige Landstorm een maatschappelijk tegengewicht tegen deze revolutionairen vanuit links, zoals de SDAP. Vanaf de jaren 1930 was dit gevaar min of meer geweken en was de Vrijwillige Landstorm een maatschappelijk tegengewicht tegen de nationalistien, zoals de NSB. Deze organisatie was er om steun te geven aan de Nederlandse regering en groeide in 20 jaar tijd tot een organisatie met bijna 100.000 leden.²²⁰ In zo'n 1.300 steden en dorpen, waaronder De Goorn, was er een afdeling. Zij oefenden regelmatig in het schieten met een geweer. Er was een sterk groepsgevoel en ze kwamen regelmatig samen in café Bontje.

1930

Er werd zelfs in de zaal van Bontje geschoten. Op sportieve basis weliswaar, zoals een schietwedstrijd van de Bijzondere Landstorm in 1930.

BIJZ. VRIJW. LANDSTORM.

Woensdagavond werd in de zaal van den heer A. J. Bontje prijsschieten gehouden van de Bijz. Vrijw. Landstorm. De leden waren goed opgekomen. Er werd over t' algemeen hoog geschoten. We laten hier een lijstje volgen van de geschoten punten:

B. Braas 97 p.; H. Koppes 95 p.; J. Schouten 94 p.; A. Schouten 93 p.; G. Potveer 93 p.; J. Braas Az. 93 p.; Jb. Braas 93 p.; J. Hinke 92 p.; W. Groote man 92 p.; D. Braas 91 p.; P. Vlaming 91 p.; C. Leek 89 p.; Jb. Buisman 89 p.; J. de Haan 87 p.; J. Stam 86 p.; Jn Pater 86 p.; D. Smits 85 p.; C. Beerpoot 88 p. W. Groen 85 p.; A. Smal 85 p.; N. Braas 83 p.; J. Ridder 83; N. Groen 83 p.; P. v. Diepen 81 p.; Jb. v. Baar 80 p.; R. Laan 78 p.; S. Hinke 74 p.; J. Jonk 74 p.; N. Appel 49 p.; C. Hinke 43 p.; J. Braas Gz. 40 p.

De leden van den B.V.L.
Afd. GOORNE wordt be-
kend gemaakt, dat de plaat-
selijke

Schietwedstrijden

worden gehouden op **Dins-**
dag 15 December, 's avonds
7 uur in Café Bontje.

De Pl. Leider.

Onze Courant 12-12-1936

DE GOORN - 2e KERSTDAG
DANSEN
Aanvang 3 uur n.m.
bij **BONTJE**

Onze Courant 24-12-1940

In de oorlog werd er evengoed gedanst op tweede kerstdag 1940 en de kermis in 1941 werd gevierd met het jeugdige cabaretensemble Picowina uit Westerblokker. De zaal moest verduisterd worden, opgedragen door de bezetter.

DE GOORN
ZONDAG 25 MEI VAN 3—11 UUR:
'n GEZELLIGE DAG met MUZIEK. Vrij entree
MAANDAG 26 MEI, 7 UUR:
Optreden van „PICOWINA”
PLAATSBESPREKEN aan de zaal. Entree 50 cent.
Verder beide dagen: **KERMIS-ATTRACTIES**
Beleefd aanbevelend,
A. J. BONTJE - DE GOORN

Inderdaad werden we dan ook in onze verwachtingen geenszins teleurgesteld en viel er volop te genieten van een avond vol ernst en luim, muziek en zang, voordracht en declamatie, welke elkaar afwisselden in een zeer gevarieerd program met een vlot begin, één korte tussenpauze en een verdienstelijk sluitstuk, en waarin zoowel **Piet**, als **Cor** en **Winan** hun beste krachten gaven en steeds de aandacht der aanwezigen wisten vast te houden en te boeien.

Han opgepakt en naar concentratiekampen

Zoon Han was rond 1942 ondergedoken in Eindhoven en werd voor zijn verzetswerk opgepakt door de SD. Na een korte gevangentijd in Eindhoven werd Han achtereenvolgens naar de kampen Haaren, Vught, Sachsenhausen en Bergen-Belsen gestuurd. Hij overleefde het en werd bevrijd op 15 april 1945. Twee dagen na de bevrijding werd hij, te midden van de onbeschrijflijke hartverscheurende omstandigheden, door de BBC geïnterviewd. Wat hij toen gezegd heeft herinnerde hij zich niet meer maar de uitzending van de BBC werd ook, in het nog niet bevrijde, West-Friesland door enkele luisteraars op illegale radio's gehoord. Han Bontje die twee jaar terug was opgepakt door de Duitsers leefde en uit alle delen van West-Friesland werden boodschappen naar zijn ouders Arie Bontje en Johanna den Hollander van café De Hoop gezonden. Hij werd eind mei met een vliegtuig van het 437 Squadron van de Royal Canadian Air Force vanaf vliegbasis Celle (bij Bergen-Belsen) naar Brussel gevlogen.²²¹ Daar kon hij nog wat aansterken en op 10 juni 1945 was hij thuis. Enkele weken later bedankte hij in het *Noordhollands Dagblad* alle mensen die belangstelling toonden bij zijn terugkeer.²²²

Langs dezen weg bedank ik allen
voor de belangstelling, welke ik heb
ondervonden bij mijn terugkeer uit
het concentratiekamp Bergen,Bilsen.
De Goorn Han Bontje.

Er volgde nog wel een lange weg van herstel. Behandelingen aan zijn maag, longen en voor zijn extreme vermagering moest hij nog ondergaan in allerlei ziekenhuizen en sanatoria. Hij hield ook een chronische nierziekte over aan de ontberingen en hij was getraumatiseerd. Uiteindelijk werd hij tachtig procent invalide verklaard. Ook voor Arie, Johanna, broers en zus moet dat een spannende tijd zijn geweest. De onzekerheid over Han en niets kunnen doen.

7 mei 1944: onderduikers opgepakt bij Bontje

Dirk Braas en zijn vrouw vierden hun 25-jarig huwelijksfeest in zaal Bontje. Een feest met 80 man dat tot zeker 4 uur 's ochtends zou duren vanwege de spertijd. Zoon Jaap van het bruidspaar verhaalt er over in het boek *Met steun van boven* geschreven door Ina Braas.²²³ Hieronder enigszins ingekort zijn verhaal uit dat boek.

Ondanks de moeilijke tijd wilden mijn ouders graag een feest geven. Ze hadden voedselbonnen gespaard en ook bonnen voor hun feest gekregen. Door ruilen konden ze aan tarwemeel komen. Dat moest gezeefd worden want met feest eet je wittebrood. We moesten ook stukjes of voordrachten instuderen.

Zo'n feest begon met een Heilige Mis en daarna naar café Bontje, naast de kerk. Omdat we tussen 22.00 en 04.00 uur niet naar buiten mochten, konden we heel wat stukjes opvoeren.

Onze oudste neef Jan (J.B.) Braas was de ceremoniemeester. Hij was ook het hoofd van de Ondergrondse in ons gebied. Klaas Knijn verzorgde de muziek met piano en accordeon. Het was een prachtig feest, de stemming zat er goed in. Klokslag 24.00 uur wilden we een dronk uitbrengen op de muzikant, want die was jarig. Precies op dat moment werd er hevig op deuren en ramen gebonsd en geroepen 'open maken'. De Duitse Polizei aan de deur. Er kwamen soldaten in de zaal en twee stapten het toneel op met een wapen in hun handen. De Duitsers begonnen van iedereen de papieren te controleren. Het feest was meteen over, de stemmen verstomden.

Cor Bontje, zoon van caféhouder Arie Bontje, liep achter broer Jan en mij om. Hij keek zo eens naar ons en vroeg: 'zijn jullie bang?' Ik antwoordde dat we ondergedoken waren. Cor Bontje zei 'Loop rustig achter mij aan de trap op. Dan het toneel op, er is daar een luik. Daar kruip je door, zo ver mogelijk, dan kan je helemaal tot onder de ingang komen. Later kwam broer Dirk ook nog bij ons. We hoorden steeds weer zware voetstappen gaan over de plek waar wij zaten. Dat was heel angstig.

We hoorden dat er in de zaal gebeden werd voor de goede afloop.' Wees gegroet, Maria 'hoorden we uit vele kelen. De Duitsers bleven maar zoeken, later bleek dat ze op ons, de zonen van het bruidspaar, uit waren. De muziek moest weer spelen en de mensen moesten zingen. De Duitsers hoopten dat degenen die ze zochten dan wel tevoorschijn zouden komen.

Toen hoorden we na lange tijd geluiden onze kant opkomen. Gelukkig bleek dat het Cor Bontje was. Hij zei: 'Blijf hier liggen tot ik jullie kom halen' Het waren spannende uren, want de Duitsers gingen pas om vier uur in de ochtend weg. En om vijf uur kwam Cor Bontje ons uit onze benarde positie bevrijdden en zei dat alles nu echt veilig was.

Onze neef Aldert Smits mocht onder begeleiding naar huis om zijn papieren te halen. Eenmaal buiten aangekomen maanden zijn begeleiders hem weg te wezen. Toch ook goede Duitsers. Jan Conijn uit Nibbixwoud en Jaap Oudejans uit Edam werden wel meegenomen. De ceremoniemeester J.B. Braas heeft nog geprobeerd de commandant te overreden de mannen vrij te laten. Vergeefs. In plaats van feesten werden er tot vier uur in de ochtend 'rozenhoedjes' gebeden. Opdat ze maar veilig mochten thuiskomen. Jan Conijn kwam in 1945 weer thuis na tewerkgesteld geweest te zijn in Oostenrijk. Jaap Oudejans is in concentratiekamp Neuengamme overleden.²²⁴

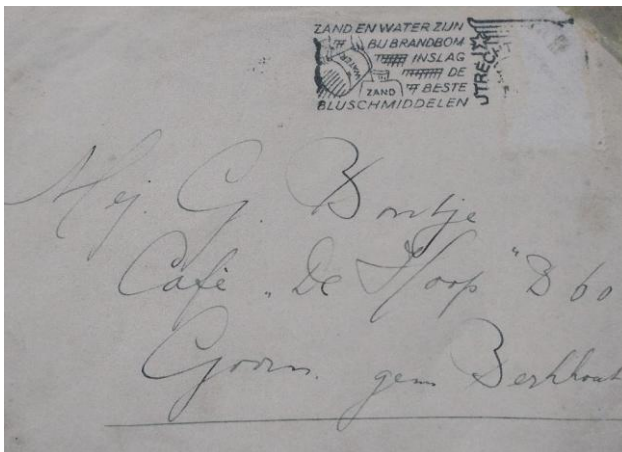
Oudejans, Jac. Theod. Geb. 11-12-1924, gew. Edam (electricien). Gearr. 7-5-44. Via Hoorn-Amersfoort, 4-9-44 Neuengamme (no. Amersfoort 11895, Bl. 9). Zou op 29-1-45 te Neuengamme zijn overleden. Inlichtingen verzocht.

Onderduiker

Volgens Jo Büscher bood Bontje zelf ook onderdak aan een onderduiker met zwart haar. Naar alle waarschijnlijkheid was dat Jan van Leeuwen uit Alphen a/d Rijn. Hij was getrouwd met Rie Bontje een nicht van Geer Bontje.

1944: 2 kinderen van Arie en Johanna trouwen

Geer en Arie jr., kinderen van Arie en Johanna, trouwden in 1944 op dezelfde dag en gaven samen een feest in zaal Bontje. Geer Bontje trouwde met Meindert Hetsen en Arie jr. Bontje met Jeanne Schilder op 3 mei 1944. Veel gelukwensen werden bezorgd op het toenmalige huisadres B60 in De Goorn.

Sint Nicolaas kwam in december 1945 meteen weer langs in De Goorn.

Noordhollands Dagblad 4-12-1945.

Lessen lagere school in lokaal Bontje

En na de Tweede Wereldoorlog in 1947 kregen de leerlingen van de 7e en 8e klas les op de bovenverdieping van Bontje. Dat heeft niet heel lang geduurd. Het kerkbestuur heeft het in haar notulen over 'de toestand bij Bontje', wat verder niet wordt uitgelegd. We kunnen ons wel een voorstelling maken dat het niet ideaal was om les te krijgen in een feestzaal en dat het een onhoudbare situatie werd. De groepen gingen daarom naar de voorste lokalen van de St. Rosa bewaarschool op De Goorn. Het koken voor de meisjes werd daarvoor verplaatst naar de speelruimte van de bewaarschool.

Voorzitter stelt dan voor dat de zaal-stand bij Bontje voor de school onthoudbaar is, om de 7 e e klas in het voorste lokaal van de school onder te brengen. En het klooster voor de Speijers kan dan in het spellokaal van de bewaarschool plaats vinden. Hij heeft het met den heer v d Wielle besproken. Hoewel v d Wielle wel wat be-

Stukje uit de notulen van het kerkbestuur 11-4-1947.

De zaal van Bontje werd ook gebruikt door EDO gym voor de gymlessen en de fanfare zat nog steeds in de bovenzaal te oefenen.

Kerkbestuur wil Bontje kopen

Het kerkbestuur en het armbestuur hebben serieus overwogen om de zaak Bontje te kopen. In de notulen van 12 mei 1949 lezen we dat de besturen een accountant in de arm hebben genomen die een rapport opmaakte, maar de vraagprijs van Bontje werd veel te hoog bevonden. Voorzitter Schaeffer en heer Frederiks hebben de prijs geboden uit het rapport maar we weten dat het niet tot verkoop is gekomen. Bontje ging door.²²⁵

Daarna word de aankoop zaak Bontje besproken. In het rapport van de accountant is de vraag van den heer Bontje veel te hoog. en zal de v z zich met de heer Frederiks in verbinding stellen en de prijs bieden die in het rapport genoemd word

Nederlands-Indiëgangsters

Tijdens de jaren 1945 – 1949, toen er veel dienstplichtige jongens, soms jarenlang, in het toenmalige Nederlands-Indië zaten stond er achter bij café Bontje, in een ruimte bij de fouragehandel, een apparaat dat gesproken teksten op een celluloid grammofoonplaatje kon vastleggen. Als dat dan naar Indië werd opgestuurd kon je dat daar met een grammofoonspeler afspelen en beluisteren. Een bericht uit Nederland was een hart onder de riem voor de jonge soldaten daar.

Er werd in 1949 voor de bevolking van De Goorn een thuisfrontdag gehouden waarbij de toneelclub Nieuw Leven het stuk 'Onder de Klapper' opvoerde.

Bescherming Bevolking

De Bescherming Bevolking (BB) is een naoorlogse organisatie opgericht door de overheid in 1952. De organisatie was onderdeel van de civiele verdediging en had als taak om de bevolking te beschermen tegen de onmiddellijke gevolgen van oorlogsgeweld gedurende de periode die nu bekend staat als de Koude Oorlog. Aan die taak is later uitbreiding gegeven door de BB ook in te gaan zetten bij rampen in vredetijd. De organisatie was verantwoordelijk voor het blussen van branden, redden van mensen en het ondersteunen van de bevolking ten tijde van oorlogsdreiging of de gevolgen van oorlogshandelingen.²²⁶ Berkhout had ook een afdeling die vergaderde in de bovenzaal van Bontje zien we aan deze rekening uit 1953.

A. J. BONTJE

Wg

Cafe & Levensmiddelenbedrijf

De Goorn

Tel. K 2204 - 212
Gev. 365177

Ingekomen
d.d. 23 Mei 1953
No.

De Goorn, 30 Maart 1953

Rekening voor Bescherming Burgerbevolking
Berkhout.

van A. J. BONTJE

Maart	30	Zaalhuur Bovenzaal (B.B.) Gelage	
			5,00
			11,60
			16,60 ✓

Voor uitbetaling accoord
Hoorn, 23 Mei 1953
Namens het kringbestuur
van B-kring N.H.3 B.B.,
Voorzitter
Lid

[Handwritten signature]

[Handwritten mark]

Bushalte Bontje

Als je wel eens met het openbaar vervoer reist en met de bus naar De Goorn gaat, weet je dat je nu bij halte Eetcafé 70 kunt in- of uitstappen. Dat is tot enkele jaren terug halte Bontje geweest. In 1924 ging de auto-omnibus ook al langs De Goorn en stopte bij Bontje. Er waren twee routes Alkmaar – Hoorn via Ursem en De Goorn, de andere route ging via Schermerhorn.

AANKONDIGING EERSTE AUTO-OMNIBUS-ONDERNEMING
Hoorn-Alkmaar-Amsterdam.
Ondernemers: KOELEMIJ, VETHAAK & BUISMAN.

W=Werkdagen. Z=Zondagen.	Z	W	Z	W	W	Z	W	W	Z	W	W	Z	W	Z	W	Z	W	Z	W
ALKMAAR	7,30	7,45	9,15	9,30	9,30	10,30	11,45	12,15	1,—	1,30	1,45	3,00	4,15	4,45	6,15	6,30	6,30	8,00	8,15
Stompeloren	7,45	8,00	9,25	9,40	9,45	10,45	12,00	12,30	1,10	1,40	2,00	3,15	4,30	4,55	6,30	6,40	6,45	8,10	8,30
Rustenburg	8,00	8,15			10,00	11,00	12,15	12,45			2,15	3,30	4,45		6,45		7,00		8,45
Ursem	8,05	8,20			10,05	11,05	12,20	12,50			2,20	3,35	4,50		6,50		7,05		8,50
Avenhorn	8,15	8,30			10,15	11,15	12,30	1,00			2,30	3,45	5,00		7,00		7,15		
Goorn	8,20	8,35			10,20	11,20	12,35	1,05			2,35	3,50	5,05		7,05		7,20		
Schermerhorn			9,35	9,50						1,20	1,50			5,05		6,50			8,20
Jisperweg			9,45	10,00						1,30	2,00			5,15		7,—			8,30
Middelweg			9,55	10,10						1,40	2,10			5,25		7,10			8,40
Oudendijk			10,05	10,20						1,50	2,20			5,35		7,20			8,50
Grosthuisen			10,15	10,30						2,00	2,30			5,45		7,30			9,00
Scharwoude			10,20	10,35						2,05	2,35			5,50		7,35			9,05
Berkhout	8,35	8,50	10,25	10,40	10,35	11,35	12,50	1,20	2,10	2,40	2,50	4,05	5,20	5,55	7,20	7,40	7,35	9,10	
HOORN A	8,45	9,00	10,35	10,50	10,45	11,45	1,00	1,30	2,20	2,50	3,00	4,15	5,30	6,05	7,30	7,50	7,45	9,20	

Niet op Zaterdag. Alleen op Zaterdag.

In 1927 werd er op dinsdag een speciale marktdienst naar Purmerend gereden vanuit Oudkarspel. Deze bus met een beperkt aantal plaatsen stopte ook bij Bontje.

In de periode na 1931 werd een groot deel van de autobuslijnen in Noord-Holland ten noorden van het Noordzeekanaal onderhouden door de NACO (Nederlandsche Auto Car Onderneming) uit Alkmaar. Bontje gaf in advertenties aan dat hij goed was te bereiken met de NACO-bus.

Vanuit Purmerend en Alk-
maar te bereiken met de
N.A.C.O. bussen. 9257

Als je lang moest wachten op de bus ging je in het café wat drinken. Om aan te geven dat je met de bus mee wilde werd er een vlag uitgestoken bij de voordeur van het café. Zo wist de buschauffeur dat hij moest stoppen.

NACO route D was in 1967 al de route van Hoorn naar de Noordbeemster die ook stopte bij halte Bontje. De dinsdagdienst naar Purmerend werd door de NACO overgenomen.

In 1972 ontstond uit een fusie van de NACO en de NZHVM (Noord-Zuid-Hollandsche Vervoer Maatschappij) de NZH. Tot 1999 stopten er NZH-bussen bij Bontje, waarna Connexion de lijn overnam.

Brand zondag 18 mei 1952

Op zondagmorgen 18 mei 1952 brak er brand uit in de zaal op de bovenverdieping. Cor Bontje en knecht Ooievaar sliepen op de slaapkamers naast de bovenzaal en moesten zichzelf in veiligheid stellen door met aan elkaar geknoopte dekens uit het raam naar beneden af te zakken. Arie en Johanna vluchtten vanaf de benedenverdieping naar buiten. De brandweer kon de brand beperken maar veel materiaal van fanfare Kunst naar Kracht, dat boven was opgeslagen, ging verloren. Er was geen tijd bij de pakken neer te gaan zitten want de kermis stond voor de deur.

Brand bij Bontje

DE GOORN. — Om ongeveer half vier in de nacht van Zaterdag op Zondag werden de inwoners van Avenhorn en de Goorn opgeschrikt door sirenegeloei.

Er bleek brand uitgebroken te zijn in het café, waarvan de oorzaak waarschijnlijk in een smeulend sigarettenpeukje gezocht moet worden.

Gelukkig was de zoon van Bontje, die met de inwonende knecht Ooievaar boven sliep, bijtijds ontwaakt. Doch door de geweldige rookontwikkeling was het hun niet mogelijk op de gewone manier naar beneden te gaan. Met behulp van aan elkaar geknoopte dekens konden zij de woning door het raam verlaten. 't Echtbaar Bontje kwam ook door het raam, zij het dan gelijkvloers, naar buiten.

Mede door het ingrijpen van

omwonenden, die met schuimblussers en emmers water het vuur trachtten te blussen, had de spoedig ter plaatse zijnde brandweer van Avenhorn weinig moeite om het tot een binnenbrand te beperken. Ook de brandweer van Berkhout kwam nog, doch deze had weinig meer te doen.

Hoe warm het was bleek wel uit het feit, dat zowel ruiten als drankflesschen, die ver van de vuurhaard verwijderd waren, sprongen. Verzekering dekt de schade. Er wordt getracht om alles weer in orde te krijgen voor de a.s. kermis.

40-jarig huwelijk Arie Bontje en Johanna den Hollander

In 1950 waren Arie en Johanna 40 jaar getrouwd en bestond hun zaak ook 40 jaar. Dit lieten ze niet ongemerkt voorbijgaan. Er was een receptie en vrij bal.

Foto 2 mei 1950 ter ere van het 40 jarig huwelijk van Arie en Johanna voor de ingang van de zaal.

Op 2 Mei hopen onze geliefde ouders
A. J. BONTJE
J. G. BONTJE—
DEN HOLLANDER
de dag te herdenken, waarop zij voor 40 jaar in het huwelijk zijn getreden. Dat God hen nog lang moge sparen is de wens van hun dankbare kinderen en kleinkinderen.
Receptie 2 Mei van 3—5 uur.
De Goorn

1910 - DE GOORN - 1950

Wegens het 40-JARIGE ZAKENJUBILEUM bieden wij U aan op Zaterdag 22 April:

VRIJ BAL

Aanvang 8 uur 's avonds.

Aanbevelend,
A. J. BONTJE

Overlijden Arie Bontje en Johanna den Hollander

Arie werd in 1953 plotseling ziek en moest opgenomen worden in het St. Jansgasthuis in Hoorn. Kort en hevig was zijn lijden en hij stierf korte tijd na zijn opname in het ziekenhuis. Johanna en de kinderen konden geen afscheid meer van hem nemen. Arie lag thuis opgebaard en Gerard Vlaar vertelde dat ze als leerlingen van de lagere school klassikaal op condoleance gingen en daar 3 weesgegroetjes moesten bidden. Dit maakte veel indruk op de kinderen en gaf meteen ook aan dat Arie een belangrijke rol speelde in de hele katholieke gemeenschap.

Johanna den Hollander zette in eerste instantie de zaak als weduwe A.J. Bontje voort.

DE GOORN
ZONDAG A.S.
**Gezellig
dansen**
met musici van
het TOM ERICH
radio-dansorkest
Aanvang 7 uur
Beleefd aanbevelend,
Wed. A. J. Bontje

Gevraagd wegens ziekte
**'n R.K. Kruideniers-
bediende**
intern. WED. BONTJE
de Goorn, tel. 212.

In mei en juni 1954 organiseerde ze nog de kermis en dansavonden en in januari 1955 plaatste ze nog een advertentie voor een r.-k. kruideniersbediende, maar haar slepende ziekte maakte echter dat ze moest stoppen met de horeca-activiteiten. Ze verhuisde naar Huize St. Nicolaas in Lutjebroek waar ze in 1960 overleed. Arie en Johanna Bontje hebben 43 jaar het café, de winkel en zaal Bontje uitgebaat. Er is veel veranderd in die periode. Ze begonnen in een periode zonder elektriciteit. In het dorp veel kleine tuinderijen die alleen met de schuit te bereiken waren. En veel grote gezinnen in het katholieke dorp De Goorn. Er was veel gemeenschapszin. Als we zien hoeveel verenigingen in de periode 1910 -1954 onder het dak van Bontje zijn begonnen kunnen we zeggen dat café Bontje het hart van het dorp was. Zoon Cor zet de zaak voort. De naam Bontje blijft verbonden aan het café.

Foto van Johanna den Hollander en Arie Bontje. Het kruisje was van Johanna. Er werd voor de 18e verjaardag van Geer een ring van gemaakt met diamantjes uit dat kruisje.

<p style="text-align: center;">Uw Godvruchtige gebeden worden verzocht voor,</p> <p style="text-align: center;">Adrianus Johannes Bontje Echtgenoot van Johanna Geertruida den Hollander</p> <p>Geboren te Roelofarendsveen, 2 Febr. 1881 na een kortstondige ziekte voorzien van de laatste H. H. Sacramenten der Stervenden in het St. Jansziekenhuis te Hoorn overleden op 16 September en begraven 19 September 1953 in het familiegraf op het R.K. Kerkhof te den Goorn.</p> <p>Bij het heengaan van deze goede Man en Vader voelen we het als een stille pijn, dat we geen afscheid van hem konden nemen. Kort en hevig was zijn lijden; nog onverwacht kwam de dood, die een eind maakte aan een werkzaam en godvruchtig leven. Maar al hebben we hem niet meer kunnen spreken, we weten, wat hij ons op 't hart gedrukt zou hebben: lieve Vrouw, wees sterk bij de zware offers, die God telkens van U vraagt. Blijf als steeds op God vertrouwen. En beste Kinderen: wees altijd goed voor Moeder. Vergeet nooit, wat je Ouders voor jullie gedaan en geleden hebben. Wees een steun voor je zwaar beproefde Moeder. En blijft steeds voor je Vader bidden. Na lijden komt verblijden: eens volgt een blij weerzien in de hemel.</p> <p style="text-align: center;">H. Maria, Moeder van Smarten, wees zijn heil.</p>	<p style="text-align: center;">TOT DANKBARE HERINNERING AAN JOHANNA GEERTRUIDA DEN HOLLANDER weduwe van ADRIANUS JOHANNES BONTJE.</p> <p>Zij werd geboren te Sassenheim 17 maart 1882. Voorzien van de H. Sacramenten overleed zij in huize St. Nicolaas te Lutjebroek 18 juni 1960. Haar lichaam wacht de opstanding op het R.K. Kerkhof van de Goorn, waar het werd bijgezet in het familiegraf 21 juni d.a.v.</p> <p>Ongevoel veel leed heeft deze vrouw en moeder in haar leven gekend. Zelf was ze jarenlang aan het ziekbed gekluisterd, een zware beproeving voor deze actieve vrouw. Soms werd de druk van het leed haar te zwaar, en voelde ze het als een straf. Maar het geloof, dat God degenen beproeft, die hem lief zijn, gaf haar weer moed. Tot het laatste toe bleef ze vol zorg voor de haren, radend en vermanend, meelevend met alle vreugde en leed. Vijftig jaar was ze de ziel van de zaak. De viering van dit feest was als de laatste grote vertroosting, die God haar schonk.</p> <p>In stilte heeft ze veel goeds gedaan. Op haar jarenlange ziekbed heeft ze met haar handen heel veel kleding gemaakt voor zieken en armen. Haar grootste voldoening was, goed zijn voor anderen en de mensen tot hun tevredenheid bedienen laten. Het geloof was voor haar een kracht. Als deelgenote in Christus' lijden zal ze ook deelgenote worden van zijn vertroosting. Kinderen, lange jaren mocht ik Uw steun zijn, ik ben U dankbaar voor uw liefde en uw zorg. Nu God mij geroepen heeft, waar vader en Theo mij zijn voorgedaan, zal ik U niet vergeten. Blijft God trouw en volgt het goede, dat gij in mij gezien hebt na. Heer Jezus laat Uw heilig aanschijn voor haar oplichten. Onze Lieve vrouw van de H. Rozenkrans bidt voor haar.</p>
---	---

Bidprentjes van Arie (1953) en Johanna (1960).

1955 – 1974: Cor Bontje

Nadat Arie Bontje in 1953 overleed heeft Johanna zoals gezegd de zaak nog een korte periode onder de naam weduwe A.J. Bontje voortgezet, maar haar gezondheid noodzaakte haar om de honneurs in 1955 aan zoon Cor over te dragen. Op het sterfbed van Jansje den Hollander (1960) heeft Geer beloofd dat zolang Cor nog niet getrouwd was, zij zou blijven koken voor bruiloften en partijen. Cor is nooit getrouwd en, beloofd is beloofd, Geer heeft tot de laatste dag van het 'tijdperk' Bontje gekookt voor allerlei gelegenheden.

Cor (1923), geboren in het ouderlijk huis op De Goorn, is dan 32 jaar oud. Jong van geest en met ondernemersbloed. Hij had de fijne kneepjes van vader Arie en moeder Jansje geleerd en zette de zaak in eerste instantie nog voort onder de naam 'De Hoop'.

Volgens mensen die Cor kenden was hij niet zo'n grote prater, een echte zakenman, berekenend, maar bovenal iemand met hart voor de gemeenschap. Sociaal en betrokken, een organisator. Carnaval, kermis, biljartwedstrijden, hij regelde het. Net als zijn vader werd hij ook 'de Poep' genoemd.

Het café was een echt dorpscafé met stamgasten, waaronder Jan Hinke (Bukkus). Op een doordeweekse avond zag je mannen aan de bar. Na de kerk op zondag even bij Bontje wat drinken. Cor was zelf op zondag vaak wat later wakker en kon dan niet naar de kerk in De Goorn. Hij maakte dat goed door 's middags de mis bij te wonen in de Koepelkerk van Hoorn.

Cor is nooit getrouwd maar heeft wel relaties gehad, o.a. met Gerarda Baas uit Breukelen en met Nel Hinke.

Cor Bontje rechts met vriendin Gerarda Baas uit Breukelen aan zijn linkerzijde. Verder Joke Hetsen, Dick Koning en in het midden een muzikant.

Zaal Bontje werd nog steeds gebruikt als filmzaal. De firma Kok verzorgde dit met name in de wintermaanden, zoals bijv. de klassieker Sissi in 1957.

Als er ijs lag, zoals in 1961, kon je de Vijfdorpentocht schaatsen. De tocht kwam ook langs De Goorn. Je kon starten bij Bontje.

Werknemers

Het was niet mogelijk om de zaak alleen draaiende te houden. Veel werkzaamheden moesten worden verricht: winkel, voorraad, bestellingen, rondbezorgen, café, bruiloften, feesten, vergaderingen, biljartavonden, fanfare, kermis, carnaval, balavonden, touringcar-diners, schoonmaak, onderhoud, het werk was nooit klaar. We noemen enkele vaste werknemers:

Nel Hinke, haar werk was nooit af. Ze heeft veel gedaan voor Bontje en was vaak tot diep in de nacht bezig.

Datzelfde geldt voor Theo Vreeker, ook dag en nacht beschikbaar, zelfs toen hij getrouwd was. Marian, zijn vrouw, was dan regelmatig alleen met het jonge gezin. Theo draaide met name de winkel. Marian werkte voor haar trouwen ook in de winkel, daarnaast hielp ze ook in de zaal en het café.

Maar ook Geer, de zus van Cor, werd vaak opgetrommeld om te helpen. Het was voor Geer niet eenvoudig om vanuit Onderdijk, waar ze woonde, met het openbaar vervoer naar De Goorn te komen. Verschillende mensen hielpen haar dan met een lift. Bijvoorbeeld Do Deen uit Wervershoof die een bodedienst bij Van Gend en Loos had in Hoorn. Of Piet Otsen uit Zwaagdijk die bollencommissie was. Maar ook Jaap (Japie) Pater van bakkerij Pater hielp haar. Hij bracht brood van Cor Pater naar Cor Laan in Onderdijk. Geer belde dan naar Cor Pater en hij regelde dat zij mee terug kon rijden met Jaap.

Theo Vreeker bracht haar, bij weer of geen weer, regelmatig 's nachts naar huis. Ook al was dat soms onverantwoord vanwege de barre weersomstandigheden. Later werd Geer door Taxi Kok uit Hoorn 's nachts naar huis gebracht.

Even pauze in de kamer. Van links naar rechts: Geer Bontje, Ans Overboom, Nel Hinke, Theo Vreeker en Cor Bontje.

Cor Bontje, Geer Bontje, Nel Hinke en Edith Vreeker voor de buitendeur van de oude zaal.

Nel Hinke, Edith Vreeker, Ans Overboom, Geer Bontje en Cor Bontje achter de bar in de oude zaal. Leuk detail is de stoppenkast achter de bar.

Nel Hinke in de bediening in de oude zaal van Bontje in februari 1961 bij het 25-jarig huwelijksfeest van de familie Bos. Rechts zie je de hele mooie zilverkleurige kachel die in de zaal stond. Links achter op de foto de deur naar de hal, het luik van de garderobe, de keuken en het voorcafé. De bar van de zaal zie je rechtsachter.

Oude zaal december 1960 (foto collectie Corrie Bos)

Frans Poptie en Coen van Orsouw

Vader Arie begon, samen met Cor, begin jaren 50 al met het organiseren van dansavonden met medewerking van de vioolvirtuoos Frans Poptie en zijn radio-swingorkest. Accordeonist Coen van Orsouw was daarbij ook regelmatig van de partij. Beiden waren ze bekenden in de Nederlandse muziekwereld en traden ook op met Eddie Christiani, Willie Alberti, tante Leen en Johny Jordaan.

Mara Moeijes-Koning begon in 1959 haar zangcarrière als negenjarig meisje tijdens de kermis van De Goorn. Ze liet zich op het podium bij Frans Poptie zetten en zong het lied Milord van Edith Piaf met de muziek mee.²²⁷

DE GOORN ★
Op ZONDAG 8 MEI

**GEZELLIG DANSEN
in zaal BONTJE**

Muziek: **FRANS POPTIE** met zijn solisten,
waaraan medewerken: Frans Poptie,
Coen van Orsouw, Tonny Herber,
Charly Oud, Wim Jongbloed, Bud
van Hoorn, bekend van de Homito

Aanvang 7 uur

Kermisfoto in de oude zaal. Frans Poptie en bandleden met het kermispersoneel van Cor Bontje met Jan Bontje uit Ursem, Joop Bontje en oudste zoon Aad uit Purmerend, Cor Bontje, Jaap De Boer. Heel bijzonder de hand op de schouder van Nel Hinke is van jazzviolinist Frans Poptie met achter hem zijn bandleden. Helemaal links 2de rij van boven Sjaak Hetsen, later Jacques genoemd. Twee onderste rijen Jan Bontje, Theo Koning, Geer Bontje, Theo Vreeker, Alie Vreeker. Verder Tiny Neuvel (was altijd bij Geer thuis wanneer zij werkte in De Goorn). Vooraan Gert Windt (zoon van Leentje Windt-Floris) en Adri Hetsen die later altijd Aad werd genoemd. Verder Bep Leek, Riet Leek, Truus Ursem en Joop Berkhout.

Jaap Knijn, interne knecht staat links 2de rij van boven in wit oberjasje, direct naast Theo Vreeker. Tweede rij van onder Meindert Hetsen en zijn vrouw Geer.

Coen van Orsouw met accordeon.

Gerrit Koning, Theo Koning, Gert Braas, Theo Vreeker, Jan Koning, Jaap Knijn en Poptie en Orsouw.

Kermis met o.a. de vader van Gert Braas, Wiets Braas – Pater en Gert Braas.

Kermisbeleving 1955

Adse Schouten beschrijft op een mooie manier zijn kermisbeleving van 1955 op de ansichtkaarten-site van de familie Beemsterboer.²²⁸ Op het grindpad vanaf de zaal van Bontje de kraam van Tinus 'de Kwatter'. Hij heette zo vanwege het royale gebruik van pruimtabak. Dan de schiettent van Suidema. In de hoek bij de ingang van de bedrijfsruimte (pakhuizen) stond de koekhakker. De bedoeling was om op een hakblok met een mini-bijltje reepjes lattenkoek met zo weinig mogelijk slagen te doorklieven. Dan de grote snoepkraam van Jaap de Graaf met o.a. kaneel- en zuurstokken, speklappen, nougatblokken en bijv. 2 rode wijnballen voor 5 cent.

Tegen de weg de ijskar van de heer De Boer, Lakeman of Jan Bakker (strikkie).

Aan de overkant van de weg achter de heining op het grasveldje van Jaap Bakker stond de zweef van Joh. Braak uit Egmond a/d Hoef. Kinderen een dubbeltje en 3 rondjes een kwartje. Tijdens het draaien hing er een dansende gordijnkwast, die bij pakken een gratis rondje opleverde.

Bijzonder moment was als de NACO-bus vanuit Hoorn voor de kerk stopte en er een man van middelbare leeftijd, gekleed in een lichtgekleurd zomerkostuum en dito strohoed uitstapte. De inhoud van de meegebrachte grote rieten koffer bestond uit o.a. elastische Abe-Lenstraballen, kleine windmolentjes, opblaasrolfluitjes en kartonnen kokertjes met een touwtje dat toktokgeluiden kon maken. Als de koffer leeg was of als er goede zaken waren gedaan, ging hij weer met de eerstvolgende bus richting Hoorn.

Tussen Büscher en Bertus Loos (Nicolaas Koppesstraat) stond de schommel en schuitjes.

De uitdaging was met de punt van het schuitje het zeil te raken. Dat lukte niet iedereen.

Dan richting café Concordia naar de helling naast het huis van Grietje Groot, waar Floris de smid af en toe een tuindersschuit moest teren, stond de Turkse schommel, een niet te hoog ronddraaiend rad. Op de boomgaard van de weduwe Tessel stonden 3 attracties o.a. de golfbaan, ook met een zwevende kwast voor een gratis rondje, en 2 kinderdraaimolens met fietsjes en houten paardjes.

Op de weg aan de kant van het café van Arie Oud stonden een paar kramen o.a. de schiettent en de ballengooitent.

Grote sensatie voor een dorpskermis en toen ongebruikelijk was de aanwezigheid van de botswagens van Sipkema uit Groningen. Ze stonden op het weiland naast het huis van de familie Meester, later Pennekamp aan de Zuid-Spierdijkerweg. Voor zover Adse zich kan herinneren was dat daar een eenmalige gebeurtenis. Het had de nacht van maandag op dinsdag hard geregend en bij het vertrek kwam de zwaarbeladen vrachtwagen van de botswagens vast te zitten. Deze werd later losgetrokken door een vrachtwagen van Simon Laan die volgeladen was met kaas. Later zouden er aan de Zuid-Spierdijkerweg huizen gebouwd worden.

Tante Leen

Met oog voor nieuwe trends en om klanten te trekken liet Cor in 1957 voor het 1e deuntje Tante Leen optreden. Arie Oud van café Concordia probeerde van zijn kant ook de klanten over te halen om zijn zaak te bezoeken met een optreden van Johnny Jordaan. Met deze twee artiesten was het een groot Jordaanfestival tijdens de kermis van De Goorn.

Kermis De Goorn

op 2 en 3 JUNI in

ZAAL BONTJE

.....ZONDAG 12 uur optreden van het

Radio Show-ork. FRANS POPTIE

Nederlands beste hot-violist met zijn medewerkers (7 personen).

MAANDAG: EERSTE DEUNTJE 10 uur
met optreden van

TANTE LEEN met haar eigen orkest

BEZOEK DE SNACKBAR

*Wij tappen AMSTEL BIER,
het bier met karakter*

Johnny Jordaan Johnny Jordaan

DE GOORN

Tijdens de kermis 2 en 3 juni:

GEZELLIG DANSEN in café Concordia

Optreden van het Showorkest „The Rhythm Boys” o.l.v. Ger Vreeling. Als speciale attractie optreden van de beroemde Jordaanzanger Johnny Jordaan. Aanvang zondag 12 uur. - Maandag 10 uur eerste deuntje. Groot Jordaanfestival met Johnny Jordaan. Aanbevelend: **A. C. OUD**

Johnny Jordaan Johnny Jordaan

**KERMIS
DE GOORN**

op 27 en 28 MEI in
zaal Bontje

HET RADIO-ORKEST o.l.v. Frans Poptie, waaraan medewerken Frans Poptie, Coen van Orsouw, Nico Scheffer, Dafe Peterse, Bob van Venetië en Martin Dool (Jordaanzanger). Zondag eerste deuntje om 12 uur.

Maandag eerste deuntje om 2 uur met
AMSTELPARADES

Heerlijke broodjes vlees, worstjes, sla, gehakt enz. enz. in onze **SNACKBAR**

Bontje had in deze tijd een andere bierleverancier. Er werd Amstel bier getapt en met het 'eerste deuntje' waren er 'Amstelparades'.

Kermis 1960

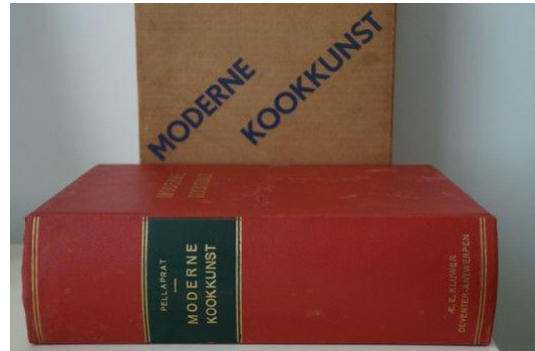
Foto collectie Co Beemsterboer.

Een opname van de kermis in 1960. Rechts zien we het café. Links van het midden het pand van vrouwtje Duin en verder links de kermisattracties.

Als tweede van rechts met witte bovenkleding en hoge hoed zien we Alfons Laan. En de man die links naast de man in het wit staat (en met wit hoofddekse) zou Piet Klaver zijn.

Inspiraties vanuit de Horecava

Cor ging op maandagen vaak met Nel Hinke naar Amsterdam. Hij was bewust op zoek naar nieuwe ideeën en innovaties. Nel hielp hem daarbij en daarvoor gingen ze ook elk jaar naar de Horecava in Amsterdam (vanaf 1957). Zij hadden oog voor nieuwe trends in de kookkunst alhoewel Cor zelf nooit kookte. Daarvoor kocht hij dan bijvoorbeeld in 1964 een uitgebreid kookboek, geschreven door 46 topkoks, met herschreven recepten van de voor zijn tijd bekende Franse topkok en leraar aan de Le Cordon Bleu-scholen in Parijs, Henri-Paul Pellapat.

Voor het serveren van de maaltijden was er aandacht. Op de foto het originele damast tafellinnen, bestek en mooi serviesgoed van Mosa en Sola van De Hoop.

Cor was een echte horecaman en kon een goed biertje tappen. Hij won tweemaal een prijs op de Nationale Biertapwedstrijd in 1958 en 1959.

Het winnen van een prijs in de nationale biertapwedstrijden is niet alleen eervol voor de betrokken deelnemers, maar ook prettig voor de klanten, die nu zwart op wit hebben, dat „hun” caféhouder en/of barman een prima glaasje bier schenkt. Het schept een band tussen caféhouder en klant, tussen de man of de vrouw die goed weet te tappen en de man of de vrouw die een goed getapt glas weet te waarderen, een band waarbij beiden welvaren. Teneinde ook de goede verstandhouding tussen brouwer en afnemer te bevorderen, die met haar bier prijzen hebben gewonnen zendt de Amstel Brouwerij aan diegenen een Delfts blauw herinneringsbord, terwijl de kampioenen een extra attentie ontvangen.

Paters dominicanen

Bontje had nog steeds een goede relatie met de geestelijken van de Rooms-Katholieke kerk. Pater Koopman, geboren in 1920 in Avenhorn, vierde in 1957 zijn priesterfeest in de zaal.

De dominicanen hadden een huishoudster die ook voor hen kookte, maar toen Nel Pronk in 1968 daarmee stopte, aten de geestelijken tot november 1970 bij Bontje in de huiskamer.²²⁹ Dat was een dagelijks terugkerend gebeuren voor Nel Hinke.

Lang Nel Pronk gaat heen als huishoudster, voortaan alle maaltijden in de huiskamer van café Bontje.

Buur Bontje en met name Nel Hinke werden bedankt voor de goede zorgen. Zuster Afra Veerman nam het werk over.

nov. In dienst teding als huishoudster van Mr. Afra Veerman van de congregatie van Bressfoort, nichte van pater Klaas de Boer. We namen dankbaar afscheid van buur Bontje en NEL. In de loop van 1970 werd „Jurdum Curo“ door L. Hinke.

Verbouwing kerk 1968

Opnieuw werd de zaal van Bontje gebruikt om de zondagsmissen te vieren toen in oktober 1968 het altaar in de kerk werd aangepast door Piet Groot de aannemer. Het altaar kreeg namelijk na het Tweede Vaticaans Concilie een andere plek dicht bij het kerkvolk. De priester droeg de mis niet langer met zijn rug naar het kerkvolk op.

Op de vloer en de treden vóór de
kondes werden de muren van Café Bontje geleerd en in
de week in de kaper van de rusters, tijdens de werkzaamheden
in de Park.

Pastoor op de kermis

In de jaren vijftig droeg de pastoor van De Goorn buiten de kerkelijke ceremonie een habijt. Hij was daardoor voor iedereen herkenbaar als lid van de Dominicaanse Orde. Er werd tijdens de kermis in De Goorn hard gewerkt in de keuken van café Bontje. Het grote luik naar de oude zaal stond open om alle bestelde eetwaren door te geven naar de stevig innemende kermisvierders. Onverwacht kwam meneer pastoor de keuken binnen. Nel Hinke reageerde snel en riep: 'Doe onmiddellijk het luik dicht. Als de mensen pastoor zien stoppen ze meteen met drinken!'

Snackbar (keuken)

Cor ging met zijn tijd mee en had oog voor nieuwe ontwikkelingen. Bontje kreeg in 1957 ook een 'snackbar'. In het begin was het assortiment eenvoudig. De meeste snacks werden gemaakt in eigen keuken.

Rina Bakker-Hetsen weet zich te herinneren dat in de periode na de brand van 1961 tot in de jaren zeventig er altijd een 'snackbar' aanwezig was tijdens kermis en de weekendoptredens van allerlei (opkomende) bands in de nieuwe zaal, veelal om de veertien dagen. De 'snackbar' (keuken) was bereikbaar vanuit de zaal door de deur aan de linkerkant tegen het toneel.

In de keuken was dan een eetgedeelte ingericht, afgeschermd door wat hogere tafels. Het assortiment 'snacks' was beperkt. Geen culinaire hoogstandjes maar smakelijke hapjes voor die gelegenheden.

Met kon kiezen uit:

- Stevige lauwwarm gekookte eieren.
- Warme gehaktballen met augurk en tomatensaus.
- Belegde broodjes (kadetjes met ham, pekelvlees, rosbief, kaas).
- Huzarensalade (gemaakt op een papieren vleeswarenschaaltje) die bestond uit 2 met een ijschep gemaakte bolletjes huzarensalade op een blaadje sla. Met augurkjes, zure uitjes, gekookt ei en tomaat. De bolletjes kregen een toefje mayonaise waarop een snufje rode paprikapoeder werd gestrooid.
- De halve kip werd in die jaren erg populair. Verpakt aangeleverd met wat jus werden ze in water zo heet mogelijk opgewarmd in een grote kookketel. Geserveerd zonder verpakking op bord met bestek. Met Pasen waren er de paaskippen (1967).
- Later ook de gefrituurde kroket.

In de snackbar: kip, broodjes, croquetten enz.

Het was, volgens Rina Bakker-Hetsen, een hele klus voor Nel Hinke en de andere medewerkers om keer op keer de 'snacks' vooraf te bereiden en alles in de keuken in gereedheid te brengen voordat de muziek begon te spelen.

Dansen

Om de 14 dagen kon je dansen bij Bontje, behalve in de vastentijd. Zondagmiddag dansen van 16 tot 18 uur, dan naar huis om te eten en 's avonds begon het dan weer om 19.30 uur. Op de foto hiernaast uit 1958, met daarop Corrie Bos en haar danspartner, is mooi te zien dat bij de dansmiddagen/avonden de dames naast elkaar, langs de kant, zaten te wachten tot ze door de heren ten dans werden gevraagd. De muziek gaf vooraf aan of het een foxtrot of Engelse wals was, dan gingen de danspasjes meestal wel goed. De dames dronken veelal fris of 'sneeuwwitje' (bier met 7Up). De heren dronken jenever, citroenbrandewijn, bier of oud bruin.

Pater Vrederegts liet zijn gezicht wel eens zien op zo'n dansavond, puur om een oogje in het zeil te houden.

1956

Jassen konden worden opgehangen in de garderobe (bijkeuken) bij de oude zaal.

Kiekje door het luik van de garderobe. Truus Koning pakt het dubbele bonnenboekje terwijl Rina Hetsen toekijkt.

Toneel

Op 21 juni 1945 werd toneelvereniging Nieuw Leven opgericht. Arie Schouten bedacht de naam. Het eerste stuk dat bij Bontje door Nieuw Leven werd opgevoerd heette 'Drie Wijze Gekken'. Daarnaast werden ook stukken ingestudeerd samen met leden van de plaatselijke voetbalvereniging R.K.E.D.O en was er jeugdtoneel zoals in bijvoorbeeld 1958.

1958: Jeugdtoneel met Pater Schoof, Nico Koning en Edith Vreeker op het toneel in de oude zaal (aan kerkhofkant).

Carnaval

Cor Bontje was waarschijnlijk de eerste die dit feest van de zuiderburen in West-Friesland organiseerde. Als eerste prins Carnaval wordt Dirk Stoop genoemd. Die was verbonden aan de zuurkoolfabriek Succes in Avenhorn. De eerste optocht ging van Bontje tot de zuurkoolfabriek aan 't West en dan weer terug. Navraag bij de carnavalsvereniging De Tempeliers geeft ons als eerste jaar 1956.

In de eerste carnavalsoptocht liepen een aantal mannen mee gekleed in het lange wollen ondergoed van het merk Jaeger. Beschikbaar gesteld door Karsten manufacturen in Berkhout die op die manier zeker de aandacht kreeg die het zocht.

Volgens Adse Schouten was Cor geïnspireerd door zijn broer Han om carnaval in De Goorn te organiseren. Hij verhuisde echter in 1958 naar Limburg en kwam elk jaar met een kistje asperges en andere Limburgse lekkernijen naar Noord-Holland. Inspiratie van onder de grote rivieren was er zeker gezien de leus: 'Da ge veel leut het'. De eerste aanwijzingen uit de krant pakken we op in 1958.

Noordhollands Dagblad: 17 februari 1958

Zaal Bontje werd in 1959 tijdens carnaval de 'Leutbunker' waar prins Victor Prominence I zijn scepter zwaaide. Riet van Diepen was een van de eerste hofdames. Tijdens de optocht op 'dikke dinsdag' liepen de 'carnavalpijpers' (muzikanten van Kunst naar Kracht) voor de koets. Hofkapel The Favorites verzorgde de muziek in zaal Bontje.

Later in 1963 lezen we dat de zaal gedurende het carnaval met 'zuidelijk temperament' de Leuthoeve werd en het feest op zaterdag al begon.

In 1966 speelde Rita 'and her Golden Five' de zaal plat. 'Laat je leven niet vergallen, kom naar De Goorn carnavallen' was de leus van Bontje in 1969.

1960: 50-jarig bedrijfsjubileum

Bontje was in 1960 al 50 jaar een begrip in De Goorn. Het gouden jubileum werd in mei gevierd met een jubileumbal. Van de plaatselijke bevolking en de vaste klanten kreeg Cor Bontje een nieuwe geluidsinstallatie voor in de zaal.

Zaterdag 21 mei 1960

September 1960 Poptie en Van Orsouw gebruikten mogelijk de nieuwe stereofonische geluidsinstallatie.

Parochiale veiling ('kerkenveiling')

Geregeld werd er een parochiale veiling georganiseerd. De opbrengst was voor de kerk of de organiserende verenigingen. Over het ingebrachte kalf dat na een ongetwijfeld mooie avond in de ochtend aan een touw op het kerkhof werd aangetroffen is nog lang gesproken.

De veilingen werden op meerdere locaties gehouden bij Blokdijk in Avenhorn, zaal Bontje en Concordia van Arie Oud in De Goorn. Zoals bijvoorbeeld onderstaande in april 1959 ten bate van een nieuw verenigingsgebouw Avenhorn-Berkhout en een gymzaal.²³⁰ De veiling bracht veel geld op en hilarische momenten. De *Katholieke Illustratie* (later) *Nieuwe Revu* besteedde zelfs aandacht aan dit spektakel. Uiteindelijk is café Concordia van Oud in handen gekomen van de Stichting Verenigingsgebouw Berkhout-Avenhorn en werd de naam Concordia gewijzigd in 'De Ontmoeting'. Daarnaast werd er ook een gymzaal aan de Jacob Bakkerstraat gebouwd.

Afslager Wokke veilde in Avenhorn Trappelzak, ook geschikt voor lastige mannen

Verenigingsgebouw Avenhorn- Berkhout komt in De Goorn

Parochiële veiling levert kwart ton op

(Van een onzer redacteurs)

AVENHORN — De ene lachsalvo volgde op de andere. De doorgewinterde afslager J. Wokke uit Limmen zag kans om tussen zijn drukke werkzaamheden door kwinkslagen ten beste te geven. Het resultaat was, dat de talrijke belangstellenden zaterdag een avond kregen geboden, waarop zij de lachspieren dermate trairden, zodat zij ook vandaag nog pijn doen. Toon Hermans en Wim Kan konden geen dankbaarder publiek hebben. Maar belangrijker was, dat op deze eerste van de drie avonden van de parochiële veiling een totaalcijfer werd bereikt van bijna achtduizend gulden. Het veilingecomité vond het een rijke avond, want er zal naar alle waarschijnlijkheid een kwart ton bijeenkomen voor het verenigingsgebouw Avenhorn-Berkhout, dat in De Goorn zal verrijzen en waarvan het jeugdhuis en een sporthal deel zullen uitmaken en waarvan de gehele bevolking gebruik zal kunnen maken.

Het waren niet slechts katholieken, die de zaal van hotel Blokdijk vulden. Ook notaris Riemsdijk en Arie Beemsterboer, de zoon van de burgemeester van Berkhout boden mee en waren kopers.

De zaal was spoedig wel gevuld, de rook kringelde op, er heerste weldra een gezellige sfeer en voorzitter J. W. Reus zette zich met kandidaat-notaris J. C. Kabel van het notariskantoor S. J. J. Luyckx uit Hoorn en met zijn helpers en administrateurs achter de tafel op het podium. Afslager Wokke nam zijn plaats achter de microfoon in en keek neer op de eerste rijen, waar ook pastoor Lemeer O.P. pater de Leede O.P. en Dominicanessen hadden plaats genomen. Hij zag ook, dat oude en jonge aspirant-kopers en koopsters ijverig in de kataloog bladerden om te zien op welk artikel zij moesten bieden. Hij had assistentie van een legertje schonen om de kazen, kisten sigaren, trappelzakken, jonge duiven, scheerapparaten, blikken koek, flessen sla-olie en andere vochten en nog veel meer artikelen de kopers te tonen.

En dat er heel wat te veilen was, viel uit de omvangrijke kataloog op te maken: niet minder dan 1186 nummers! Daarbij komen nog de schenkingen die niet op tijd binnen waren om opgenomen te worden. Maar de 400 nummers, die de afslager alzo in één avond aan de man had te brengen waren binnen vier uur afgewerkt. En wij mochten de ouderen geloven, die een paar dagen tevoren zeiden: „'t wordt gezelliger dan de kermis”.

In mei 1960 was er weer een parochiële veiling bij Blokdijk, Bontje en De Ontmoeting.

Avenhorn

Zeer hoge opbrengst van charitatieve veiling

AVENHORN — Zaterdagavond werd in hotel „Avenhorn” het startschot gelost voor de derde veiling ten behoeve van de katholieke jeugdgemeenschap. Het schot trof midden in de roos want de opbrengst was — boven elke verwachting — niet minder dan f 8.622,—, waarvan plm. f 500,— ten goede komt aan het r.-k. kerkje van pater Grasfeld te Oosthuizen. De koper, die het bedrag van f 4.500,— vol maakte werd tevens zesde ridder in de orde van 't jeugdhuis, hetgeen recht geeft op gratis toegang bij alle gebeurtenissen in „d' Ontmoeting” en de sportzaal. De expediteur Jan Pronk uit Avenhorn kwam als gelukkige winnaar uit de bus. Hij werd door pastoor Lemeer — terwijl beiden op een stoel stonden — plechtig gedecoreerd. Het hoogste bod bedroeg f 500,— voor 100 kg. „cassini”-bloembollen. Eigenares werd de firma wed. P. Smal en Zonen, die de bollen ook had geschonken. Op de veilinglijst stonden aantrekkelijke nummers vermeld als lammeren

(drie), konijnen, een kersthaas — klaar te leveren op 2 dec. —, gratis vervoer naar het spoor van 5000 kg. poters, reisje naar de „Floriade” en een autorit van 50 km. Bollenpelsters en baby-sitters kon men ook te kust en te keur krijgen. Bij het volkopen van iedere f 500,— en f 1.000,— werden premies verstrekt. Om de stemming te verhogen bood pastoor Lemeer aan alle aanwezigen twee gratis consumpties, broodjes en hartige hapjes aan. De nieuwe pick-up, welke aan het slot tussen alle kopers werd verloot, werd gewonnen door de heer L. Smal uit Grosthuizen. Notaris Van Riemsdijk verleende met zijn assistente belangeloos medewerking aan de veiling. Het grote financiële succes van de avond is wederom voor een groot deel te danken aan de eminente afslager J. Wokke uit Limmen. Het tweede en derde gedeelte van de veiling zullen respectievelijk plaats vinden op 11 mei in café Bontje en op 14 mei in het dorps huis „d' Ontmoeting” te De Goorn.

Pakhuis, garage en fouragehandel achter Bontje

Nico Schouten weet nog dat de pakhuizen van Bontje in gebruik waren tot de brand in 1961. Een deel was voor de opslag van biks en ander veevoer. De bestelauto kon er gestald worden in een schuur met 2 grote deuren. Een interessante plek voor kinderen. De jongens uit de buurt speelden er in een hol onder het pakhuis.

In de schuur achter Bontje werden ook de eerste groepsactiviteiten van het jeugdgilde, opgericht in 1957, georganiseerd.

Na de brand van 1961 is de fouragehandel van Bontje waarschijnlijk overgegaan naar de familie Duin.

Pasen 1961: brand in de zaal

Een felle uitslaande brand legde in de vroege morgen van paaszondag 1961 (2 april) de toneelzaal en de achterliggende twee pakhuizen in de as.²³¹

Meindert Bakker, die aan de overkant van Bontje woonde, werd wakker van een brandlucht. Hij ging op onderzoek uit en zag de vuurgloed aan de overkant. De burens werden snel gewekt en de brandweer uit Berkhout en Avenhorn werd gealarmeerd. Gelukkig wisten ze Cor en de inwonende personeelsleden Nel Hinke en Theo Vreeker, die boven aan de voorzijde sliepen, wakker te maken. Het vuur greep snel om zich heen. Burgemeester Beemsterboer was snel ter plaatse, zelfs eerder dan de plaatselijke brandweer. Hij had in de gaten dat het om een grote brand ging en schakelde meteen ook de brandweer van Hoorn in. Zo kon het overslaan van de brand naar de naastgelegen panden van textielzaak Borst, Schouten en de katholieke kerk voorkomen worden.

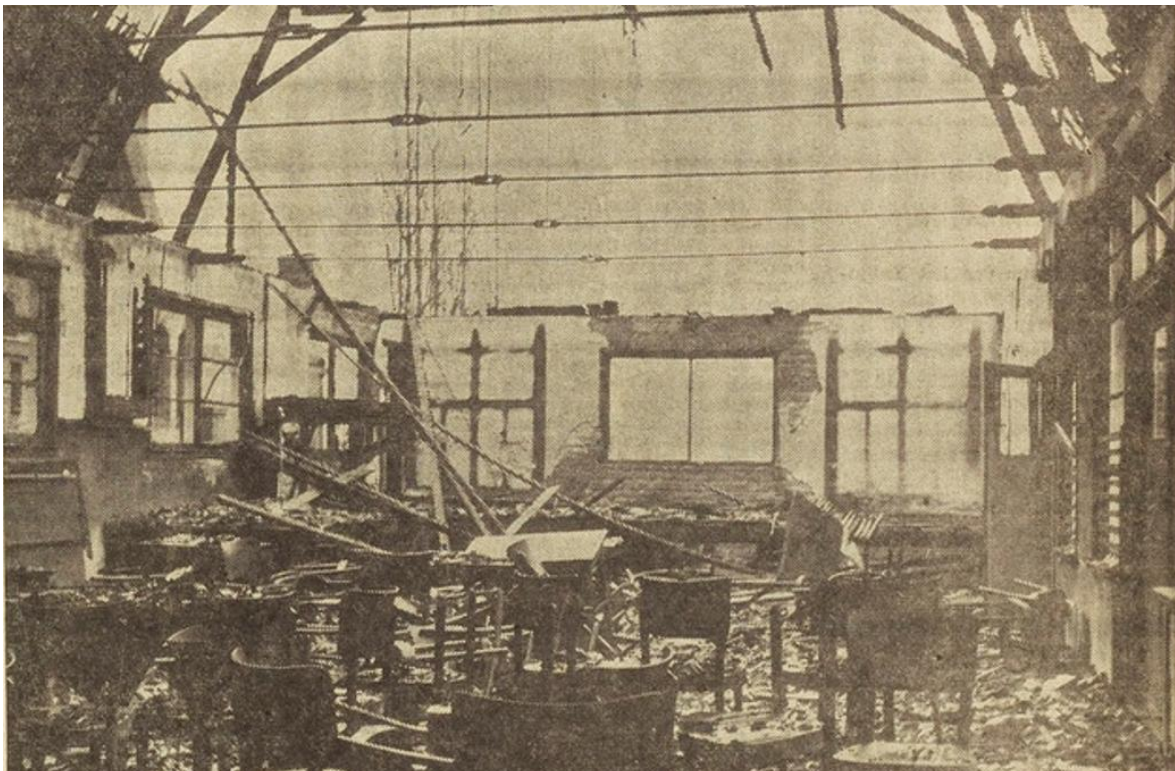
Alle inzet kon niet voorkomen dat de zaal en 2 pakhuizen met de daarin gebouwde toneelkleedkamers volledig uitbrandden. Het gedeelte met het toilet en wasgelegenheid werd zwaar beschadigd, de winkelvoorraden, de bestelauto en brommer konden worden afgeschreven. De zaal was een grote ravage. Er werd door omstanders nog geopperd om wat meubilair te redden maar Cor gaf aan dat dit niet hoefde. De piano en de nieuwe geluidsinstallatie, gekregen bij het 50-jarig bedrijfsjubileum in 1960, gingen in rook op. Bij de burens, de familie Schouten was er ook grote paniek. Nico en Cor sliepen boven. Cor was met kleren aan naar bed gegaan want hij moest de volgende ochtend misdienen en was bang zich te verslapen. Nico en Cor moesten via een klein steil trappetje naar beneden nadat ze gealarmeerd waren. Volgens Nico ging dat zonder de treden aan te raken, zo snel.

De zaterdag voor Pasen was de muur van het toneel nog wit geverfd, vertelde Edith Vreeker, zonde van al dat werk kun je achteraf zeggen. Het hoofdgebouw aan De Goorn bleef wonderwel gespaard. Alleen de achterzijde had lichte schade.

Fanfarekorps Kunst naar Kracht werd opnieuw getroffen. Na de brand van 1952 waren ze nu weer muziekstukken en verschillende instrumenten die er waren opgeslagen kwijt. De rijkgevulde prijzenkast viel opnieuw ten prooi aan de vlammen. Hetzelfde lot trof nu ook EDO Gym. Alle attributen, zoals toestellen, administratie, prijzenkast waren daar opgeslagen. Als gevolg van de brand gingen alle bezittingen van de gymvereniging verloren.²³²

De volgende morgen kon de schade opgemaakt worden. Het dak van de zaal was weg, een paar spanten bleven roetgeblakerd achter en je kon de kerk van binnenuit zien.

Cor belde na de brand naar zijn zus Geer en vertelde heel ontgaan: 'De hele zaak is verbrand', waarop Geer vroeg: 'Waar bel je dan vandaan?' 'Uit het café', antwoordde Cor, waarop Geer hem attent maakte dat die dan in ieder geval niet verbrand was.

Nel Hinke kwam erachter dat als ze de kast op haar kamer boven opendeed ze zo naar buiten kon kijken. Men heeft niet kunnen achterhalen hoe de brand daadwerkelijk is ontstaan, maar vermoed werd dat de brand is ontstaan in een van de pakhuizen met als gevolg een ton schade.²³³

Bij de pakken neer gaan zitten kwam niet in Cor op. De restanten van de zaal werden geruimd en op de lege plek werd meteen een noodzaal (grote tent) neergezet. Ton Snijdewind wist zich te herinneren dat de kermis in mei in die tent gevierd werd.

Kermis 1961: noodbuffet in de zaal na de brand. Aad en Joop Bontje, Theo Vreeker, Cor Bontje en Gert Braas. Voor: Ben Boersma, Tinie Laan, Nel Hoedjes en Age Negeman.

Tweede noodbuffet met kermis 1961 in de 'tent' met Jo Büscher-Dekker, Nel Hinke, Theo Vreeker, Geer Bontje en Gert Koning. Achterin een glazen toogkast die dienst deed als 'nood' sigarettenkastje met de Lucky Strikes, Miss Blanche en Golden Fiction sigaretten. De biervaatjes op de bar werden beschikbaar gesteld door bierhandel Gebroeders Nooij uit Hoorn die toen de vaste leverancier was.

Een maand later, juni 1961, werd er een danswedstrijd met 7 bekende dansorkesten gehouden.

NOORDHOLLANDS DAGBLAD VRIJDAG 9 JUNI 1961 PAGINA 9

Zaterdag 10 juni MUZIEK- en DANSFESTIVAL
● Zaal Bontje De Goorne **AANVANG HALF 8** *Optreden van 7 bekende dansorkesten.*

Menig huwelijksfeest dat gepland stond werd in de 'oude' bovenzaal gevierd. Annet Vlaar stuurde onderstaande foto van het huwelijksfeest van haar ouders boven bij Bontje net na de brand. Dat hebben meerdere prille echtparen zo gedaan zoals Gerard en Riet Schaap-Laan en Nico en Edith Koning-Vreeker.

Bruidspaar Ko en Christien Vlaar-Tensen. Nel Hinke als serveerster.

De 'tent' werd van noodschotten voorzien die werden opgesierd zodat er ook feesten gegeven konden worden. Binnen de 'tent' was er zelfs een geïmproviseerd toneel.

Nico en Truus Smal-van Diepen vierden hun bruiloft in september 1961. Op de achtergrond de 'opgesierde' noodschotten.

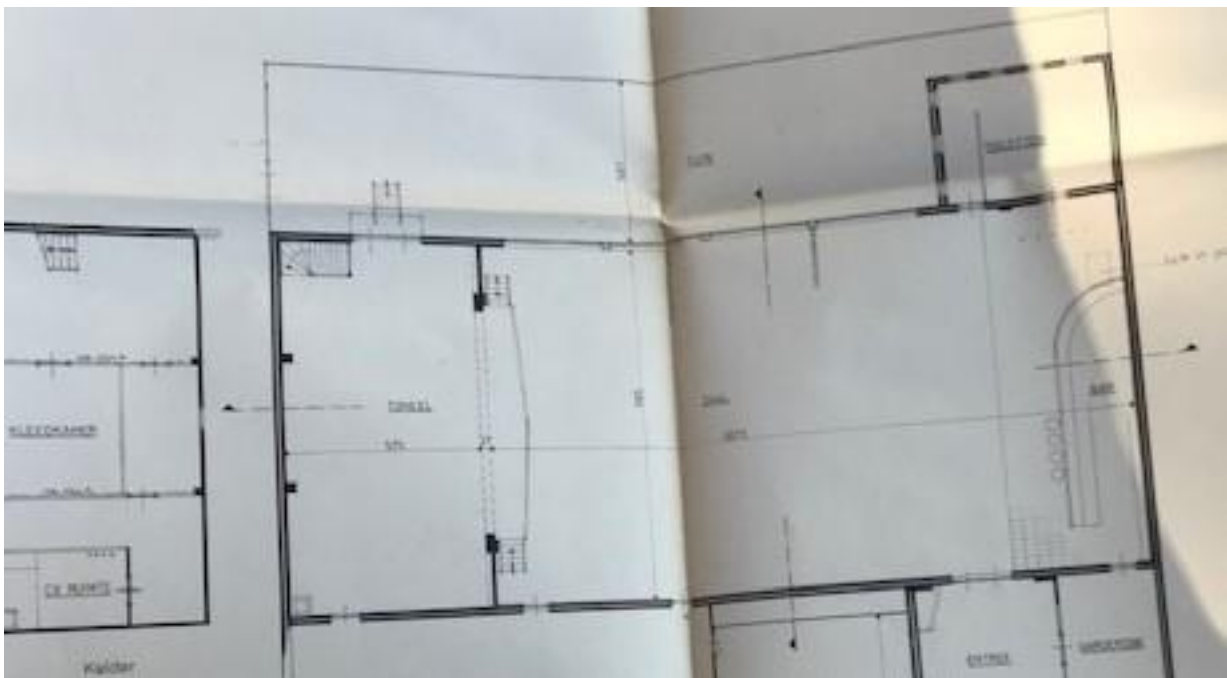

Geïmproviseerd toneel in de noodzaal.

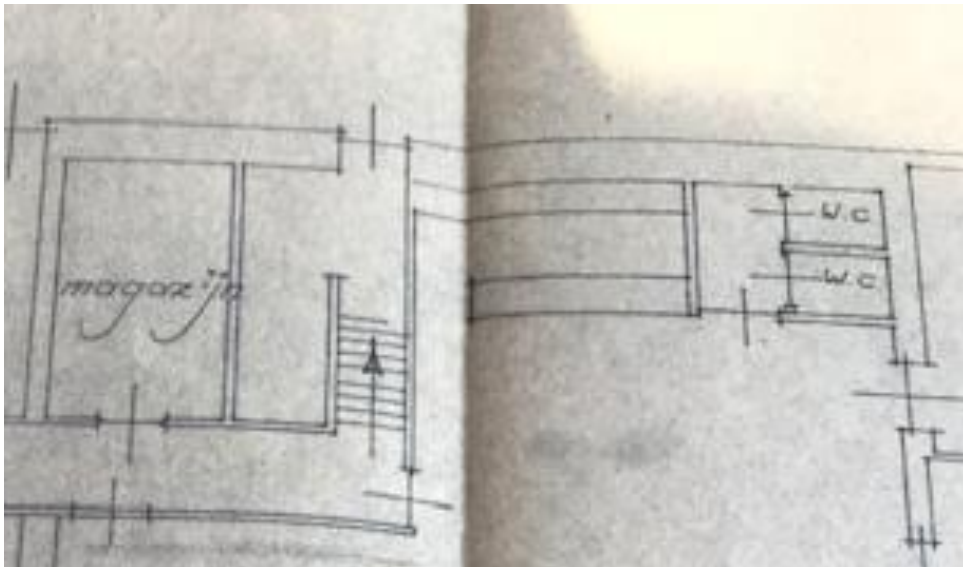
1962: een nieuwe grotere zaal: in de brand - uit de brand

In 1961 werd er een bouwaanvraag ingediend voor de herbouw. Deze werd in 1962 goedgekeurd. Heddes nam het werk aan.

BOUWAANVRAGE	
Doel van de aanvraag en plaatselijke aanduiding bouwwerk K-430	
Straat en nummer De Goorn 70	
Kadastraal bekend Gemeente Berkhout sectie F nr(s) 1287	
Aanvraag om vergunning weder- voor het Geheel/ geheel oprichten - vernieuen xx van onder xx xx groter xx plaatsen van van zijn door brand verwoeste bedrijfsruimten, bestaande uit toneelzaal, opslagruimten enz.	
Bouwkosten f 100.000,== Leges: /	
Naam aanvrager C. Bontje	
Woonplaats en adres .. De Goorn 70 Berkhout.	
Naam uitvoerder J.C. Heddes	
Woonplaats en adres .. Berkhout.	

De nieuwe zaal met links het grote toneel. Onder het toneel een kleedkamer en de cv-ruimte. Rechts de bar van de zaal.

Oude plattegrond van het voorcafé. Met rechts de deur naar het nieuwe voorportaal van de zaal.

Bouwbedrijf Heddes, met als uitvoerder Leo Heddes, bouwde de nieuwe zaal langs de hele achterzijde van het perceel.²³⁴ Het pakhuis en de schuur werden niet meer herbouwd, die ruimte werd ook gebruikt voor de nieuwe zaal.²³⁵

Een mooie lichte ruime zaal met groot toneel. Onder het toneel was ook een klein zaaltje dat je kon bereiken via een steile trap. Bij de nieuwe damestoiletten, aan de kerkhofzijde, was ook plaats voor een (privé) douche. Deze werd afgesloten tijdens activiteiten in de zaal.

Een asbak van Bontje met rechts de ingang van de nieuwe zaal aan de achterzijde.

Inbraak

Bontje ontkwam in 1962 niet aan een inbrekersduo dat actief was in Noord-Holland.

Eveneens was de inbraak bij café Bontje in de Goorn het werk van dit duo. De heer Bontje miste 200 gulden. De schade aan de kasregisters, die later bij het kerkhof werden gevonden, bedroeg echter

800 gulden. We hebben echter nog het einde niet van de euveldaden.

Bus-uitjes

Vele dagtoeristen vonden de weg via allerlei busmaatschappijen en reisorganisaties naar zaal Bontje (1965).

Zaal Bontje in trek

DE GOORN — De nieuwe grote zaal van de heer Cor Bontje komt bij de dagtoeristen steeds meer in trek. In het afgelopen weekend brachten 340 bejaarden uit Assendelt er een bezoek. Zij lieten zich de Westfrieze koffietafel uitstekend smaken. Zaal Bontje was ook pleisterplaats voor een bus vol scholieren uit Noordwolde (Groningen) en voor 75 leden van de Bond van Oorlogsslachtoffers.

Een groep gepensioneerden van Heineken in 1973 op bezoek bij Bontje. ²³⁶

1963: brandschade bij Bontje door brand bij de buren, het textielbedrijf Borst

Het had weinig gescheeld of er was voor de derde keer een grote brand uitgebroken bij Bontje. Op 26 april 1963 brak er brand uit bij de buren. Textielbedrijf Borst, gevestigd in een voormalige boerderij, vloog in de fik. De oorzaak van de brand werd gevonden in vuurtje stokende jeugd in de kelder van het knekelhuis op het kerkhof achter het pand van Bontje. Brandende stukken papier vlogen door de lucht en kwamen op het rieten dak van de boerderij. Het vuur greep zeer snel om zich heen. Ook belendende panden van kruidenier Nic Pater, de familie Schouten en de toneelzaal van Bontje vatten vlam. De brandweren van Avenhorn en Berkhout konden de boerderij van Borst niet redden, die brandde volledig uit, maar de panden van de buren liepen alleen kleine brandschade op. Gesprongen ramen, verbrande kozijnen en dakgoten waren het gevolg. Een groter probleem was de waterschade.

Het eerste water kwam van een slang op de waterleiding, bediend door Jan Floris. Kort daarop waren ook de brandweren van Avenhorn en Berkhout dat nog de pech had onderweg te worden opgehouden door een dwars over de weg staande stenenauto spuitklaar. O.l.v. de commandanten H. Beemster en J. Beuling bepaalden zij zich in hoofdzaak tot het behoud van de belendende percelen. Het gelukte hen de schade hieraan te beperken tot gesprongen ruiten, verbrande kozijnen en goten, benevens waterschade. Van perceel Borst bleef niets over. Alleen een televisietoestel kon worden gered. Verder ging inboedel en voorraad totaal verloren.

Het begin van brand, dat aan het rieten dak van het drie huizen verder staande bedrijf van Joop Blom begon, kon door het doortastend optreden van Toon Koning, die zich op het dak begaf om het brandende riet weg te plukken, voorkomen worden. De eveneens gearmeerde Hoornse brandweer behoefde geen dienst te doen.

Ook burgemeester Beemsterboer was op het terrein van de brand aanwezig en met hem, dank zij dit middaguur, een zeer groot aantal belangstellenden.

De textielwinkel van Borst, naast de deur, kwam ook weleens van pas. Tijdens een kermis ontstond een vechtpartij tussen enkele Volendammers en een paar gasten uit Berkhout. De obers raakten daarbij betrokken en kwamen er letterlijk niet zonder kleerscheuren vanaf. De gehavende overhemden konden niet meer worden gebruikt. Gelukkig zat Klaas Borst in de buurt en hij hielp de obers op maandagochtend aan een nieuwe outfit. De ruzie lag wel gevoelig bij de Volendammers en omdat de obers van Cor ook in het vissersdorp werkten, gingen ze samen op een avond naar Volendam om de ruzie bij te leggen.

Zaal in gebruik voor allerlei activiteiten

Nieuw Leven

1962: toneelvereniging Nieuw Leven

Toneelvereniging Ons Genoegen: herwonnen levenskracht

R.-k. toneelvereniging Ons Genoegen hield in zaal Bontje een propaganda-avond op zaterdag 6 februari 1965 voor de organisatie Herwonnen Levenskracht een katholieke vereniging tot bevordering van de volksgezondheid en tot bestrijding van volksziekten. Ooit in 1913 opgericht om met name arbeiders met TBC te helpen. Ze hadden een eigen sanatorium Berg en Bosch in Bilthoven.

Vrouwengilde

Het Landelijk Katholiek Vrouwengilde kwam voort uit de R.K. Vrouwenbond. Vlak voor de Eerste Wereldoorlog opgericht. Na de Tweede Wereldoorlog was er een afsplitsing van 3 groepen, de arbeidersvrouwen, de boerenvrouwen en de overige vrouwen die verder gingen als katholiek vrouwengilde. De Goorn kreeg ook een afdeling. Zij organiseerde ook avonden bij Cor Bontje.

Topdrukte bruiloften en partijen

Menig feest werd bij Bontje gevierd: trouwen, ondertrouw, jubilea en andere feesten. Vaak met revues en 'levende' muziek. Bruiloften begonnen wel eens om 11.00 uur en er zijn bruiloftsgasten geweest die pas de volgende ochtend op de eerste NACO-bus van 7.00 uur stapten.

Het toppunt was een maand mei waarin er 23 bruiloften gevierd werden.

Vergadering plaatselijke brandweer

Tijdens de vergadering van de brandweer deed ober Jaap Vriend zijn rondje en nam bestellingen op. Bij Jan Altena aangekomen kreeg Jaap te horen dat hij brij, een soort dikke pap van grutten, wilde. Een ongewone bestelling. Jaap verbouwde niet en wilde zich niet laten kennen dus samen met Cor Bontje werd er brij uit de inpandige supermarkt gehaald. Dit werd opgewarmd en van stroop voorzien. De op zijn beurt verraste Altena kreeg de warme pap voorgeschoteld. Dit tot grote hilariteit van het hele brandweerkorps.

1964: finale De Westfrieze Amateur

De Amstelbrouwerijen stelden een bokaal beschikbaar voor de beste amateurartiest van deze vereniging. Beginnende amateurs kregen gelegenheid op te treden voor publiek in Noord-Holland. De finale van 1964 was bij Bontje.

Van 30 naar 300 leden In De Goorn finale van „De Westfrieze Amateur”

Volgend seizoen cabaretgroep

DE GOORN — Zaterdag 23 mei zal in zaal Bontje weer de finale worden gehouden om het kampioenschap van „De Westfrieze Amateur”. De Amstelbrouwerijen hebben voor de amateur die in deze finale het hoogste aantal punten van de competitie zal behalen een kampioensbokaal ter beschikking gesteld. De AVRO zal aanwezig zijn voor het maken van een bandopname. Bijgestaan door een deskundige jury wordt ook dit festival weer geleid door de heer J. R. Rijs.

Met haar 300 leden is „De Westfrieze Amateur” in haar soort waarschijnlijk de grootste amateurvereniging in Nederland. Niet alleen zorgt zij voor vele gezellige avonden in bijna geheel Noord-Holland en krijgen beginnende amateurs gelegenheid voor publiek op te treden, maar ook is deze vereniging een springplank voor degenen, die iets meer presteren in de amusementssector. Zo kon onlangs, dank zij „De Westfrieze Amateur” Karolien Spanjer uit De Rijp in het t.v.-programma „Nou jij weer” van de NCRV enige liedjes ten beste geven. En als de Arbeidsinspectie geen moeilijkheden in de weg had gelegd, zou men ook de zesjarige Mokie Ferwer-

da — een vriendinnetje van Pia Beck — op het scherm hebben kunnen zien, die om haar opvallend pianospel een wonderkind wordt genoemd. Platenmaatschappijen houden de ontwikkeling van enige amateurs nauwlettend in het oog om te zijner tijd een plaat van hen te kunnen uitbrengen.

De heer Rijs, de grote promotor van „De Westfrieze Amateur”, toonde zich bijzonder tevreden over de ontwikkeling van de vereniging. Begonnen in 1958 met 30 leden is de vereniging uitgegroeid tot een aantal van 300 leden. Toch is de heer Rijs ervan overtuigd dat er nog veel meer amateurs in Noord-Holland zijn die „rijp” zijn voor een optreden. Plankenkoorts weerhoudt blijkbaar nog velen. Dat de vereniging zich niet heeft beperkt tot West-Friesland alleen wordt wel bewezen door het lidmaatschap van amateurs uit de Zaanstreek, Alkmaar, Den Helder enz.

Volgend seizoen gaat een cabaretgroep van start: WEFRAM, gevormd uit de beste krachten van de vereniging.

Na zestig avonden verzorgd te hebben voor diverse verenigingen — waaronder dertig voor het Rode Kruis — bejaardencentra, militairen enz., gaat „De Westfrieze Amateur” het seizoen besluiten met de finale van de onderlinge competitie. Het is al bijna zeker dat de zanger Piet de Wit kampioen zal worden maar om de andere plaatsen zal nog flink worden gewedijverd.

„Klein Artis”
in Berkhout

BERKHOUT — Café Bontje in De Goorn is de komende dagen veranderd in „Klein Artis” Ruim 700 kippen, konijnen, cavia's, duiven en fazanten uit heel Noord-Holland zijn hier tentoongesteld, ter ere van het 35-jarig bestaan van de Eerste Westfrieze Konijnenfokkersclub en Pluimveehoudersvereniging te Hoorn.

Land- en tuinbouw

Net als bij vader Arie werden ook bij de weduwe Bontje en Cor regelmatig vergaderingen en themabijeenkomsten georganiseerd over de tulpenteelt zoals van de afd. Berkhout-De Goorn en omstreken van 'Bloembollencultuur'.

Problemen van de bollenteelt; klachten uit 't buitenland

DE GOORN. — De heel gewoon als praatmiddag aangekondigde bijeenkomst van de afd. Berkhout-De Goorn en Omstreken voor Bloembollencultuur bleek een zeer leerzame middag te zijn.

Velen waren gekomen (de bovenzaal van Bontje was tjokvol) om de heer v. Egmond, directeur van de veiling „H.B.G.” te beluisteren in zijn causerie: „Problemen en mogelijkheden bij de teelt en afzet onzer producten”

Noordhollands dagblad 27-1-1955

„Bloembollencultuur” afd. Berkhout - de Goorn

Grootse plannen van Flora 1956

DE GOORN — Op de vergadering van de afd. Berkhout, de Goorn en Omstr. van „Bloembollencultuur”, welke dezer dagen bij Bontje werd behouden, bleek dat er voor de komende Flora en de eigen show weer grootse plannen zijn. Bij de broeier G. Schmidt te Berkhout zijn niet minder dan 728 kisten en 69 potten opgezet. Deze zijn afkomstig van 170 inzenders.

Noordhollands dagblad 6-11-1955

De Goorn is een plek waar de tulpenteelt al vroeg een belangrijke economische activiteit was. Tot de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (E.E.G.) in 1963 blijft er een systeem bestaan van teeltregelingen. Er zijn minimumprijzen en een bloembollen surplusfonds. Dit fonds werd gefinancierd door gedwongen exporthellingen en kocht de bollenoverschotten op. Vanaf 1963 zien we een gestage uitbreiding van de tulpenteelt. Gladiolen en andere bolgewassen deden het op kleigrond minder goed. In deze periode worden de tulpen meestal naast aardappelen, bieten en wortelen geteeld.

De opbrengst van de tulpen zijn zoveel hoger dan van de andere landbouwproducten dat men zich er al meer op toelegt. Naast het eigen land in de vaarpolder huurt men ook land in de Beemster en de Schermer. In de jaren 60 werden er zoveel tulpen geteeld dat de markt wegzakt. Er zijn dan al een aantal kwekers begonnen met het zelf in bloei trekken van hun tulpenbollen in de wintermaanden. Voorlopers als Jaap Knijn en Theo van der Gulik lieten dan een kas bij hun bollenschuur neerzetten.

Doordat de teelt van grove groenten niet langer rendabel was viel ook het werk aan deze producten in de wintermaanden weg. Na de voltooiing van de ruilverkaveling Ursem in 1972 kwamen deze ontwikkelingen samen en bood de nieuwe rijpolder menig kweker de kans een nieuw bedrijf te laten bouwen gericht op het telen en broeien van tulpen. Met werkgelegenheid in het hele jaar.

Deze ontwikkeling was hier veel sneller dan in de rest van West-Friesland. De kwekers werd door de Voorlichtingsdienst zelfs ontraden op deze manier te investeren. Maar ze deden het toch en veelal met succes.

Bloembollencultuur afd. Berkhout-De Goorn

Welbestede regenmiddag van bloembollenkwekers

DE GOORN — Vele bollenkwekers van de afdeling „Berkhout, De Goorn e.o.” hebben de regenachtige vrijdagmiddag in zaal Bontje goed besteed met een tweetal inleidingen over zaken die momenteel actueel zijn in hun vak. Directeur C. Klay van de Raiffeisenbank Hoorn sprak over „Financieringsmogelijkheden in het bloembollenbedrijf” en de heer V. Singer van de Rijkstuinbouwvoorlichtingsdienst te Hoorn over „Kraamverbeteren, uitbreiden en de gevolgen hiervan”.

Gelet op het exportcijfer van f 314 miljoen achte wnd. voorzitter A. Beemsterboer het huidige pessimisme bij de bollenkwekers, nu er aanzienlijk lagere prijzen worden behaald, toch niet geheel gerechtvaardigd.

Noordhollands Dagblad 16-1-1965

De roerige jaren 60

Halverwege de jaren 60 werd voor de jeugd uit de vaak grote gezinnen, de pop(ulaire)cultuur uit Engeland en Amerika het grote voorbeeld. Er was wat meer welvaart en de jongeren verdienden soms in de bouw meer dan hun vaders dat in de vaarpolder konden. De kleding en het type brommer werden belangrijk, laten zien waar je bij wilde horen.

Nederlandse muziekgroepen die de Beatles of de Shadows als inspiratiebron hadden, kwamen op. En dat zag Jacques, de zoon van Geer Hetsen - Bontje ook. Als 19-jarige student had hij al een boekingskantoortje voor het Noord-Hollandse zalencircuit op zijn studentenkamertje in Amsterdam. Voor zijn oom Cor regelde hij om de veertien dagen een bandje in de feestzaal van Bontje. Zijn zus Rina verzorgde de aanplakbiljetten en werkte regelmatig mee bij Bontje. Zij herinnert zich nog goed het openingsnummer *Wheels* van de *Jumping Jewels*.²³⁷

Veel bands o.a. Tee Set, The Shoes, Focus met Jan Akkerman (die vaak te laat kwam), Swinging Soul Machine en BZN traden op. Soms viel het gebodene minder in de smaak bij de jeugd van West-Friesland. Een optreden van Rob de Nijs en zijn Lords, met een act met geschminkte gezichten, hoge hoeden en capes werd niet gewaardeerd. Andersom vond Rob in die tijd de jeugd in De Goorn maar 'boeren'.

Een poging om een opsomming te maken van enkele 'topbands' uit die periode die bij Bontje optraden:

Brainbox, Bintangs, Earth and Fire met Jerny Kaagman (1969), Tee Set, Focus, The Shoes, The Cats, Golden Earrings, BZN, Jets, Skyrockets, The Rhythm Boys, St. John and the Crew, Willy and his Giants, Rocking Four + 1, Q65, The Rob Hoeke Rithme & Blues Group, United Gloria, Bolland en Bolland, Left Side, Livin'Blues, Outsiders, Long Tall Earnie and the Shakers, The Motions, Next One.

Corry Konings (en de Rekels) en Sandra Reemer traden op en ze mochten met de polderschuit van Fons Laan een rondje in de polder varen.

The Rhythm Boys (Rythm Boy's op platenhoezen) via www.eigenbilzen.nu/Rhythmboys.html

Golden Earrings (1968), The Cats (1969), Sandy Coast (1969), Peter Koelewijn en zijn Rockets (1966 en 1967)

Tom en Dik (1969) speelden, vanwege het beperkte repertoire, tot vervelens toe de hit Bloody Mary. In de Swinging Soul Machine zong Spooky van de latere Spooky and Sue.

Drive-in shows

Radio Veronica (1960 – 1974) was een populaire zeezender bij de jongeren. Zij hadden hun eigen drive-in shows. Jongeren bij Bontje konden hun favoriete singles beluisteren, gedraaid door bekende deejays. Om er een paar te noemen: Tineke Vos-de Nooij, Rob Out, Krijn Toppinga, Willem van Kooten alias Joost den Draaijer en Chiel Montagne.

1966

Kermis en feesten

Tijdens de kermis was er in het voorcafé aparte muziek van duo's als Branding Boys of duo Wil Bouter. Daarnaast was er ook een plaatselijk duo van de gebroeders Smal, die zich natuurlijk de Narrows noemden.

Jaap Vriend weet nog hoe drie jongens zich, aan het begin van de kermis, beklagden over hun eerste biertje bij Bontje. Ze vonden het maar zuur smaken. Cor werd erbij gehaald, hij proefde het bier en gaf toe dat het bier niet goed was. Hij liet alle voorraad nog even snel wisselen door drankenhandel Nooij uit Hoorn. Het bier zou 'te vers' geweest zijn.

Tijdens de kermis is de ruimte onder het toneel ook wel gebruikt om 'mooi aan te staan'. Maar op het toneel werd ook gefeest en er ging wel eens wat drank in de drukte om. En als het bier door de kieren op de mensen daaronder begon te druppen zochten de kermisgangers toch maar een beter plekje. De ruimte onder het toneel was sowieso geen veilige plek. Spijlen voor de ramen om inbraak te voorkomen en maar één steil trappetje om de ruimte te verlaten.

De zweef stond inmiddels op het pleintje bij de huizen van Pé Schouten, Klaas Borst en Nic en Klazien Pater.

Van links naar rechts: Jan Bakker, Bontje, huis familie Schouten en Nic en Klazien Pater.

Softijsverkoop op De Goorn. Door een zijraam van het café. Kermis 1963. De ijsmachine draaide overuren, Rina Hetsen ook.

Het ijsloket, raam in de zijgevel, is zichtbaar op onderstaande foto. Cor was net als zijn vader een Ford liefhebber. Zijn Ford Taunus staat voor de deur, dienstfiets in het rek en de sigarettenautomaat bij de deur van de supermarkt aan de gevel. Daar kon je als kind zo vreselijk je hoofd aan stoten als je even niet oplette. De dakkapel aan de voorzijde is verdwenen.

**REORGANISATIE
H.K.W.-AFDELING**

DE GOORN — Het ging de laatste tijd met de afdeling de Goorn-Spierdijk-Ursem van de Kath. Bond van Handels-Kantoor- en Winkelpersoneel niet zo goed. Bestuursleden waren vertrokken zonder dat er nieuwe voor in de plaats kwamen. Om alles nu weer in de gewenste verhoudingen te brengen werd in café Bontje een vergadering gehouden onder leiding van de heer J. W. Reus, terwijl ook de K.A.B.voorzitter aanwezig was voor een toelichtend woord. Een definitief bestuur werd gekozen. Daar de heer Reus zich hiervoor niet beschikbaar kon stellen werd de heer B. Braas tot voorzitter gekozen. Secretaris S. v. Schagen was er nog van het oude bestuur en mej. B Leek, die als wnd. penningmeesteresse had gefungeerd, werd dit nu definitief.

In 1956 ging het niet zo goed met de afdeling De Goorn-Spierdijk-Ursem van de Nederlandsche Rooms-Katholieke Bond van Handels-, Kantoor- en Winkelbedienden lezen we in bovenstaand krantenartikel. Cor Bontje was zelf lid van deze afdeling en de vergaderingen waren bij hem.

Tot 1963 heeft Cor Bontje nog de Centra winkel maar daarna, vanaf 1964, kent de Goorn een zelfbedieningssupermarkt.

GEVRAAGD:
net r.k. winkelmeisje
Ook EEN NOODHULP (MNL.) voor 2 weken
(in bezit van rijbewijs).
C. BONTJE - DE GOORN
Centra-kruidenier - Tel. 2 12

Kermis 1960 voor de Centra winkel. (foto collectie Corrie Bos)

Kermis 1964 voor de zelfbedieningswinkel. Links Lia Blank en Piet de Boer. (foto collectie Corrie Bos)

GEVRAAGD :

WINKELMEISJE

BONTJE'S SUPERMARKT

DE GOORN — TEL. 02294 - 212

Gevraagd:

NET MEISJE

Bij

BONTJE's Zelfbediening

DE GOORN — TEL. (02294) - 2 12

1967

1970

Voor Nico Schouten en zijn vrienden was het heel handig zo'n winkel en kroeg naast elkaar. Bij mooi weer met elkaar slap ouwehoeren op het hekje bij Pé Schouten. Als dan het kratje bier op was kon je gemakkelijk een nieuwe scoren bij Bontje.

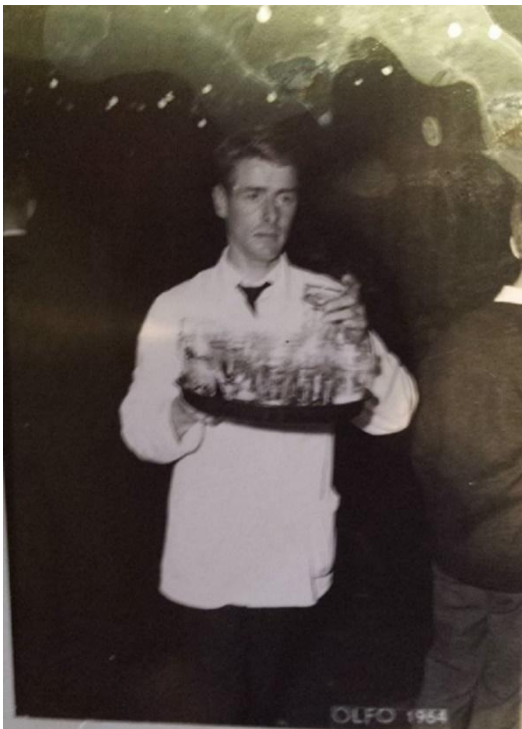
Hulp in de bediening

Naast winkelpersoneel had Cor ook regelmatig hulp nodig in het café. Jaap Vriend kwam begin jaren 60 al langs met vleeswaren van slager Schouten en Cor zag wel wat in hem. Jaap mocht op zondagmiddag softijs verkopen bij het schuifraam in het voorcafé. Voetbalvereniging Volendam kon rekenen op een bezoek van Cor en Nel Hinke als ze thuis moesten voetballen. Zeventienjarige Jaap kreeg 'promotie' en mocht op die zondagmiddagen het voorcafé bemannen. Er was regelmatig veel aanloop omdat in die periode veel huizen werden gebouwd in De Goorn. Geïnteresseerden voor een nieuwe woning kwamen dan op zondag richting De Goorn om het nieuwbouwproject te bekijken. Voor huiswaarts gekeerd werd nog even wat eten of drinken bij Bontje. Jaap noteerde de onkosten op verschillende briefjes achter de bar en omdat hij de namen van de mensen niet kende verzoon hij karikaturen voor die mensen en noteerde een karikatuur als bril, snor, kuif boven het briefje. Als Cor dan terug kwam kon Jaap hem haarfijn uitleggen wie bij welk briefje hoorde.

Voor een onverwacht bezoek van een groep mensen met een bus waarvan de chauffeur regelmatig bij Bontje kwam, schakelde Jaap gewoon de chauffeur van de bus in als hulp in de bediening.

Op de dansavonden, bruiloften en kermis kon Cor wel een nieuwe kracht gebruiken. Vaste obers Theo Koning, Toon Koning, Ab Bakker en Dick Koning dachten in het begin wat kan zo'n jong 'broekie' nu toevoegen, maar Jaap had een goede conditie en liep zijn benen de hele tijd uit zijn lijf. Met zijn lange lichaam toorde hij met zijn dienblad consumpties veilig boven het publiek uit. Dat maakte indruk en hij werd vaste kracht in de bediening.

Cor zorgde goed voor zijn gasten. Op bruiloften was het motto glas leeg - glas vol en op zijn tijd een lekker hapje. Voor het personeel was er op tijd even een pauze en Cor zorgde altijd dat er wat te eten was. Sluitingstijd was voor Cor sluitingstijd. Er was geen marge in het 'nog eentje toe'.

In de late uurtjes sloeg de vermoeidheid toe. Ober Toon Koning, de vader van Erik, kermis 1964.

Er werd in de zaal gewerkt met een 'ren'. Zo konden de klanten niet direct bij de bar komen.

Geer, Rina, Meindert, Theo Vreeker, Nel Hinke, Gert Koning en Aad Hetsen.

Dick Koning, Rina Hetsen en Jaap Vriend.

Bij de deur: Nic Feld en Nico Koning samen met Cor Bontje.

Wat de post oôs brocht

In 1967 werd ik, Peter van Woik (Het Veer 145) uit Avenhorn, deur meester Overman benoemd tot onderwoizer an de Jozefskoôl in De Goorn. Bai die baan hoorde ok 'n weuning, maar we zouwe pas in oktober trouwe, dat vanof half augustus zat ik in oôs nag lege huis. D'r was enkeld 'n sleipkamertje inricht. Ik ging den seives oftig nei kefee Bontje om deer de krant te lezen en soms most ik effies belle. Op 'n eivend ging ik 'r weer heen en toe was 't 'r zômaar pittig bedroivig. 't Kefee was stenvol en ik liep nei de tapkast om me krantje te halen. Al gauw kreeg ik deur weerom of 't 'r zo drok was. 't Had die dag merakels sturmd en d'r was wat lulleks beurd. In 't kefee was ok Japie Pater aanwezig, de broôdventer uit Avenhorn. Alderhande mense gavve 'm goeie reid. Hai most de rampedienst belle, want z'n bakkerskar was deur de dikke wind van de doik of waaid en in de grôte sloôt bedaard. Ik most ok belle, maar dat kon niet, want Japie had voorrang. Dat ik wachtte 't rustig of. D'r lag 'n foldertje op de tapkast, ik pakte 't en begon te lezen. En zo las ik dat je via kefee Bontje 'n skuitje hure konne om in de polder te vissen. Dat ik vroeg an Cor Bontje weer of die boôtjes lagge en weer je den 't beste visse konne. Voordat Cor antwoord geve kon, kreeg ik opiens 'n klap op me skouwer en hong Japie Pater over me heen. Hai vertelde: "Meister, weer moin kartje vedaag te water sode-mieterd is, vang je murgen zukke (en hai maakte met z'n hande 'n grôot gebaar) snoeke!"

Ondanks de ellende had ie toch veul gevoel voor humor.

Een mooi verhaal van Peter van Wijk op de Westfriese scheurkalender.

Overlijden Cor Bontje

Een kortstondige ziekte velde Cor op 51-jarige leeftijd. In de rouwadvertentie van het personeel staat dat de goedheid en menselijkheid van Cor zeer gewaardeerd werden.

Na het overlijden van Cor in 1974 hebben Nel Hinke, Theo Vreeker en Jaap Vriend op verzoek van de familie Bontje de 'honneurs' waargenomen. Theo draaide de supermarkt en Jaap hielp Nel 's avonds na zijn werk en bleef in die periode ook in het pand slapen. Tot in maart 1975 Willem Dol de zaak overnam. Als aandenken kreeg Jaap de biljartkeu van Cor.

†

Met droefheid geven wij kennis, dat na een kortstondige ziekte van ons is heengegaan, onze broer, zwager en oom

COR BONTJE

op de leeftijd van 51 jaar.

Familie Bontje.

Berkhout, 28 oktober 1974
De Goorn, 70.

De H. Eucharistieviering zal plaatsvinden op donderdag 31 oktober a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Rozenkrans te De Goorn, waarna bijzetting in het familiegraf.

Er wordt voor hem gebeden 's avonds om 20.00 uur aan huis.

†

Hiermede geven wij kennis van het overlijden van de heer

COR BONTJE

Zijn goedheid en menselijkheid zullen lang in onze herinnering blijven.

Het personeel.

28 oktober 1974.

Noordhollands Dagblad 29 oktober 1974.

1975 – 1989: Willem Dol en Atie Vlaar

De naam Bontje, gekoppeld aan het café naast de kerk van De Goorn, verdween. Willem en Atie Dol namen Bontje over en noemden de zaak Dolleburg.

In zijn diensttijd (1968) was Willem, afkomstig van de Noorddijk, barman op een kazerne in Wezep. Dat beviel hem wel. Alhoewel hij timmerman was, net als veel eerdere eigenaren van het café. Zijn vrouw Atie kwam van Purmerend en haar ouders (C. Vlaar) hadden het Wapen van Purmerend op de Koemarkt. Het dinsdagcafé was open met de veemarkt en bij bruiloften. Atie hielp dan in de keuken maar daarnaast werkte ze ook als kok in een diëtistenkeuken.

Beiden wilden ze graag zelf een café kopen. Het oog viel op een zaak in Warmenhuizen, die was echter al verkocht en tijdens een rondje Noord-Holland kwamen ze langs Eenigenburg. Een gehucht op een terp vlak bij Tuitjenhorn. Daar bleven ze hangen in café De Burcht. Vernoemd naar de plek waar in de middeleeuwen een dwangburcht stond. Tijdens het gesprek met de eigenaar kregen ze in de gaten dat hij het café in Warmenhuizen had gekocht en dat De Burcht te koop kwam. Er was weinig tijd nodig om de verkoop rond te maken. Willem en Atie trouwden vlak voordat ze aan de slag gingen in Eenigenburg. Het café kreeg de naam Dolleburg, een combinatie van de familienaam met de oude naam Burcht. Aan de overkant zat een aannemersbedrijf waar Willem ook aan de slag ging. Hij had een regeling dat hij zelf kon bepalen wanneer hij daar werkte, erg handig om het zo te combineren met het kroegwerk.

Evert en Mientje Blank, oom en tante van Willem, gaven de tip dat Bontje te koop stond. Samen met zijn schoonvader C. Vlaar in gesprek met wethouder J.W. Reus. Daarop volgden stroeve onderhandelingen met de vertegenwoordigers van de familie Bontje, Arie en Jan Bontje, twee zonen van Arie Bontje en Johanna den Hollander. Er volgden meerdere gesprekken en uiteindelijk was de koop rond in maart 1975.

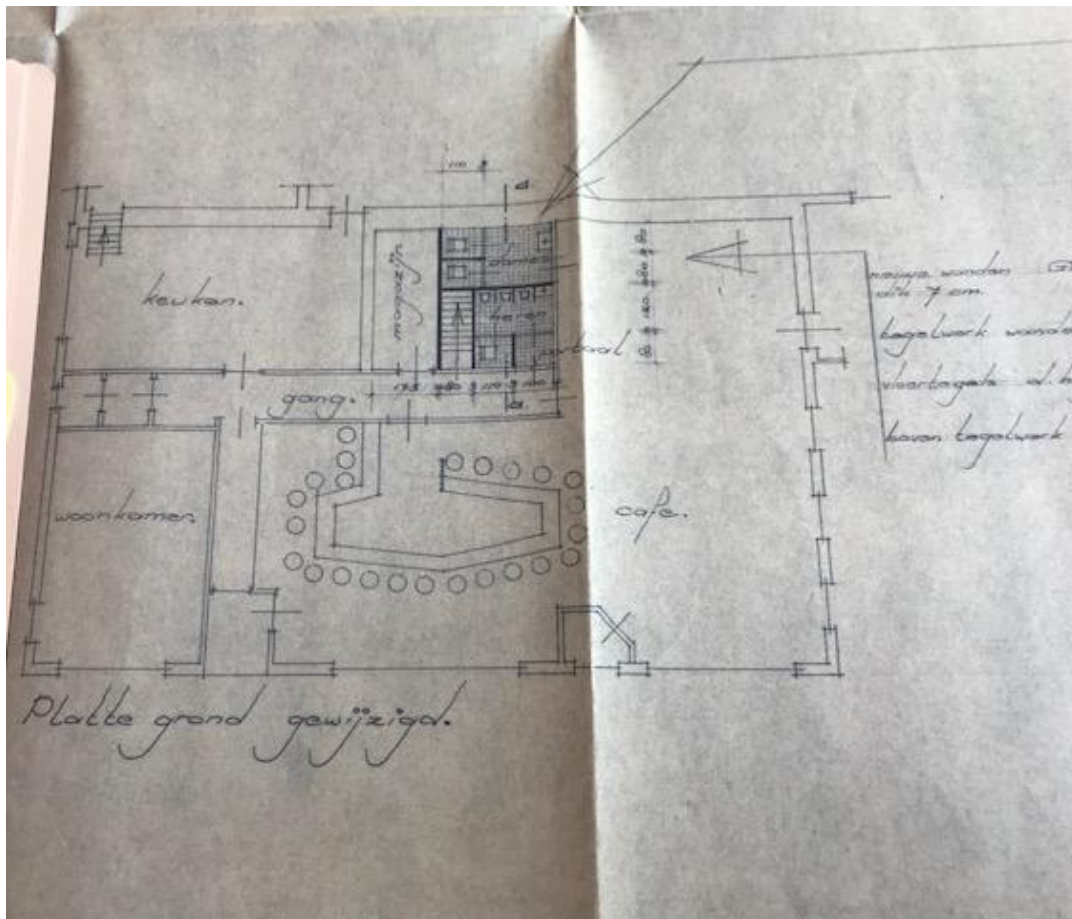
Willem en Atie in het voorcafé.

De winkel had geen plaats in het plan van Willem en Atie, daarom werd er contact gezocht met de fa. Jan Braas op De Goorn en een deel van de winkelinventaris werd door hen overgenomen.

Resoluut werd de winkel gesloopt. Antoon Bakker 'jekkerde' met brute kracht en een grote Kango sloophamer alle tegeltjes uit de vloer. De ruimte van de winkel werd bij het voorcafé getrokken. Willem liet een bar ontwerpen en maken bij de gerenommeerde barmaker Dick Tol. Willem Out van De Goorn metselde de muren en Willem zelf timmerde de boel af. Zo kon met de kermis van 1975 de nieuwe bar in het voorcafé, naast de oude bestaande bar gebruikt worden. Na de kermis zijn er nieuwe toiletten in het voorcafé gekomen en werd de oude toog weggehaald.²³⁸

Dolleburg kreeg in 1975 vergunning voor 3 lokaliteiten.

in de inschrijving, gevestigd in het perceel		
De Goorn 70 Berkhout		
De vergunning geldt voor de volgende lokaliteiten:		oppervlakte in m ²
A.	Beneden-voorsaal	126 m ² .
B.	Beneden-achtersaal	327 m ² .
C.	Bovenlokaal	118,75 m ² .

Nieuwe toiletruimten in voorcafé.

Willem en Atie achter de nieuwe bar in de voormalige winkelruimte.

Dolleburg was 6 ½ dag per week open, daarbij hoorde ook nog de slijterij-activiteiten. Er stonden nog menige busreizen gepland, die door Cor Bontje geboekt waren. Net na de eerste kermis bezoek van 250 bejaarden uit Uitgeest en 50 leden van het zangkoor in De Goorn op hetzelfde moment. Een uitdaging voor met name Atie. Oom Evert hielp en zat soms 3 dagen piepers te schillen. Verder een heel gedoe met maar 3 wc's in de zaal. Volgens Willem Dol ging dit nog zo'n 3 jaar door. Tourorganisaties maakten er af een toe een potje van, chauffeurs wilden ook een graantje meepikken en de prijzen stonden onder druk. Dit maakte dat Willem besloot om te stoppen met het verzorgen van de busreizen.

Atie kookte ook voor de paters dominicanen, die kwamen volgens Willen Dol een periode te eten. Zo sprak Willem ook met pater Bakkum af dat hij de door Willem gemaakte poort van de Leutbunker, domein van de Tempeliers, zou schilderen.

De ren die door Cor Bontje gebruikt werd bij de bar in de achterzaal, werd door Willem weggehaald. Daarvoor in de plaats maakte hij extra hoekjes aan de bar, de obers liepen nu alleen nog door de zaal. Dit had wel tot gevolg dat er meer glazen sneuvelden. Willem vertelde dat er tijdens een kermis, begin jaren 80, 4000 bierglazen kapot gingen. Veel glazen werden met opzet op de grond gegooid. Het jaar daarna had hij een grote partij glazen van de goedkoopste kwaliteit ingekocht. Die braken al als hij een stapeltje tegelijk onder de tap wilde vullen. Willem moest op maandag bij collega's om bierglazen vragen om de 8500 kapotte exemplaren te vervangen. De oplossing die Willem bedacht voor dit probleem was meer statafels plaatsen, ook op het toneel dat gebruikt werd bij kermis, carnaval en grote feesten. Na de kermis en carnaval één dag schoonmaken en gelijk weer 10 dagen achter elkaar elke dag een bruiloft.

De nieuwe inrichting van de zaal

Carnaval Tempelier

De Tempelier die de ingang van zaal Dolleburg tijdens het carnaval sierde is door Willem Dol gemaakt. Hij had een sticker gevonden met zo'n figuur er op en die sterk uitvergroot. Willem was timmerman geweest dus het zagen en timmeren was geen probleem. Hij nam ook het schilderwerk voor zijn rekening maar vroeg voor het sprekend maken van de ogen hulp van pater Bakkum.

Bouwvakkersbal

In navolging van Warmenhuizen, waar in 1977 voor de eerste keer bouwvakkersbal werd georganiseerd, paktten Willem en Atie dit fenomeen op en in 1978 kon je ook op de vrijdagmiddag voor de bouwvakvakantie los gaan op het Bouwvakkersbal in De Goorn. Dat werd een enorm succes. Maar het jaar erna was het helemaal een gekkenhuis volgens Willem. Het feest haalde zelfs de krant. Tafels werden vooraf door bedrijven gereserveerd, iedereen werd van goed eten voorzien en er was genoeg te drinken. Bier oftewel 'gele rakkers' kon je drinken uit glazen maar ook uit werkschoenen. Crazy Eef zweeptte de boel op, hij drumde mee terwijl hij singeltjes draaide. Door het stampen van de gasten sloeg de plaat regelmatig stukken over en moest Eef kunsten uithalen om het ritme weer aan te passen. In zijn enthousiasme verloor hij wel eens een drumstok. Geen probleem, naast zijn drumstel stond een emmer vol met nieuwe stokken.

Openbare verkopeningen

Nog steeds werd de zaak gebruikt voor openbare verkopeningen.

Vrijwillige openbare verkoping
T.o.v. notaris W.P.F. Appel te Obdam zal in samenwerking met notaris Mr. E.G.M. Rutgers-Wessel te Avenhorn op donderdag 12 februari 1981, 'S MIDDAGS OM HALF TWEE IN CAFÉ DOLLEBURG te DE GOORN NR. 70, in één zitting bij opbod en afslag worden verkocht:

I. de stolpboerderij
(eigen brongasinstallatie) met aaneengesloten vers WEILAND aan de MIDDENWEG te BEEMSTER, 11.15.00 ha

II. weiland
(grotendeels vers) met SCHUUR, gelegen naast voormeld perceel, 5.81.00 ha.

Aanpassingen gebouw

Het dak was hier en daar aan vervanging toe. De familie Dol werd, begin jaren 80, opgetrommeld en met vereende krachten werd het dak aangepast.

Als je in de achterzaal zat kon je uit de ramen zo op het kerkhof kijken. Willem wilde daar verandering in brengen en plaatste een schutting en zaaide gras. Daar konden de kinderen Martine en Lex spelen.

1984: facelift van de zaal

In 1984 werd de achterzaal verbouwd. Het plafond kreeg een fraaie boogconstructie.²³⁹ Een nieuwe bar werd geplaatst en de toiletgroepen in de zaal werden aangepast.

De nieuwe bar in de zaal (1984).

Westerkoggeflora

In 1982 was er sinds lange tijd weer een bloemententoonstelling, de Westerkoggeflora. Men koos Premiere als thema.

Daarvoor werd de bloemenshow wel in Avenhorn gehouden. Het was een succes en de show bleef bij Dolleburg. Verschillende thema's volgden: Oudheden (1983), Beeld van een Tuin (1984), Muziek (1985), Japan (1986), Beemster (1987). Naast het bezichtigen van de bloemenpracht was er ook ruimte voor legendarische feestavonden bij Dolleburg.

Muziek

Sesam trad regelmatig op, de Branding Boys, Jos Koenis en Shoreline. En eenmalig de band Hydra met de hit 'Als het gras twee kontjes hoog is'. Ze hadden niet veel liedjes en dat nummer werd regelmatig herhaald.

Radio drive-in shows waren ook populair. Veronica en The Flying Dutchman kwamen langs maar legendarisch zijn de optredens van Jan Pater met zijn discotheek. Menig polonaise door het voorcafé onder aanmoediging van Jan. Zijn nieuwe ombouw van de apparatuur zorgde er op de kermis voor dat vroeg in de avond zijn stereo oververhit raakte en ermee ophield. Het kwam toen aan op de creativiteit van Willem en Jan en dat lukte ook nog.

Tijdens de feestavonden stond Niek Vreeker in de garderobe. Guus van Straaten en 'Rossie' als uitsmijters bij de deur. Zij hadden de taak om lastige bezoekers naar buiten te werken. Willem kent nog de tijd van de Wild Bunch uit Blokker, die zorgde wel eens voor overlast maar Willem ging ook het gesprek aan met de groep.

Sommige bezoekers vonden het zo gezellig dat ze zelfs, ongewild, na carnaval bleven slapen. Atie ontdekte een keer tijdens de afsluitronde dat het toilet boven nog bezet was. Ze dacht aan een insluiper omdat niet gereageerd werd op kloppen en roepen. Willem werd gewaarschuwd, hij stond klaar om de indringer te overmeesteren. Met een schroevendraaier werd de deur geopend en daar zat een vaste

klant met z'n broek op z'n hielen diep te slapen op het toilet. Na enig aandringen werd de persoon wakker en kon in zijn eigen bed thuis verder slapen.

Carla Büscher als barvrouw (foto Willem Dol)

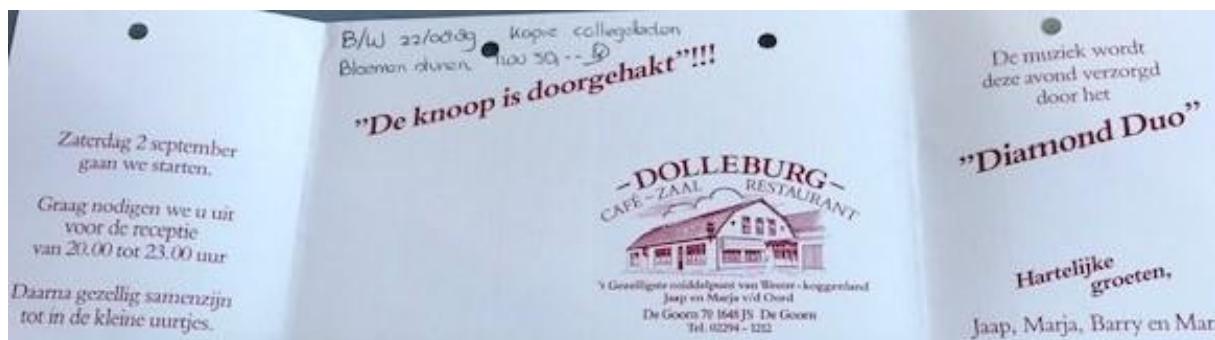
Vlotbruggen voor paling (foto collectie Corrie Bos)

Voor het personeel organiseerden Willem en Atie altijd een personeelsavond. Willem nam het jaar even door met een quiz en besteedde even aandacht aan speciale gebeurtenissen. Zo kreeg Jaap van der Oord een speldje voor 12 jaar 'trouwe' dienst.

1989 – 2000: Jaap en Marja van der Oord

Jaap en Marja van der Oord waren de uitbaters van café en zaal Dolleburg van augustus 1989 tot het jaar 2000. Voor die tijd werkte Jaap bij de bierwacht van Heineken en stond 12 jaar in de kantine van de sporthal van De Goorn. Hij sprong vaak bij als er ergens een evenement of een kermis gevierd werd. Willem Dol informeerde bij Jaap of hij belangstelling had om Dolleburg te gaan draaien. En Jaap wist dat het katholieke De Goorn een prima naam had als het op kermis en andere feesten aankwam. De familie Van der Oord nam het stokje over van de familie Dol en werd na twee jaar gehuurd te hebben in september 1991 eigenaar van Dolleburg.

Nieuwe eigenaars café Dolleburg De Goorn

„Hee die Jaap...”

(Van onze verslaggever)

DE GOORN- De knoop is doorgelakt. Na lang wikken en wegen hebben Jaap (41) en Marja (39) van der Oord uit Middenbeemster om café Dolleburg in De Goorn over te nemen. Vanaf twee september zwaaien zij daar de scepter, bijgestaan door hun zoon Barry (17), in opleiding voor kok. Zij volgden Willem en Ati Dol op.

Dochter Mara (15) zit nog op school, maar treedt wellicht ook in de voetsporen van vader en moeder. Jaap, vroeger werkzaam bij de bierwacht en Heineken en veel werkend in café's tijdens de kermis- en in de wijde omtrek, kan zeggen dat hij enige ervaring heeft

Hij: „Ja, dat moet wel lukken. We hebben er allemaal hartstikke veel zin in en vertrouwen ook.” Aan het café zelf wordt voorlopig niet zoveel veranderd. Alles gaat op dezelfde voet verder. Marja: „Willem Dol deed het hier prima, dus waarom zou je dat veranderen. We pakken alleen de bovenzaal en het voorcafé aan: nieuwe kleuren in rood en grijs, nieuwe vloerbedekking, gordijnen en ook de bar wordt enigszins aangepast.” Jaap: „De grote achterzaal was net helemaal opgeknapt, dus daar hoeft niets aan te gebeuren. Ze zullen alleen moeten wennen aan mijn naam Jaap. Maar ik zal ze wat trainen. De mensen gewoon een paar keer hard „Hee die Jaap” laten roepen en dan weten ze het. Geen punt ook. De mensen kennen ons hier al, want we hebben hier acht jaar de kantine in de Koggehal beheerd. Ze weten dus wat ze aan mij hebben. Eén van de weinige nieuwe dingen die ik voorlopig doe is het jeugdbiljarten op vrijdagavond. (opgave nog mogelijk voor meisjes en jongens vanaf 15 jaar, tel (02294-1212) Voor de rest bekijken we het rustig. Eerst maar eens draaien.”

Het nieuwe kasteleinschepaar in De Goorn: Jaap en Marja van der Oord met hun kinderen: „Hee Jaap...” Komend weekeinde is er in Dolleburg een open huis en zondag speelt de Crossband.
(Foto Co Keizer)

De nieuwe uitbaters woonden met hun gezin ook in het pand. Links beneden de leefruimte en boven de slaapkamers. Jaap en Marja probeerden in 1991 gelijk met nieuwe activiteiten in te spelen op het publiek. Oud-Hollandse spelavonden, Little golf op het biljart, gourmetten, steengrillen. In de zaal De Havenzangers, Tröckener Kecks, Lois Lane, Corry Konings, Canyon en de New Sensation.

In het café stonden twee biljarts die door vier verenigingen bespeeld werden. Dolleburg was de plek waar de toneel- en carnavalsvereniging hun activiteiten hadden en waar de jaarlijkse kermis gevierd werd. Bruiloften, feesten, studieclubs, een koffietafel na een uitvaart. Zoals het hoort voor een café naast de kerk.

Een traditie in deze jaren was de playbackshow. Na enkele voorrondes stond de finale altijd op 1 januari in de agenda. Lokaal talent op het toneel, half De Goorn als publiek.

Jaap had ook wel bekende bandjes en muzikanten in de zaal zoals Herman Brood & his Wild Romance, Normaal en René Froger.

Zoon Barry hielp als 'roadie' met uitladen van de apparatuur van Herman Brood. (foto collectie Corrie Bos)

Sijtje Schouten zorgde ervoor dat het er weer netjes uitzag. (foto collectie Corrie Bos)

René Froger in de zaal. (Foto Jaap vd Oord)

De Achterhoekse formatie Normaal trad diverse malen op. Traditie bij deze popgroep was het gooien met bier. In het contract was daarom al opgenomen dat het bier niet in glazen verkocht mocht worden. En er werden dus wel bladen vol bier (in plastic glazen) netjes afgerekend die vervolgens achterover de zaal in gegooid werden.

Normaal met Benny Jolink als zanger op het toneel van zaal Dolleburg. (Foto's Jaap vd Oord)

Na het optreden van Normaal werd met een hoogwerker, in de vroege uurtjes van de dag, meteen het plafond van de zaal schoongemaakt. Daar kon je niet te lang mee wachten, al het bier dat op het plafond zat kon dan nog redelijk goed verwijderd worden.

Een ander verhaal over het gooien met bier. Dit keer een glas dat naar André Hazes werd gemikt. Een volle zaal en Hazes was net begonnen. De volkszanger stopte er gelijk mee en had geen goed woord over voor het publiek uit De Goorn. En Jaap mocht proberen de avond te redden. Hij beloofde een nieuwe feestavond voor de gedupeerde Hazes-liefhebbers. Zo had hij twee keer een volle bak ...

● André Hazes: „Het is allemaal schorem in Noord-Holland”.

Hazes met bierglazen bekogeld

Van onze showpagina-redactie

DE GOORN – Het eerste concert dat André Hazes gisteravond na acht jaar afwezigheid in West-Friesland gaf, heeft slechts twee minuten geduurd. De populaire zanger verliet het podium van zaal Dolleburg in De Goorn toen hij tijdens zijn eerste nummer ('Geen slingers meer voor mij') door een jongeman met enkele glazen bier werd bekogeld. Eén van de glazen ging rakelings langs zijn hoofd.

Hazes stapte vrijwel direct in zijn auto, roepend: „Het is allemaal schorem in Noord-Holland”. Een groot deel van de ongeveer 700 toeschouwers verliet daarop ontgoocheld de zaal. De eigenaar van Dolleburg, J. van der Oord, weet wie de glazen heeft gegooid. Hij wil de schade op de dader verhalen en zal deze de nota van de zanger sturen. Voor de teleurgestelde bezoekers organiseert Van der Oord binnenkort een feest, waarvoor zij gratis toegang krijgen.

Ajax kende in de periode dat Jaap in Dolleburg stond gouden jaren. En Jaap was en is een groot fan van de Amsterdamse club. Dat werd dus voetbal kijken in het café. In eerste instantie een kleine televisie op een Heineken kratje en later op een groter scherm. Bij elk doelpunt van Ajax een biertje van de kroegbaas. In 1995 speelde Ajax om de wereldbeker in Japan op een dinsdagochtend om 11.00 uur tegen het Braziliaanse Gremio. Een volle bak in De Goorn zag Ajax met een 0-0 eindstand, na penalty's met 4-3 winnen.

Jaap overhandigde de sleutel van de Leutbunker nog één keer aan zijn voorganger Willem Dol, die Prins Carnaval was begin jaren 90.

Jaap wilde zich focussen op zijn andere zaak Zaal Meereboer in Oudorp en besloot Dolleburg te verkopen.

2000 – 2005: Cor Damen en Rob Lumi

Dolleburg werd in 2000 verkocht aan Siem Mors uit Heerhugowaard. Hij vond het een prachtig pand en zag mogelijkheden. Het pand werd door hem tot 2003 verpacht aan Cor Damen. Hij was slager bij de VEZO. Daarna nam Rob Lumi de zaak waar tot 2005.

Theo Kaandorp kocht Dolleburg in 2005 van Siem Mors. Hij zocht een nieuwe uitbater.

2005 – 2023: Barry en Inge van der Oord

Barry is de zoon van Jaap en Marja van der Oord. Hij had bij zijn vader aangegeven Dolleburg niet van hem over te willen nemen. In het jaar 2000 besloot Jaap daarom om zijn zaak aan Siem Mors te verkopen.

Barry was inmiddels kok en werkte voor Discovery Catering bij bedrijven als ABN AMRO en Shell. Zijn toenmalige vriendin Antoinette werkte ook in de horeca. In 2005 zocht eigenaar Kaandorp een nieuwe huurder voor Dolleburg. Barry had nu wél interesse en er begon weer een nieuw hoofdstuk voor de horecagelegenheid naast de kerk in De Goorn.

In die tijd waren er nog niet veel eetcafés. Met de toevoeging '70' van het huisnummer was de nieuwe naam van het restaurant dat nu de hele voorkant van het pand ging beslaan, gauw gevonden. De zaal erachter bleef de naam Dolleburg houden.

En als hommage aan een rijk verleden werd de oude bovenzaal Bontje genoemd.

Van een café met twee biljarts en een kleine lunchkaart naar een restaurant met onder andere een 8 gangen 'snoeperij' verrassingsmenu op de kaart. Eetcafe 70 werd al snel een begrip in West-Friesland. Met daarbij zaal Dolleburg voor de kermis en grotere feesten.

Barry verbouwde de keuken, de voorkant en het fusthok. Er kwam een nieuw plafond en een andere bar. Ook een rookruimte en geluidsabsorberende voorzieningen werden geregeld.

Bij de start in november 2005 draaide hij volle bak in de zaal met hoofdact Jan Smit en in het voorprogramma Nick en Simon. Op tweede kerstdag stond het volgende evenement op de agenda. De discjockey die was gecontracteerd trok slechts vijftig man. Het kan verkeren.

De kermis in De Goorn is als eerste in het voorjaar altijd heel populair. Menigeen weet de kermis in De Goorn dan ook goed te vinden.

Er werden regelmatig diner-avonden georganiseerd met muzikale acts zoals bijvoorbeeld de Booming Piano's. Ook de legendarische West-Friese rockgroep Oô's Joô's en Andre Hazes jr. traden op.

EETCAFÉ 70
De Goorn

70

ZAAL DOLLEBURG
0229 - 544000

WWW. EETCAFÉ70.NL

VRIJDAG 6, ZATERDAG 7 EN ZONDAG 8 MAART

**BOOMING
PIANO'S
DINNERSHOW**

ZATERDAG 14 MAART

OÔ'S JOÔ'S

KAARTEN IN DE VOORVERKOOP €12,50
AAN DE ZAAL €15,00

VANAF 16 JAAR LEGITIMATIE VERPLICHT

ANDRE HAZES
25 NOVEMBER

ANDRE HAZES ARRANGEMENT

- ONTVANGST MET SPECIALE HAZES STARTER
- 3-GANGEN MENU
- TOEGANG VOOR DE ZAAL

39,50 P.P. - RESERVEER VIA 0229-544000

EETCAFE 70 ZAAL
 70 **70** DOLLEBURG

1 JANUARI
2012

DE JAARLIJKSE TERUGKERENDE
PLAYBACKSHOW

HET FEEST OM EEN IEDER EEN GELUKKIG
 NIEUWJAAR TE WENSEN!

SCHRIJF JE NU IN! IEDERE
 INSCHRIJVING WORDT BELOOND EN
 BOVENDIEN MAAK JE KANS OP
 GEWELDIGE PRIJZEN!

DEUREN OPEN: 20:00 - GRATIS ENTREE
 VOL=VOL - INSCHRIJVEN: INFO@EETCAFE70.NL

Nog steeds werd de jaarlijkse playbackshow met nieuwjaarsborrel gehouden op 1 januari, zoals bijvoorbeeld in 2012.

Daarna kwam er in januari een ander evenement, de Horeca-estafette. Dit wordt inmiddels al jarenlang in samenwerking met diverse horecagelegenheden in Koggenland georganiseerd. Begonnen als initiatief van vader Jaap en Cees Blokdijk is er inmiddels een stop op het aantal te verkopen kaarten. De voor 100% verklede deelnemers worden in bussen langs een aantal horecagelegenheden in Koggenland gebracht. Er worden spelletjes gedaan (zie foto hieronder), wat gedronken en er is een eindfeest in een jaarlijks wisselende kroeg of tent.

2023: horeca-estafette (foto Barry vd Oord)

In 2019 is café Les Deux Ponts in Oudendijk te koop. Barry ziet hier veel mogelijkheden en mag zich de nieuwe eigenaar noemen. Ook Les Deux Ponts (ook wel LDP genoemd) wordt snel een begrip, vooral het terras aan het water trekt veel mensen aan.

De coronapandemie en de maatregelen die daaruit voortkomen vormen het dieptepunt voor Van der Oord junior. De horecasluiting die op zondagmiddag half zes met onmiddellijke ingang werd afgekondigd wordt niet snel vergeten. Gasten die aan de deur moesten worden geweigerd, gerechten die al in de oven stonden noodgedwongen weggegooid. De kermis met een gesloten horeca. Televisiebeelden van de Mobiele Eenheid die van Dolleburg tot d'Ontmoeting de buiten kermisvierende jongeren van de straat jaagt.

Barry komt met initiatieven als een afhaal-soeptent, het verkopen van carpacciobroodjes uit de achterklep van een auto. Een koek-en-zopie bij de dichtgevroren ringvaart. Pizza's en afhaalmenu's in Eetcafé 70.

Inmiddels zijn beide ondernemingen zo succesvol dat het tijd geworden is om keuzes te maken. De keuze valt op meer tijd voor het gezin. Daarom staat eind 2022 de inventaris en goodwill van Eetcafé 70 en zaal Dolleburg te koop lezen we in het *Noordhollands dagblad* van 1 december 2022. Het lijkt er even op dat er weer een nieuw hoofdstuk van de geschiedenis van de horeca naast de kerk in De Goorn komt, maar aan de oproep voor een overnamekandidaat wordt geen gehoor gegeven. Daardoor besluit de eigenaar van het pand het te koop te zetten. Het pand is nu in handen van een projectontwikkelaar.

Horecaondernemer kiest voor gezin en stapt uit Dolleburg en Eetcafé 70 in De Goorn

Gezin van der Oord met v.l.n.r. Inge, Stijn, Mats, Barry, (en voor): Cis en Loek. (Foto Jaap van der Pijll)

In *De Kogge* van 19 april 2023 staat dat Barry en Inge het lastig vinden om 'zoveel ballen in de lucht te houden' en dat ze per 1 mei Eetcafé 70 en de daarachterliggende zaal Dolleburg definitief sluiten. Na de laatste kermis was er nog een laatste weekend met de laatste avond met de menukaart, een dinershow, een afscheidsreceptie en laatste feestavond.

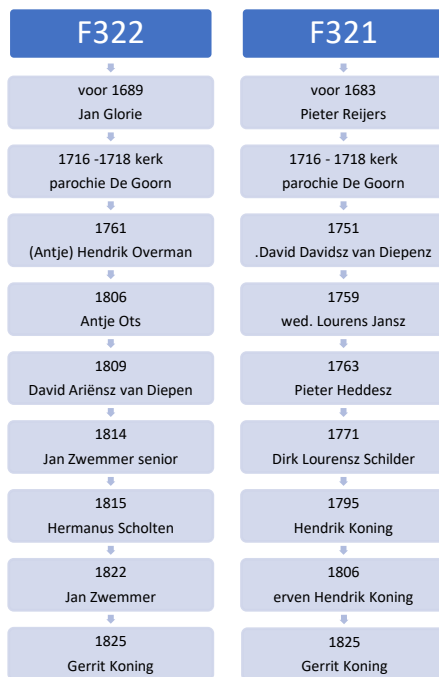
In moeilijke tijden is het lastig om hoop te houden. Veel uitbaters hielden altijd hoop. Hoop houden was echter geen aanname dat het vanzelf goed kwam. Het was hard werken, vaak in onzekerheid of het wel goed kwam.

De Hoop is echter voor nu verloren. Weer sluit er een horecazaak in Koggenland. Ditmaal een horecazaak, zoals blijkt uit dit boek, met een lange historie. Wij hopen met dit schrijven de geschiedenis van deze bijzondere plek levend te houden.

Frans Blom en Erik Koning

Maart 2024

Bijlage 1: chronologische volgorde eigenaren

		179.	4
In de Grote Haven Kamer.			
Twee half last, te weten twintig varden, twee lasten, te weten vijftig over de laken, een schiedering en twee lasten, te weten vijftig guldens.		20.	"
In de Grote Haven Kamer.			
Twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		20.	"
een last en twee varden, te weten vijftig guldens.		2.	"
twee lasten, te weten vijftig guldens, te weten vijftig guldens.		8.	"
Op de rechter zolder.			
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		7.	"
Op de linker zolder.			
een last en twee varden, te weten vijftig guldens.		5.	"
twee lasten, te weten vijftig guldens, te weten vijftig guldens.		10.	"
In den Voorraad van de Kamer.			
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		8.	"
een last en twee varden, te weten vijftig guldens.			50
Op de linker zolder.			
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		4.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		6.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		1.	"
Op de linker zolder.			
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		8.	"
Op de linker zolder.			
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		2.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		4.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.			50
Op de linker zolder.			
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.			50
In de Kamer van de Kamer.			
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		20.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		7.	50
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		10.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		8.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		8.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		4.	50
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		12.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		60.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		10.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		6.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		60.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		32.	50
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		10.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		8.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		2.	"
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		2.	50
twee lasten, te weten twintig varden, te weten vijftig guldens.		1.	75
Transport.		845.	25

Bijlage 3: eigenaren op De Goorn in 1809

Los blad uit 'Register van gebouwde eigendommen 1806-1846' in de voormalige gemeente Berkhout

88	91	Gerbruid de Boep	9	9
89	92	P. Broc P. Binkhorst	0	-
90	93	Gerbruid Koz	11	-
91	94	Konsten Smal	9	-
92	95	Anna van der	2	12
93	96	Jan Sedolter	3	0
94	97	H. Dirckots	3	0
95	98	P. ten W. Wintemake	2	12
96	99	Herman Gildemij	5	14
97	100	Comelis van Pijpen	5	7
98	101	Grietje van Pijpen	5	-
99	102	wid. Sander Haam	5	7
100	103	Jan van Pijpen	7	-
101	104	Patterson	9	10
101	105	Kerkv. kostling	0	-
102	106	Daar v. g. Pijpen	6	14
103	107	K. d. d. v. d. k. v. v. v.	6	-
104	108	P. ten Haag	6	14
105	109	Grietje van Pijpen	7	14
106	110	Maartje Grootbaer	0	-
107	111	Maartje Comelis	2	10
108	112	Aria. Bunt	3	-
109	113	wid. P. P. P. P. P.	5	7
110	114	Comelis P. Groot	5	16
111	115	wid. P. P. P. P. P.	7	-
112	116	wid. P. P. P. P. P.	2	4
113	117	Kloot Koz	7	7
114	118	Maartje De Lange	9	-
115	119	Jan Krijn	3	0
116	120	Comelis P. P. P.	0	-
			172	19

1^e kolom: oud huisnummer

2^e kolom: nieuw huisnummer

3^e kolom: naam

4^e kolom: bedrag waarvoor men werd aangeslagen en nog uitgedrukt in guldens = 20 stuivers = 16 penningen (in 1816 wordt dit systeem afgeschaft).

Met dank aan:

Jos van der Lee

Lourens Schuijtemaker

Rina Bakker - Hetsen (dochter van Geer Bontje)

Marian Vreeker - Lenting

Willem Dol

Jaap en Marja van der Oord

Barry en Inge van der Oord

Jaap Vriend

Nico Schouten

Edith Koning - Vreeker

Atse Schouten

Ton Snijdewind,

Jan Bakker

Co Beemsterboer (collectie foto's)

Annet Vlaar

Corrie Bos (collectie foto's)

Regionaal Archief Alkmaar

Westfries Archief

Gemeente Koggenland

Margoret Smal - Knijn

Jo Büscher – Dekker

Lisa Koning: Noord-Hollands Archief

Historische Vereniging Hemony

Historische Stichting De Cromme Leek

Jan Peereboom

Jack Koning

Arie Dekker

Bronvermelding en verwijzingen

We gebruiken afkortingen bij de primaire bronnen voor:

- Westfries Archief = WFA
Het Westfries Archief gebruikt afkortingen:
ORA = oud rechterlijke archieven rechtspraak voor 1811)
ONA = oud notariële archieven (t/m 1842)
NNA = nieuw notariële archieven (na 1842)
- Regionaal Archief Alkmaar = RAA
- Noord Hollands Archief = NHA

Burgerlijke Stand = BS

-
- ¹ Wikipedia-bijdragers. (2023). *De Goorn*. Geraadpleegd via https://nl.wikipedia.org/wiki/De_Goorn
- ² Collectie Erfgoed Alkmaar.
- ³ Bierhistorie Leiden. (2023). *Biertappers*. Geraadpleegd via <https://bierhistorieleiden.nl/biertappers/>
- ⁴ Vereniging Oud Broek In Waterland. (2023). *Over bierstekers, tappers en drinkers*. Uitgave november 1975
- ⁵ WFA. Toegang 2072 scan 32
- ⁶ RAA. *Bier, vrouwen en tappers* via www.regionaalarchiefalkmaar.nl/verdieping/blog/750-over-bier-en-vrouwen-de-tappers-eed-van-gerritje-damman
- ⁷ Stichting Erfgoed Nederlandse Biercultuur. (2022). *Historie in vogelvlucht*. Geraadpleegd via www.nederlandsebierecultuur.nl/historie/historie-in-vogelvlucht
- ⁸ Holtrop, W. (1790). *Burger- en huismans almanach en leerzaam belang-boekje voor alle standen en kostwinningsen*. Geraadpleegd via <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=dpo:2910:mpeg21:0040>
- ⁹ Vereniging Oud Broek In Waterland. (2023). *Over bierstekers, tappers en drinkers*. Uitgave 1975. Geraadpleegd via https://www.oudbroek.nl/bestanden/bestanden/9_%20Over%20bierstekers,%20tappers%20en%20drinkers.pdf
- ¹⁰ RAA. *Tappers en Beschooiers*. Geraadpleegd via [https://www.regionaalarchiefalkmaar.nl/verdieping/blog/750-over-bier-en-vrouwen-de-tappers-eed-van-gerritje-damman](http://www.regionaalarchiefalkmaar.nl/verdieping/blog/750-over-bier-en-vrouwen-de-tappers-eed-van-gerritje-damman)
- ¹¹ Wikipedia-bijdragers. (2022). *Herberg*. Geraadpleegd via <https://nl.wikipedia.org/wiki/Herberg>
- ¹² Stichting Erfgoed Nederlandse Biercultuur. (2023). *Canon bierecultuur*. Geraadpleegd via <https://www.nederlandsebierecultuur.nl/canonnlbierecultuur>
- ¹³ Aten, D. (1995). *Als het gewelt comt ...* Blz 296. Uitgeverij Verloren, Hilversum.
- ¹⁴ Stichting Erfgoed Nederlandse Biercultuur. (2023). *Knokken-tegen-accijnsverhogingen*. Geraadpleegd via <https://www.nederlandsebierecultuur.nl/blog/106>
- ¹⁵ Vijf Eeuwen Migratie. (2023). *Duitse trekarbeiders*. Geraadpleegd via <https://vijfeeuwenmigratie.nl/migratiebeweging/duitse-trekarbeiders>
- ¹⁶ Mulder, K. (1971). *Hannekemaaiers en kiepkerels*. Uitgeverij Noordboek, Haren.
- ¹⁷ WFA. ORA, Toegang 4575, scannummer 68
- ¹⁸ WFA. ORA Toegang 4191 scan 126 en ORA Toegang 4191 scan 145
- ¹⁹ WFA, ORA Toegang 4480 scan 33 en 34.
- ²⁰ WFA, ORA Toegang 4480 scan 18.
- ²¹ WFA, ORA Toegang 4480 scan 33.
- ²² WFA, ORA Toegang 4480 scan 36.
- ²³ WFA, ORA Toegang 4480 scan 37.
- ²⁴ WFA. Toegang 2072 scan 32
- ²⁵ Vereniging 'De Binnenvaart'. (2022). *Binnenvaarttaal*. Geraadpleegd via <https://www.debinnenvaart.nl/binnenvaarttaal/index.php?woord=f>
- ²⁶ WFA. ONA Toegang 2077 folio 39 scan 46
- ²⁷ WFA. ORA Toegang 4215 scan 276 en scan 283
- ²⁸ WFA. ORA Toegang 4570 scan 72
- ²⁹ NHA. Toegang 3443 Inventarisnummer:220

-
- ³⁰ WFA. ORA Toegang 4482 scan 147
- ³¹ Internationaal Instituut Sociale Geografie. (2022). *Value of the guilder*. Geraadpleegd via <https://iisg.amsterdam/en/research/projects/hpw/calculate.php>
- ³² Wikipedia-bijdragers (2024). Vier Heemskinderen. Verkregen via https://nl.wikipedia.org/wiki/Vier_Heemskinderen
- ³³ Blom, F. & Koning, E. (2021). *Het Sluijsjen op De Goorn. Een historische beschrijving van ruim 500 jaar sluis op De Goorn*. Geraadpleegd via <https://www.hvhemony.nl/publicaties/>
- ³⁴ Pondboek Berkhout. (1689) verkregen via https://www.vpnd.nl/bronnen/nh/berkhout/berkhout_pontboek_1689_2.pdf
- ³⁵ WFA. Toegang 1702-06_11 scan 3.
- ³⁶ Van der Lee, J. (2000). *De Goorn in de 17e eeuw*. Geraadpleegd via www.hvhemony.nl/media/1829/veenhoperkogge-2000.pdf
- ³⁷ WFA. Toegang 1702-06_12 scan 15.
- ³⁸ WFA. Toegang 1702-06_12, scan 18 en 29
- ³⁹ WFA. Toegang 1685_190 scan 88
- ⁴⁰ WFA. Toegang 1685_187 scan 9
- ⁴¹ WFA. Toegang 1685_187 scan 170
- ⁴² WFA. Toegang 1685_191 scan 263
- ⁴³ Pondboek Berkhout. (1696). verkregen via https://www.vpnd.nl/bronnen/nh/berkhout/berkhout_pontboek_1696_2.pdf
- ⁴⁴ WFA. Toegang 1685_192 scan 113
- ⁴⁵ WFA. Toegang 1702-06_12 scan 77
- ⁴⁶ NHA. Kopieercollectie A. toegangsnummer 151.1. inv. Nummer 543
- ⁴⁷ WFA. Memoriaal Parochie De Goorn Toegang 90 scan 21 en 22 (kerkboek blz 140)
- ⁴⁸ WFA. Memoriaal Parochie De Goorn Toegang 90 scan 24
- ⁴⁹ WFA. ORA Toegang 4537 scan 110
- ⁵⁰ Matricula. (2023). *Kerkboek Neuenkirchen*. Geraadpleegd via https://data.matricula-online.eu/de/deutschland/vechta/neuenkirchen-st-bonifatius/KB01_01/?pg=97
- ⁵¹ WFA. Toegang 1702-17_108 scan 169
- ⁵² WFA. ORA Toegang 7041 scan 42
- ⁵³ WFA. Toegang 1702-17_109 scan 203
- ⁵⁴ WFA. ORA Toegang 7041 scan 62
- ⁵⁵ WFA. ORA Toegang 7041 scan 95
- ⁵⁶ WFA. ORA Toegang 4695 scan 11
- ⁵⁷ WFA. ORA Toegang 4563 scan 93 en 94
- ⁵⁸ WFA. Toegang 1702-06_14 scan 3
- ⁵⁹ WFA. Toegang 1702-06_4 scan 167
- ⁶⁰ Matricula. (2023). *Kerkboek Ibbenbuieren*. Geraadpleegd via https://data.matricula-online.eu/en/deutschland/muenster/ibbenbuieren-st-mauritius/KB002_1/?pg=133
- ⁶¹ WFA. ORA 0003 Toegang 4544 scan 109 en 110
- ⁶² WFA. Toegang 1702-06_13 scan 123
- ⁶³ WFA. Toegang 1322-45 Register van gebouwde eigendommen vermeldende de aanslag in de oude en nieuwe verponding, 1806-1846.
- ⁶⁴ WFA. ORA Toegang 4563 scan 164
- ⁶⁵ WFA. Toegang 1685_2854 scan 531
- ⁶⁶ Rooms-Katholieke Kerk De Goorn. (2023). *Doopboek 1774-1785*. Geraadpleegd via https://www.vpnd.nl/bronnen/nh/berkhout/berkhout_gg_dooprk_1774-1785.pdf
- ⁶⁷ WFA Toegang 1685_2854 scan 531
- ⁶⁸ WFA. Toegang 1702-06_13 scan 132
- ⁶⁹ WFA. Toegang 1685_2798 scan 222
- ⁷⁰ WFA. Toegang 1685_2858 scan 378 en Toegang 1685_2798 scan 211 en 227
- ⁷¹ WFA. ORA Toegang 4536 scan 126
- ⁷² WFA. ORA Toegang 4537 scan 64
- ⁷³ Successieboek Berkhout. (2023). *Periode 1761-1763*. Geraadpleegd via www.vpnd.nl/bronnen/nh/berkhout/berkhout_successie_176102-176304.pdf
- ⁷⁴ Rooms-Katholieke Kerk De Goorn. (2023). *Trouwen periode 1697-1726*. Geraadpleegd via www.vpnd.nl/bronnen/nh/berkhout/berkhout_gg_trrk_1697-1726.pdf

-
- ⁷⁵ WFA. ORA Toegang 4561 scan 217
- ⁷⁶ WFA. Toegang 1702-17_109 scan 124
- ⁷⁷ WFA. ORA Toegang 2447 scan 109
- ⁷⁸ WFA. ORA Toegang 4553 scan 119
- ⁷⁹ WFA. Toegang 1702-06_13 scan 5
- ⁸⁰ WFA. ORA Toegang 4553 scan 267 en Toegang1702-17_102 scan 216
- ⁸¹ Pondboek Berkhout. (1773). Verkregen via https://www.vpnd.nl/bronnen/nh/berkhout/berkhout_pondboek_1773_2.pdf
- ⁸² WFA. Toegang 1702-17_102 scan 210
- ⁸³ WFA. ORA Toegang 4540 scan 155
- ⁸⁴ WFA. Toegang 1322 Toegang 1. Notulen van vergaderingen van het Comité van Algemeen Welzijn, 1795-1796.
- ⁸⁵ WFA. ORA Toegang 4691 scan 8
- ⁸⁶ WFA. ORA Toegang 7041 scan 121
- ⁸⁷ RAA. *Over bier en vrouwen, de tappers-eed van Gerritje Damman*. Geraadpleegd via <https://www.regionaalarchiefalkmaar.nl/verdieping/blog/750-over-bier-en-vrouwen-de-tappers-eed-van-gerritje-damman>
- ⁸⁸ Oud Bier. (2023). *Een overzicht van Nederlandse historische bieren*. Geraadpleegd via <https://Oudbier.blogspot.nl>
- ⁸⁹ Holtrop, W. (1789). *Burgers- en huismans almanack en leerzaam belang boekje voor alle standen en kostwoningen uit 1789*. Geraadpleegd via <https://www.delper.nl>
- ⁹⁰ WFA. ORA Toegang 4691 scan 8
- ⁹¹ WFA. Toegang 1702-17_102 scan 251
- ⁹² WFA. ORA Toegang 4548 scan 41
- ⁹³ Nationaal Archief. Nummer toegang: 1.04.02, inventarisnummer: 6669, folionummer: 110
- ⁹⁴ Matricula. (2023). *Kerkboek Anholt*. Geraadpleegd via https://data.matricula-online.eu/en/deutschland/muenster/anholt-st-pankratius/KB003_2/?pg=42
- ⁹⁵ Matricula. (2023). *Kerkboek Anholt*. Geraadpleegd via https://data.matricula-online.eu/en/deutschland/muenster/anholt-st-pankratius/KB004_1/?pg=18
- ⁹⁶ WFA. Toegang 1702-17_158 scan 2
- ⁹⁷ WFA. Toegang 1322, inv.nr.45 'Register van gebouwde eigendommen 1806-1846' voormalige gemeente Berkhout
- ⁹⁸ Ooijevaar Info. (2023). *Indexbestanden Berkhout* verkregen via <http://www.ooijevaar.info/indexbestanden.htm#brkht>
- ⁹⁹ WFA. Toegang 1702-17_159 scan 27
- ¹⁰⁰ WFA. Toegang 1702-06_17 scan 253
- ¹⁰¹ Kerk Berkhout. *Grafboek NG graven in de kerk 1792-1828* Geraadpleegd via https://www.vpnd.nl/bronnen/nh/berkhout/berkhout_graf_o0112.pdf. grafboek NG graven in de kerk 1792-1828 / rij O
- ¹⁰² Kerk Berkhout. *Begraven 1797-1800*. Geraadpleegd via https://www.vpnd.nl/bronnen/nh/berkhout/berkhout_begr_1797-1800.pdf
- ¹⁰³ NHA. 39-216 Vrede- en politiegerechten, 1811-1838. Scan 200
- ¹⁰⁴ NHA. RNH_BEH_O_1819_001
- ¹⁰⁵ NHA. RNH_BEH_O_1820_005
- ¹⁰⁶ Van Poppel, F. W. A., Deerenberg, I., Wolleswinkel-van Bosch, J., & Ekamper, P. (2004). *Hoe lang leefden wij?: veranderingen in de levensduur en het doodsoorzakenpatroon van de Nederlander in de laatste anderhalve eeuw*. Geraadpleegd via https://www.academia.edu/49917725/Hoe_lang_leefden_wij_Historische_veranderingen_in_de_levensduur_en_het_doodsoorzakenpatroon
- ¹⁰⁷ WFA. ORA Toegang 2854 scan 133 t/m 142
- ¹⁰⁸ Leegwater, K. (1973). *Zo was het in Berkhout*. p. 253 en 254
- ¹⁰⁹ WFA. Toegang 1685_2859 scan 173 t/m 176
- ¹¹⁰ NHA. BS Overlijden Zaandam, 12 augustus 1850, aktenummer 189
- ¹¹¹ Opregte Haarlemsche Courant 27 september 1825
- ¹¹² NHA. RNH_BEH_O_1829_003
- ¹¹³ WFA. Toegang 1358, begraafregisters Inv.nr. 4
- ¹¹⁴ Publicatiën van den Koning van Holland (1807). Koninklijke staatsdrukkerij, Den Haag.

-
- ¹¹⁵ Brabants Historisch Informatie Centrum. (2023). *Kadaster*. Geraadpleegd via <https://www.bhic.nl/onderzoeken/hulp-bij-onderzoek/kadaster>
- ¹¹⁶ IsGeschiedenis. (2023). *Economische voorgeschiedenis van het Koninkrijk der Nederlanden*. Geraadpleegd via <https://isgeschiedenis.nl/nieuws/economische-voorgeschiedenis-van-het-koninkrijk-der-nederlanden>
- ¹¹⁷ Van der Woud. A. (2010). Koninkrijk vol sloppen. Achterbuurten en vuil in de negentiende eeuw. Promoteus: Amsterdam
- ¹¹⁸ NHA: RNH_BEH_0_1829_003
- ¹¹⁹ WFA. Toegang1702-06_4 scan 113
- ¹²⁰ WFA. Toegang 1685_2858 scan 378
- ¹²¹ WFA. ONA Toegang 2856_18 scan 53
- ¹²² Beeldbank Cultureel Erfgoed. (2023). *Kadastrale kaart 1811-1832: oorspronkelijke aanwijzende tafel Berkhout en Baarsdorp, Noord Holland, sectie F, blad 012* (OAT07016F012)
- ¹²³ Van der Lee, J. In 'Dat gekke Volk daar'. 375 jaar Dominicanen in De Goorn. Blz 156.
- ¹²⁴ De Tijd: dagblad 28 mei 1853
- ¹²⁵ Opregte Haarlemsche Courant: dagblad 15 juli 1854
- ¹²⁶ WFA. Toegang 1701-05_7 scan 36
- ¹²⁷ WFA. Toegang 1686-02_18 scan 71
- ¹²⁸ WFA. Toegang 1686-02_31 scan 1
- ¹²⁹ WFA. Toegang 1686-02_40 scan 150
- ¹³⁰ Zwaal, P. (2013). *Kruikenbier*. Geraadpleegd via <https://peterzwaal.nl/kruikenbier/>
- ¹³¹ WFA. Toegang 1686-02_42 scan 167
- ¹³² WFA. Toegang 1686-02_40 scan 154
- ¹³³ WFA. Toegang 1686-02_36 scan 54
- ¹³⁴ De Tijd: dagblad 19 maart 1867
- ¹³⁵ WFA. Toegang 1686-02-42 scan 164 tm 00172
- ¹³⁶ WFA. Toegang 1701-05_7 scan 29
- ¹³⁷ De Tijd: dagblad 23 december 1869
- ¹³⁸ WFA. Toegang 1701-05_7 scan 29
- ¹³⁹ NHA. RNH_BEH_O_1883_012
- ¹⁴⁰ WFA. Toegang 1686-02_55 scan 13
- ¹⁴¹ Erfgoedcentrum voor het Nederlands Kloosterleven. Archief dominicanen AR-P012 (7.1.6. De Goorn)
- ¹⁴² WFA. Toegang 1701-05_12 scan 131
- ¹⁴³ NHA. NL-HlmNHA_23_023_000082
- ¹⁴⁴ WFA. NNA Toegang 1686-02_91
- ¹⁴⁵ Opregte Haarlemsche Courant: dagblad 23-01-1890
- ¹⁴⁶ RAA. Collectie met cat. nr.: FO 1002038
- ¹⁴⁷ WFA. NNA Toegang 1686-02_106
- ¹⁴⁸ WFA. Toegang 1701-05_12 scan 131
- ¹⁴⁹ WFA. NNA Toegang 1686-02_124
- ¹⁵⁰ WFA. Toegang 1686-02_124 scan 39
- ¹⁵¹ Onze Courant: dagblad 22 september 1906
- ¹⁵² Leegwater, K. (1973). *Zo was het in Berkhout*. P. 254
- ¹⁵³ WFA. Toegang 1686-02_134 scan 103
- ¹⁵⁴ RRA. Bevolkingsregister K deel 1, archiefnummer 10.1.2.126, Bevolkingsregisters Alkmaar, 1807-1989, inventarisnummer 62, blad 248
- ¹⁵⁵ WFA. Toegang 1701-01_7 scan 180, Toegang1701-13_71 scan 65 en Toegang1701-19_10 scan 284
- ¹⁵⁶ NHA. BS Overlijden Opmeer, 10 november 1944, aktenummer 2
- ¹⁵⁷ WFA. Toegang 1686-02_134 scan 65
- ¹⁵⁸ Leegwater, K. (1973). *Zo was het in Berkhout*. p. 254
- ¹⁵⁹ Waterlands Archief. Beemster Bevolkingsregister 1862-1939, archief 265, inv. nr 11, 1882-1911 (deel 6), aktenummer 1692
- ¹⁶⁰ Onze Courant: dagblad 26 juni 1907
- ¹⁶¹ De Nederlandsche Staatscourant: 2 april 1898. Bijlage p. 78
- ¹⁶² Onze Courant: dagblad 18 mei 1907
- ¹⁶³ Enkhuizer Courant: dagblad 27 februari 1909; p. 5
- ¹⁶⁴ R.-k radiogids: 27 augustus 1927

-
- ¹⁶⁵ Waterlands Archief. Beemster Bevolkingsregister 1862-1939, archief 265, inv. nr 11, 1882-1911 (deel 6), aktenummer 1692
- ¹⁶⁶ Onze Courant: dagblad 2 februari 1910
- ¹⁶⁷ Archief van de ambtenaar van de Burgerlijke Stand van Woubrugge, 1811-1950, archief 125.1.13, inv. nr. 8
- ¹⁶⁸ Stamboom Online. (2023). *Boerderij van de familie Bontje te Woubrugge*. Gevonden via www.uwstamboomonline.nl/passie/sites/fotoalbum/1590/60415.jpg
- ¹⁶⁹ WFA. Toegang 1701-05_36 scan 25
- ¹⁷⁰ WFA. Toegang 1686-02_144 scan 203 t/m 207
- ¹⁷¹ Historische Stichting De Cromme Leeck. (2023). *Beeldbank*. Verkregen via <https://decrommeleeck.nl/cgi-bin/beeldbank.pl> (database 08203)
- ¹⁷² WFA. Toegang 1701-05_18 Bevolkingsregister Berkhout 18, 1910-1937
- ¹⁷³ RAA. *Adresboek 1924*. Geraadpleegd via <https://adresboeken.archiefalkmaar.nl/>
- ¹⁷⁴ Westfries Genootschap. Excellijst met A-01 Veehouders 1921 West-Friesland per plaats.
- ¹⁷⁵ Witte, H. (2000). *'Geloven gaat verder': de kern van de weg van de Kerk in Nederland*. Artikel in 'L'Osservatore Romano' van 7 november 2000.
- ¹⁷⁶ KRO-NCRV. (2023). *'Rijke Roomse Leven'*. Geraadpleegd via <https://kro-ncrv.nl/katholiek/encyclopedie/r/rijke-roomse-leven>
- ¹⁷⁷ Van der Lee, J. In *'Dat gekke Volk daar. 375 jaar Dominicanen in De Goorn*; p. 207.
- ¹⁷⁸ WFA. Toegang 1752, Inv.nr. 1. Notulen, 1925, mei 28 – dec 1948
- ¹⁷⁹ Onze Courant: dagblad 20 november 1928
- ¹⁸⁰ Onze Courant: dagblad 3 januari 1934.
- ¹⁸¹ Onze Courant: dagblad 11 augustus 1936
- ¹⁸² Onze Courant: dagblad 5 juni 1917
- ¹⁸³ Onze Courant: dagblad 9 augustus 1918
- ¹⁸⁴ Westfries Dagblad: 5 januari 1935 en 12 februari 1935
- ¹⁸⁵ Overijsselsch dagblad: 8 november 1947
- ¹⁸⁶ WFA. Toegang 1701-05_18 scan 25
- ¹⁸⁷ Ansichtkaarten Berkhout. (2023). Foto collectie Co Beemsterboer. Uitgever A. Beerding te Hoorn.
- ¹⁸⁸ Zuid Hollandsche Bierbrouwerij. (2023). Geraadpleegd via <https://www.zuidhollandschebierbrouwerij.nl/index.php/about>
- ¹⁸⁹ De Noordhollandsche Courant: dagblad 20 mei 1947; p. 2
- ¹⁹⁰ Onze Courant: dagblad 28 december 1939
- ¹⁹¹ Onze Courant: dagblad 20 februari 1933
- ¹⁹² Onze Courant: dagblad 24 augustus 1931
- ¹⁹³ Onze Courant: dagblad 6 december 1933
- ¹⁹⁴ Kunst naar Kracht. (2023). *Historie van Kunst naar Kracht* geraadpleegd via <https://www.bbknk.nl/info>
- ¹⁹⁵ Onze courant: dagblad 4 mei 1928
- ¹⁹⁶ Wikipedia-bijdragers. (2023). *August de Laat* via https://nl.wikipedia.org/wiki/August_de_Laat
- ¹⁹⁷ Kunst naar Kracht. (2023). *Historie van Kunst naar Kracht* geraadpleegd via <https://www.bbknk.nl/info>
- ¹⁹⁸ Stichting Dorpsfonds Berkhout. (1965). *Zo was het in Berkhout*.
- ¹⁹⁹ Onze Courant: dagblad 05 oktober 1915
- ²⁰⁰ Onze Courant: dagblad 16 april 1941.
- ²⁰¹ Onze Courant: dagblad 27 december 1916
- ²⁰² Onze Courant: dagblad 26 juni 1917
- ²⁰³ Geschiedenis van Zuid-Holland. (2023). *Bloemeteelt in Zuid-Holland*. Geraadpleegd via <https://geschiedenisvanzuidholland.nl/verhalen/verhalen/bloembollenteelt-in-zuid-holland/>
- ²⁰⁴ Wikipedia-bijdragers. (2023). *Land- en Tuinbouwbond*. via <https://nl.wikipedia.org/wiki/LTB>
- ²⁰⁵ Stichting Dorpsfonds Berkhout. (1965). *Zo was het in Berkhout*.
- ²⁰⁶ Noordhollands Dagblad: 10 november 2021. Artikel Martin Menger.
- ²⁰⁷ Wikipedia-bijdragers. (2023). *Van Nelle*. via https://nl.wikipedia.org/wiki/Van_Nelle
- ²⁰⁸ Kinderrechten. (2023). *De 20ste eeuw*. Geraadpleegd via www.kinderrechten.nl/timeline/de-twintigste-eeuw/
- ²⁰⁹ Trouw: dagblad 22 april 1997
- ²¹⁰ Nederlandse Staatscourant: 2 april 1898 coöperatieve verenigingen nr. 503
- ²¹¹ Stichting Dorpsfonds Berkhout (1965). *Zo was het in Berkhout*.

-
- ²¹² Radboud Universiteit. (2023). *Vereniging voor Katholieke Kinderuitzending*. Geraadpleegd via Katholiek Documentatie Centrum <https://www.ru.nl/kdc/bladeren/archieven-thema/subpagina-archieven-thema/caritas-maatschappelijk-werk/verzamelingen/verzamelingen-inst/vereniging/>
- ²¹³ Etymologiebank. (2023). *Smakken*. Geraadpleegd via <https://www.etymologiebank.nl/trefwoord/smakken>
- ²¹⁴ Onze Courant: 18 mei 1923
- ²¹⁵ Radboud Universiteit. (2023). *Rooms-Katholieke Staatspartij*. Geraadpleegd via Katholiek Documentatie Centrum https://www.ru.nl/kdc/bladeren/archieven-thema/subpagina-archieven-thema/politiek/archieven_van/archieven_van/roomsch-katholieke/
- ²¹⁶ Onze Courant: 6- juni 1913 en 4 februari 1927
- ²¹⁷ Wikipedia-bijdragers. (2023). *Charlotte Bronsveld-Vitringa*. Via https://nl.wikipedia.org/wiki/Charlotte_Bronsveld-Vitringa
- ²¹⁸ Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. (1921). *Tropische Malaria*. Ned Tijdschr Geneesk. 1922;66:2110-1
- ²¹⁹ Oorlogsbronnen. (2023). *Bijzondere Vrijwillige Landstorm*. Geraadpleegd via <https://www.oorlogsbronnen.nl/thema/Bijzondere%20Vrijwillige%20Landstorm>
- ²²⁰ Vrijwillige Landstorm. (2023). *Geschiedenis van de Vrijwillige Landstorm*. Geraadpleegd via <https://vrijwilligelandstorm.nl/geschiedenis/>
- ²²¹ Belsen. (2023). *Canadians at Belsen - RCAF 437 Squadron - Bergen Belsen Concentration Camp*. Geraadpleegd via <https://www.belsen.co.uk/canadians-at-belsen-rcaf-437-squadron/>
- ²²² Nieuw Noordhollands Dagblad: 7-7-1945
- ²²³ Braas, I. (2014). *Met steun van boven Het levensverhaal van Jaap Braas De geschiedenis van een West Friese familie vanaf 1924*. Amor Vincit Omnia uitgeverij, Westzaan.
- ²²⁴ Braas, J. (1993). *Verzet in Avenhorn, Berkhout en De Goorn*.
- ²²⁵ WFA. Toegang 1358-87 parochie De Goorn
- ²²⁶ Museum Bescherming Bevolking. (2023). *Wat is Bescherming Bevolking?* Geraadpleegd via <https://museumbeschermingbevolking.nl : Wat is de BB?>
- ²²⁷ Koppop. (2023). *Mara Moeijes*. Geraadpleegd via <https://www.koppop.nl/page/1651/mara-moeijes-the-walkers>
- ²²⁸ Ansichtkaarten van Berkhout en omstreken. (2023). *De Goorn*. Geraadpleegd Via www.ansichtkaartenberkhout.nl/kaart.php?id=389
- ²²⁹ Registrum Memoriale van de parochie De Goorn 1968-1970.
- ²³⁰ Noordhollands dagblad: 21 april 1959
- ²³¹ Noordhollands dagblad: 4 april 1961
- ²³² E.D.O. gymvereniging. (2023). *EDO gym 85 jaar*. Geraadpleegd via <https://www.edogym.nl/geschiedenis/>
- ²³³ Nieuwe Haarlemsche Courant: 4 april 1961
- ²³⁴ WFA. Toegang 1752-BD 1208
- ²³⁵ WFA. Toegang 1752-BD. nr. 1208
- ²³⁶ Heineken. (1973). *Vers van 't vat*. Geraadpleegd via <https://heineken.memorix.nl/issue/VVV/1973-08-01/edition/0/page/12?query=>
- ²³⁷ Wikipedia-bijdragers. (2023). *Jumping Jewels*. Via https://nl.wikipedia.org/wiki/The_Jumping_Jewels
- ²³⁸ WFA. Toegang 1752-BD gemeente Berkhout 694
- ²³⁹ WFA. Toegang 2048-BD gemeente Wester-Koggenland 794